

การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ชิเนนนท์ พวงพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ชิเนนนท์ พวงพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

POLITICS PARTICIPATION ACCORDING TO THE FOUR SUBLIME STATES OF MIND OF GENDER PEOPLE IN BAN PHAEO, SAMUT SAKHON PROVINCE

CHINANON PHUANGPHAN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN GOVERNMENT
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	**การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร**
ชื่อนักศึกษา	:	**นายชิเนนนท์ พวงพันธ์**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**พระมหาชินกร สุจิตโต, ดร.**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....

(พระมหาสุรไกร ชินพุทฺธิสิริ, ผศ.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ประธานกรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....

(พระมหาชินกร สุจิตฺโต, ดร.)

กรรมการ .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมภพ ระงับทุกข์)

กรรมการ .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกษฎา ผาทอง)

กรรมการ .....

(พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ, ดร.)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Topic	:	Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province
Student's Name	:	Chinanon Phuangphan
Degree Sought	:	Master of Political Science
Anno Domini	:	2023
Advisor	:	Phramaha Arun Paññāruno Dr.

Accepted by the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master Degree of Political Science.

Dean of Faculty of Social Sciences .....
(Phramaha Surakrai Jinabuddhisiri, Asst. Prof.)

Dissertation Committee :
Chairman .....
(Assoc. Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

Member (Advisor) .....
(PhramahaChinnakorn Sucitto, Dr.)

Member .....
(Asst. Prof. Dr. Sompop Rangubtook)

Member .....
(Asst. Prof. Dr. Ketsada Phathong)

Member .....
(Phramaha Arun Paññāruno, Dr.)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : **การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขต อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร**

ชื่อนักศึกษา : **ชิเนนนท์ พวงพันธ์**

ชื่อปริญญา : **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**

ปีพุทธศักราช : **2566**

อาจารย์ที่ปรึกษา : **พระมหาชินกร สุจิตฺโต (ทองดี), ดร.**

วิทยานิพนธ์มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร 3) เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยเป็นการวิจัยแบบคุณภาพ เก็บข้อมูลจากประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งเป็น นักการเมือง จำนวน 3 คน กำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน ข้าราชการและพนักงานหน่วยงานราชการ จำนวน 2 คน ครูจำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน พนักงานหน่วยงานเอกชน จำนวน 2 คน นักศึกษา จำนวน 3 คน ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 2 คน รวมจำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า:

1. สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขต อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร พบว่า ประชาชนกลุ่มเพศสภาพให้ความสำคัญและมีความตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะการเมืองเป็นเรื่องที่มีความสอดคล้องต่อประชาชนโดยตรง การเข้ามีส่วนทางการเมืองของสมาชิกในสังคมเพื่อมีส่วนในการตัดสินใจหรือการสร้างนโยบาย มีส่วนในการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบอบการปกครองและสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมได้มากขึ้น

2. วิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนกลุ่มเพศสภาพมีการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้ 1) ด้านความเมตตา ใช้ความปรารถนาดีต่อตนเองและส่วนรวม 2) ด้านความกรุณา การเกื้อกูลช่วยเหลือปรารถนาให้พ้นทุกข์ เกิดความเอ็นดูสงสารผู้อื่น 3) ด้านความมุทิตา เกิดจากความเต็มใจ มีการสนับสนุนข้อมูลที่สำคัญ และมีการแสดงความดีใจกับคนที่ได้ดี 4) ด้านอุเบกขา การวางใจเป็นกลางแบบรู้เท่าทัน ไม่เฉยเมยต่อสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้น

3. แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ควรใส่ใจให้ความสำคัญกับการตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะการเมืองมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในหลายด้าน เช่น การเมืองมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของประชาชนโดยตรงผ่านการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม สวัสดิการ สภาพแวดล้อม หรือสิทธิมนุษยชน และยังเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบการเมืองของประเทศชาติ เมื่อระบบการเมืองมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ประชาชนให้ความสำคัญและตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระบบทางการเมืองก็จะเกิดการพัฒนามาก

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมือง, กลุ่มเพศสภาพ, พรหมวิหาร 4

ABSTRACT

Thesis Topic	:	**Poltics Participation According To The Four Sublime States Of Mind Of Gender People In Ban Phaeo, Samut Sakhon Province**
Student's Name	:	**Chinanon Phuangphan**
Degree Sought	:	**Master of Political Science**
Anno Domini	:	**2023**
Advisor	:	**PhramahaChinnakorn Sucitto (Thongdee), Dr.**

The objectives of this thesis were as follows 1) to explore political participation among gender people in Ban Phaeo district, Samut Sakhon province according to the four sublime states. 2) to investigate political participation among gender people in Ban Phaeo district, Samut Sakhon province according to the four sublime states. 3) to analyze ways to increase political participation among gender people in Ban Phaeo district, Samut Sakhon province according to the four sublime states. The study utilized the qualitative design. The data were gathered from 20 interviewees in total including 3 politicians, 1 subdistrict headman, 2 government officials, 4 teachers, 1 hospital staff, 2 lecturers, 2 office workers, 3 students and 2 businessmen. The data also were analyzed, and narrated descriptively.

The research results found that:

1. Political participation conditions among gender people in Ban Phaeo District, Samut Sakhon Province according to the four sublime states were found that gender people realized and were awakened to the participation. Politics directly has influence over them. As members of society, they can contribute to decisions and policy formulations. Moreover, they play a role in strengthening faith in democracy and society.

2. Analysis of political participation among gender people in Ban Phaeo District, Samut Sakhon Province according to the four sublime states found that gender people apply the four sublime states on their participation: 1) Metta, goodwill for ourselves and others 2) Karuna, helping those who are suffering 3) Mudita, supporting and congratulating those are successful 4) Upekkha, being neutral in any problems.

3. Ways to increase political participation among gender people in Ban Phaeo district, Samut Sakhon province according to the four sublime states were found that they should pay more attention to the participation. Politics has an effect on their lives in many aspects: they politically participate by making decisions on policy, economy, society, social welfare, environment and human right. They have been a part of the political development of the country when political system evolved. Political system will be improved if they are aware of the participation.

Key words: Political Participation, Gender Group, Four Sublime States.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ พระมหาชินกร สุจิตฺโต (ทองดี), ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา และตรวจสอบแก้ไขรายงานการวิจัยอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้เนื้อหางานวิจัยนี้มีความชัดเจนสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณอธิการบดีและคณบดีบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการดำเนินโครงการจัดทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณท่านอธิการบดีและคณบดีทุกท่านที่ได้สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและส่งเสริมให้สามารถดำเนินงานได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น ขอบพระคุณอย่างสูงสำหรับความเมตตาอนุเคราะห์และการสนับสนุนในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ รศ.ดร. สุกิจ ชัยมุสิก, ดร. สมภพ ระงับทุกข์, ดร. ฐากูร หอมกลิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ,ดร, ผศ.ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, รศ.ดร.สุเทพ สุวีรางกูร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผศ.ดร. เกษฎา ผาทอง ตลอดจนบุคคลากรที่เคารพทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถจัดทำสารนิพนธ์เล่มนี้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพสูงสุด

สำคัญยิ่งในการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขึ้น ขอกราบขอบพระคุณและคุณแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ๆ และพี่ ๆ ทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนอย่างดีเป็นตัวอย่างที่ดี และเป็นกำลังในทุกสถานการณ์ รวมทั้งเป็นแรงผลักดันที่สำคัญอยู่เสมอตลอดการดำเนินโครงการจัดทำสารนิพนธ์เล่มนี้ จนสำเร็จลุล่วง

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้รับการเขียนและเรียบเรียงขึ้นด้วยความเคารพและความพยายามส่วนหนึ่งของข้าพเจ้าและด้วยความกรุณาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์จากอาจารย์ที่ปรึกษาของข้าพเจ้า ซึ่งข้าพเจ้ามุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจต่อไป หากมีข้อบกพร่องประการใด ข้าพเจ้าขอน้อมรับและขออภัยเป็นอย่างสูงต่อเนื้อหาและคุณภาพของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ไว้ ณ โอกาสนี้

ชิเนนนท์ พวงพันธ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... จ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ช

กิตติกรรมประกาศ..... จ

สารบัญ..... ญ

สารบัญภาพ..... ฎ

บทที่

1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 คำถามของการวิจัย..... 2

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย..... 3

1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 3

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย..... 4

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย..... 5

2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7

2.1 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม..... 7

2.2 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง..... 22

2.3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย..... 33

2.4 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มเพศสภาพ..... 44

2.5 หลักพรหมวิหาร 4..... 54

2.6 บริบทของพื้นที่ที่ศึกษา..... 60

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 65

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย..... 71

3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 73

3.1 วิธีการและขั้นตอนการวิจัย..... 73

3.2 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย..... 74

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 74

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 76

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 77
3.7 การนำเสนอผลการวิจัย..... 77
4 ผลการวิจัย..... 79
4.1 สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร..... 80
4.2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร..... 106
4.3 แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร..... 144
4.4 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย..... 148
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 150
5.1 สรุปผลการวิจัย..... 150
5.2 อภิปรายผลการวิจัย..... 157
5.3 ข้อเสนอแนะ..... 161
บรรณานุกรม..... 164
ภาคผนวก..... 174
ภาคผนวก ก รายนามผู้ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 175
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย..... 178
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล..... 184
ภาคผนวก ง เครื่องมือเพื่อการวิจัย..... 205
ภาคผนวก จ รายชื่อบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์..... 212
ภาคผนวก ฉ ภาพการสัมภาษณ์..... 214
ประวัติผู้วิจัย..... 228

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์..... 12
ภาพที่ 2.2 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาแนวคิดและความหมายการการมีส่วนร่วมทางการเมือง..... 26
ภาพที่ 2.3 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง..... 30
ภาพที่ 2.4 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง..... 33
ภาพที่ 2.5 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน..... 38
ภาพที่ 2.6 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้เกี่ยวกับเพศ..... 52
ภาพที่ 2.7 ภาพคองดำเนินสะดวก บริเวณตลาดบ้านแพ้ว..... 61
ภาพที่ 2.8 การแบ่งเขตพื้นที่การปกครองอำเภอบ้านแพ้ว..... 63
ภาพที่ 2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 72
ภาพที่ 4.1 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในการเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง..... 87
ภาพที่ 4.2 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง..... 92
ภาพที่ 4.3 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง..... 97
ภาพที่ 4.4 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง..... 101
ภาพที่ 4.5 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง..... 106
ภาพที่ 4.6 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ได้จากงานวิจัย..... 149

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจะสามารถเป็นไปอย่างมั่นคงและเกิดประโยชน์สุขในทุกภาคส่วน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ เพราะการเมืองถือเป็นความจำเป็นต่อวิถีชีวิตของบุคคล สิทธิเสรีภาพและบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เป็นกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรม ถือเป็นปัจจัยในการผลักดันและพัฒนาให้เกิดความเป็นประชาธิปไตยในประเทศนั้น ๆ และเพื่อแสดงถึงความสำคัญของสิทธิและเสรีภาพในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตนเอง ประชาชนจะต้องสามารถเข้าถึงการเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง การตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง และการใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น ประชาชนต้องคำนึงถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะถือเป็นส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตัวประชาชน เป็นการปกป้องผลประโยชน์ของตนเองในฐานะพลเมือง จากการถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้มีอำนาจการเมือง โดยอาศัยอำนาจรัฐ ด้วยเหตุนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศตามระบอบประชาธิปไตย เป็นภาพสะท้อนการทำงานของภาครัฐ และเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการทางการเมือง

“การมีส่วนร่วมทางการเมือง” เป็นการกระทำใด ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจหรือไม่ก็ตาม ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งรูปแบบที่เป็นระเบียบและไม่เป็นระเบียบ รวมไปถึงการเกิดขึ้นประจำสม่ำเสมอหรือเป็นครั้งคราวไม่ต่อเนื่อง จะใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ถูกกฎหมาย โดยให้ผลที่เกิดขึ้นนั้นมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายของรัฐหรือต่อการบริหารงานของรัฐ หรือต่อการเลือกผู้นำทางการเมือง (กองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง, 2563) ทั้งนี้ การพัฒนาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังคงมีความสำคัญ กล่าวคือ เป็นสิ่งสร้างความเข้าใจและความต้องการอย่างแท้จริงของผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายและดำเนินนโนบายสามารถตอบสนองต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างรอบด้าน (อ้างถึงใน ว่าที่ร้อยตรีเกียรติศักดิ์ หวันหยี, 2567, หน้า 36)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงหมายถึงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐหรือผู้นำรัฐบาล รวมไปถึงการกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความประสงค์ของตนหรือกลุ่มตน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเครื่องชี้วัดการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ (พระสุทัศน์ ยโสธโร และคณะ, 2561) ความเป็น

ประชาธิปไตยจึงไม่อาจเกิดขึ้นได้หากปราศจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในยุคสมัยปัจจุบันที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัฒน์ เรื่องเพศก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงหลากหลายมากขึ้นในสังคม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในอดีตอาจจำแนกตามเพศกำเนิดเป็นหลัก จึงทำให้ความคิดเห็นทางการเมืองหรือการแสดงออกในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเพศที่มีความแตกต่างหลายหลายยังไม่มีความครอบคลุมตามบริบททางเพศในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาขึ้น และจากคำกล่าวของ (อริสโตเติล Aristotle) ที่ว่า “มนุษย์เป็นสัตว์การเมือง” ดังนั้นในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ จึงควรที่จะครอบคลุมถึงประชาชนได้อย่างหลายหลากไม่แบ่งแยกในความเป็นเพศ เที่ยบเท่าเพศกระแสหลัก (ชาย-หญิง) บนพื้นฐานของความเสมอภาคของการเป็นพลเมืองในสังคมเช่นเดียวกัน

จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไทย 2560 มีหลายมาตราที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรม สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ พึงกระทำได้ทั้งในด้านรูปแบบและวิธีการ ประชาชนทั่วไปต้องมีสิทธิที่จะมีตัวแทน สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งจะเป็นของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือมีเงื่อนไขกีดกันประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมิได้ และสิทธิพื้นฐานของประชาชนต้องได้รับการรับรอง เช่น สิทธิในการพูด สิทธิในการเขียน สิทธิในการประกอบอาชีพ สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สิทธิในการนับถือศาสนา ซึ่งต้องเป็นสิทธิที่เท่าเทียมกัน (พระสุทัศน์ ยโสธโร และคณะ, 2561) และครอบคุมทุกเพศที่มีความหลากหลายในสังคม โดยไม่มีการกีดกันความคิดเห็นหรือการแสดงออกทางการเมืองหรือเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ รัฐมีความจำเป็นในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศเพื่อให้เกิดความเข้าใจความหลากหลายทางเพศอย่างถูกต้อง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ (วีริศ ปานอู, 2566, หน้า 9) ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมทางเมืองของกลุ่มเพศสภาพ ว่ามีรูปแบบของการมีส่วนร่วมในลักษณะใด และมีแนวทางในการมีส่วนร่วมอย่างอย่างไรบ้าง

ผลที่ได้รับจากการวิจัยจะช่วยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีความหลายหลายของเพศในสังคม มุมมองแนวคิดของกลุ่มเพศสภาพที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ และนำไปใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มีสิทธิภาพต่อไป อีกทั้งผู้ศึกษาได้เห็นถึงการนำหลักพรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) มาประยุกต์ใช้สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อันเป็นประโยชน์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ต้องการทราบสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร เป็นอย่างไร

1.2.2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร เป็นอย่างไร

1.2.3 มีแนวทางในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร อย่างไรบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

1.3.2 เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

1.3.3 เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดของขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด และทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ โดยเนื้อหาการศึกษาครอบคลุมด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวคิดทฤษฎีกลุ่มเพศสภาพ และแนวคิดทฤษฎีหลักพรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา)

1.4.2 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1) การเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง

2) การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

3) การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง

4) การตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง

5) การใช้สิทธิเลือกตั้ง

1.4.3 ขอบเขตด้านประชากร/ผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยเป็นการศึกษากรอบการอ้างอิงทางความคิดที่มีอยู่เดิม และกรอบการอ้างอิงทางความคิดใหม่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยแบ่งเป็น

1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ชาวอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ดังนี้ นักการเมือง จำนวน 3 คน กำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน ข้าราชการและพนักงานหน่วยงานราชการ จำนวน 2 คน ครู จำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน พนักงานหน่วยงานเอกชน จำนวน 2 คน นักศึกษา จำนวน 3 คน ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งหมด 20 คน

1.4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 12 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลบ้านแพ้ว ตำบลหลักสาม ตำบลยกกระบัตร ตำบลโรงเข้ ตำบลหนองสองห้อง ตำบลหนองบัว ตำบลหลักสอง ตำบลเจ็ดริ้ว ตำบลคลองตัน ตำบลอำแพง ตำบลสวนส้ม และ ตำบลเกษตรพัฒนา

1.4.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือน มกราคม ถึง เมษายน พ.ศ. 2567 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 4 เดือน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” เพื่อให้มีความเข้าใจที่สอดคล้องเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กระบวนการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การแสดงความต้องการไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีการคิด การดำเนินการ การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาร่วมกันต่อกิจกรรมทางการเมือง

กลุ่มเพศสภาพ หมายถึง ความเป็นชายหรือความเป็นหญิง ที่มาจากความรู้สึกส่วนตัว และหรือจากสถานภาพทางกฎหมาย เป็นสิ่งที่สังคมและวัฒนธรรมปลูกฝัง ให้แสดงบทบาทชายหรือหญิง

พรหมวิหาร 4 หลักพรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่ประยุกต์เข้ากับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่

เมตตา หมายถึง หมายถึง ประชาชนกลุ่มเพศสภาพช่วยแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอนตักเตือนด้วยความหวังดีจากใจจริง ปรารถนาดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือ

กรุณา หมายถึง ประชาชนกลุ่มเพศสภาพละเว้นจากการกระทำให้ผู้อื่นเกิดความกระทบกระเทือนต่อจิตใจและอารมณ์ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเมื่อผู้อื่นได้รับความทุกข์ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นและส่วนรวม

มุทิตา หมายถึง ประชาชนกลุ่มเพศสภาพเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล การเป็นที่ปรึกษาที่ดี และมีความยินดีที่ผู้อื่นเป็นสุขไม่มีความอิจฉาริษยา

อุเบกขา หมายถึง ประชาชนกลุ่มเพศสภาพสามารถใช้สติปัญญาอย่างมีเหตุมีผล พิจารณาข้อเท็จจริงอย่างถูกต้อง มีความเที่ยงธรรม ไตร่ตรองด้วยปัญญาก่อนการตัดสินใจ วางใจเป็นกลาง ใช้ปัญญาพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีสติ และใช้เหตุผลมาประกอบ

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย แนวคิด 5 ด้านดังนี้

1) การเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง

2) การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

3) การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง

4) การตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง

5) การใช้สิทธิเลือกตั้ง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ทำให้ทราบผลการศึกษาสภาพทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เป็นอย่างไร

1.6.2 ทำให้ทราบผลการวิเคราะห์ทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีลักษณะอย่างไร

1.6.3 ได้รูปแบบแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ควรเป็นอย่างไร

1.6.4 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาการทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครในอำเภอและจังหวัดอื่น ๆ ร่วมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไป

บทที่ 2
เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในงานวิจัย โดยในการศึกษาประเด็นดังกล่าวจะทำให้เข้าใจถึงบริบทของประเด็นที่ทำการศึกษาวิจัย เช่น แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความหมายของกลุ่มเพสสภาพ ซึ่งเป็นการวิจัยเพื่อให้ครอบคลุมกับเพศที่มีความหลากหลายขึ้นที่ปรากฏในสังคมปัจจุบัน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จึงมีการการศึกษาความหมาย และความสำคัญของหลักธรรม พรหมวิหารธรรม (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) ที่กลุ่มเพศสภาพนำมาประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการทบทวนวรรณกรรมดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2.2 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2.3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน
2.4 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มเพศสภาพ
2.5 หลักพรหมวิหาร 4
2.6 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

จากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ในการศึกษาเรื่อง “มีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของการมีส่วนร่วมจากนักวิชาการที่ได้นิยามไว้ ดังนี้

2.1.1 การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยการเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมอย่างสมัครใจ เข้าร่วมตั้งแต่การค้นหาปัญหาหรือความต้องการ การตัดสินใจวางแผนต่อการดำเนินกิจกรรม การร่วมดำเนินการตามแผน การได้รับประโยชน์อย่างเป็นธรรมจากกิจกรรมดังกล่าว และการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาจากการเรียนรู้ร่วมกัน (ติกคำ พะจันทอน, 2563, หน้า 53) รวมไปถึงการเข้าเป็นส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมทั้ง

แบบทางตรงและทางอ้อม โดยเป็นแบบปัจจเจกบุคคล กลุ่มคน หรือองค์กรประชาชน ที่อาสาในการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรม เช่น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ซึ่งมีความเชื่อมโยงถึงอารมณ์จิตใจความรู้สึกของผู้เข้าร่วม มีความเข้าใจถึงปัญหาและตระหนักถึงสิทธิของตนเอง มีการระดมสรรหาแนวทางเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีการแบ่งหน้าที่ในความรับผิดชอบระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อก่อเกิดการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมยังมีส่วนทำให้เกิดความพึงพอใจของสมาชิกและมีแรงจูงใจที่จะมุ่งสู่ความสำเร็จ ทำให้เกิดการยอมรับในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และการยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560, หน้า 10-11)

การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่ประชาชนมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ทั้งกิจกรรมที่เป็นของตนเองและส่วนรวม เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการโดยประชาชนด้วยกันเองและกับภาคประชาสังคม โดยที่งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มเพศสภาพว่ามีรูปแบบการมีส่วนร่วมแบบใดบ้าง เช่น การร่วมรับฟังข่าวสารทางการเมือง หรือการแสดงออกทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง เป็นต้น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านที่มีความสนใจและศึกษาความหมายของการมีส่วนร่วม ดังนี้ นรินทร์ชัย พัฒนพงศา อธิบายว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ปัจเจกบุคคลหรือองค์กรประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจหรือเคยเข้าร่วมเล็กน้อยมีการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวมากยิ่งขึ้น เป็นไปอย่างอิสระภาพ เสมอภาค มีเรื่องของการแบ่งปันผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง มีการวางแผนการดำเนินการ และการประเมินผลโครงการพัฒนาด้วยความสมัครใจ โดยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องของบุคคลภายนอก เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นต่อกลุ่มผู้มีส่วนร่วม และเกิดความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของโครงการกิจกรรมนั้น ๆ (อ้างถึงใน พระมหาทัศพงษ์ ชยเมธี 2563, หน้า 9-10) นอกจากนี้ John w. Newstrom and Davis Keith ได้อธิบายว่า การมีส่วนร่วมทำให้บุคคลมีความชัดเจนต่อความคาดหวังมากยิ่งขึ้น คือ บุคคลเกิดความเข้าใจการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น เพราะเนื่องมาจากการได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในการทำงาน จึงเกิดการบริหารและพัฒนาองค์กรที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเชื่อมโยงไปสู่การเข้าใจในระบบการทำงานและระบบรางวัลในการปฏิบัติงานที่ที่ดี (อ้างถึงใน นิยม เวชกามา, 2561, หน้า 18) การที่บุคคลร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ในการแก้ปัญหาและลงมือปฏิบัติของกลุ่มคนหรือองค์กร เพื่อดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งโดยมีความเข้าใจปัญหาของตนและตระหนักถึงสิทธิของตนที่มีต่อสิ่งนั้น มีการระดมความคิดเห็นต่าง ๆ หรือการที่บุคคลรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แล้วนำมาวิเคราะห์หาโอกาสหรือเพื่อเพิ่มอำนาจทางความคิดร่วมกัน มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนต่อกิจกรรมที่กำลังลงมือปฏิบัติ มีการวางแผนกลยุทธที่จะสร้างแรงจูงใจต่อกิจกรรมนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น เมื่อผู้มีส่วนร่วมมีความเข้าใจถึงสิทธิของตนในการแสดงความคิดเห็นหรือการร่วมตัดสินใจ ก็จะก่อเกิดทัศนะต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความรู้สึกการยอมรับ (Recognition) มีความรับผิดชอบ

(Responsibility) เกิดความนับถือตนเองมากยิ่งขึ้น (Selfesteem) และเชื่อมโยงไปสู่ความพึงพอใจในการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ ทำให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่นและผลงานที่ออกมามีคุณภาพ ผู้มีส่วนร่วมเกิดแรงจูงใจในการมุ่งสู่ความสำเร็จ (นิยม เวชกามา, 2561, หน้า 17) อีกนัยหนึ่งเป็นการทำให้เกิดอำนาจที่มีอิทธิพลในการต่อรองทางการเมือง ผลักดันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ มีส่วนทำให้เกิดการปรับปรุงระบบสังคมและพัฒนาโครงสร้างของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2560 หน้า 10)

Cohen and Uphoff ผู้ริเริ่มทฤษฎีการมีส่วนร่วม นิยามความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นการที่ผู้มีส่วนร่วมต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการ 4 กระบวนการ (อ้างถึงใน สุธาวี กลิ่นอุบล, 2562, หน้า 10-11) ดังนี้

1) มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ หมายถึง เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอความคิด มีการริเริ่มโครงการ ตรวจสอบสภาพปัญหาและความต้องการที่เกิดขึ้น มีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดแนวทางและกระบวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และการตัดสินใจว่าจะทำโครงการหรือกิจกรรมใดซึ่งจะครอบคลุมไปจนถึงการตัดสินใจในระหว่างการดำเนินงานโครงการ

2) มีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงาน หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ให้กับโครงการ เช่น ด้านเงิน ด้านแรงงาน วัสดุอุปกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการบริหารและประสานงานโครงการต่าง ๆ

3) มีส่วนร่วมในการแบ่งผลประโยชน์ เป็นการมีส่วนร่วมที่มีสองนัย กล่าวคือ เป็นทั้งการร่วมรับประโยชน์ และร่วมรับผลสืบเนื่องในทางลบจากโครงการพัฒนา ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้รับ ดังนี้

(1) ผลประโยชน์ด้านวัตถุ คือ เมื่อมีในเรื่องของรายได้และทรัพย์สินเพิ่มขึ้น การมีสาธารณูปโภคที่เพียงพอมีประสิทธิภาพ และหรือคุณภาพดี ทำให้เกิดความมั่นคงมากยิ่งขึ้น

(2) ผลประโยชน์ด้านสังคม ได้แก่ เป็นการได้รับโอกาสทางการศึกษาหรือเรียนรู้ข้อมูลจากหนังสือตำรามากยิ่งขึ้น และรวมไปถึงการให้บริการสังคมอื่น ๆ มากขึ้น ก่อเกิดการมีคุณภาพที่ดีขึ้น

(3) ผลประโยชน์ส่วนบุคคล ได้แก่ การมีพลังอำนาจทางด้านการเมือง มีผู้ให้ความนับถือตนเองมากขึ้น รวมไปถึงการมีความรู้สึกถึงความมีประสิทธิภาพของตนเอง

4) มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ หมายถึง การประเมินโครงการในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของประชาชนผู้เข้ามามีส่วนร่วม เช่น การร่วมเป็นคณะทำงาน การประชุมเพื่อประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาและการทบทวนผลของการดำเนินงาน การร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินผล ส่วนการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ เช่น การประชุมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ การปรึกษาหารือชั่วคราว การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ

สิทธิพันธ์ พุทธหุน มีการเสนอทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบมีเงื่อนไข และองค์ประกอบ 2 ประการ (อ้างถึงใน พระเองบู คุณกโร, 2560, หน้า 7-8) ดังต่อไปนี้

1) เงื่อนไขขั้นพื้นฐานของการมีส่วนร่วมมี 3 ประการ คือ

(1) มีอิสระภาพ หมายถึง ความมีอิสระภาพในการเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วม โดยการเข้าร่วมนั้นจะต้องเป็นไปในรูปแบบของความสมัครใจ ในทางตรงกันข้ามหากถูกบังคับจะถือว่าไม่เป็นการเข้าร่วม

(2) มีความเสมอภาค หมายถึง ความเท่าเทียมกันของบุคคล บุคคลใดที่เข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม จะต้องมีสิทธิเสมอภาคเท่ากันกับบุคคลผู้เข้าร่วมคนอื่น ๆ

(3) มีความสามารถ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ จะต้องมีความสามารถที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ

2) องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม 3 ด้าน คือ

(1) ความชัดเจนของจุดประสงค์และเป้าหมาย เป็นการบงชี้ให้ผู้ที่จะเข้าร่วมใช้ในการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ หรือไม่ โดยสังเกตจากเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่มีความชัดเจนว่ากระทำไปเพื่ออะไร

(2) จุดมุ่งหมายของกิจกรรม ควรมีการระบุรูปแบบหรือจุดมุ่งหมายของกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้ผู้ที่จะเข้าร่วมใช้ในการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ หรือไม่

(3) ต้องมีกลุ่มเป้าหมาย บุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายจะถูกจำกัดด้วยกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วม การให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมจึงต้องระบุกลุ่มเป้าหมาย

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมคือการที่บุคลลเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งแบบประชาชนด้วยกันเอง และแบบภาคประชาสังคม ในรูปแบบของความสมัครใจ ร่วมกันลงมือปฏิบัติ การแสดงออกทางความคิด การร่วมตัดสินใจ การวางแผนดำเนินงานต่าง ๆอย่างเป็นอิสระเสมอภาค และมีความสามารถที่จะเข้าร่วมในกิจกรรม มีความชัดเจนของจุดประสงค์และเป้าหมาย ทั้งในรูปแบบการมีส่วนร่วมแบบทางตรง และแบบทางอ้อม แบบประจำและแบบเป็นครั้งคราว เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการการตัดสินใจ การดำเนินงาน การแบ่งปันผลประโยชน์ มีความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายหรือตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยจะมีลักษณะหรือการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคมและการเมืองในแต่ละยุคสมัย การมีส่วนร่วมยังมีส่วนในการเป็นแนวทางการแก้ปัญหาหรือหาทางออกที่ดีให้กับสังคม

2.1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

Maslow 1970 ได้กล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โดยแสามารถแบ่งออกได้ 5 ทฤษฎี ดังนี้ (อ้างถึงใน พิสิฐพงศ์ สีดาว, 2562, หน้า 6-9)

1) ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuation) ให้ความหมายของ การเกลี้ยกล่อมไว้ดังนี้ การเลี้ยกล่อม หมายถึง การมุ่งเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ ทั้งคำพูดและการกระทำ สามารถกระทำได้ทั้งที่เป็นรูปแบบของคำพูดและการเขียน โดยใช้ทักษะและศิลปะในการเกลี้ยกล่อมที่สร้างสรรคเพื่อทำให้เกิดดความหน้าสนใจ และความน่าเชื่อถือ หากทำให้อิงกับความต้องการของคน ตามหลักทฤษฎีของ Maslow โดยทฤษฎีนี้มีการเรียงลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of needs) มีทั้งหมด 5 ระดับ ที่เรียงจากระดับความต้องการจากน้อยไปหามากดังต่อไปนี้

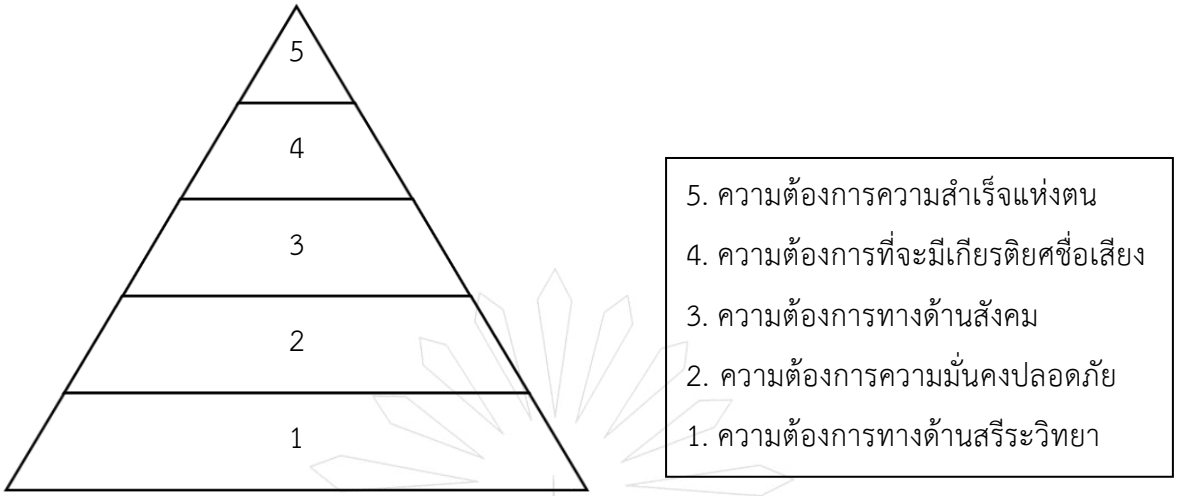
(1) ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological needs) หมายถึง ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival needs) ได้แก่ ความต้องการในด้านของอาหาร ความต้องการยารักษาโรคภัยไข้เจ็บ ความต้องการในเรื่องของเครื่องนุ่งห่มปกคลุมกาย และความต้องการทางเพศ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงสิ่งพื้นฐานในด้านอื่น ๆ เช่น การสืบพันธุ์ด้วย เพราะการสืบพันธุ์มีความสำคัญในด้านของการเป็นการเอาชีวิตรอดของเผ่าพันธ์ (Urbinner, 2566)

(2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and Security needs) ได้แก่ ความต้องการที่ก่อให้เกิดความมั่นคงในชีวิต เช่น ความต้องการที่อยู่อาศัยที่มีความปลอดภัย แข็งแรง สามารถคุ้มครองผู้อยู่อาศัยจากการถูกขโมย ช่วยรักษาทรัพย์สินให้ปลอดภัย หรือ ความต้องการในเรื่องของหน้าที่การงานที่มีความมั่นคงและรวมไปถึงความมั่นคงของชีวิตที่สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้

(3) ความต้องการทางด้านสังคม (Social needs) ได้แก่ ความต้องการการยอมรับและความต้องการความรักความเข้าใจจากสังคม ต้องการให้สังคมเกิดการยอมรับว่าตนก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคม การมีเพื่อน มีคู่คิด ผู้คบหาสมาคม นั่นคือความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ความต้องการด้านนี้มีความสำคัญต่อมนุษย์

(4) ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-Esteem needs) ได้แก่ เป็นความต้องการระดับสูง ที่มีความเกี่ยวข้องกับความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้เกิดการยอมรับ การยกย่องเชิดชูเกียรติจากผู้อื่น

(5) ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-Actualization needs) เป็นความต้องการที่อยากจะประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน มีการพัฒนาตนเองอยากสม่ำเสมอเพื่อให้ผลลัพธ์ออกมาดีที่สุด ความต้องการในรูปแบบนี้ จึงเป็นความต้องการพิเศษของบุคคลที่มีความพยายามพัฒนาคุณภาพชีวิต ผลัดดันตนเองเพื่อให้ไปในทิศทางที่ดีที่สุด ความต้องการรูปแบบนี้จึงเป็นรูปแบบของความต้องการที่อยู่ในระดับสูง

แผนภาพที่ 2.1 ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์

2) ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale) ขวัญคือจิตใจของมนุษย์ที่เป็นสถานะของจิต จะแสดงออกในรูปแบบต่างๆ เช่น ความคิด พฤติกรรม เป็นต้น การที่มนุษย์เรามีขวัญที่ดี ย่อมส่งผลให้ผลของการทำงานมีประสิทธิภาพที่สูงตามไปด้วย ในทางตรงกันข้ามหากมนุษย์มีขวัญที่ต่ำ ผลและประสิทธิภาพในการทำงานก็จะต่ำไปด้วยเช่นกัน ดังนั้นการจะสร้างขวัญให้ดีจึงจำเป็นที่จะต้องสร้างทัศนะคติที่ดีต่อการทำงานและเพื่อนร่วมงาน เช่น การเห็นถึงคุณค่าของผู้ตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมุ่งมั่นตั้งใจ การไม่เอาเปรียบผู้อื่นในการปฏิบัติงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเปิดพื้นที่ให้แสดงออกถึงความรู้ความสามารถ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและแนวทางในการแก้ไข เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ หากคนทำงานมีขวัญหรือจิตสำนึกที่ดี ทั้งขวัญที่เป็นรูปแบบตัวบุคคลหรือขวัญที่เป็นรูปแบบกลุ่ม มีทัศนะคติที่ดีต่อการทำงาน มีความรับผิดชอบและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ประสิทธิภาพในการปฏิงานหรือหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ย่อมเกิดผลที่ดีต่อหน่วยงานหรือองค์กร และการที่คนเรามีขวัญที่ดีจึงมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ

3) ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกชาตินิยม (Nationalism) เป็นปัจจัยที่เสริมสร้างความร่วมมือและสร้างสรรคให้เกิดความรู้สึกชาตินิยม หมายถึง การสร้างความรู้สึกนึกคิดหรือความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองให้เน้นที่ค่านิยมความเป็นชาติ เรื่องของค่านิยมในเรื่องของผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ มีความพึงพอใจในความเป็นชาติของตนเอง เสริมสร้างให้เกิดความคิดภักดีและความผูกพันต่อชาติ ความรักชาติเป็นความรู้สึกฝังลึกและผูกพันอย่างแน่นแฟ้นในจิตในของบุลคคลที่มีต่อชาติเป็นความรู้สึกถึงความเป็นพวกเดียวกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีเดียวกันหรือลักษณะคล้างคลึงกัน เป็นความรู้สึกผูกพัน

มีความรู้สึกได้เป็นเจ้าของ ได้รับความสุขทุกข์ และความหวังต่าง ๆ (คู่มือนักศึกษาวิชาทหารชายชั้นปีที่ 4, 2566)

4) ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership) ผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างแรงจูงใจในการรวมกลุ่มของบุคคล หรือการจูงใจให้การดำเนินการร่วมกันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีการแบ่งแยกผู้นำออกเป็น ผู้นำที่ดี เรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (Positive Leader) ผู้นำพลวัต คือผู้นำที่มีความเคลื่อนไหวในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ (Dynamic leader) และผู้นำไม่มีกิจ เป็นผู้นำที่ไม่มีการสร้างสรรคผลงานใด (Negative leader) การใช้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ ส่งผลให้เกิดการสร้างผู้นำที่สามารถระดมสรรพกำลังในการร่วมมือร่วมใจของกลุ่มบุคคล ก่อเกิดการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ผลผลิตในการปฏิบัติออกมามีคุณภาพและปสิทธิภาพ ก่อเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรคผลงานที่หลากหลาย และก่อเกิดความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จนท้ายที่สุดเป็นผลสัมฤทธิ์ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดี

5) ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method) การนำระบบบริหารเข้ามาเป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมและการดำเนินการ เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้วิธีการระดมความร่วมมือแบบง่าย เพราะใช้ระบบกฎหมายที่เป็นระเบียบแบบแผน นำมาเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน แต่ก็ยังมิใช่ระบบที่ดีที่สุดของการบริหารจัดการ เนื่องจาก พฤติกรรมมนุษย์โดยธรรมชาติแล้วคนเราจะสามารถทำงานหรือให้ความร่วมมือในการทำงานอย่างสมัครใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากกว่าการใช้ระบบที่มีการควบคุมตามนโยบายต่างๆ แต่เนื่องจากรัฐมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ระบบบริหารจัดการที่เป็นไปตามนโยบาย เพื่อผลของการปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตามรูปแบบของ Maslow ที่แบ่งออกเป็น 5 ประการ คือ ประการที่ 1 เป็นทฤษฎีที่ใช้การเกลี้ยกล่อมมวลชนด้วยการถ่ายทอดทางความคิดและการกระทำที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อให้เกิดความร่วมมือโดยใช้การวิเคราะห์ปัจจัยความต้องการของมนุษย์จากระดับมากไปหาน้อย เช่น การต้องการปัจจัย 4 (อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย) ความต้องการด้านความมั่นคงในชีวิต ความต้องการการยอมรับจากสังคม และความต้องการชื่อเสียงสรรเสริญ ประการที่ 2 ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ การสร้างขวัญที่ดีต่อบุคคลจะนำมาซึ่งการผลิตผลงานที่มีคุณภาพและสร้างสรรค ในทางตรงกันข้าม การที่บุคคลมีขวัญที่ต่ำ คุณภาพของผลงานก็จะออกมาเป็นผลงานที่มีคุณภาพต่ำเช่นเดียวกัน เพราะขวัญเปรียบสเมือนสถานะของจิตใจมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีจิตใจที่ดีระบบความคิดและพฤติกรรมต่างๆก็จะดีด้วยเช่นเดียวกัน ประการที่ 3 การสร้างความเป็นชาตินิยม ในระบบนี้เป็นการสร้างแนวคิดให้ประชาชนในรูปแบบของความเป็นชาตินินม สร้างความเคารพและภักดี ปลูกจิตสำนึกในรักษาผลประโยชน์ รวมถึงการสร้างความผูกพันธ์ต่อพื้นที่ของตน ประการที่ 4 ทฤษฎีการสร้างผู้นำ เพราะผู้นำถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ การที่นโยบายจะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ดังนั้นผู้นำจะต้องมี

ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดทัศนะในการดำเนินกิจจกรรมไปในทิศทางเดียวกัน ประการที่ 5 ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร เป็นการนำระเบียบกฎหมายเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ถึงแม้ว่าธรรมชาติของมนุษย์ การปฏิบัติงานด้วยใจรักจะทำให้ผลงานที่ผลิตออกมามีประสิธิภาพก็ตามที แต่หากไม่มีการบังคับใดๆ การดำเนินการก็ไม่อาจเป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ได้

2.1.3 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม มีความสำคัญในมิติของการเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาระบบสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ฯลฯ โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความสำคัญในการมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้ร่วมรวมแนวคิดของนักวิชาการไว้ดังนี้ กรมการปกครองและสำนักงานความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม อธิบายถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม คือ เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนากิจกรรม ผลักดันให้เกิดความจริงจังในการมีส่วนร่วม (Active Participation) ในการดำเนินการพัฒนาซึ่งมีความเชื่อมโยงในส่วนของการได้มาซึ่งข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับสภาพปัญหาของชุมชน นำมาพัฒนาแผนการดำเนินงานโครงการ และทำให้ประชาชนยอมรับผลงานของการดำเนินโครงการ (อ้างถึงใน สุธาวี กลิ่นอุบล, 2562, หน้า 12-13) อีกทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนและส่งเสริมธรรมาภิบาล ตลอดจนทำให้เกิดการพัฒนาระบบการบริหารงาน เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นก็จะช่วยให้การตรวจสอบการทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถสร้างความมั่นใจถึงความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนให้ได้รับการตอบสนอง และ ช่วยให้กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและโครงการต่าง ๆ เป็นไปด้วยความรอบคอบ ลดความขัดแย้งในสังคม บังเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ชุมชนและประเทศชาติทำให้คุณภาพ การตัดสินใจดีขึ้น รวมทั้งการมีส่วนร่วมทำให้ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560 หน้า 38) อย่างไรก็ตาม แคสเพอรสัน และ ไบรทแบนด ได้อธิบายถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วม 3 ประการ (อ้างถึงใน พระอภิเดช ฐิตสาโร, 2562, หน้า 7-8) ดังนี้

1) การแสดงออกของกระบวนการมีส่วนร่วม จำเป็นเป็นที่จะต้องวิเคราะห์จากการกระทำของกลุ่มบุคคล มิใช่การวิเคราะห์การกระทำของบุคคลเพียงอย่างเดียว เพื่อให้ข้อสรุปที่แสดงผลออกมาเกิดความถูกต้อง เพราะการแสดงออกจากการกระทำของบุคคล เป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลเพียงเท่านั้น

2) จำนวนครั้งในการร่วมกิจกรรมที่มีระยะเวลา หรือแรงจูงใจในการกระทำกิจกรรมใด ๆ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความถี่ของการกระทำ

3) การกระทำ เช่น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การประเมินผล หรือการแสดงความคิดเห็นต่างๆ เป็นภาพสะท้อนของคุณภาพของการกระทำในการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วม จึงหมายความได้ว่า

มิใช่เป็นเพียงการที่บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเพียงเท่านั้น แต่หมายรวมถึง การที่แสดงความคิดเห็นหรือออกความเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างสนใจ ก็ถือเป็นการมีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน

การที่บุคคลสนใจติดตามข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็นส่วนตัว การให้การสนับสนุนหรือการคัดค้านในรูปแบบต่าง ๆ ก็สามารถเป็นความหมายในการมีส่วนร่วมได้ โดยไม่จำเป็นจะต้องเข้าไปมีบทบาทหรือข้องเกี่ยวในทางปฏิบัติ จึงอาจสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมสามารถมีส่วนร่วมได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือการแสดงออกทางพฤติกรรมต่อกิจกรรมนั้น ๆ เช่น การเข้าร่วมรับฟัง การแสดงความคิดเห็นของตนเอง การให้การสนับสนุน เป็นต้น โดยจัดเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรง อีกทางหนึ่งเป็นการมีส่วนร่วมโดยอ้อม อาจไม่จำเป็นต้องเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆด้วยตนเองโดยตรงก็ได้ เช่น การติดตามรับฟังข้อมูลข่าวสาร การแชร์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ทางสื่อออนไลน์ในช่องทางต่าง ๆ ก็จัดว่าเป็นการมีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน

สรุป ความสำคัญของการมีส่วนร่วม มีลักษณะที่เป็นการแสดงออกโดยทางตรงและทางอ้อม ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างสนใจ เป็นการแสดงพฤติกรรมความรู้สึกนึกคิดต่อกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การร่วมรับฟังและการแสดงความคิดเห็น การติดตามข้อมูลข่าวสารและการแชร์ข่าวสารในช่องทางสื่อสารออนไลน์ต่าง ๆ การร่วมรับฟังนโยบายของผพรรคการเมือง การใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น ซึ่งการแสดงออกดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล แต่ในการวิเคราะห์การแสดงออกของกระบวนการมีส่วนร่วม มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวิเคราะห์การกระทำของกลุ่มบุคคลมากกว่าการกระทำของบุคคลเพียงคนเดียว การมีส่วนร่วม จึงมีความสำคัญในมิติของการเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาระบบสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ความเชื่อมโยงในส่วนของการได้มาซึ่งข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด

2.1.4 รูปแบบของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ มีรูปแบบที่หลากหลายและไม่ตายตัว เช่น การมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือหลายขั้นตอนหรือทุกขั้นตอนก็ได้ โดยแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ตามประเภทของกิจกรรมไว้แตกต่างกัน ตามความคิดเห็นของนักวิชาการต่าง ๆ ดังนี้

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้ทำการแยกขั้นตอนในการมีส่วนร่วมเป็น 4 ขั้นตอน (อ้างถึงใน ธนภัทร กฤตโยภาส, 2562 หน้า 8) ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมเพื่อค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรม

3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการร่วมกันลงมือปฏิบัติ

4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ปธาน สุวรรณมงคล กล่าวว่า ขอบเขตที่ชุมชนควรมีในการมีส่วนร่วม 4 ลักษณะ (อ้างถึงใน ธนภัทร กฤตโยภาส, 2562 หน้า 8) ดังนี้

1) ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2) ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

3) ชุมชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

4) ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมมีลักษณะที่มีความหลากหลายตามประเภทของกิจกรรมที่มีความแตกต่างกันไป เช่น รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือในทุกๆขั้นตอน โดยสามารถเรียงลำดับจากขั้นต่ำสุดไปขั้นสูงสุด คือ ขั้นของการรับรู้ถึงสภาพของปัญหาและสาเหตุของปัญหา ขั้นของการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขั้นร่วมลงทุนต่อกิจกรรมที่จะเข้ามามีส่วนร่วม และขั้นตอนของการติดตาม และขั้นการประเมินผลของการดำเนินกิจกรรม รวมไปถึงขอบเขตที่ใช้ในการมีส่วนร่วม โดยสามารถแบ่งได้ 4 ลักษณะคือ 1) การมีร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2.1.5 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ไพรินทร์ เตชะรินทร์ ได้กล่าวถึง ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา (อ้างถึงใน ชุติเดช สุวรรณมณ, 2558 หน้า 13-14) ดังนี้

1) เป็นการร่วมกันค้นคว้าหาข้อมูลต่าง ๆ เช่น สาเหตุและสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ตลอดจนศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชน

2) เพื่อสรรค์สร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนหรือเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน จึงมีการร่วมกันสรรคสร้างหรือสรรคหาแนวคิดและรูปแบบต่าง ๆ ขึ้น

3) ร่วมดำเนินกิจกรรม การวางนโยบาย แผนงานหรือโครงการ เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชน

4) ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจเพื่อจัดการหรือใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้ก่อเกิดประโยชน์สูงสุด

5) เพื่อให้การบริหารจัดการงานมีการพัฒนาได้ยิ่งขึ้น จึงต้องมีการร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6) ร่วมกันลงทุนต่อกิจกรรมหรือโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของแต่ละบุคคลและหน่วยงาน

7) ร่วมดำเนินการและปฏิบัติตามนโยบายหรือแผนงานโครงการ หรือกิจกรรมให้บรรลุตามวัถุประสงค์ที่ตั้งไว้

8) ร่วมติดตามและประเมินผล รวมไปถึงการควบคุมบำรุงรักษาโครงการ หรือกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยเอกชนและรัฐบาลให้เกิดประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

เนตินา โพธิประสระ (2541, หน้า 17) สรุปลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการและการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ (Formal-informal Participation)

(1) การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ เป็นการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องตามแผนระบบขององค์กร ถือเป็นการมีส่วนร่วมตามหน้าที่ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมตามขอบเขตของนโยบายขององค์กรที่มีการกำหนดขอบเขตไว้

(2) การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ มีลักษณะบรรยากาศที่มีความเป็นส่วนตัวมากกว่าลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นอย่างไม่มีโครงสร้างเป็นการร่วมตกลงกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

2) การมีส่วนร่วมทางตรงและทางอ้อม (Direct-indirect Participation)

(1) การมีส่วนร่วมทางตรง คือการมีส่วนร่วมที่สมาชิกหรือพนักงานสามารถมีส่วนร่วมภายในองค์กรได้โดยตรงแบบทันที พนักงานแต่ละคนมีสิทธิและโอกาสในการมีส่วนร่วมในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(2) การมีส่วนร่วมทางอ้อม เป็นการมีส่วนร่วมของพนักงาน โดยการผ่านทางตัวแทนของพนักงาน

Cohen and Uphoff 1981 จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมเป็น 4 ด้าน (อ้างถึงใน สุธาวี กลิ่นอุบล, 2562, หน้า 14-17) คือ

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation n Decision-making)

2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Participation in Implementation)

3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Participation in Benefits)

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation)

นักวิชาการในสาขาต่างๆ มีแนวความคิดหรือจุดเน้นของการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป เช่น นักเศรษฐศาสตร์ มีแนวความคิดของการมีส่วนร่วมที่เน้นในเรื่องของผลประโยชน์ นักรัฐศาสตร์ จะให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมเพื่อใช้ในการตัดสินใจของนักบริหาร โดนเน้นด้านการปฏิบัติ เป็นต้น ส่วนการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น ยังไม่มีการศึกษาอย่างกว้างขวางมากนัก Cohen and Uphoff จึงได้อธิบายถึงการมีส่วนร่วม ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จัดเป็นศูนย์กลางของการเกิดแนวความคิดที่มีความแตกต่างหลากหลาย มีการกำหนดหรือประเมินทางเลือกในการตัดสินใจ มีการเปรียบเทียบและเลือกการวางแผน เพื่อนำแนวทางที่เลือกนั้นมาสู่ขั้นตอนในการปฏิบัติสามารถแบ่งการตัดสินใจนี้ออกเป็น 3 ชนิด คือ

(1) การตัดสินใจช่วงเริ่มต้น (Initial Decisions) เป็นขั้นตอนเริ่มแรกในการหาความต้องการต่างๆจากคนในท้องถิ่น และวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการ โดยขั้นตอนนี้มีความสำคัญ

เพราะจะเลือกเอาโครงการที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มคนและมีความเป็นรูปธรรม ในระยะนี้จะต้องผ่านกระบวนการในการตัดสินใจที่สามารถให้ข้อมูลที่มีความสำคัญกับท้องถิ่นที่เป็นเป้าหมายและเสนอกลยุทธ์เพื่อแก้ไขปัญหาที่สามารถสนองต่อท้องถิ่นได้ โดยคนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนเกี่ยวข้องได้ตั้งแต่ในช่วงเริ่มต้นโครงการ เช่น การสนับสนุนทางด้านการเงิน การจัดสรรคกำลังคน ตลอดจนวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการและสนับสนุนโครงการที่จะนำเข้ามา

(2) การตัดสินใจในช่วงดำเนินการ (On-going Decisions) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น คนในท้องถิ่นสามารถเข้ามาดำเนินการในช่วงที่โครงการดำเนินการมาแล้วในระยะหนึ่งจากการถูกร้องขอ โดยที่อาจไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในช่วงเริ่มแรก โครงการจะต้องมีการลำดับความสำคัญของโครงการและวิธีการดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในภายหลังนี้

(3) การตัดสินใจในช่วงปฏิบัติการ (Operational Decisions) เมื่อโครงการมีความเชื่อมโยงระหว่างคนในท้องถิ่นกับโครงการแล้ว จะมีการรวบรวมองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ สำหรับใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม หรือการวางกรอบแนวทางที่สมาชิกทุกคนยึดถือ เช่น การประชุมเพื่อจัดทำนโยบาย การคัดเลือกผู้นำที่จะมีอิทธิพลต่อองค์กร เป็นต้น

2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ สมาชิกในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ จำแนกเป็น 3 ลักษณะดังนี้

(1) การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (Resource Contribution) มีลักษณะดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น แรงงาน เงิน วัสดุอุปกรณ์และข้อมูลข่าวสาร แหล่งทรัพยากรดังกล่าวเป็นแหล่งทรัพยากรสำคัญซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาโครงการ เช่น การส่งเสริมโดยใช้แรงงานในท้องถิ่น การพัฒนาแผนงานการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุดโดยใช้ข้อมูลข่าวสารจากคนในท้องถิ่น การบริจาคเงินและวัสดุอุปกรณ์ และอื่น ๆ สิ่งต่าง ๆ เหล้านี้เป็นภาพที่ชัดเจนของการมีส่วนร่วม โดยสิ่งที่สำคัญของการมีส่วนร่วมนี้คือการรับรู้ว่าใครเป็นผู้สนับสนุน กระทำโดยวิธิการสมัครใจ สามารถทำได้อย่างไร การได้รับค่าตอบแทน หรือโดยการบีบบังคับ เรื่องของทรัพยากรเป็นประเด็นสำคัญที่พบได้บ่อยว่ามีความไม่เท่าเทียมกันเกิดขึ้น และการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

(2) การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน (Project Demonstration And Co-ordination) สมาชิกในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโครงกการได้ เช่น การเป็นสมาชิกหรือลูกจ้าง ทีมให้คำปรึกษาด้านต่าง ๆ ของโครงการ ผู้บริหารโครงการ สมาชิกอาสาทำหน้าที่ในการประสานกิจกรรมของโครงการ มีการฝึกอบรมเทคนิคการปฏิบัติงานในโครงการสำหรับผู้ที่จะเข้ามาบริหารหรือประสานงาน เป็นต้น เป็นการสร้างความไว้วางใจให้กับสมาชิกในท้องถิ่น และช่วยให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาของตนเอง อีกทั้งยังทำให้เกิดการสื่อสารข้อมูลภายใน และได้รับคำแนะนำซึ่งเป็นปัญหาของคนในท้องถิ่นตลอดจนผลกระทบที่ได้รับเมื่อโครงการเข้ามา

(3) การมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือ (Enlistment) เป็นการมีส่วนร่วมที่ไม่มีความจำเป็นจะต้องมีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่เป็นการพิจารณาจากข้อเท็จจริงในเรื่องของผลเสียที่ตามมาหลังจากนำโครงการเข้ามา และผลในด้านต่าง ๆ ที่เกิดกับสมาชิกในท้องถิ่นที่เข้าร่วมในโครงการ

3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีผลในทางเศรษฐกิจที่ไม่ควรมองข้ามไป การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์สามารถแบ่งได้ 3 ชนิด ดังนี้

(1) ผลประโยชน์ด้านวัตถุ (Material Benefits) การบริโภค รายได้และทรัพย์สิน ถือเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล โดยสิ่งเหล่านี้อาจจะทำให้การสรุปข้อมูลล้มเหลวได้ ซึ่งควรวิเคราะห์ให้ได้ว่าใครคือผู้มีส่วนร่วม และดำเนินการให้เกิดขึ้น

(2) ผลประโยชน์ด้านสังคม (Social Benefits) ความจำเป็นในการกำหนดการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในเรื่องของปริมาณการแบ่งผลประโยชน์และคุณภาพบริการในการสร้างความพึงพอใจล้วนเป็นผลประโยชน์ด้านสังคมที่เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานด้านสาธารณะ เช่น ความต้องการบริการหรือความพึงพอใจการสาธารณูปโภค โดยใช้รูปแบบการผสมผสานเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับคนยากจน เป็นต้น

(3) ผลประโยชน์ด้านบุคคล (Personal Benefits) เป็นความต้องการอำนาจทางด้านการเมือง มีความปรารถนาที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มหรือได้รับการคัดเลือกให้เข้า โดยผ่านความร่วมมือในโครงการ โดยผลประโยชน์สำคัญที่จะได้จากโครงการมี 3 ชนิด คือ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง อำนาจทางการเมือง และความรู้สึกของปัจเจกต่อการทำงานที่มีประสิทธิผล การมีส่วนร่วมเพื่อผลประโยชน์ในด้านนี้ ควรมีการศึกษาผลดีผลเสีย หรือความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นตามมาในภายหลัง เนื่องจากอัตราในการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มีความแตกต่างกัน เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการออกแบบหรือกำหนดนโยบายหลักที่เกี่ยวข้องว่าจะให้ใครมีส่วนร่วม เมื่อผลที่ออกมาตรงกันข้ามกับความคาดหวังจะได้มีแนวทางในการแก้ไข และมองหาความเป็นไปได้ในการวางรูปแบบใหม่ ๆ

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีการเขียนรวบรวมสรุปการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ไว้น้อย โดยสามารถประเมินโครงการได้ 2 รูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมทางตรงและทางอ้อม โดยการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ เป็นการประเมินผลด้านงบประมาณ ความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อโครงการ ประเมินว่ามีผู้เห็นด้วยกับโครงการหรือไม่ ผู้ที่มีส่วนร่วมเป็นใครหรือกลุ่มใดบ้าง มีส่วนร่วมโดยใช้วิธีการใด มีการแสดงออกถึงความคิดเห็นผ่านสื่อต่าง ๆ ช่องทางใด หรือผ่านตัวแทนที่คัดเลือกเข้าไปอย่างไรบ้าง และทำอย่างไรความคิดเห็นต่าง ๆ จึงจะได้รับการนำไปใช้ประโยชน์ ส่วนใหญ่แล้วจะกระทำโดยเป็นเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางมากกว่าสมาชิกโครงการ

สรุป ลักษณะของการมีส่วนร่วม สามารถแบ่งออกเป็นได้ 4 ลักษณะคือ 1) การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ เป็นลักษณะกากรมีส่วนร่วมที่เป็นไปตามแผนระบบ เนื่องจากเป็นการมีส่วนร่วมที่เป็น

ในลักษณะของหน้าที่ จึงทำให้มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมตามขอบเขตของนโยบายที่ได้วางแผนไว้ 2) การมีส่วนร่วมแบบไม่เป็นทางการ เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นโดยไม่มีโครงสร้าง หรือนโยบายแผนงาน มีลักษณะบรรยากาศของการมีส่วนร่วมที่มีความเป็นส่วนบุคคลมากกว่าแบบที่เป็นทางการ 3) ลักษณะการมีส่วนร่วมโดยตรง สมาชิกภายในองค์กรสามารถมีส่วนร่วมได้โดยตรง มีสิทธิและโอกาสในการมีส่วนร่วมได้ในส่วนที่ตนเองเกี่ยวข้อง 4) การมีส่วนร่วมโดยอ้อม เป็นการมีส่วนร่วมโดยผ่านตัวแทน

นักรัฐศาสตร์ มีแนวคิดของการมีส่วนร่วมที่ให้ความสำคัญไปในเรื่องของการเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจทางการเมืองของนักบริหารการเมืองหรือใช้เป็นแนวคิดจะทิศทางในการกำหนดรูปแบบของการปกครองหรือการกำหนดนโยบาย เช่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในเรื่องของผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งเป็นปัจจัยที่ใช้สำหรับการบริหารจัดการทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องต่อความต้องการของภาคประชาชน

2.1.6 กระบวนการมีส่วนร่วม

กระบวนการมีส่วนร่วม หมายถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมที่เป็นอิสระ เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ มีส่วนในการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือการปฏิบัติ ร่วมวางแผนการดำเนินงาน ร่วมประเมินผลและประโยชน์การมีส่วนร่วมของ มิได้หมายถึงการให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรรมของรัฐตามที่รัฐกำหนด แต่เป็นการให้ประชาชนกลุ่มชุมชนร่วมกันคิด และตัดสินใจกำหนดทิศทางการพัฒนา มีการระดมความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ของกลุ่ม หรือของชุมชน และรับประโยชน์ร่วมกัน โดยที่รัฐเป็นผู้สนับสนุน ในการระดมความคิด และการตัดสินใจ ในส่วนของการตัดสินใจภายในกลุ่ม หรือการมีส่วนร่วมของทุกคน เป็นเรื่องยากที่จะสามารถทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ขึ้นจริง เพราะสมาชิกในกลุ่มมีศักยภาพฐานะอำนาจทางสังคมแตกต่างกัน และเป็นอิสระในการแสดงออก ความเป็นปัจจเจกบุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายกันไปในเราของปัจจัยในด้านต่าง ๆ วัฒนธรรมบางประการจึงเป็นอุปสรรคต่อความเป็นอิสระในการแสดงออกแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ มุมมองความคิดหรือเรื่องที่จะต้องตัดสินใจของแต่ละคนให้คุณค่าในการตัดสินที่แตกต่างกัน มีความหลากหลายในแนวความคิดตามรูปแบบของประสบการณ์ของแต่ละบุคคล สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นำมาซึ่งการไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การเข้าไปเกี่ยวข้องทางความคิด จิตใจ อารมณ์ และร่างกาย ล้วนแต่เป็นการมีส่วนร่วมเป็น การมีส่วนร่วมจึงมีความหมายมากกว่าการเป็นส่วนหนึ่งการมีส่วนร่วม แต่มีความหมายทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ มีความครอบคลุมทั้งในมิติเรื่องของความสามารถในด้านเวลา ที่เอื้อดำนวยต่อการมีส่วนร่วม และโอกาสในการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบของการกระทำจึงทำให้มีทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำหรือผู้รับและสาธารณชนผู้เป็นบริบทของการกระทำ ดังนั้นการมีส่วนร่วมตามความหมายข้างต้น จึงหมายถึงการที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าเขาจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่มีความจำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นโดยตรง แต่การมีทัศนคติความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใยก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วม

(เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2560, หน้า 1) และการมีส่วนร่วมตามรูปแบบของการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย อำนาจที่ใช้ในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจนั้นควรที่จะได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชนเพื่อทุก ๆ คนจะได้มีโอกาสที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวมร่วมกัน (อ้างถึงใน วัชรมน จันรอง, 2563, หน้า 18) อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือในหลายขั้นตอน โดยที่มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดในเรื่องของระบบการมีส่วนร่วมไว้หลากหลายทัศนะ องค์กรอนามัยโลก (WHO and UNICEF) ได้เสนอแนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วม โดยแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ตามประเภทของกิจกรรมได้แตกต่างกัน ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมมีเป็นแสดงถึงวิธีการดำเนินงานหรือขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินงาน โดยที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน มีการดำเนินกิจกรรม 4 ขั้นตอน (อ้างถึงใน ยุภาพร พรสมิทธิ์, 2561, หน้า 27-28) ดังนี้

1) การวางแผน การคิดวิเคราะห์ในประเด็นต่างๆ จัดลำดับขั้นตอนของความสำคัญ มีการดำหนดเป้าหมาย การกำหนดการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่า หนดวิธีการขั้นตอนในการประเมินผล และร่วมไปถึงการตัดสินในด้วยตนเอง ความสำคัญต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ นั้น

2) การดำเนินกิจกรรม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การบริหารจัดการ เช่น การบริหารจัดการทรัพยากร บริหารจัดการความคุมการเงิน และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่งานในการบริหารจัดการ

3) การใช้ประโยชน์ การนำเอากิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วม มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นการเพิ่มระดับการพึ่งพาตนเองและการควบคุมทางสังคม

4) การได้รับประโยชน์ มีความเท่าเทียมกันในเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์ของประชาชน มีการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่าเทียมกัน ทั้งรูปแบบของประโยชน์ส่วนตน สังคม หรือวัตถุ

สรุป กระบวนการมีส่วนร่วม หมายถึง ขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมใด ๆ ที่บุคคลมีโอกาสในการเข้าไปมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ เช่น ร่วมระดมความคิดเห็นของกิจกรรรมที่ตนเองสนใจอย่างอิสระ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม การร่วมประเมินผลของกิจกรรม มีการระดมความคิดในการปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ของกลุ่มหรือของชุมชน และรับผลประโยชน์ร่วมกัน โดยที่รัฐเป็นผู้สนับสนุน ในการระดมความคิด และการตัดสินใจ กระบวนการมีส่วนร่วมสามารถแบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ได้ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การดำเนินกิจกรรม 3) การใช้ประโยชน์ และ 4) การได้รับประโยชน์ มักเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของสมาชิกในกระบวนการการมีส่วนร่วม

2.2 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.2.1 แนวคิดและความหมายการการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีหลากหลายนิยามศัพท์และการให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาตำราเอกสารพบว่ามีนักวิชาการหลายท่านให้แนวคิดและความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ดังนี้

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) หมายความว่า เป็นการร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่สมาชิกในสังคมเข้าร่วมอย่างสมัครใจ โดยร่วมกันในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ หรือการร่วมกันคัดเลือกผู้ปกครอง ทั้งรูปแบบที่เป็นทางตรงและทางอ้อม โดยสามารถแสดงออกได้ในรูปแบบของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคน เป็นการร่วมแสดงออกทางการเมืองของภาคประชาชนหรือที่เรียกว่าภาคพลเมือง ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ร่วมกันตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ร่วมกันลงมือปฏิบัติ ยึดถือหลังสิทธิของความเป็นพลเมืองของตน (Gale, 2008) เป็นการกระทำโดยไม่จำเป็นจะต้องประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวัง ทั้งเป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน เป็นไปตามระบบกฎหมายหรือไม่เป็นและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องหรือเป็นครั้งคราวก็ได้ การกระทำต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายของรัฐ กดดันการบริหารจัดการของรัฐหรือผู้แทนทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติให้กำหนดนโยบายที่ส่งผลต่อกลุ่มตนหรือส่วนรวมต้องการ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560, หน้า 12) อย่างไรก็ตาม สุนทรียา เหมือนพะวงศ์ (2554, หน้า 19) อธิบายถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น การตัดสินใจในการจัดทำนโยบาย การจัดทำโครงการ การจัดทำกฎหมาย รวมไปถึงการคัดเลือกหรือการแต่งตั้งผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมของส่วนรวม การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น จะเป็นจุดเชื่อมโยงที่สามารถทำให้ทราบถึงความต้องการซึ้งกันและกัน และทำให้นโยบายที่รัฐ กำหนดและดำเนินการนั้น ตอบสนองต่อสภาพปัญหาหรือความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและตรงจุด นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ยังหมายความรวมถึงการมีส่วนร่วมในเชิงตรวจสอบด้วย ในอดีตที่ผ่านมา การตรวจสอบการทำงานของผู้มีอำนาจทางการเมือง ประชาชนต้องสรรหาผู้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมในการทำหน้าที่เป็นฝ่ายตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร โดยเห็นได้จากการพัฒนาบทบาทและความรู้ความสามารถบุคคลที่รับหน้าที่ในการเป็นตัวแทนของประชาชน ทำหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหารในรัฐสภา หากมีผู้ประพฤติตัวไม่ดี กระทำความผิด ก็สามารถนำเสนอชื่อเพื่อถอดถอนชื่อออกจากการดำรงตำแหน่งได้ ในยุคปัจจุบัน การพัฒนาของเทคโนโลยีมีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้หลากหลายช่องทาง ประชาชนยุคใหม่จึงมีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิง

ตรวจสอบ และมีช่องทางในการทำงานร่วมกับรัฐทุกภาคส่วน หรือช่องทางการตัดสินใจแทนรัฐมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2554) อธิบายว่า หลักการปกครองครองตามระบอบประชาธิปไตย คือการปกครองโดยประชาชน เพื่อประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชน คือรูปแบบตามหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย รัฐจะต้องมีส่วนในการส่งเสริมและสนับสนุน รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชน มีสิทธิโดยชอบธรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยที่จะต้องอยู่บนความถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด ประชาชนทุกภาคส่วนจะต้องมีส่วนร่วมในการช่วยเสริมสร้างความคิดเห็นหรือแนวทางในการพัฒนาสังคม การระดมความคิดเห็นในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย ของรัฐทั้งในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีลักษณะที่ร่วมกันสองประการ ได้แก่ (1) ต้องเป็นไปตามความสมัครใจและ (2) ต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีอำนาจ นอกจากนั้น (กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561, หน้า 10) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมทางการเมืองต้องมีความเป็นไปตามที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้ หรืออาจใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้องคชตรงตามกฎหมายกำหนดก็ได้ โดยที่การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการรวมกลุ่มกันของประชาชนภายในพื้นที่ ทั้งในรูปแบบประชาคมหรือชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมในการระดมความคิด ร่วมแรงร่วมใจในการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นภายในชุมชน เพื่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และเพื่อให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่ามีประสิทธิภาพ และคนในชุมชนสามารถเพิ่งพาตนเองได้ เกิดความเข้มแข็งภายในชุมชนได้นั้น จึงมีความจำเป็นในเรื่องของการระดมความคิดและกำลังกันของประชาชนทุกระดับ ทั้งในระดับชุมชน องค์กร โดยที่สามารถแยกประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ (ศราวุฒิ ขันธวิชัย และคณะ, 2564, หน้า 708-709) ดังนี้

การมีส่วนร่วมที่เป็นนามธรรม คือการมีส่วนรวมที่เป็นเพียงรูปแบบ คำกล่าวที่ว่า “ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครอง เป็นเพียงเล่ห์กล แต่ในความเป็นจริงไม่ได้มีความเข้าถึงการเป็นประชาธิปไตย เป็นการมีส่วนร่วมด้วยพฤติกรรมที่เป็นรูปแบบ แต่ไม่มีความเข้าถึงเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง ด้วยกลไกลทางการเมืองที่รัฐกำหนดไว้ แม้ว่าประชาชนจะมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพียงไร แต่กระบวนการและขั้นตอนในการตัดสินใจกลับถูกกำหนดไว้โดยรัฐแล้ว

การมีส่วนร่วมที่แท้จริง เมื่อการมีส่วนร่วมนั้นมีการรวมปัญญาทางกาย และปัญญาทางจิตใจจนสามารถสมานความทุกข์สุขร่วมกัน พร้อมกันที่จะสร้างสรรคสังคม แบ่งปันซึ่งกันและกัน ระดมกำลังกาย กำลังใจ ให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน โดยไม่หวังเอาแต่ได้แต่มี สิ่งนั้นจึงจะเป็นการมีส่วนร่วมที่แท้จริงและเป็นประชาธิปไตย พระพรหมคุณาภรณ์ (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต, 2552, หน้า 260)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 หมวด 6 มาตรา 258 (1) บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า การที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ตามระบอบประชาธิไตย เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีการแสดงความคิดเห็นในหลายมุมมองทางด้านการเมืองร่วมถึงรับฟังความคิดเห็นทางการเมืองของผู้อื่นด้วย เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง การเข้าใจและเคารพสิทธิของตนเอง เช่น สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งผู้แทน เพื่อมอบอำนาจให้บุคคลที่มีความเหมาะสม เข้ารับหน้าที่เพื่อบริหารจัดการอำนาจอธิปไตยแทนตนเอง โดยยึดมั่นต่อความสำคัญของสิทธิตนเอง ปราศจากการครอบงำจากอิทธิพลทั้งหลาย ประชาชนร่วมกันตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐว่ามีความซื่อตรงและถูกต้องตามบทกฎหมายเพียงใด เป็นส่วนช่วยให้การปฏิรูปประเทศด้านการเมืองให้เกิดการพัฒนา

Myron Wiener 197 จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 10 ประการ (อ้างถึงในรัฐกูล เสนารา, 2563, หน้า 30-31) ดังนี้

1) การเข้าร่วมทางการเมือง เป็นการกระทำในรูปแบบการสนับสนุนต่อกิจกรรมทางการเมือง หรือเป็นการกระทำเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาล (support and demand)

2) การเข้าร่วมทางการเมือง เป็นการพยายามกระทำเพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการใช้อิทธิพล (influence) ต่อการปฏิบัติงานของภาครัฐ หรือการเลือกสนับสนุนผู้นำรัฐบาล

3) การเข้าร่วมทางการเมือง หมายถึงการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายของประชาชน (legitimate)

4) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำที่มีตัวแทนทางการเมือง (representation)

5) การเข้าร่วมทางการเมือง เป็นสภาพที่บุคคลไม่ต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (alienation) โดยมีแนวความคิดว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นไม่มีความจำเป็นและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ซึ่งแตกต่างจากการเฉยเมยทางการเมือง (apathy) รูปแบบนั้นเป็นการขาดความสนใจต่อการเมืองอย่างสิ้นเชิง

6) ผู้ที่เข้าร่วมทางการเมือง หมายถึง บุคคลผู้ที่มีความกระตือรือร้น (active) หรือผู้ที่มีความสนใจและมีความตื่นตัวทางการเมืองเป็นพิเศษ (activists) เช่น บุคคลผู้มีความสนใจต่อสภาพปัญหาต่าง ๆ ของสาธารณะ การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ผู้ที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง และการร่วมประชุมทางการเมือง นอกจากนั้น ยังรวมถึงการเข้าร่วมทางการเมืองในระดับต้น ๆ ได้แก่การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง (ซึ่งถือเป็นการกระทำที่มีแรงจูงใจน้อยที่สุด) หรือการไม่ได้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง แต่มีการพูดคุยกับกลุ่มเพื่อหรือชุมชนในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง การแสดงความคิดเห็นและการแสดงประชามติทางการเมือง และรวมไปถึงการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

7) การเข้าร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำที่มีความต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา (persistencecontinuum) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความเป็นสถาบัน (institutionalized) และมีการจัดตั้ง นอกจากนั้น ยังหมายความรวมถึงการกระทำที่มีลักษณะเป็นครั้งคราว ซึ่งสามารถเกิดขึ้นมาอย่างทันทีทันใด และมีความบีบคั้นขั้นรุนแรง เช่น การจลาจล การชุมนุม การยกพวกตีกัน การรวมกลุ่ม และการลอบสังหารนักการเมือง เป็นต้น

8) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำที่เป็นความพยายามในการที่จะเข้ามามี อิทธิพลเหนือนโยบายสาธารณะ (publicpolicy) และการปฏิบัติงานของราชการ (bureaucratic actions)

9) การเข้าร่วมทางการเมือง เป็นการกระทำที่มีผลต่อการเมืองในระดับท้องถิ่น และการเมืองในระดับชาติ (national politics)

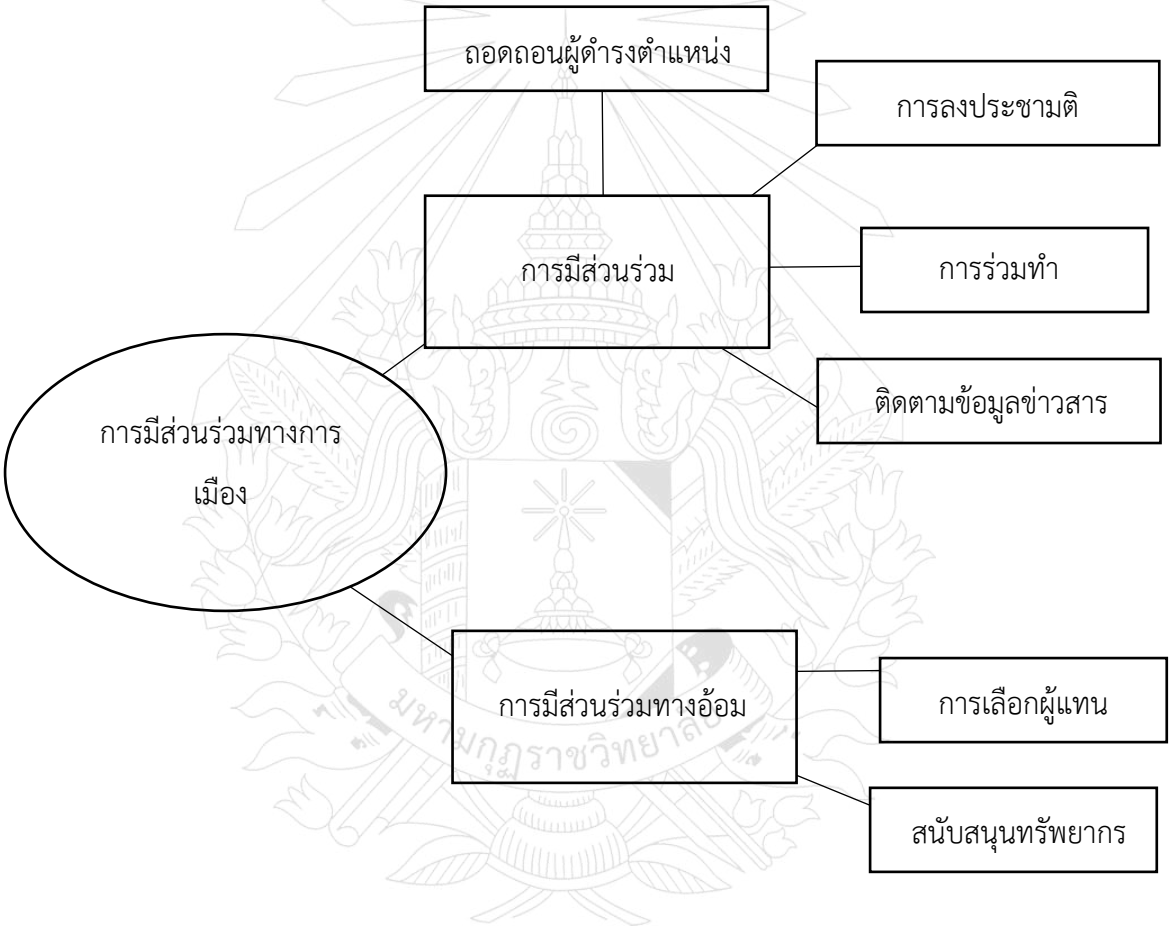
10) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำทางการเมือง (political action) ในขณะเดียวกัน รูปแบบการกระทำทางการเมืองของแต่ละสังคม มีความแตกต่างกันไปตามบริบทของสังคมพื้นที่นั้น ๆ ตัวอย่างเช่น ในสังคมหนึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการกระทำที่เกิดจากความตั้งใจหรือสมัครใจ โดยจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ก็ตาม หรืออาจเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นครั้งคราว อาจถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ได้ โดยการกระทำเหล่านี้เพื่อการมีอิทธิพลต่อการกำหนดและจัดสรรนโยบายสาธารณะ และการบริหารนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนการเลือกผู้นำทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) คือการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ทั้งแบบทางตรงหรือแบบทางอ้อม เป็นแบบปัจเจกบุคคลหรือแบบกลุ่มคน บนพื้นฐานของการเคารพและเข้าใจในสิทธิของตนเอง ร่วมแรงร่วมใจกันสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นภายในชุมชน เช่น ร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง ร่วมกันนำเสนอแนวคิดแสดงความคิดเห็น ร่วมกันลงมือปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ รวมไปถึงร่วมกันคัดเลือกผู้นำ เป็นต้น โดยในส่วนของความสำเร็จต่อกิจกรรมทางการเมืองที่เข้าร่วมหรือไม่นั้น เป็นเรื่องที่จะตามมาภายหลัง การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น สามารถเป็นได้ทั้งรูปแบบที่เป็นปัจเจกบุคคล หรือสถาบัน มีการสนับสนุนต่อกิจกรรมทางการเมืองหรือเป็นการกระทำเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาล เป็นการพยายามกระทำเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของภาครัฐ โดยที่การกระทำต่าง ๆ เหล่านั้นจะถูกต้องตามบทกฎหมายหรือไม่ก็ตาม เพื่อให้มีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติงานของราชการ และการกำหนดนโยบายสาธารณะของภาครัฐ การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีรูปแบบของการมีส่วนร่วมแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ตามบริบทของสังคมพื้นที่นั้น ๆ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังหมายความร่วมถึงบุคคล

ไม่ต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะมีความคิดว่า การการเมืองไม่มีความจำเป็นและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง

2.2.2 สรุปองค์ความรู้ผังมโนทัศน์แนวคิดและความหมายการการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการที่ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความหมายการการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผังมโนทัศน์ (Concep Mapping) โดยสรุปได้ 2 ประเด็นหลักคือ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรง และ 2) การมีส่วนร่วมทางอ้อม

แผนภาพที่ 2.2 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาแนวคิดและความหมายการการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.2.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาระบบทางการเมือง เพราะเป็นตัวบ่งชี้ถึงสภาพปัญหา หรือความต้องการของประชาชน และยังแสดงให้เห็นถึงความตื่นตัวของ

ประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง จากการทบทวนวรรณกรรมมีนักรัฐศาสตร์และนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของ ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการไว้ ดังนี้

การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นหัวใจสำคัญที่ใช้ในการปกครองในรูปแบบเสรีประชาธิปไตย เป็นการเปิดโอกาสหรือช่องทางในการสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างภาคพลเมืองกับนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ เกี่ยวกับความต้องการหรือข้อกังวลที่มีความจำเป็นต้องได้รับการแก้ไข กระตุ้นหรือผลักดันให้นักการเมืองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงเปรียบเสมือนกุญแจสำคัญของระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้สามารถดำเนินไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ประชาชนจึงต้องมีอิสระต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกระบวนการวางแผนหรือกำหนดนโนบายและการบริหารของภาครัฐ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนอกจากจะเป็นการแสดงออกถึงความต้องการหรือสภาพปัญหาที่ต้องการให้ภาครัฐหาแนวทางการแก้ไขปัญหาออกสู่สาธารณะ ยังเป็นการตรวจสอบการบริหารงานของภาครัฐ ต่อการตื่นตัวถึงการรับรู้สภาพปัญหาประชาชนที่ต้องได้รับการแก้ไข และการให้ความสำคัญต่อประชาชน รวมไปถึงการสร้างจิตสำนึกต่อการเคารพสิทธิของตนในฐานะพลเมืองของสังคม และให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตน (ศราวุธ ขันธวิชัย และคณะ, 2565, หน้า 572-573) จากกระแสที่ประชาชนต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการไปเมืองไปสู่ทิศทางที่ดี ทำให้ในปัจจุบันประชาชนมีความตื่นตัวค่อนข้างสูงในการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีการตระหนักถึงเรื่องความเท่าเทียมในสังคม มองเห็นความสำคัญต่อการเอื้อประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาส การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการเปิดโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองให้กับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลทั้งแบบทางตรงและแบบทางอ้อม เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมือง จะนำไปสู่การสื่อการถึงความต้องการของตน เพื่อให้รัฐหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง และนำไปประกอบการตัดสินใจในการวางแผนหรือกำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างถูกต้อง รวมไปถึงการตรวจสอบการปฏิงานของภาครัฐว่ามีความซื้อตรงและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนระบบทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยได้อย่างยั่งยืน (ธีรยุทธ บุญมี, 2556, หน้า 86-87) เพราะถือเป็นหลักประกันได้ว่า อำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของประชาชนอย่างได้แท้จริง นอกจากนี้บทบาทของประชาชนที่สำคัญ คือการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลทั้งโดยตรง และทางอ้อมโดยผ่านตัวแทนที่ประชาชนเลือกตั้งให้เข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้แทน (จิราภพ ทวีสูงส่ง, 2566) นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน เป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนะและมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ

ในเรื่องต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเอง อย่างไรก็ตาม United Secretariat (2007) อธิบายถึงสิทธิในการมีส่วนร่วม ที่นอกเหนือจากคุณสมบัติพื้นฐานอื่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ หลักการให้การยินยอม หลักการรับผิดชอบตรวจสอบได้ หลักเสียงข้างมาก หลักความเสมอภาค และหลักอธิปไตยเป็นของปวงชน สิทธิในการมีส่วนร่วมยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย หนังสือเรื่องเดียวกัน (อ้างถึงใน ยุภาพร พรสมิทธิ์, 2561, หน้า 41) กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในมุมมองที่น่าสนใจและมีความสำคัญไว้ดังนี้

1) คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น การร่วมปรึกษาหารือกันของภาคประชาชนเป็นกระบวนการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจร่วมและความกระจ่างของเรื่องนั้น ๆ เข้าใจถึงความต้องการและความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ของโครงการหรือนโยบาย และบ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ที่สามารถเป็นคำตอบหรือแนวทางทางที่มีประสิทธิผลมากที่สุด

2) ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้า แม้ว่าในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะนำมาซึ้งค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่การตัดสินใจเพียงฝ่ายเดียวโดยไม่คำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชนนั้น มีส่วนที่อาจนำมาซึ่งการโต้แย้งคัดค้าน หรือกาฟ้องร้องงกัน อันนำมาซึ้งการเสียงค่าใช้จ่ายในระดับสูงในภายหลัง และยังเกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน ก่อเกิดความล้มเหลวของโครงการในที่สุด

3) การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันที่มีความมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มคนที่มีความชอบหรือความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ช่วยสร้างคามเข้าใจซึ้งกันและกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมือง และช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

4) ความง่ายและสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น ทำให้เกิดความกระตือรือล้นในการเข้ามามีส่วนร่วม และทันทีที่การตัดสินใจเกิดขึ้น พวกเขาก็อยากเห็นมันเกิดผลในทางปฏิบัติ

5) การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้าย การเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาแสดงถึงความต้องการและบอกถึงข้อกังวลตั้งแต่เริ่มโครงการ จะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่าย และลดการเกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้

6) การคงไว้ซึ้งความน่าเชื้อถือและความชอบธรรม เพราะกระบวนการในการตัดสินใจที่มีความโปร่งใสและเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและเกิดความชอบธรรมขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเกิดการโต้แย้งขึ้นและต้องใช้กระบวนการการตัดสินใจ

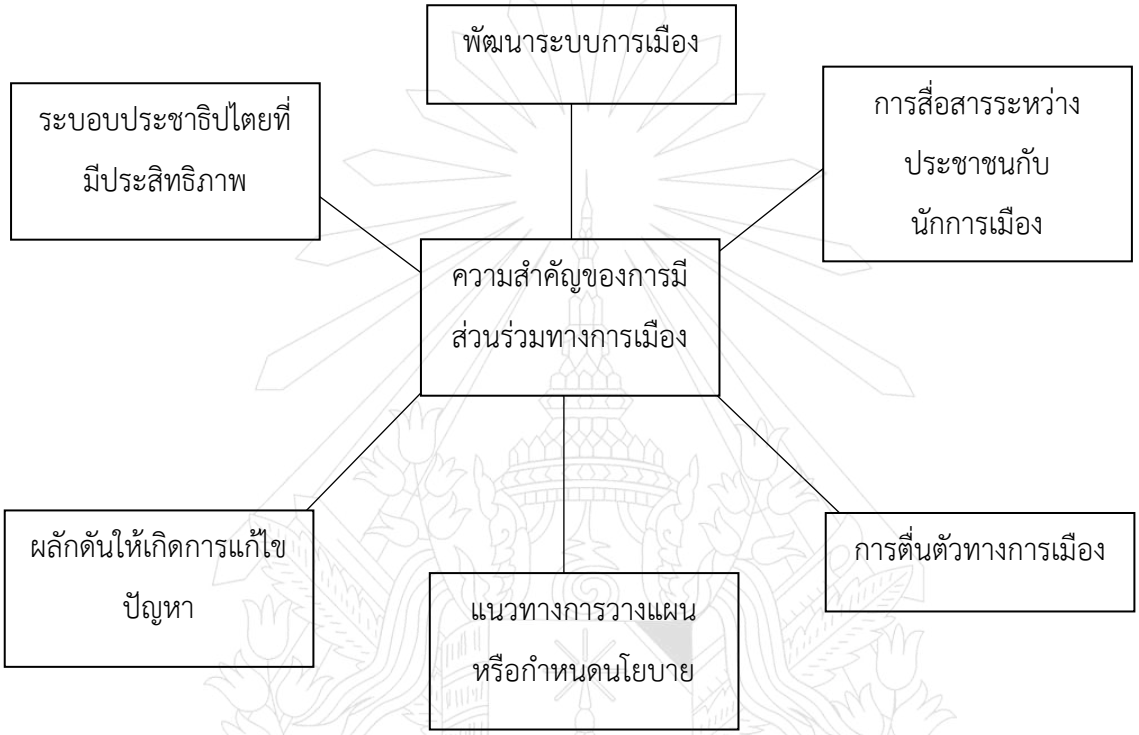
7) การคาดการณ์ความกังวลและทัศนคติของสาธารณชน เมื่อเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันกับประชาชน เจ้าหน้าที่จะได้รับรู้ถึงความกังวลใจในเรื่องต่างๆที่เกิดขึ้นของประชาชน มุมมองความคิดของประชาชนต่อองค์กร นำมาซึ้งการคาดการณ์ต่อปฏิกิริยาตอบสนองของประชาชนต่อกระบวนการการตัดสินใจขององค์กร

8) การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีÿ่üนร่üมทางการเมืองของประชาชน คือ ทำให้ประชาชนเกิดองค์ความรู้ทั้งในส่วนของเนื้อหาของโครงการ และกระบวนการการตัดสินใจของรัฐ รวมไปถึงการฝึกอบรมภาวะผู้นำทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นหัวใจสำคัญของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบการปกครองแบบผู้แทน ประชาชนแสดงถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย เป็นการกระตุ้นหรือผลักดันให้นักการเมืองหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ตอบรับนโยบายที่มีความเหมาะสมต่อการแก้ปัญหาของประชาชน เช่น การเลือกผู้แทนที่จะเข้าไปทำหน้าที่แทนตน การตรวจสอบถอดถอนนักการเมืองที่กระทำผิด การแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ทางการเมือง เป็นต้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนระบบทางการเมืองให้มีความยั่งยืน การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง ทั้งแบบทางตรงและแบบทางอ้อม

2.2.3 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการทบทวนวรรณกรรมองค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผังมโนทัศน์ (Concept Mapping) ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2.3 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากงานวิจัยของ (Mibrath and Goel, 1977) ได้อธิบายถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยสรุปประเด็นสำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environmental Stimuli) ได้แก่ ระบบสังคม (Social system) และสภาพการณ์ทางการเมือง (Political Settings) เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ

2) ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ได้แก่ ความต้องการ แรงขับ ด้านพันธุกรรม บุคลิกภาพ ทางด้านจิตใจ ร่างการ ความเชื่อ และทัศนคติทางการเมือง ความต้องการทาง บุคลิกภาพ

สมบัติ ธำรงวงศ์ (2542, หน้า 387-394) ได้สรุปแนวความคิดของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของปัจเจกบุคคล จากงานวิจัยต่าง ๆ ของนักวิชาการ ที่รวบรวมแนวทัศนะเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของปัจเจกบุคคลไว้ ดังนี้

1) ปัจจัยเชิงบวกต่อการเลือกตั้ง เป็นความสนใจหรือความผูกพันเชิงบวกต่อการเมืองหรือการเลือกตั้ง และการใช้ความสำคัญต่อการใช้สิทธิเลือกตั้ง

2) ปัจจัยการประกาศตัวสังกัดพรรคการเมือง โดยการที่ประกาศตัวว่าสังกัดกับพรรการเมืองใด ๆ ผู้ที่ประกาศตัวมีแนวโนมที่จะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สูงกว่าผู้ที่ได้ประกาศตัวสังกัดพรรคการเมืองใด

3) ปัจจัยเรื่องอายุ คือ ผู้ที่มีอายุอาวุโสกว่ามีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าหนุ่มสาว แต่ในยุคปัจจุบันมีแนวโน้มที่หนุ่มสาวมีการตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

4) ปัจจัยความนิยมตัวบุคคลในการแข่งขันทางการเมือง การที่บุคคลใดได้รับความนิยมมากย่อมส่งพอให้บุคคลที่พึงพอใจในตัวบุคคลนั้น แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากเป็นพิเศษ เช่น จากการเลือกตั้งในปี 2566 นายพิธา ลิ้มเจิญรัตน์ ได้รับความนิยมจากภาคประชาชนเป็นจำนวนมาก ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัวในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

5) ปัจจัยฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และการศึกษา เป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อระดับความผูกพันทางการเมือง

6) ปัจจัยเพศ โดยเพศชายที่ถูกกล่อมเกลาทางสังคมในการเป็นผู้นำ ส่งผลให้มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง ที่สังคมกล่อมเกลาให้เป็นผู้ตาม

2.2.5 รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง นักวิชาการหลายท่านได้รวบรวมความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ในมิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง รูปแบบโบราณ ตามแนวความคิดของ (จรูญ สุภาพ, 2541 หน้า 331-334) ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมแบบกรีก (Greck System) มีความต้องการให้ ประชาชนพลเมืองในนครรัฐ มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยมีการประชุมร่วมกัน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นหรือมุมมองความคิด ร่วมกันตัดสินใจหรือกำหนดนโนบายต่าง ๆ ที่ตรงวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วม และรวมไปถึงการกำหนดหรือคัดเลือกผู้นำด้วย

2) การมีส่วนร่วมแบบโรมัน (Roman System) การมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ จะมีการกำหนดสภาขึ้น เพื่อเป็นตัวแทนการประชุมของประชาชนทั้งหมด ส่วนอำนาจหน้าที่สภานั้นครอบคลุมเสมือนการปกครองโดยประชาชนโดยตรง

3) การมีส่วนร่วมแบบศักดินา (Feudal System) เป็นการมีส่วนร่วมที่มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายกับไพร่ โดยที่ทั้งสองฝ่ายก็จะมีหน้าที่ของตนเอง เจ้านาย (Lord) ทำหน้าที่ควบคุมและคุ้มครองไพร่ (Vassal) ส่วนไพร่ก็จะมีหน้าที่ในทางค้านในเรื่องต่าง ๆ ให้เจ้านาย

4) การมีส่วนร่วมแบบสวิส (Swiss System) มีลักษณะเช่นเดียวกับระบบกรีก คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง

5) การมีส่วนร่วมแบบนิวอิงแลนด์ (New England System) มีลักษณะเป็นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง แบบการมีส่วนร่วมแบบสวิส

เกษม อุทยานิน อธิบายถึง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ (อ้างถึงใน ชูชาติ มั่นคง, 2558) ดังต่อไปนี้

1) การแสดงประชามติ (Referendum) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน ร่วมตัดสินใจในการรับหรือไม่รับกฎหมาย ซึ่งประชามตินี้จะเป็นทั้งรูปแบบที่บังคับใช้หรือไม่บังคับใช้ก็ได้ และผ่านการพิจารณาของสภาเป็นขั้นต้นแล้ว โดยที่ประชาชนต้องแสดงประชามิติและไม่บังคับให้ต้องแสดงก็ได้ ด้วยความจำเป็นมากน้อยเพียงใด

2) การริเริ่มให้เสนอกฎหมาย (Initiative) โดยรูปแบบนี้ มีเกิดขึ้นมานานแล้วในสวิส เป็นการชุมนุมของประชาชนที่มีสิทธิในการเลือกตั้งของสหรัฐอเมริกา มีการนำเสนอกฎหมายในรูปแบบของคำร้อง และมีการลงมติในบัตรเลือกตั้ง จุดประสงค์หลักของการริเริ่มให้เสนอกฎหมาย เพื่อทำให้การผ่ายร่างกฎหมายนั้นสามารถผ่านได้โดยประชาชนโดยที่ไม่ต้องผ่านควาคิดเห็นของรัฐ

3) การเลือกออกใหม่ (Recall) เป็นการเสนอความคิดเห็นของประชาชน ในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล จนสามารถปลดอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารในตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง เมื่อเห็นว่าไม่มีประสิทธิภาพในการจัดสรรคทรัพยากรหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประชาชนได้ร่วมไปถึงการบริหารจัดการภาครัฐที่ไม่มีประสิทธิภาพ

4) การร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ (Plebiscite) เป็นการร่วมกันตัดสินใจของภาคประชาชน ในการร่วมตัดสินใจกิจกรรมบางอย่างที่รัฐไม่สามารถกระทำการได้ หรือมีความจำเป็นต้องใช้ความคิดเห็นหรืออำนาจของประชาชนสำหรับใช้ในการตัดสินใจ

2.2.6 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษารูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการทบทวนวรรณกรรมองค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษารูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผังมโนทัศน์ (Concept Mapping) ดังต่อไปนี้

รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง	
ยุคโบราณ	**สมัยใหม่ ปัจจัยด้านพื้นที่ และพัฒนาการของการมีส่วนร่วมทางการเมือง**
การมีส่วนร่วมทางตรง	การมีส่วนร่วมทางอ้อม
ร่วมระดมความคิด ร่วมตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ การกำหนดรูปแบบหรือนโยบายต่าง ๆ การสรรหาผู้นำ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการลงประชามติ การกำหนดบทกฎหมายต่าง ๆ การเสนอคำร้องของภาคประชาชน การกดดันและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ

แผนภาพที่ 2.4 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สรุป รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง เกิดขึ้นมาตั้งแต่ยุคสมัยโบราณ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งในยุคโบราณจะเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมแบบทางตรง คือ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในการกำหนดรูปแบบหรือนโยบายต่าง ๆ โดยตรง ร่วมไปถึงการคัดเลือกผู้นำหรือผู้ปกครอง ด้วยปัจจัยด้านพื้นที่และจำนวนสมาชิกจึงสามารถกระทำการมีส่วนร่วมแบบทางตรงได้ ต่อมาวิวัฒนาการของการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้พัฒนาขึ้นในหลากหลายมิติ เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการลงประชามติ การกำหนดบทกฎหมายต่าง ๆ การเสนอคำร้องของภาคประชาชน และร่วมถึงการกดดันและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เป็นต้น รวมไปถึงการขยายตัวของสังคม จำนวนประชากร และสภาพพื้นที่ของสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบทางอ้อม

2.3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย

จากการทบทวนวรรณกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและนิยามความหมายไว้ ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ในความหมายอย่างกว้าง ๆ ดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารแบบสองทาง โดยมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินงานและยังรวมถึงเรื่องของผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้สาธารณะชนได้รับข้อมูลต่าง ๆ และสามารถแสดงความคิดเห็นตอบโต้ต่อโครงการและการตัดสินใจต่าง ๆ ของรัฐบาล เพรามีผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของตัวประชาชนเอง ทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ ประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและมีความแตกต่างตามบริบทของสังคมนั้น ๆ การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงมีอยู่ในทุกกิจกรรมต่างๆในสังคม โดยทั่วไป การมีส่วนร่วมของประชาชน ก็คือ การที่ประชาชนมีอิสระภาพ มีความเสมอภาค และสามารถที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ต่อกิจกรรมต่าง ๆ มีเป้าหมายและกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมีประสิทธิภาพและดำเนินการไปด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย (คนึงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ, 2545, หน้า 3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นหลักการสำคัญในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นเครื่องมือและจุดมุ่งหมาย กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างอิสระ โดยการร่วมทำร่วมดูแลและร่วมตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเป็นกลไกในการแสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นการเพิ่มอำนาจให้กับประชาชนในแง่ของการมีทักษะความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์ในการรับผิดชอบดูแลตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนในที่สุด (สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, 2554, หน้า 89) อย่างไรก็ตาม กลุ่มงานสารนิเทศสำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2566) อธิบายถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดังนี้ เป็นรูปแบบที่สำคัญตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเป็น “รูปแบบการปกครองโดยประชาชน และเพื่อประชาชน” หน้าที่ของรัฐคือการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมืองทุกภาคส่วน “ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงออกทางความคิด ร่วมลงมือสร้างและร่วมกันตัดสินใจ” ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ว่าด้วยเรื่องการปฏิรูปประเทศ มาตรา 258 (1) บัญญัติไว้ว่า การปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เป็นการให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ยอมรับฟังความคิดเห็นทางการเมืองของผู้อื่นที่มีความแตกต่างหลากหลาย และให้ประชาชนมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งประชามติโดยอิสระโดยปราศจากการครอบงำ ตามแนวความคิด

ของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ (2548, หน้า 15) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง ประชาชนทุกคน ควรได้รับโอกาสที่จะมีสิทธิต่อกิจกรรมในการมีส่วนร่วม เพราอำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของคนฉพาะกลุ่ม แต่อำนาจดังกล่าวควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงเป็นการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคม เป็นกิจกรรมที่ประชาชนแสดงออกโดยสมัครใจ และการแสดงบทบาททางการเมืองของประชาชนในฐานะที่เป็นกลไกลสำคัญหนึ่งทางการเมือง โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้มีอิทธิพลทางการเมืองหรือผลต่อการกำหนดนโยบายของภาครัฐ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นเพียงการแสดงบทบาทที่เล็กน้อย เช่น การร่วมฟังการอภิปรายในการหาเสียงของผู้สมัครเป็นนักการเมือง การพูดคุยแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับมุมมองทางการเมือง การออกเสียงประชามติหรือการเลือกตั้ง การร่วมสมัครเป็นสมาชิกและสนับสนุนพรรคการเมือง และการสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร เป็นต้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงมีความสำคัญต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นหลักการที่ขาดมิได้เพราะถือเป็นกลไกลสำคัญในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เพราะประชาชนต้องมีส่วนร่วมในมิติต่าง ๆ ทางการเมืองเพื่อพัฒนาระบอบการปกครองดังกล่าว (พระเมธาวินัยรส, 2563)

สรุป การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน สามารถกระทำได้ทั้งในรูปแบบทางตรงและทางอ้อม เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองของประชาชนโดยความสมัครใจ การแสดงบทบาททางการเมืองของประชาชนถือเป็นกลไกลสำคัญหนึ่งทางการเมือง โดยมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินงานและยังรวมถึงเรื่องของผลประโยชน์ เพื่อต้องการให้สาธารณะได้ทราบถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และสามารถแสดงความคิดเห็นตอบโต้ต่อโครงการและการตัดสินใจต่างๆของรัฐบาล รวมไปถึงการกดดันเพื่อให้นโยบายต่าง ๆ ที่รัฐจะกำหนดขึ้นนั้นตอบสนองและช่วยแก้ไขต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นต่อตัวประชาชนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของตัวประชาชนทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ โดยในยุคสมัยปัจจุบันประชาชนมีความตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น เพราะมีความเข้าใจในเรื่องของสิทธิของตัวเอง และความพัฒนาก้าวหน้าของกระแสโลกาภิวัฒน์ ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในยุคปัจจุบันจึงสามารถกระทำได้ในหลากหลายรูปแบบ เช่น การร่วมรับรู้ การร่วมแสดงออกทางความคิด การร่วมลงมือสร้าง และการร่วมกันตัดสินใจ เป็นต้น

2.3.1 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและนิยามความหมายไว้ ดังนี้

เจมส์ แอล. เครย์ตัน อธิบายประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดังนี้ (อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า และมูลนิธิอาเซีย, 2551 หน้า 3)

1) คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชน นำมาซึ่งการพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ และคำตอบที่มีประสิทธิผลสูงที่สุด เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการปรึกษาหารือกับสาธารณชน เพื่อให้ได้แนวทางความคิดเห็นที่มีความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของโครงการหรือนโยบาย

2) ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง การตัดสินใจเพียงฝ่ายเดียว โดยไม่รับฟังความคิดเห็นหรือสภาพปัญหาที่แท้จริงของประชาชน อาจนำมาซึ่งความคัดแย้ง การโต้ตอบคัดค้านหรือฟ้องร้องได้ ทำให้เกิดความเสียหายและมีค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว เกิดความล่าช้าและนำมาซึ่งความล้มเหลวของโครงการหรือนโนบาย ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจึงช่วยลดต้นทุนและความล่าช้าลงได้ ถึงแม้ว่าการให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าการตัดสินใจเพียงฝ่ายเดียวก็ตาม

3) การสร้างฉันทามติ เป็นการสร้างข้อตกลงหรือข้อผูกพันที่มีความมั่นคงในระยะยาวของกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน เสริมสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงช่วยลดความขัดแย้งหรือข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

4) การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมกันตัดสินใจหรือแสดงออกในความคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของการตัดสินใจหรือความคิดเห็นนั้น ๆ และเมื่อการตัดสินใจดังกล่าวเกิดขึ้นก็เกิดความคาดหวังในการปฏิบัติและยังอาจเข้ามาช่วยหรือมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือล้นอีกด้วย

5) การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด การเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้าร่วมแสดงความต้องการหรือข้อกังวลต่างๆตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ จะช่วยลดโอกาสในการโต้งแย้งหรือคัดค้าดแบ่งฝ่ายของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยในการเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงได้

6) การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แสดงถึงกระบวนการดำเนินงานที่มีความโปร่งใสเพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมต่อกระบวนการต่าง ๆ จะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชน โดยเฉพาะเมื่อมีการตัดสินใจต่อข้อโต้แย้งที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

7) การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติของสาธารณชน การคาดการณ์ของเจ้าหน้าที่ในการตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กร จำเป็นที่จะต้องให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับภาคประชาชนในกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อที่จะสามารถเข้าใจถึงความห่วงกังวล และมุมมองของสาธารณชนต่อการทำงานขององค์กรได้

8) การพัฒนาภาคประชาสังคม การที่ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจของเนื้อหาโครงการและการบวนการการตัดสินใจของรัฐ เช่น การฝึกอบรมผู้นำ การทำให้ประชาชนทราบถึงทักษะการทำงานร่วมกัน การร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

อย่างไรก็ตาม อรทัย ก๊กผล (2552, หน้า 26-28) ให้ความหมายของประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และสรุปประโยชน์ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ดังนี้

1) เพื่อทำให้การตัดสินใจของประชาชนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เกิดความรอบคอบจนสามารถได้รับการยอดรับจากการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และทำให้เกิดนวัตกรรมทางความคิดใหม่ ๆ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาประเทศและสังคม (อภิชาติ แสงอัมพร, 2559, หน้า 183)

2) ค่าใช้จ่ายที่ลดลงและประหยัดเวลา ในการมีส่วนร่วมของประชาชน จะมีส่วนของค่าใช้จ่าย และเรื่องของระยะเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ต้นทุนที่เสียไปกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน จะสร้างความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับการต่อต้านของประชาชนที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง

3) เป็นการลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ในสังคมที่มีความแตกต่างและหลากหลาย เป็นการสร้างฉันทามติที่มีความสอดคล้องกับสังคมพหุลักษณ์

4) เกิดความกระตือรือร้นในการร่วมมือกันปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีส่วนช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของต่อกิจกรรมและโครงการ

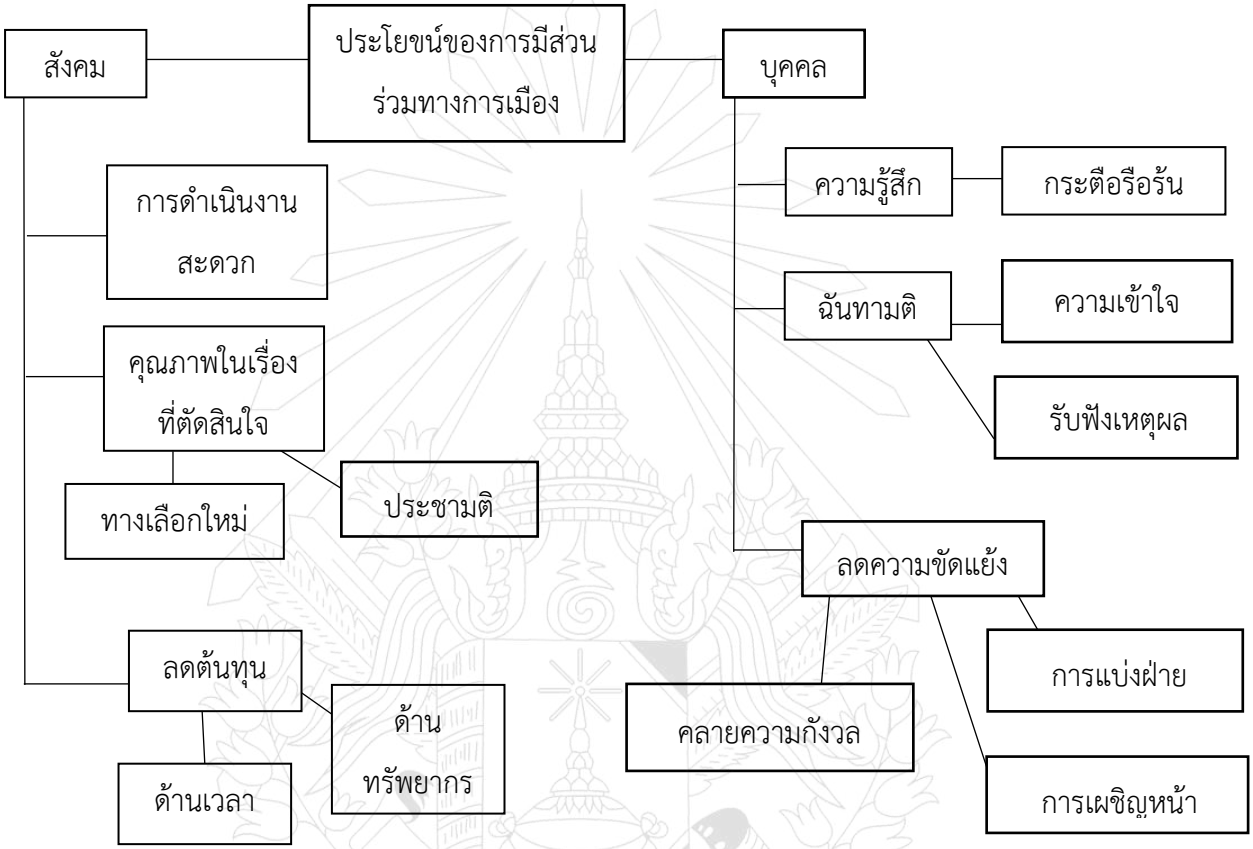
5) ช่วยทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดี ระหว่างผู้บริหารและภาคประชาชน มีความใกล้ชิดกัน ก่อเกิดความเชื่อมั่น

6) เป็นการช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณะชน จนเกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์หรือแนวความคิดใหม่ รวมทั้งเป็นการฝึกประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตย

7) กระบวนการมีส่วนร่วมของปราชน เป็นสิ่งช่วยกระตุ้นให้ประชาชนมีความสนใจในประเด็นสาธารณะมากยิ่งขึ้น

2.3.2 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

จากการทบทวนวรรณกรรมองค์ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผังมโนทัศน์ (Concept Mapping) ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2.5 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

สรุป การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการตัดสินใจ หรือการคาดการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และเพื่อให้การตัดสินใจนั้นเกิดคุณภาพในการตัดสินใจมากที่สุด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ข้อมูลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ที่มีกระบวนการในการประชุมหาข้อสรุปแนวทางความคิดเห็นที่มีความกระจ่างต่อวัฤประสงค์ของสาธารณชน ทำให้ได้มาซึ่งทางเลือกใหม่ ๆ และคำตอบที่มีประสิทธิผลมากที่สุด เพื่อลดโอกาสในการเกิดความขัดแย้ง โต้งแย้งหรือเกิดการแบ่งฝ่ายกัน จนนำมาซึ่งความล่าช้าและค่าใช้จ่ายที่สูงเกินความจำเป็น จึงควรรับฟังความคิดเห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงของประชาชนโดยไม่ตัดสินใจเพียงฝ่ายเดียว การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมกัน

ตัดสินใจหรือแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของการตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ จึงมีความกระตือรือล้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งยังสร้างความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น เพราะประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมได้เห็นถึงกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ที่มีความโปร่งใสและชอบธรรม และยังส่งเสริมให้การดำเนินงานเป็นไปได้ง่ายสะดวกและรวดเร็วขึ้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาภาคประชาสังคม เมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในส่วนของโครงการและมีส่วนในกระบวนการตัดสินใจของรัฐ ประชาชนก็จะเห็นถึงความสำคัญในการร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

2.3.3 ระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ (2548, หน้า 29-30) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเรียงจากระดับต่ำไประดับสู่ระดับสูง โดยมีข้อสังเกตคือ หากระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนของประชาชนต่อการเข้ามามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งดับของการเข้ามามีส่วนร่วมมีมาก จำนวนของประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ โดยอธิบายได้จากการเรียงลำดับต่ำไปสูงไว้ดังนี้

1) ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุด ถือเป็นวิธีการมีส่วนร่วมที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชนชน มีวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลข่างสารต่าง ๆ กับประชาชน เช่น การแจกข้อมูลข่าวสาร การแถลงข่าว การจัดนิทรรศการ เป็นต้น แต่มิได้เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ

2) ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงออกถึงความคิดเห็นต่าง ๆ เช่น ก่อนการจัดทำหรือดำเนินกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ คณะผู้จัดทำโครงการจะทำการออกแบบสอบถามเพื่อรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของประชาชน ต่อการวิเคราะห์ถึง ข้อดีข้อเสียที่จะเกิดขึ้นต่อการจัดทำโครงการ หรือการจัดอบรมโครงการต่าง ๆ เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมอบรมโครงการ เป็นต้น

3) ระดับการปรึกษาหารือ เพื่อเป็นการระบุประเด็นสำคัญและข้อสงสัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และประเมินความก้าวหน้าของโครงการที่ต้องการจัดทำ การจัดประชุมเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและภาคประชาชน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้ได้แนวทางในการดำเนินโครงการที่มีประสิทธิภาพ อาจจัดได้ในรูปแบบดังนี้

- การจัดการประชุม
- การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
- การเปิดโอกาสเพื่อรับฟังความคิดเห็น

4) ระดับการวางแผนร่วมกัน เหมาะสำหรับการพิจาณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งอย่างมาก เป็นระดับการมีส่วนร่วม ระหว่างผู้วางแผนโครงการและภาคประชาชนมีส่วนในการร่วมรับผิดชอบและวางแผนโครงการและผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการ เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้อนุญาโตตุลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งและการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

5) ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นการร่วมกันดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ระหว่างผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชน

6) ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการลงประชามติที่เป็นภาพสะท้อนของความต้องการของประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แต่การลงประชามติจะสำริดผลหรือมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความชัดเจนของประเด็นที่จะลงประชามติและการกระจายข้อมูลข่าวสารอธิบายถึงข้อดีข้อเสียของประเด็นดังกล่าว เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจอย่างสมบูรณ์และทั่วถึง ในประเทศที่มีการพัฒนาทางระบบการเมืองแล้ว รัฐบาลมีความจำเป็นจะต้องปฏิบัติตามผลของการลงประชามตินั้น ๆ แต่สำหรับประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 บัญญัติว่า ผลของการประชามติมีทั้งแบบที่มีข้อยุติโดยเสียงข้างมาก และแบบที่เป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีซึ่งไม่มีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตามแต่อย่างใด (มาตรา 165)

เลสเตอร์ มิลแบรธ (อ้างถึงใน ชุติเดช สุวรรณมณี, 2558 หน้า 13) ทำการจัดลำดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 14 ระดับ ดังนี้

1) การรับฟังข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (เป็นขั้นของการเกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับน้อยที่สุด แต่มีคนเกี่ยวข้องด้วยมากที่สุด)

2) การใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน (voting) ด้วยตนเอง

3) การร่วมพูดคุยหรือชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

4) การชักชวนให้ผู้อื่นใช้สิทธิออกเสียง เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง

5) ช่วยโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้กับพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยวิธีการต่าง ๆ

6) การแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือพรรคการเมือง

7) บริจาคเงินเพื่อสนับสนุนพรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง

8) ติดตามการหาเสียงของพรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง

9) เข้าร่วมกิจกรรมช่วยเหลือในการรณรงค์หาเสียง

10) เข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดการเมืองหนึ่ง และทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำเสมอ

11) มีส่วนเกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมในการวางแผนของพรรค

12) ช่วยหาเงินเข้าพรรคการเมือง เพื่อเป็นกองทุนของพรรค

13) เป็นผู้ลงสมัครแข่งขันรับเลือกตั้ง เพื่อตำแหน่งทางการเมือง

14) ได้รับเลือกตั้ง หรือเป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง (เป็นขั้นของการเกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับมากที่สุด แต่มีคนเกี่ยวข้องด้วยน้อยที่สุด)

สรุป ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่สามารถกระทำได้ง่ายที่สุดและเป็นการมีส่วนร่วมที่ประชาชนที่มีคนเกี่ยวข้องมากที่สุดคือ การรับฟังข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากการแจกข้อมูลข่าวสาร การแถลงข่าว การจัดนิทรรศการ เป็นต้น แต่การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ แต่ด้วยเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันที่มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น ช่องทางการสื่อสารออนไลน์ เช่น Facebook Line Instagram เป็นต้น ทำให้ผู้คนสามารถแสดงออกเกี่ยวกับความคิดเห็นต่าง ๆ ทางการเมืองได้มากยิ่งขึ้นกว่าในอดีต การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง เป็นวิธีการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และถือเป็นหน้าที่สำคัญของประชาชน เป็นผู้ลงสมัครแข่งขันรับเลือกตั้ง เพื่อตำแหน่งทางการเมืองร่วมถึงการการร่วมกิจกรรมช่วยเหลือรณรงค์หาเสียง เป็นการมีส่วนร่วมช่องทางหนึ่งที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้ แต่เป็นการมีส่วนร่วมที่ประชาชนที่มีคนเกี่ยวข้องน้อย

2.3.4 สิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

รัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน 2560 โดยรับรองสิทธิของประชาชนไว้มากมาย มีสิทธิในหลายประเด็นที่ได้รับการรับรองไว้ไม่ต่ำกว่ารัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ โดยมีประเด็นที่สนใจ คือ สิทธิของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในกระบวนการกำหนดนโยบายออกกฎหมาย ที่จะมีผลกระทบต่อตัวเอง เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจว่ารัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องใดบ้าง โดยมีบัญญัติไว้ (Ilaw, 2566) ดังนี้

รัฐธรรมนูญกำหนดช่องทางที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้โดยการใช้สิทธิทางตรง มีดังนี้

1) ตามมาตรา 43 บุคคลและชุมชนมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานรัฐ ให้ดำเนินการที่จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นไม่ดำเนินการสิ่งที่จะก่อผลเสีย และหน่วยงานรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอนั้นโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย

2) ตามมาตรา 133 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คนสามารถเข้าชื่อกันเพื่อเสนอกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนและหน้าที่ของรัฐต่อสภาผู้แทนราษฎรได้

3) ตามมาตรา 254 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นได้ โดยรัฐธรรมนูญยังไม่ได้กำหนดจำนวนรายชื่อที่ต้องใช้ไว้ ซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น และจะต้องมีกฎหมายออกมากำหนดหลักเกณฑ์ต่อไป

4) ตามมาตรา 256 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คนสามารถเข้าชื่อกันเพื่อเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญได้

รัฐธรรมนูญยังกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอีกหลายเรื่อง หลายประเด็นที่นอกจากสิทธิโดยตรงที่ประชาชนสามารถเข้าชื่อกันเพื่อที่จะเสนอกฎหมายและนโยบายแล้ว ดังนี้

1) ตามมาตรา 57 (1) รัฐต้องอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงาม จัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับการทำกิจกรรม โดยต้องส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย

2) ตามมาตรา 57 (2) รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ โดยต้องให้ประชาชน และชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์ด้วย

3) ตามมาตรา 63 รัฐต้องจัดให้มีมาตรการเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งกลไกส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแสการทุจริต

4) ตามมาตรา 65 ในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วน

5) ตามมาตรา 68 รัฐต้องอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาและเผยแพร่หลักธรรม ต้องมีมาตรการป้องกันการบ่อนทำลาย และต้องส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมดำเนินการดังกล่าวด้วย

6) ตามมาตรา 74 รัฐต้องจัดให้มีระบบแรงงานสัมพันธ์ หรือ ระบบความสัมพันธ์ระหว่างสหภาพลูกจ้างและนายจ้าง ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

7) ตามมาตรา 78 รัฐต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ การจัดทำบริการสาธารณะ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริต รวมทั้งการตัดสินใจทางการเมืองและการอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชน

8) ตามมาตรา 178 รัฐต้องออกกฎหมายที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และได้รับการเยียวยาจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

9) ตามมาตรา 252 ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะมาจาการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือวิธีอื่นก็ได้แต่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วย

10) ตามมาตรา 253 ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เปิดเผยข้อมูลและรายงานผลให้ประชาชนทราบ และมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย

11) ตามมาตรา 257(3) การปฏิรูปประเทศต้องทำเพื่อให้ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

12) ตามมาตรา 259 กฎหมายว่าด้วยขั้นตอนและแผนการปฏิรูปประเทศ ต้องระบุถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญยังมีการกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน อีกอย่างน้อย 4 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) ตามมาตรา 58 การดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย ฯลฯ รัฐต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย ประชาชน และชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการ

2) ตามมาตรา 65 ในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วน

3) ตามมาตรา 77 ก่อนการออกกฎหมายทุกฉบับ รัฐต้องจัดรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย รวมทั้งเปิดเผยปลการรับฟังความคิดเห็นต่อประชาชน

4) ตามมาตรา 178 รัฐต้องออกกฎหมายที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และได้รับการเยียวยาจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

สรุป รัฐธรรมนูญ 2560 ฉบับปัจจุบัน ได้รับรองสิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในกระบวนการกำหนดนโยบาย ออกกฎหมาย ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของตัวประชาชนเองไว้หลายมาตรา เช่น ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้โดยการใช้สิทธิทางตรง สิทธิในการเข้าชื่อเพื่อเสนอแนะหน่วยงานรัฐ ให้ดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นไม่

ดำเนินการสิ่งที่ก่อเกิดผลเสีย ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คนสามารถเข้าชื่อเพื่อเสนอกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนและหน้าที่ของรัฐต่อสภาผู้แทนราษฎรได้ เป็นต้น

2.4 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มเพศสภาพ

2.4.1 ความหมายของเพศสภาพในแง่มุมต่าง ๆ เนื่องจากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “เพศสภาพ” ในแง่มุมต่าง ๆ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทบทวนวรรณกรรม และได้นำแนวความคิดของนักวิชาการหลายท่าน รวบรวมและสรุป ไว้ดังนี้

การกล่าวถึงคำว่า “เพศ” ในภาษาไทย เมื่อฟังแล้วอาจมีความซับซ้อนเพราะเนื่องจากคำว่าเพศเพียงคำเดียว มีความหมายที่ครอบคลุมได้หลากหลายมิติ (พงศธร เจียรศิริ, 2561) จนอาจทำให้เกิดความสับสนในความหมายของคำว่าเพศ ซึ่งแตกต่างจากในภาษาอังกฤษที่มีคำศัพท์เฉพาะเจาะจง ทำให้ทราบความหมายว่ามีความต่างกันชัดเจน จึงมีการนิยามคำศัพท์เกี่ยวกับเพศเพื่อที่จะแสดงให้เห็นถึงมิติที่แตกต่างกันออกไป (ปณต สิริจิตราภรณ, 2565, หน้า 18) ได้แก่

เพศ (gender) หมายความว่า ลักษณะความเป็นชาย (masculinity) และลักษณะความเป็นหญิง (femininity) เป็นสถานะที่เกิดจากปัจจัยทางจิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม พฤติกรรม (อัญมณี สัจจาสัย, 2566, หน้า 2) หรือด้วยความประสงค์ของเจ้าของสรีระนั้น และยังหมายความรวมถึงเพศภาวะและเพศวิถีด้วย (พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์และสุขภาพทางเพศ, 2566) อย่างไรก็ตาม ความหมายของเพศในปัจจุบัน ที่มีความหลากหลายมากขึ้นในสังคม และมีการใช้คำเรียกไปในรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังนี้

เพศสรีระ (sex) หมายถึง โครงสร้างทางกายวิภาคหรือสรีรวิทยาที่แสดงออกให้เห็นว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2554, หน้า 43-66) โดยเป็นสิ่งที่ธรรมชาติมอบให้มาตั้งแต่กำเนิดต่อบุคคลทุกคน (นาทฤดี เด่นดวง, 2554) ทั้งนี้ เพศสรีระยังหมายถึง การกล่าวถึงเพศในเชิงชีววิทยาที่ทำการแยกเพศจากอวัยวะภายนอกและภายในร่างกาย เช่น อวัยวะสืบพันธุ์ ต่อมเพศ โครโมโซม (ปริยศ กิตติธีระศักดิ์, 2560, หน้า 10-15) อย่างไรก็ตาม เพศสรีระ เป็นลักษณะของเพศทางกายภาพที่สามารถมองเห็นได้จากภายนอก หรืออวัยวะเพศและเพศที่ถูกระบุทางพันธุกรรม หรือโครโมโซม เช่น เพศหญิง หรือมีโครโมโซม XX เพศชาย หรือมีโครโมโซม XY โดยเพศสรีระเป็นสิ่งที่ถูกใช้เป็นตัวกำหนดเพศที่ถูกรับรองทางกฎหมาย หรือถูกรับรองอย่างเป็นทางการจากรัฐ (พงศธร เจียรศิริ, 2561) ทั้งนี้ โดยธรรมชาติแล้วยังมีบุคคลที่มีเพศกำกวม หรือ Intersex คือบุคคลที่เกิดมามีอวัยวะเพศ

ลักษณะทางกายภาพ หรือพันธุกรรมที่ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นเพศใดเพศหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า แม้แต่เพศทางสรีระที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ก็ไม่ได้มีเพียงแค่สองเพศ แต่ยังมีความหลากหลายทางเพศสรีระในรูปแบบอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติได้เช่นเดียวกัน

กล่าวโดยสรุป เพศ ตามความหมายของภาษาไทยมีความหมายที่มีความครอบคลุมในหลากหลายมิติ เช่น ความเป็นชาย ความเป็นหญิง เป็นสถานะที่เกิดจากปัจจัยทางจิตวิทยา สังคมวัฒนธรรมและพฤติกรรม เพศสรีระ หมายถึง เป็นเพศที่ติดตัวมากับบุคคลตั้งแต่กำเนิด ตามลักษณะทางกายวิภาค ธรรมชาติมอบเพศสรีระให้กับบุคคลทุกคนตั้งแต่กำเนิดมา โดยสามารถสังเกตุได้จากภายนอก เป็นสิ่งที่กำหนดเพศของบุคคลตามการรับรองของระบบกฎหมาย และการถูกรับรองอย่างเป็นทางการจากภาครัฐ

เพศสภาพ (gender) หมายถึง เพศที่สังคมกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ เมื่อร่างกายเกิดมาเป็นชายหรือเกิดมาเป็นหญิง โดยที่สังคมและวัฒนธรรมมีการหล่อหลอมบทบาทหน้าที่ของความเป็นชายและความเป็นหญิงไว้แตกต่างกัน (บุญสืบ โสโสม, 2560, หน้า 1-8) เช่นในครอบครัว สังคมมีการกำหนดว่า เพศชายจะต้องมีความเข้มแข็งอดทนและเป็นผู้นำ เพศหญิงจะต้องมีความสุภาพอ่อนโอนและเป็นผู้ตาม เป็นต้น ทั้งนี้รวมถึง เกย์ กระเทย ทอม ดี้ ที่มีบทบาททางเพศแตกต่างกัน (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2554, หน้า 43-66) ทั้งนี้ มาเรีย ลากูเนส (2008) ยกตัวอย่าง สังคมของชาวยารูบา ความคิดเรื่องเพศภาวะไม่เคยเกิดขึ้นจนกระทั่งในยุคอาณานิคมที่ชาวตะวันตกเข้าไปปกครอง วิวัฒนาการความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์แบบตะวันตก ทำให้ชาวยารูบารับความคิดเรื่องความเป็นชายและความเป็นหญิงไปใช้ในชีวิตประจำวัน จูดิส บัตเตอร์ (1993) อธิบายความหมายของเพศภาวะว่าเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นโดยใช้การแสดงออกทางสรีระเป็นเครื่องบ่งชี้ความเป็นชายหรือหญิง ไม่ใช่ปัจจัยทางชีววิทยาแต่เป็นเรื่องที่สังคมพยายามนิยามและให้คุณค่าความเป็นชายหญิงผ่านการแสดงออกทางร่างกาย และใช้วาทกรรมควบคุมการแสดงออกต่าง ๆ เหล่านั้น ดังนั้น การตัดสินความเป็นชายหรือหญิงจากอวัยวะสืบพันธุ์ที่ติดตัวมากแต่กำเนิดจึงมิใช่สิ่งที่ธรรมชาติกำหนดแต่อย่างใด แต่เป็นเรื่องทางวัฒนธรรมที่สังคมแต่ละแห่งให้การนิยาม (นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ, 2566) อย่างไรก็ตาม ชิเนนนท์ พวงพันธ์ (2566, หน้า 50) อธิบาย เพศสภาพว่าเป็นลักษณะที่สังคมให้คุณค่าว่าบุคคลนั้นคือความเป็นเพศอะไร มี 3 ประเภท (1) ความเป็นผู้หญิง ,ความเป็นผู้ชาย หรือ คุณลักษณะสังคมให้คุณค่าและความหมายว่าคุณลักษณะเช่นนี้คือผู้หญิงหรือผู้ชาย เช่น ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า มีภาวะผู้นำ แข็งแรง มีความอดทน ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง มีความอ่อนหวานอ่อนโยน เอาใจใส่ เป็นผู้ตามที่ดี (2) คนข้ามเพศ หรือ Transgender คนที่ไม่มีความพึงพอใจต่อเพศกำเนิดของตนโดยแสดงออกทางกายภาพ โดยไม่ได้มีการบ่งบอกว่ามีการผ่าตัดเปลี่ยนเพศหรือไม่ แค่

บ่งบอกในลักษณะของคุณลักษณะที่สังคมให้ความหมาย (3) พฤติกรรมข้ามเพศบางโอกาส หรือ Transvestite คาบเกี่ยวกับเรื่องเพศวิถี เหมือนกับ Transgender เช่น การแต่งกายที่ไม่ตรงกำเพศ กำเนิดเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น การแต่งคอสเพลย์ การแต่งแดร็ก ใช้ได้กับทั้งผู้หญิงและผู้ชาย

สังคมทำการประกอบสร้างในความเป็นเพศสภาพ โดยใช้การผูกติดกับบรรทัดฐานและศีลธรรมทางสังคม มิใช่สิ่งที่ธรรมชาติสร้างสรรค์ขึ้นตั้งแต่ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน เพศสภาพเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดอยู่ในกรอบของกฎเกณฑ์ 2 ด้าน คือ ความเป็นชาย และความเป็นหญิง โดยความเป็นชายหรือความเป็นหญิงนี้ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำหนดตัวตน ซึ่งความเป็นหญิงจะมีลักษณะมีความแตกต่างที่ตรงข้าม และตกอยู่ในสถานะที่ด้อยกว่าความเป็นชายอย่างชัดเจน การกำหนดแนวคิดดังกล่าวนี้ทำให้กรอบของความสัมพันธ์แบบรักต่างเพศ (Heterosexuality) เข้ามามีบทบาทในสังคมเป็นอย่างมากและยกฐานะเป็นบรรทัดฐานที่สมาชิกในสังคมจำต้องปฏิบัติตาม สร้างความชอบธรรมในการผลักให้ความสัมพันธ์ในลักษณะอื่น ๆ เช่น ความสัมพันธ์แบบรักเพศเดียวกัน (Homosexuality) เป็นสิ่งที่ผิดปกติ หรือแปลกประหลาดสำหรับในสังคม (สิรภพ แก้วมาก, 2558, หน้า 11) นอกจากนี้ ปิยพร โกมุที 2563 ได้กล่าวว่า เพศสภาพ หมายถึง บทบาทความเป็นเพศที่ถูกกำหนดขึ้นจากขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีและรวมถึงกลไกทางสังคม ซึ่งมีผลต่อการนิยามตนเองหรืออัตลักษณ์ทางเพศ (Gender Identity) และการแสดงบทบาททางเพศหรือตัวตนทางเพศของบุคคลในสังคม เช่น การแสดงบทบาทความเป็นชาย หญิง หรือความเป็นเพศอื่น ๆ ในสังคม โดยเพศสภาพนั้นเป็นผลลัพธ์จากกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่หล่อหลอมของบริบททางสังคม ซึ่งไม่มีลักษณะตายตัวสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัยและความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม (อ้างถึงใน ฆฤณา มหกิจเดชาชัย, 2565, หน้า 25-26)

สรุป เพศสภาพ หมายถึง พฤติกรรม บทบาท หรือคุณลักษณะทางเพศ ที่สังคมกำหนดให้กับตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ว่ามีความเป็นชายหรือเป็นหญิง เช่น ความเป็นชาย คือบุคคลที่แสดงออกถึงความเข้มแข็ง อดทน เป็นผู้นำ เป็นช้างเท้าหน้าที่คอยดูแลครอบครัว ทำงานเลี้ยงดูครอบครัว และความเป็นหญิง คือบุคคลที่แสดงให้เห็นถึงความสุภาพ อ่อนโยน เป็นแม่ศรีเรือน เป็นแม่บ้านคอยทำงานบ้าน เลี้ยงดูบุตร ทำอาหาร เป็นต้น บทบาทความเป็นเพศที่สังคมกำหนดให้กับบุคคล จากขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม มิใช่สิ่งที่ธรรมชาติสร้างสรรค์ขึ้นตั้งแต่ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน และมีอิทธิพลต่อการนิยามตนเองหรืออัตลักษณ์ทางเพศ

เพศวิถี (sexuality) ความหมายของ เพศวิถี คือ ความสัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรม ที่เกี่ยวกับค่านิยม บรรทัดฐาน ระบบวิธีคิดและวิธีปฏิบัติ การแสดงออกเกี่ยวกับความปรารถนาทางเพศ

คู่รัก ชีวิตคู่ (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2554) ทั้งนี้ รัตนากร สัตตอริยทรัพย์ (2566) อธิบายว่า เพศวิถี (Sexual Orientation) คืออารมณ์ความรู้สึก ความเสน่หา รสนิยมทางเพศ หรือความพึงพอใจทางเพศที่มีต่อบุคคลอื่น สามรถแบ่งออกได้ 4 ลักษณะดังต่อไปนี้

1) รักต่างเพศ คือรสนิยมความชื่นชอบต่อเพศตรงข้าม ต้องการมีความสัมพันธ์ทางกายและทางใจกับบุคคลต่างเพศ เช่น ผู้หญิงมีความชอบผู้ชาย หรือผู้ชายมีความชอบผู้หญิง

2) รักเพศเดียวกัน คือผู้ที่มีรสนิยมชื่นชอบเพศเดียวกัน ต้องการมีความสัมพันธ์ทางกายและทางใจกับบุคคลเพศเดียวกัน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลักๆ ได้แก่ ผู้ชายที่ชอบผู้ชายด้วยกันเรียกว่า เกย์ และผู้หญิงที่ชอบผู้หญิงด้วยกันเรียกว่า เลสเบี้ยน

3) ไบเซ็คชวล คือผู้ที่มีรสนิยมชื่นชอบทั้งเพศชายและเพศหญิง มีอารมณ์เสน่หาและมีความสัมพันธ์ทั้งทางกายและทางใจกับเพศตรงข้ามหรือเพศเดียวกันก็ได้

4) ไม่ฝักใฝ่ทางเพศ คือผู้ที่ไม่สนใจหรือฝักใฝ่ในการมีเพศสัมพันธ์ แต่อาจมีความรู้สึกสนิทสนมหรือความผูกพันและสามารถมีความรักกับบุคคลอื่นได้เป็นปกติ

จรีลักษณ์ รัตนาพันธ์ (2563) นิยาม เพศวิถี ว่าเป็นพฤติกรรมความเชื่อของระบบความคิดที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของบุคคล จากกระบวนการการขัดเกลาต่าง ๆ ของสังคม ผ่านบรรทัดฐาน ทัศนคติต่าง ๆ ทั้งนี้หมายความรวมถึงวิถีทางเพศ ในด้านความรัก ความต้องการทางเพศ ความรู้สึกทางเพศ รสนิยมทางเพศ ความปราถนาทางเพศ และพฤติกรรมทางความสัมพันธ์ทางเพศของตัวบุคคล (พงศธร เจียรศิริ, 2561 หน้า 10) อย่างไรก็ตาม Michel Foucault 1978 ให้ความหมายทางเพศว่าเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างจากสังคม เพื่อใช้ในการควบคุมความต้องการของแต่ละบุคคลในการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศที่มีความแตกต่างไปจากรักต่างเพศ เพศจึงเป็นผลผลิตส่วนหนึ่งของอำนาจ (อ้างถึงใน ลักษณา คล้ายแก้ว, 2563)

ทฤษฎีเควียร์ (Queer Theory) ทฤษฎีนี้ได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิดแบบหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) เป็นแนวความคิดที่มาโต้แย้งองค์ความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นในยุคแสงสว่างทางปัญญา (The Enlightenment) หรือแนวความคิดแบบสมัยใหม่ (Modernism) เป็นแนวความคิดที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความเป็นวัตถุวิสัย (Objective) ความรู้ต่าง ๆ มีเหตุและผลสามารถเข้าถึงได้ และยังสามารถนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการอธิบายและพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดทางสังคมศาสตร์อีกด้วย แนวคิดที่เกี่ยวกับมิติเรื่องเพศก็ได้รับอิทธิพลเช่นกัน เช่น ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 มีการประกอบสร้างกรอบคิดเกี่ยวกับเรื่องมิติทางเพศอย่างเข้มข้น มีการศึกษาและระบุกำหนดพฤติกรรมทางเพศ (Gender Practice) ที่เชื่อมโยงกับหลักการทางชีววิทยาทำให้มีการกำหนดความเป็นหญิง

(Femininity) และความเป็นชาย(Masculinity) ตามเพศสรีระรวมถึงกำหนดแนวคิดทางเพศเป็นแบบสองขั้ว (Binary Concept) จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้หญิงมีลักษณะและธรรมชาติด้อยกว่าผู้ชาย และยังเกิดการตีตรากลุ่มคนเพศหลากหลายว่าผิดปกติ (Perversion) โดยมีการอธิบายว่าการมีพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากเพศสรีระของกลุ่มคนเพศหลากหลายนี้เกิดจากความผิดปกติบางประการในเชิงวิทยาศาสตร์ ทฤษฎีเควียร์จึงต้องการที่จะรื้อสร้าง (Deconstruct) ระบบความคิด ความเชื่อทางวัฒนธรรมเดิมที่เป็นอยู่ เพื่อทำการขจัดองค์ความรู้ ความเชื่อที่เคยสร้างความชอบธรรมให้กับแนวคิดที่กดทับและตีตรากลุ่มคนผู้มีความหลากหลายทางเพศ (ณัฏฐณิชา เหล็กกล้า, 2564) Seidman 1997 จึงเห็นว่าทฤษฎีเควียร์ จึงเป็นความท้าทายทฤษฎีกระแสหลัก ที่อธิบายเรื่องเพศแบบเหตุผลและวิทยาศาสตร์ (อ้างถึงใน นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ, 2558) มีการตั้งคำถามต่อวิธีคิดในการจัดประเภทของเพศสภาพและเพศวิถี ท้าทายโครงสร้างทางความคิดและโครงสร้างทางสังคมแบบปิตาธิปไตยที่เข้ามาควบคุมเพศสภาพและเพศวิถีในนามของระเบียบวินัย ความเหมาะสม และความปกติ ขณะเดียวกันก็ผลักความเป็นอื่นให้กลายเป็นคู่ตรงข้ามที่มีความด้อยกว่า (ติณณภพจ์ สินสมบูรณ์ทอง, 2560, หน้า 65-88)

ความสำคัญอีกประการหนึ่ง ทฤษฎีเควียร์ มีการกล่าวถึงระบบรัฐร่วมสมัยว่า ในการประกอบสร้างรัฐ การเมืองและลัทธิชาตินิยม บทบาทและบรรทัดฐาน อัตลักษณ์ อันนำไปสู่ความเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ รวมไปถึงกระบวนการผลิตซ้ำและการกำหนดการรับรู้ ให้เห็นถึงคุณค่าของบทบาทและความสำคัญของเพศ อัตลักษณ์ความเป็นชายในบรรทัดฐานความรักแบบต่างเพศ เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างชาติในยุคแรก มีการสร้างคุณค่าให้กับการแต่งงานและมีครอบครัว ถือได้ว่าเป็นการสร้างรัฐ รัฐมีบทบาทในการเข้าไปกำหนดเพศอีกทีหนึ่ง กล่าวคือ รัฐพยายามกำหนดคุณค่าแบบรักต่างเพศและรักเพศเดียวกันให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยผ่านการลงทะเบียน หรือการระบุถึงการเป็นสมาชิกของรัฐ ตัวอย่างกรณีของบัตรประชาชน ที่มีการระบุเพศ จะสังเกตได้ว่ารัฐเป็นฝ่ายกำหนดเพศมาให้บุคคลเลือก ซึ่งมีแค่เพศชายและหญิง ตามบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศ หรืออย่างในกรณีของกฎหมายที่มักจะเอื้อต่อบุคคลรักต่างเพศมากกว่า เช่น การมีครอบครัวจะทำให้มีสิทธิลดหย่อนภาษีมากกว่า หรือคนมีลูกก็จะได้มีสวัสดิการที่ดีกว่า เนื่องจากรัฐให้คุณค่าบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศ ทั้งนี้ บรรทัดฐานแบบรักต่างเพศ ไม่ได้สร้างความเหลื่อมล้ำให้แก่คนรักเพศเดียวกันเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงชายหญิง ที่เป็นคนรักต่างเพศอีกด้วย สิ่งเหล่านี้ทำให้บุคคลเกิดการตั้งคำถามตามมาว่า เหตุใดตน ในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง จึงไม่ได้รับสิทธิหรือสวัสดิการนั้นบ้าง (โชคภิรักษ์ เถื่อนมี, 2563)

Jackson 2003 อธิบายว่า ไม่ใช่แค่หญิงชายเท่านั้นที่ยึดถือในบรรทัดฐานรักต่างเพศ กลุ่มเกย์ เลสเบี้ยน และคนข้ามเพศ ก็ยังผลิตซ้ำมายาคติเกี่ยวกับความเป็นหญิงและชาย รวมทั้งนำเอาบรรทัด

ฐานความรักแบบคู่ตรงข้ามมาใช้ ซึ่งนับได้ว่าเป็นการยอมจำนนต่อบรรทัดฐานทางสังคมที่ให้คุณค่าความเป็นชายเหนือกว่าความเป็นหญิง และบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศสำหรับประเทศไทยนั้น วิธีคิดเรื่องเพศถูกครอบงำด้วยการมีสำนึกแบบรัฐชาติสมัยใหม่ ตั้งแต่ช่วงสมัยรัชกาลที่ 6 เป็นต้นมา ซึ่งนำเอาบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศเข้ามาทำการจัดระเบียบและควบคุมพฤติกรรมทางเพศของพลเมือง อย่างเช่น การใช้คำนำหน้าชื่อ นาย นาง นางสาว การออกกฎหมายครอบครัว ประกอบกับการสร้างวาทกรรมเชิงลบต่อผู้ที่ไม่ใช่ผู้หญิงหรือผู้ชาย ว่าเป็นพวกผิดธรรมชาติ วิปริต เบี่ยงเบนทางเพศ ซึ่งส่งผลให้เพศวิถีที่อยู่นอกเหนือไปจากอุดมการณ์รักต่างเพศถูกมองว่าน่ารังเกียจ (อ้างถึงใน นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ, 2558)

การที่สังคมเข้ามากำหนดบรรทัดฐานทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นเพศสภาพ ที่ทำให้บุคคลต้องมีความเป็นหญิงหรือความเป็นชายเท่านั้น กีดกันผู้ที่มีลักษณะหรือพฤติกรรมที่แตกต่างออกไปให้เป็นอื่น หรือทำให้ผู้ที่ไม่ได้ต้องการเป็นแบบนั้น พยายามปรับตัวเพื่อให้เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมวางไว้หรือกระทั่งนำเอาบทบาททางเพศแบบระบบสองขั้วมาครอบทับบทบาทของตนอีกทีหนึ่ง หรือจะเป็นเพศวิถี ที่ให้คุณค่าต่อบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศมากกว่ารักเพศเดียวกัน ถือว่าเป็นความรุนแรงอย่างหนึ่ง เนื่องจากเป็นสิ่งที่สร้างความเจ็บปวดให้แก่บุคคลที่ไม่ได้เป็นไปตามบรรทัดฐานทางสังคม บุคคลเพศหลากหลาย หรือแม้แต่หญิง ชาย ที่ต้องพยายามปฏิบัติตัวเพื่อให้เป็นไปตามบรรทัดฐาน และที่สำคัญยังเป็นความรุนแรงอันมีเหตุเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งจะได้กล่าวถึงในแนวคิดเรื่องถัดไป (ปณต สิริจิตราภรณ, 2565, หน้า 23)

สรุป เพศวิถี หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึก เป็นระบบความคิดของความเป็นเพศที่มีความแตกต่างหลากหลาย เช่น เกย์ กะเทย ทอม ดี้ ฯลฯ เป็นพฤติกรรมความเชื่อของระบบความคิดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุคคล ผ่านกระบวนการการขัดเกลาของสังคม ทัศนคติต่าง ๆ ทั้งนี้หมายความรวมถึงวิถีทางเพศ ในด้านความต้องการทางเพศ ความรู้สึก ความรัก และรวมไปถึงรสนิยมทางเพศของตัวบุคคล

อัตลักษณ์ทางเพศ (gender identity) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงคุณลักษณะทางเพศอย่างหนึ่งของตัวบุคคลในทางสังคมโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของเพศสภาพและเพศวิถีของบุคคลนั้น ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นที่บุคคลคนหนึ่งจะมีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นเช่นไร จะต้องสอดคล้องกับเพศสรีระตามเพศกำเนิดของตน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการนำเสนอของบุคคลเหล่านั้นว่าต้องการให้สังคมรับรู้ว่าเขามีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นเช่นไรตัวอย่างเช่น การมีอัตลักษณ์แบบคนรักต่างเพศ (Heterosexuality) คนรักเพศเดียวกัน (Homosexuality) คนรักสองเพศ (Bisexuality) คนข้ามเพศ (Transgender) โดยแบ่งเป็นคนที่มีการแต่งกายข้ามเพศ (Transvestites) และคนที่แปลงเพศ (Transsexual) นอกจากนั้นยังรวมถึงการมีอัต

ลักษณ์เป็นอินเตอร์เซ็ก (Intersex) และ “กลุ่มนอนไบนารี (Non-binary)” (ไม่ต้องการระบุว่าตนเป็นเพศใด) ซึ่งใช้เป็นคำที่อ้างอิงถึงอัตลักษณ์ทางเพศทุกรูปแบบ ที่มีความแตกต่างไปจากเพศกำเนิดชาย-หญิง และมีความมุ่งหมายใช้แทนคำว่า “เพศที่สาม (Third Gender) (Lena Holzer, 2018) ทั้งนี้ไม่นับรวมถึงเรื่องของความสนใจหรือความชอบทางเพศต่อบุคคลอื่น ๆ (อัญมณี สัจจาสัย, 2566, หน้า 3)

กล่าวโดยสรุป อัตลักษณ์ทางเพศ หมายถึง ลักษณะทางจิตใจ การกระทำ และในรูปแบบที่แสดงออกทางกายภาพ ที่บุคคลหนึ่งสามารถแสดงออกถึงความรู้สึกของตนเองในเรื่องของเพศ อัตลักษณ์ทางเพศประกอบไปด้วยมาตรฐานทางสังคมและการรับรู้เองที่ผู้คนสร้างขึ้นมาจากประสบการณ์ ความรู้สึก และตัวตน ไม่มีความจำเป็นที่บุคคลจะมีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นเช่นไร จะต้องสอดคล้องกับเพศสรีระตามเพศกำเนิดของตน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการนำเสนอของบุคคลเหล่านั้นว่าต้องการให้สังคมรับรู้ว่าเขามีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นเช่นไร

2.4.2 ความหลากหลายทางเพศ

ความหลากหลายทางเพศ (Sexual and Gender Diversity) สมาคมจิตวิทยาอเมริกัน (American Psychological Association) อธิบายว่า เป็นรูปแบบที่ยั่งยืนของความสนใจหรือดึงดูดใจอารมณ์ทางเพศที่มีต่อเพศชาย เพศหญิง หรือทั้งสองเพศ (ณรงค์ศักดิ์ กล้าปราบโจร, 2562 หน้า 54-55)

นิยามความหมายของความหลากหลายทางเพศในทางวิชาการ มีสาระที่สำคัญหลายประการ Jena McGill 2014 คือ ความหลากหลายของวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศของบุคคล มีความหมายครอบคลุมไปถึงการกระทำและอัตลักษณ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับเพศสรีระของบุคคล อีกทั้งสถานะของบุคคลอินเตอร์เซ็ก เพศสภาพ วิถีทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ และการแสดงออกทางเพศ ซึ่งเกิดขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ (อ้างถึงใน อารยา สุขสม, 2561)

ทั้งนี้ มีนักวิชาการไทยหลายท่านได้อธิบายถึงแนวคิดที่มีความสอดคล้องเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศ สมชาย ปรีชาศิลปกุล 2556 อธิบายว่า เป็นความแตกต่างและความหลากหลายของบุคคลบนพื้นฐานของวิถีทางเพศ หรืออาจเกิดจากความบกพร่องในร่างกายที่มีมาตั้งแต่กำเนิด แนวคิดว่าด้วยความหลากหลายทางเพศมักจะถูกนำมาใช้เพื่ออธิบายถึงพฤติกรรม วิธีปฏิบัติ การแสดงออกทางเพศของมนุษย์ ที่มีอยู่หลากหลายรูปแบบ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามบรรทัดฐานสังคมหรือกฎเกณฑ์ (อ้างถึงใน อารยา สุขสม, 2565)

ปริยศ กิตติธีระศักดิ์ (2560) กล่าวว่า ความหลากหลายทางเพศเป็นคุณลักษณะอันบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่มีรูปแบบตายตัว สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ และอาจมีความแตกต่างออกไปจากกรอบของเพศหญิงหรือชายที่ถูกกำหนดโดยสรีระตามธรรมชาติ หรือระบบเพศของสังคม

สุรชัย ประกอบ (2560, หน้า 29-30) ได้ให้ความหมายของความหลากหลายทางเพศว่า หมายถึง การแสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางเพศ รวมทั้งการปฏิบัติตัวและการมีพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างไปจากที่สังคมกำหนด โดยไม่ใช่มีเพียงแค่เพศหญิงและเพศชายเท่านั้น

สรุป ความหลากหลายทางเพศ เป็นสิ่งที่บุคคลแสดงออกถึงอัตลักษร์ทางเพศของตน สิ่งที่บ่งชี้ถึงตัวตนของตนเองถึงอัตลักษณ์ทางเพศหรืออาจเกิดจากความบกพร่องในร่างกายที่มีมาตั้งแต่กำเนิด สามารถเปลี่ยนแปลงได้ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว แตกต่างไปจากกรอบเรื่องเพศตามสรีระธรรมชาติสร้างมา (เพศชาย-เพศหญิง) โดยไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคมหรือกฎเกณฑ์

2.4.3 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้เกี่ยวกับเพศ

จากการทบทวนวรรณกรรมองค์ความรู้เกี่ยวกับเพศ ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผังมโนทัศน์ (Concept Mapping) เพื่อช่วยให้เข้าใจและเกิดการยอมรับว่ามีเพศมีความหลากหลายแบบของอัตลักษณ์ทางเพศและไม่สามารถจำแนกได้อย่างเด็ดขาดเป็นกลุ่มสองเพศเท่านั้น

บุคคล (Individual) หมายถึง บุคคลที่เราพูดถึง

เพศทางกาย (Biological Sex) แทนการแบ่งแยกตามลักษณะทางกายภาพ, ประกอบด้วย ผู้ชาย, ผู้หญิง, ในบางกรณีอาจไม่ระบุเพศ

อัตลักษณ์ทางเพศ (Gender Identity) แทนความรู้สึกของบุคคลที่เกี่ยวกับตนเองในเรื่องของเพศ ประกอบด้วย ชายหญิง, และอื่นๆ (non-binary).

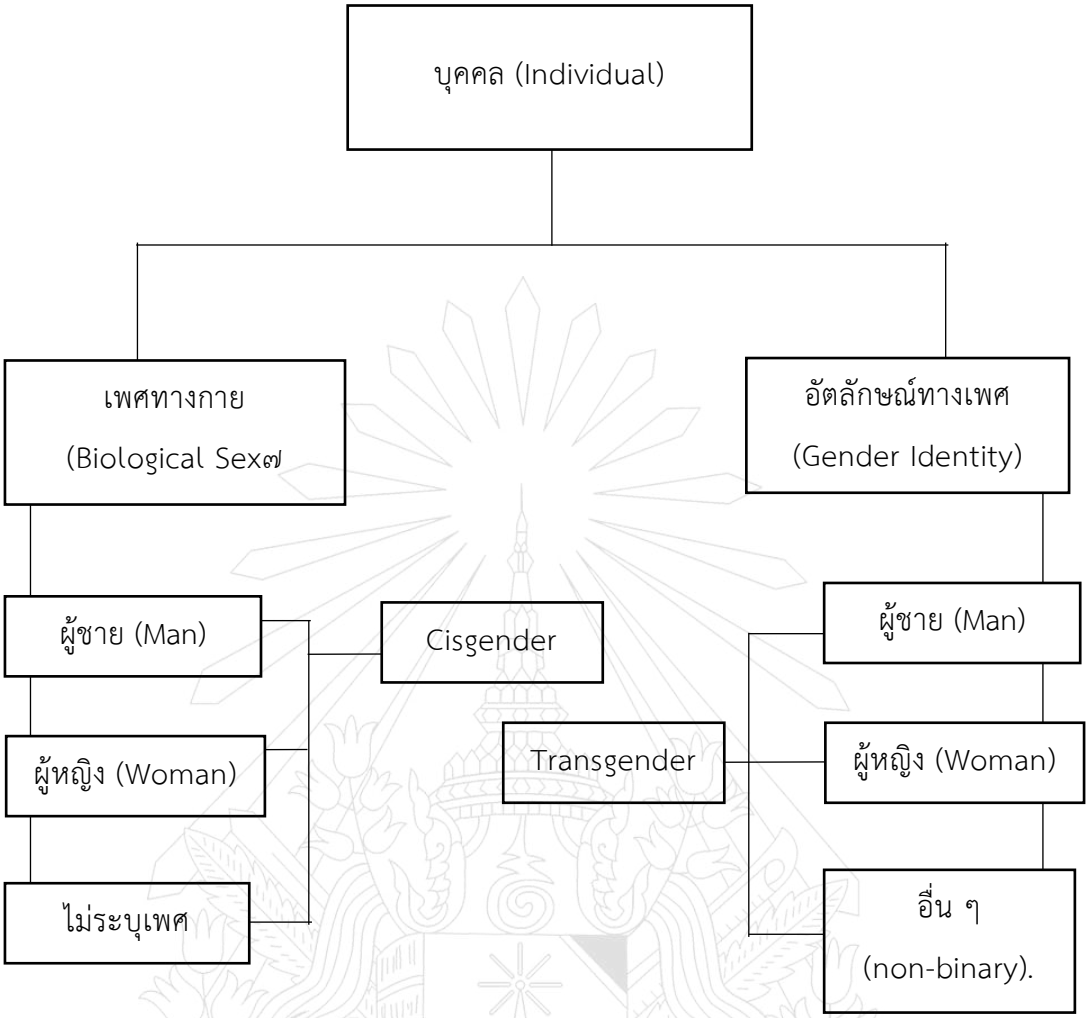
ชาย (Man) บุคคลที่รับรู้ตนเองเป็นผู้ชาย

หญิง (Woman) บุคคลที่รับรู้ตนเองเป็นผู้หญิง

อื่นๆ (Others) บุคคลที่รับรู้ตนเองไม่ตรงกับทั้งผู้ชายและผู้หญิง (non-binary)

Cisgender บุคคลที่รับรู้ตนเองในเพศที่ตรงกับเพศทางกายที่เกิดมา

Transgender (Transgender) บุคคลที่รับรู้ตนเองไม่ตรงกับเพศทางกายที่เกิดมา

แผนภาพที่ 2.6 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้เกี่ยวกับเพศ

2.4.4 สิทธิมนุษยชนในเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศ

อัตลักษณ์ทางเพศ จัดเป็นเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิในความเป็นส่วนตัว (Rights to Privacy) ซึ่งสิทธิในความเป็นส่วนตัว หมายถึง พื้นที่ชีวิตส่วนตัวของบุคคล ซึ่งบุคคลมีสิทธิที่จะสามารถแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของตัวเอง โดยนอกจากความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลหรือการอยู่อาศัยตามลำพังแล้ว ยังหมายความรวมถึงสิทธิในเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล (Right to be Different) ด้วย ในแง่ของ “สิทธิในอัตลักษณ์ทางเพศ (The Right to Gender Identity)” สามารถจำแนกขอบเขตภายใต้ความเป็นส่วนตัวของบุคคลในสิทธิต่าง ๆ ได้ (อ้างถึงใน อารยา สุขสม, 2565) ดังนี้

1) สิทธิในการกำหนดอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง (The Right to Self-definition) เป็นการใช้สิทธิในการกำหนดอัตลักษณ์เรื่องเพศ (The Right to Sexual Self-definition) ของตัวบุคคลในการพัฒนาเป็นอัตลักษณ์ทางเพศของตน โดยในการใช้สิทธิกำหนดตนเองมีมุ่งหมายเพื่อกำหนดว่า

ตนเองเป็นใคร มากกว่าที่จะมุ่งแนวคิดว่าจะพิจารณาจากวิธีปฏิบัติทางเพศของบุคคลนั้น ดังนั้นสิทธิในอัตลักษณ์ทางเพศจึงเป็นการกำหนดเพศสภาพของตนเอง ที่มีรากฐานมาจากอัตลักษณ์ทางเพศของตัวบุคคลนั้น และเป็นสิทธิตามธรรมชาติของทุกคนโดยรัฐไม่อาจแทรกแซงหรือจำกัดสิทธิดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม การใช้สิทธิในการกำหนดอัตลักษณ์ทางเพศของบุคคลจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากสิทธิในการแสดงออกซึ่งตัวตนทางเพศของบุคคลอีกด้วย

2) สิทธิในการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง (The Right to Self-express) หมายถึง สิทธิในการได้รับการยอมรับในเรื่องเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางเพศของตนจากสังคมหรือในที่สาธารณะ บุคคลที่มีการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศที่เป็นไปโดยสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับเพศสรีระตามกำเนิดก็ตาม ต้องได้รับสิทธิในการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศนี้ เป็นการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นตามที่บุคคลนั้นคิดว่าเป็นเรื่องที่เหมาะสมก็ได้ ส่วนมากการใช้สิทธิในการแสดงออกซึ่งตัวตนทางเพศมักเป็นเรื่องภายในขอบเขตพื้นที่ส่วนตัว เมื่อบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในฐานะเป็นพลเมืองของรัฐย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับอัตลักษณ์และรูปแบบของการใช้ชีวิตทางเพศของตนเองในพื้นที่สาธารณะด้วยเช่นกัน ในแง่นี้สิทธิในอัตลักษณ์ทางเพศจึงมีความหมายครอบคลุมถึงสิทธิในการกำหนดตนเองและวิถีชีวิตของตนในที่สาธารณะด้วยกล่าวคือ หากบุคคลใดสามารถกำหนดอัตลักษณ์ทางเพศในที่สาธารณะว่าตนเป็นชายรักชาย หญิงรักหญิง ชายข้ามเพศหญิงข้ามเพศ หรือเป็นบุคคลอินเตอร์เซ็กได้ ฯลฯ บุคคลนั้นย่อมมีความสามารถในการแสดงออกซึ่งความเป็นอัตลักษณ์ทางเพศให้สาธารณะเป็นที่ประจักษ์ได้เช่นกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ บุคคลนั้นมีสิทธิที่จะเปิดเผยตัวโดยไม่ต้องได้รับการลงโทษนั่นเอง

3) สิทธิในการตระหนักซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง (The Right to Self-realization) สิทธิในการตระหนักซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง จัดได้ว่าเป็นสิทธิที่มีความเกี่ยวพันใกล้ชิดกับสิทธิในการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศของบุคคล เนื่องจากสิทธิดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศของตนโดยปราศจากการซ่อนเร้นหรือปิดบังในแง่นี้พลเมืองของรัฐย่อมมีฐานะเป็นผู้บริโภคที่ได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมาย บุคคลทุกคนจึงย่อมมีสิทธิพลเมืองในฐานะการเป็นผู้บริโภคที่มีอัตลักษณ์ทางเพศและมีรูปแบบการใช้ชีวิตเป็นของตนเองผ่านทางการซื้อสินค้าและบริการต่างๆ ทั้งในพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ ซึ่งการเป็นผู้บริโภคสินค้าและบริการเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นถึงตัวตนอัตลักษณ์และรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มคนเหล่านี้ด้วย

สรุป สิทธิมนุษยชนในเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศ เป็นสิทธิเสรีของบุคคลในการกำหนด และแสดงอออกถึงอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง และรวมไปถึงการตระหนักซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง มี

ความเป็นสิทธิส่วนตัวและเป็นสิทธิตามธรรมชาติของทุกคน โดยรัฐไม่อาจแทรกแซงหรือจำกัดสิทธิดังกล่าวได้ เป็นพื้นที่ชีวิตที่มีความเป็นส่วนตัวของบุคคลในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางเพศของตน และยังหมายความรวมถึงสิทธิในเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคลในแง่ของ “สิทธิในอัตลักษณ์ทางเพศ” อีกด้วย

2.5 หลักพรหมวิหาร 4

จากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพรหมวิหาร 4 ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของหลักพรหมวิหาร 4 จากนักวิชาการที่ได้นิยามไว้ ดังนี้

2.5.1 ความหมายของพรหมวิหาร 4 หมายถึง ผู้ประเสริฐ ที่มีคุณธรรมม มีจิตใจแห่งพรหม เป็นคุณธรรมสำหรับที่อยู่ของจิต ซึ่งมีทั้งความดีและความสุข โดยผู้ที่ปฏิบัติสามารถนำไปใช้ได้ดังต่อไปนี้ ขั้นแรก มีจิตใจเกื้อกูลแผ่ต่อหมู่สัตว์หรือบุคคลทั้งหลาย นั่นคือ เมตตา ซึ่งมีอาการในลักษณะที่มีความคิดเกื้อกูล ขั้นต่อมานั้น เมื่อเล็งเห็น รับรู้หรือได้ยินได้ฟังได้คิด ว่าเขามีความทุกข์ความเดือดร้อน เกิดการปฏิบัติช่วยบำบัดทุกข์ให้ นั่นคือ กรุณา ซึ่งมีอาการในลักษณะในการอยากช่วยเหลือบำบัดทุกข์ ต่อจากนั้นเมื่อได้เห็นว่าความมีความสุขไม่เกิดทุกข์ ก็มีจิตใจพลอยยินดีบันเทิงใจ นั่นคือ มุทิตา ซึ่งมีอาการพลอยยินดี และสุดท้ายเมื่อไม่มีกิจที่ควรจะทำต่อไปก็คือ อุเบกขา นั่นคือการวางเฉย (สมเด็จพระญาณสังวร, 2543) พระไตรปิฎก มีปรากฏหลักพรหมวิหาร 4 ว่าหมายถึง ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักต่อจิตใจ, ธรรมประจำใจที่มีความประเสริฐ, หลักความประพฤติอันประเสริฐและบริสุทธิ์ และหลักธรรมที่ใช้สำหรับการกำกับความประพฤติ เพื่อให้การดำเนินชีวิตที่มีความหมดจด สามารถปฏิบัติตนต่อมนุษย์สัตว์ทั้งหลายโดยชอบ ในบางที่อาจกล่าวได้ว่า เป็นธรรมประจำใจที่ทำให้เป็นพรหม หรือให้เสมอด้วยพรหม หรือธรรมเครื่องอยู่ของท่านผู้มีคุณยิ่งใหญ่ สามารถเรียกอีกอย่างได้ว่า อัปปมัญญา 4 เพราะแผ่สม่ำเสมอโดยทั่วไปในมนุษย์สัตว์ทั้งหลายไม่มีประมาณ ไม่จำกัดขอบเขต ทั้งนี้ สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรสสมเด็จพระสังฆราช (2542, หน้า 321) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “พรหมวิหาร เป็นภาษาบาลี มีความหมายว่า แปลว่า ธรรมที่เป็นที่อยู่ของพรหมหรือของท่านผู้ใหญ่” โดยประกอบด้วยศัพท์สองศัพท์ คือ พรหม หมายถึง “พรหมหรือผู้ใหญ่” วิหาร หมายถึง “เป็นที่อยู่” เมื่อมีการนำสองศัพท์มารวมกันตามหลักของภาษา พรหมวิหาร จึงมีความหมายว่า “ธรรมเป็นเครื่องอยู่ของพรหม” หรือธรรมประจำใจของพรหม ข้อมูลปฐมภูมิกล่าวคือ พรหมเป็นเทพเจ้าสูงสุดในศาสนาพรหมที่สร้างโลก และอภิบาลโลกตามทัศนะของพราหมณ์เพราะถือว่า มนุษย์เมื่ออยู่กันไปพอถึงกัปหนึ่งโลกจะพินาศ และพระพรหมจะสร้างโลกขึ้นมาใหม่ และจะลิขิตชีวิตมนุษย์ว่าจะเป็นอยู่อย่างไร แต่ทัศนะของพระพุทธศาสนาถือว่า มนุษย์

ทุกคนมีส่วนรับผิดชอบในการสร้างสรรค์และอภิบาลสังคมด้วยเหตุนี้เอง ทุกคนต้องทำตัวให้เป็นพรหม หรือคุณธรรมความเป็นพรหม และในการปฏิบัติในลักษณะนี้ เป็นการสร้างสรรค์ตนเองด้วยหลักพรหมวิหาร และพรหมวิหารเมื่อนำมาใช้กับมนุษย์ในฐานะที่มนุษย์สามารถสร้างสรรค์และอภิบาลโลกด้วยตัวมนุษย์เอง” พรหมวิหารธรรม เป็นคุณธรรมเครื่องอยู่ของผู้ใหญ่ผู้ปกครอง 4 ประการ พระราชญาณวิสิฐ ชยมงฺคโล (2548 หน้า 40) สรุปไว้ดังนี้

1) เมตตา คือ มีความปราถนาที่อยากให้ผู้อื่นมีความสุข

2) กรุณา คือ ความปรารถนา ความสงสาร ประสงค์ให้ผู้มีทุกข์เดือดร้อน ให้พ้นทุกข์

3) มุทิตา คือ ความไม่คิดอิจฉาริษยาผู้อื่น มีความพลอยยินดีที่ผู้อื่นได้ดี

4) อุเบกขา คือ ความไม่ยินดียินร้าย ความวางเฉย เราไม่สามารถช่วยอะไรได้ เมื่อผู้อื่นถึงซึ่งความวิบัติ ก็ทำการต้องปล่อยวางใจของเราด้วยปัญญาตามพระพุทธพจน์ว่า “สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม”

พระพรหมคุณาภรณ์ (2559, หน้า 124) ได้ให้ความหมายของ พรหมวิหารธรรม ในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรมว่า “พรหมวิหารธรรมเป็นเครื่องอยู่ที่มีความประเสริฐธรรมประจำใจ เป็นหลักความประพฤติที่ประเสริฐและบริสุทธิ์ ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักของจิตใจ สามารถใช้กำกับความประพฤติปฏิบัติ จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตแบบหมดจด และปฏิบัติตนต่อมนุษย์สัตว์ทั้งหลายโดยชอบ นอกจากนี้พรหมวิหารนี้บางที่แปลว่า ธรรมเป็นเครื่องอยู่ของพรหม ธรรมเป็นเครื่องอยู่อย่าง พรหมธรรมประจำใจที่ทำให้เป็นพรหมหรือให้เสมอด้วยพรหม หรือธรรมเป็นเครื่องอยู่ของท่านผู้มีคุณยิ่งใหญ่” ธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ ธรรมประจำใจอันประเสริฐ หลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์ ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจ และกำกับความประพฤติ จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจดปฏิบัติตน ต่อมนุษย์สัตว์ทั้งหลายโดยชอบ

1) เมตตา หมายถึง ความปรารถนาดี ความรักใคร่ ประสงค์อยากให้เขามีความสุข มีจิตอันเผื่อแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์สัตว์ทั้งหมาย

2) กรุณา หมายถึง ความสงสาร ความคิดช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อให้เขาพ้นทุกข์ มีใจอันใฝ่ในความที่จะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง

3) มุทิตา หมายถึง ความรู้สึกยินดี เมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตใจที่ผ่องใสบันเทิง มีอาการแจ่มใส แช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอ พลอยยินดีด้วยเมื่อเห็นเขาได้ดีมีสุข เห็นเขามีความเจริญงอกงามยิ่งขึ้นไป ต่อสัตว์ทั้งหลายผู้ดำรงในปกติสุข

4) อุเบกขา หมายถึง ความวางใจเป็นกลาง ความวางเฉย ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญาคือ มีจิตเที่ยงธรรมเรียบตรงดุจตราชั่งไม่เอนเอียงด้วยรักฝั่งใด และช่างพิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลาย เมื่อกระทำแล้วอันควรได้รับผลดีหรือชั่วสมควรแก่เหตุอันตนประกอบ พร้อมที่จะวินิจฉัย และปฏิบัติไปตามธรรม รู้จักสงบจิตใจ วางเฉย มองในเมื่อไม่มีกิจควรทำ เพราะเขารับผิดชอบตนได้ดีแล้ว เขาสมควรรับผิดชอบตนเอง หรือเขาควรได้รับผลอันสมกับความรับผิดชอบของตน ผู้ดำรงในพรหมวิหาร ย่อมช่วยเหลือมนุษย์สัตว์ทั้งหลายด้วยเมตตากรุณา และย่อมรักษาธรรมไว้ได้ด้วยอุเบกขา

ดังนั้น แม้จะมีความเมตตากรุณาที่จะช่วยเหลือหมู่สัตว์ทั้งปวง แต่ก็มีความจำเป็นจะต้องมีอุเบกขาด้วยที่จะมิให้เสียธรรม พรหมวิหารนี้บางที่แปลว่า ธรรมเครื่องอยู่ของพรหม ธรรมเครื่องอยู่อย่างพรหม ความเสมอด้วยพรหม ธรรมประจำใจที่ทำให้เป็นพรหม หรือธรรมเครื่องอยู่ของท่านผู้มีคุณยิ่งใหญ่ (ไสว มาลาทอง, 2544, หน้า 140-147) กล่าวว่า พรหมวิหาร แปลว่า ธรรมประจำใจอันประเสริฐ ธรรมเป็นเครื่องอยู่ของท่านผู้ใหญ่ โดยพรหมวิหารธรรมทั้ง 4 ประการนี้ เป็นธรรมอยู่อย่างประเสริฐที่จัดเป็นหลักธรรมประจำใจและกำกับความประพฤติ เป็นธรรมจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมไทยซึ่งในปัจจุบันนี้อำนาจวัตถุนิยมบีบรัดให้ต้องเป็นคนใจแคบเห็นแก่ตัว การฝึกฝนให้สามารถรักและเมตตาแม้แต่ศัตรูเรา ก็ยอมจะได้ชื่อว่าเป็นชาวพุทธที่แท้จริง ดังนั้นแล้ว หากนำหลักธรรมดังกล่าวมาประยุกต์ใช้สำหรับการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนย่อมทำให้การมีส่วนนั้นมีหลักธรรมที่เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติ พรหมวิหารคือ ธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ ธรรมประจำใจอันประเสริฐหลัก ความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์ ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติจึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจดและปฏิบัติตนต่อมนุษย์ตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งหลายโดยชอบ

พรหมวิหาร 4 มีองค์ประกอบที่ประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ธรรมเป็นเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ ธรรมประจำใจอันประเสริฐ และกำกับความประพฤติให้เป็นไปโดยชอบถูกต้องตามทำนองคลองธรรม จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจด และปฏิบัติตนต่อมนุษย์และสัตว์ทั้งหลายโดยชอบ รวมเรียกว่าพรหมวิหาร 4 (แก้ว ชิดตะขบ, 2547, หน้า 93-94) ดังนี้

1) เมตตา เป็นความปรารถนาดีต่อผู้อื่น อยากเห็นผู้อื่นมีความสุข การมีมิตรไมตรีต่อผู้อื่นเป็นลักษณะของความมีเมตตาจิตที่ดีงาม มีความเป็นเพื่อน มีความหวังดีไม่หวังร้ายต่อผู้อื่น เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต้องคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง เมื่อความสุขก่อเกิดกับตนเองแล้ว ก็มีความรู้สึกปราถนาที่จะประสงค์ให้ผู้อื่นได้รับความสุขบ้าง ปรารถนาดีต่อผู้อื่นพร้อมกับความเกื้อกูลแก่กันจึงจำเป็นแก่การดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก

2) กรุณา ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์ ความทุกข์ทั้งความทุกข์ทางกายและความทุกข์ทางใจ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนในทุก ๆ ที่ล้วนมีแต่ผู้มีความทุกข์ ปรารถนาเพื่อจะปลดเปลื้องความทุกข์ร้อนของเขา หรือเกิดความสงสารมีความคิดที่จะช่วยให้เขาพ้นทุกข์ ความใฝ่ใจอันที่จะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของหมู่สัตว์ทั้งหลาย

3) มุทิตา ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี ความยินดีนั้นเป็นสิ่งที่บ่งบอกได้ว่าบุคคลนั้นมีจิตใจที่เป็นอย่างไร เช่น เมื่อลูกน้องประสบความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นด้านการงาน การเรียน หรือความรัก เมื่อลูกน้องประสบความสำเร็จก็ควรที่จะส่งเสริมยินดี และให้ลูกน้องทำงานในด้านที่ถนัด เพราะจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสามารถในตัวเขา และเขาจะสามารถทำงานนั้นออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) อุเบกขา การมีจิตใจที่เป็นกลาง วางเฉย ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา คือ มีจิตเที่ยงตรง พิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลาย เมื่อกระทำสิ่งใดย่อมได้รับผลตอบแทน ดังคำกล่าวที่ว่า “สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม”

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความหมายของหลักพรหมวิหาร คือ หลักธรรมเพื่อให้ตนดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์ เปรียบเหมือนพรหม เป็นหลักธรรมธรรมประจำใจอันประเสริฐ ใช้สำหรับยึดถือในการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เป็นคุณธรรมเครื่องอยู่ของผู้ใหญ่ เป็นคนเที่ยงธรรมรู้จักเห็นใจผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้รู้จักเห็นใจ เข้าใจเอ็นดูผู้อื่น ให้รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา สามารถใช้กำกับความประพฤติปฏิบัติ จึงจะได้ชื่อว่าดำเนินชีวิตแบบหมดจด และปฏิบัติตนโดยชอบต่อมนุษย์สัตว์ทั้งหลาย

2.5.2 องค์ประกอบของพรหมวิหาร 4

พระไตรปิฎก พรหมวิหารธรรม ประกอบด้วยธรรม 4 ประการ ดังนี้

1) เมตตา หมายถึง ความรักใคร่ ปรารถนาดี ความรักใคร่ อยากให้ผู้อื่นมีความสุขมีจิตใจอันแผ่ไมตรี และคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์สัตว์ทั้งหลายอย่างทั่วหน้าไม่มีประมาณ แผ่ทั่วไปในมนุษย์ และสัตว์ทั้งหลายอย่างไม่จำกัดขอบเขต คุณธรรมนี้เป็นพื้นฐานทำให้เกิดหลักธรรม อื่น ๆ ถ้าขาดเมตตาธรรมแล้วคุณธรรมอื่นก็ยากที่จะเกิดขึ้นในจิตใจได้ เมตตาธรรมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับผู้ที่ต้องดูแลบุคคลอื่น เช่น ผู้ป่วยหรือเด็กเพราะหมายถึงความห่วงใย การเอาใจใส่ ปรารถนาดี และเอื้ออาทรต่อเด็กหรือผู้ป่วย อย่างไรก็ตามการปฏิบัติความเมตตาจะต้องมีความรู้เท่าทันสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ด้าน โดยความเมตตานั้นต้องไม่นำไปสู่ปัญหาที่จะตามมา นั่นคือต้องมีความเมตตาด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์ ประกอบด้วยกุศลมูลแล้วใช้ปัญญาพิจารณาสิ่งต่าง ๆ โดยรอบอย่างชัดเจน ถ้าครูที่ดูแลเด็กปฏิบัติได้เช่นนี้จะช่วยให้เด็กได้รับผลประโยชน์อย่างสูงสุดสำหรับเด็ก หรือผู้ที่ต้องการการดูแล การแสดงความเมตตาสามารถ

แสดงออกได้ทั้งทางกาย วาจา ใจ จิตใจที่เมตตาย่อมทำให้บุคคลนั้นเข้าใจ ถึงความทุกข์ของเพื่อนมนุษย์ รู้จักการช่วยเหลือ และอภัยผู้อื่น ส่วนอานิสงส์ของการเจริญเมตตา 11 ประการ ได้แก่

1) นอนหลับพักผ่อนอย่างเป็นสุข

2) ตื่นนอนอย่างเป็นสุข

3) มิใฝ่ฝันลามก

4) เป็นที่รักของมนุษย์ทั้งหลาย

5) เป็นที่รักของหมูสัตว์ทั้งหลาย

6) เทวดาสิ่งศักสิทธิ์ทั้งหลายย่อมรักษา

7) ไฟ ยาพิษ หรือศัตรากล้ากรายมิได้

8) มีจิตตั้งมั่นได้โดยรวดเร็ว

9) สีหน้าสดชื่นแจ่มใส

10) เป็นผู้ไม่หลงลืมสติตาย

11) เมื่อยังไม่แทงตลอดคุณวิเศษอันยอดยิ่ง ย่อมเข้าถึงพรหมโลก

2. กรุณา หมายถึง ความปราถนาที่ต้องการให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความสงสาร ใฝ่ใจในอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์เดือดร้อนของสัตว์ทั้งหลาย เช่น ผู้พิการที่ได้รับความทุกข์ทรมานทางกายและความเจ็บปวดทางจิตใจ หรือการที่ไม่สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ตามที่ต้องการ สภาวะเช่นนี้ผู้พิการย่อมต้องการความช่วยเหลืออย่างใดอย่างหนึ่งจากญาติพี่น้อง หรือบุคคลทั้งหลายผู้มีอุปการะอย่างน้อยก็ช่วยทำให้เขาเกิดความมั่นใจ และมีกำลังใจที่จะได้รับการรักษา

3. มุทิตา หมายถึง ความยินดีเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิงกอปรด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอ มีความยินดีต่อสัตว์ทั้งหลายผู้ดำรงในปกติสุข พลอยยินดีด้วย เมื่อเขาได้ดีมีสุขเจริญงอกงามยิ่งขึ้นไป หรือส่งเสริมให้กำลังใจเพื่อเขาจะได้ทำความดียิ่ง ๆ ขึ้นไป เช่น ครูผู้ดูแลเด็ก ควรแสดงความยินดีเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ดี

4. อุเบกขา หมายถึง ความวางใจเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญาคือ มีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตราชั่งไม่เอนเอียงด้วยรัก และชั่งพิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำแล้วอันควรได้รับผลดี หรือชั่ว สมควรแก่เหตุอันตนประกอบพร้อมที่จะวินิจฉัย และปฏิบัติไปตามธรรม รวมทั้งรู้จักวางเฉยสงบใจมองดูในเมื่อไม่มีกิจที่ควรทำเพราะ เขารับผิดชอบตนได้ดีแล้วเขาสมควรรับผิดชอบตนเอง หรือเขาควรได้รับผลอันสมกับความรับผิดชอบของตนคุณธรรมข้อนี้มี

ความสำคัญต่อการนำไปใช้แก้ปัญหาอย่างยิ่งเพราะช่วยให้ ผู้ปฏิบัติละความอยุติธรรมทั้งหลายและมองสิ่งต่าง ๆ

2.5.3 ลักษณะสำคัญของพรหมวิหาร 4

กรมการศาสนา (2530, หน้า 457) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า หลักพรหมวิหารธรรมทั้ง 4 ประการดังกล่าวนี้ ผู้มีเมตตาธรรมควรเจริญในเวลาปกติย่อมทำงานร่วมกับคนอื่นอย่างไม่มีเวร ไม่มีภัย มีความรักใคร่ สนิมสนมกลมเกลียวกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ผู้มีกรุณาธรรมควรเจริญในเวลาที่ผู้อื่นได้รับความทุกข์ ความเดือดร้อน ผู้มีกรุณาธรรมย่อมนำมาซึ่งการช่วยเหลือเกื้อกูลเอื้ออาทรต่อกัน ไม่หนีเอาตัวรอด ความเดือดร้อน ความทุกข์ยากของผู้ร่วมงานผู้อยู่ในสังคมองค์การจะบรรเทาเบาบางลงอยู่ด้วยความมีน้ำใจ ผูกผันกันอย่างแนบแน่น มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อกันผู้มีมุทิตาธรรมควรเจริญในเวลาที่คนอื่นได้รับความชอบที่เขากระทำคุณงามความดี ผู้มีมุทิตาธรรมย่อมนำมาซึ่งความโสมนัส ปรีเปรมเอิบอิ่มใจยินดีสามัคคีกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนำมาซึ่งความสุขใจ สบายใจ อยู่ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร สัมพันธ์จิต สนิทใจ ผู้มีอุเบกขาธรรมควรเจริญในเวลาที่เพื่อนพ้อง ผู้อื่นถึงความวิบัติที่ไม่อาจช่วยเหลือได้ยึดถือดังคำสั่งสอนใน สุตตนิบาต ขุททกนิกาย ว่า “กัมมุนา วัตตติโลโก” สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม นั่นคือ ตั้งสติทำความเข้าใจว่า คนทุกคนมีกรรมเป็นของตน ถ้าทำกรรมดีก็จะได้รับผลตอบแทน ถ้าทำกรรมชั่วก็ได้รับผลชั่วตอบสนอง ไม่มีทางหนีหนี้กรรมของตนพ้น กรรมจะติดตามตนไปเหมือนล้อหมุนไปตามรอยเท้าโค หรือเวลาที่เขามีความสุขไพบูลย์แล้วไม่จำเป็นต้องช่วยเหลืออีก

สรุปได้ว่า ลักษณะของพรหมวิหารสามารถแบ่งได้ 4 ประการ คือ พรหมวิหารที่เป็นลักษณะของเมตตา คือ มีลักษณะทางจิตใจที่แสดงออกด้วยความรัก ความเกื้อกูล ความปรารถนาดี ความมุ่งสร้างผลประโยชน์ และมุ่งกำจัดความอาฆาต พรหมวิหารที่เป็นลักษณะของกรุณา คือ มีลักษณะที่จิตใจปราถนาให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ แสดงความสงสารต่อผู้อื่น เมื่อเห็นผู้อื่นตกทุกข์ได้ยากก็เกิดความต้องการช่วยเหลือสงสาร พรหมวิหารที่เป็นลักษณะมุทิตา คือ มีลักษณะจิตใจที่ไม่อิจฉาริษยา แสดงออกในความยินดีผู้อื่นด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ ส่งเสริมผู้อื่นอยู่เป็นประจำ และมีจิตใจที่สดใสแช่มชื่นอยู่เสมอ และสุดท้ายพรหมวิหารที่เป็นลักษณะของอุเบกขา คือ มีลักษณะของจิตใจที่สงบระงับความเสียใจ และดีใจ มีความวางตนเฉย ๆ ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือจิตใจมีลักษณะความเป็นกลางผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุแห่งการกระทำ เป็นต้น

2.6 บริบทของพื้นที่ที่ศึกษา

2.6.1 ประวัติความเป็นมา

ประวัติความเป็นมาไม่ปรากฏชัดเจนในเอกสารของทางราชการ มีแต่คำบอกเล่าต่อ กันมาว่า เดิมทีท้องที่ในเขตอำเภอบ้านแพ้วเป็นป่าที่มีสัตว์เป็นจำนวนมาก เช่น เสือ เก้ง จระเข้ หมูป่า ฯลฯ มีราษฎรที่อพยพเข้าไปอาศัยอยู่จำนวนน้อย ต่อมามีราษฎรชาวจังหวัดนครปฐมเดินทางเข้าไปล่าสัตว์ป่าตัดฟืน ไปพบบริเวณนี้ว่ามีสัตว์ป่าอาศัยและชุกชุมจำนวนมาก จึงได้ชวนกันไปล่าสัตว์ป่าและตัดฟืน โดยที่ท้องที่เป็นป่าเต็มไปด้วยต้นไม้สูงไม่มีทางเดิน (ก่อนขุดคลองดำเนินสะดวก) เนื่องจากชาวบ้านที่เข้าไปล่าสัตว์เกิดหลงทางหาทางกลับไม่ได้ จึงมีการกำหนดสถานที่นัดหมายพวกพ้องกันขึ้น เพื่อให้เป็นจุดสังเกตเมื่อเกิดการหลงทาง โดยได้ตัดไม้ทำเป็นเสาธงปักไว้ในที่โล่งแจ้งสูงประมาณให้คนอยู่ห่างไกลสามารถมองเห็นได้โดยง่าย ปลายเสาธงนั้นมีผ้าติดไว้เป็นเครื่องหมาย และเสาธงนั้นปักไว้บริเวณลำคลองหมูทอด (หมูทอด หมายความว่า หมูป่าพากันมานอน ชาวบ้านจึงเรียกว่าหมูทอด) การปักเสาธงเป็นเครื่องหมายกันหลงทางพวกชาวบ้านที่ไปล่าสัตว์ตัดฟืนเรียกว่า “แพ้ว” คือ “แพ้วธง” เป็นเครื่องหมาย ต่อมามีผู้คนอพยพไปตั้งถิ่นฐานเพื่อทำมาหากินเป็นจำนวนมากยิ่งขึ้น บริเวณหมูทอดจึงกลายเป็นนา และขยายเพื่อที่จะทำประโยชน์ให้ได้มากยิ่งขึ้น เมื่อราษฎรไปอยู่มากขึ้นจึงกลายเป็นหมู่บ้าน เรียกว่า “บ้านแพ้ว” มาจนถึงปัจจุบันนี้ และคลองหมูทอดชาวบ้านก็เรียกชื่อตามหมู่บ้านไปด้วยว่า “คลองบ้านแพ้ว” ในสมัยรัชกาลที่ 4 ในปี พ.ศ.2409 ได้มีการขุดคลองเชื่อมระหว่างแม่น้ำท่าจีน และแม่น้ำแม่กลอง โดยเริ่มจากแม่น้ำท่าจีน (บางยาง) ไปจรดแม่น้ำแม่กลอง (บางนกแขวก) เป็นระยะทาง 840 เส้น กว้าง 6 วา ลึก 6 ศอก และได้ชื่อว่า “ดำเนินสะดวก” แบ่งระยะของคลองเป็นหลัก โดยแต่ละหลักมีระยะห่างกันประมาณ 4 กิโลเมตร ทั้งลำคลองมีด้วยกัน 8 หลัก มีเสาหินปักไว้ริมคลองด้านทิศใต้ เพื่อเป็นสัญลักษณ์บอกระยะทางหลักโดยสลักหมายเลขเอาไว้ด้วยเลขไทย จีน โรมัน และอารบิก (ปัจจุบันหลักเหล่านี้ยังคงอยู่มิได้เปลี่ยนแปลง) เหตุผลที่ได้ปักเสาบอกระยะนั้น เนื่องจากการขุดคลองในครั้งนั้นได้แบ่งเป็นระยะ ๆ ระยะหนึ่งจะยาว 100 เส้น (4 กิโลเมตร) รวมทั้งหมด 8 หลัก คลองดำเนินสะดวกนี้ ได้ตัดผ่านคลองแพ้ว จึงทำให้ผู้คนอพยพไปอยู่ริมคลองมากขึ้น จนกลายเป็นหมู่บ้านบ่อ แต่เนื่องจากทำเลไม่เหมาะสม ทางราชการจึงได้เลือกทำเลใหม่ โดยยกตำบลบ้านแพ้วขึ้นเป็นอำเภอบ้านแพ้ว ทั้งนี้รวมตำบลหนองสองห้อง ตำบลเจ็ดริ้ว ตลอดจนตำบลคลองตันของอำเภอบ้านแพ้ว ตำบลสวนส้มของอำเภอกระทุ่มแบน ตำบลโรงเข้ของอำเภอบางบ่อ รวมเป็นอำเภอบ้านแพ้วขึ้นกับ จังหวัดสมุทรสาครเมื่อปี พ.ศ.2468 โดยมีขุนนิวาสนาปี (แจ้ง สกุลวงษ์) เป็นนายอำเภอคนแรก

บ้านแพ้ว เป็นอำเภอหนึ่งในสามของจังหวัดสมุทรสาคร ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ราบริมฝั่งคลองดำเนินสะดวกที่เชื่อมต่อระหว่างแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำแม่กลอง เป็นอำเภอที่มีศักยภาพและความอุดมสมบูรณ์ของผลผลิตทางการเกษตรทั้งพืช ผัก ผลไม้ กุ้ง ปลาสลิด ที่หลากหลายอันเลื่องชื่อจนถือเป็นเอกลักษณ์ของดีของเด่น ของอำเภอบ้านแพ้วที่รู้จักกันมาช้านาน ผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญของอำเภอ ได้แก่ มะพร้าวน้ำหอม มะม่วง มะนาว องุ่น ฝรั่ง ชมพู่ แก้วมังกร เป็นต้น และเป็นที่ตั้งของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าวัดราษฎร์ศรัทธาธรรมกะยาราม

แผนภาพที่ 2.7 ภาพคองดำเนินสะดวก บริเวณตลาดบ้านแพ้ว

แหล่งที่มา : เว็ปสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอบ้านแพ้ว

คำว่า “บ้านแพ้ว” มีที่มาจากสัญลักษณ์ของคนยุคก่อนในสมัยที่พื้นที่อำเภอบ้านแพ้วมีสภาพเป็นป่าทึบชายทะเล อุดมสมบูรณ์ด้วยสัตว์ป่า ทั้งสัตว์บก สัตว์น้ำ และไม้นานาชนิด ทำให้มีผู้คนบริเวณใกล้เคียงเดินทางเข้ามาล่าสัตว์และแสวงหาผลิตผลจากป่าเพื่อดำรงชีวิต ด้วยเหตุที่พื้นที่ดังกล่าวมีบริเวณกว้างและมีลำธารธรรมชาติมาก ที่สำคัญได้แก่บริเวณคลองหมู่ทอดและคลองแพ้ว จึงกลายเป็นแหล่งนัดพบของประชาชน ซึ่งจะหาไม้ไผ่หรือต้นไม้สูงแล้วนำผ้าไปผูกไว้ เรียกว่า “แพ้วธง” เพื่อป้องกันการหลงทางและเป็นจุดนัดพบ จนกระทั่งประชาชนอพยพมาอาศัยอยู่ในพื้นที่มากขึ้น จึงเรียกชื่อชุมชนว่า “หมู่บ้านแพ้ว” เดิมเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอสามพราน ตั้งขึ้นเป็นตำบลในนาม “ตำบลแพ้ว” ต่อมาเรียกว่าตำบลบ้านแพ้ว และมีพื้นที่ใกล้เคียงคือ ตำบลเจ็ดริ้ว ตำบลคลองตัน และตำบลดอนไผ่ อำเภอตลาดใหม่ (อำเภอสามพราน) ซึ่งทั้งสี่ตำบลตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2441 และมีพื้นที่บางส่วนรับมาจากอำเภอ

กระทุ่มแบน คือ ตำบลดำเนินสะดวก และพื้นที่ตำบลอำแพง อำเภอเมืองสมุทรสาคร (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร, 2566)

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอบ้านแพ้วมีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง เรียงตามเข็มนาฬิกา ดังนี้

-ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอสามพราน (จังหวัดนครปฐม)

-ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอกระทุ่มแบน

-ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองสมุทรสาคร และอำเภอเมืองสมุทรสงคราม (จังหวัดสมุทรสงคราม)

-ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอดำเนินสะดวกและอำเภอบางแพ (จังหวัดราชบุรี)

สภาพภูมิประเทศและลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่มสูงจากน้ำทะเลประมาณ 1.00 ถึง 2.00 เมตร มีคลองธรรมชาติและคลองที่ขุดขึ้นใหม่เพื่อนำน้ำจืดมาใช้ในการเกษตรกรรมโดยมีคลองดำเนินสะดวกไหลผ่านโครงข่ายของคลองทุกสายเชื่อมโยงถึงกันโดยตลอด คลองเหล่านี้นอกจากจะใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรและการระบายน้ำแล้วยังใช้ประโยชน์ในการคมนาคม

ลักษณะภูมิอากาศ สภาพอากาศโดยทั่วไปเป็นแบบเขตร้อนชื้น ซึ่งแบ่งได้ 3 ฤดู คือ ฤดูฝนฝนตกชุก ในเดือนสิงหาคม - เดือนตุลาคม ปริมาณน้ำฝนรวมเฉลี่ยทั้งปี 1,210.60 มิลลิเมตร เดือนตุลาคมจะมีปริมาณน้ำฝนมากที่สุด 265 มิลลิเมตร และเดือนมกราคมจะมีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุด 1.2 มิลลิเมตร ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์อากาศหนาวเย็น ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงกลางเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนความชื้นในอากาศสูงและมีฝนตกเป็นครั้งคราว

ลักษณะสังคม ราษฎรในเขตอำเภอบ้านแพ้ว ส่วนใหญ่จบการศึกษาตามที่ภาครัฐกำหนดมีระบบการบริการด้านสาธารณสุขมูลฐานอย่างเพียงพอและทั่วถึง ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและดูแลสุขภาพของตนเอง ในชุมชนบางแห่งมีปัญหาด้านยาเสพติดแต่ในอัตราส่วนต่อจำนวนประชาชนที่ไม่มากนัก

แผนภาพที่ 2.8 การแบ่งเขตพื้นที่การปกครองอำเภอบ้านแพ้ว

แหล่งที่มา : wikipedia

การแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอบ้านแพ้วแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 12 ตำบล 97 หมู่บ้าน ได้แก่

1) ตำบลบ้านแพ้ว จำนวนประชากร 10,345 คน

2) ตำบลหลักสาม จำนวนประชากร 16,895 คน

3) ตำบลยกกระบัตร จำนวนประชากร 14,805 คน

4) ตำบลโรงเข้ จำนวนประชากร 12,173 คน

5) ตำบลหนองสองห้อง จำนวนประชากร 8,456 คน

6) ตำบลหนองบัว จำนวนประชากร 6,711 คน

7) ตำบลหลักสอง จำนวนประชากร 4,565 คน

8) ตำบลเจ็ดริ้ว จำนวนประชากร 4,016 คน

9) ตำบลคลองตัน จำนวนประชากร 5,478 คน

10) ตำบลอำแพง จำนวนประชากร 7,143 คน

11) ตำบลสวนส้ม จำนวนประชากร 5,206 คน

12) ตำบลเกษตรพัฒนา จำนวนประชากร 5,070 คน

การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอบ้านแพ้วประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 10 แห่ง ได้แก่

เทศบาลตำบลบ้านแพ้ว ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลบ้านแพ้วและตำบลหลักสาม

เทศบาลตำบลหลักห้า ครอบคลุมพื้นที่ตำบลยกกระบัตร ตำบลโรงเข้ ตำบลหนองสองห้อง และตำบลหนองบัวทั้งตำบล

เทศบาลตำบลเกษตรพัฒนา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเกษตรพัฒนาทั้งตำบลและบางส่วนของตำบลคลองตัน

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแพ้ว ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านแพ้ว (นอกเขตเทศบาลตำบลบ้านแพ้ว)

องค์การบริหารส่วนตำบลหลักสาม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหลักสาม (นอกเขตเทศบาลตำบลบ้านแพ้ว)

องค์การบริหารส่วนตำบลหลักสอง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหลักสองทั้งตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเจ็ดริ้ว ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเจ็ดริ้วทั้งตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองตัน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลคลองตัน (นอกเขตเทศบาลตำบลเกษตรพัฒนา)

องค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลอำแพงทั้งตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลสวนส้ม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสวนส้มทั้งตำบล

สถานที่สำคัญในอำเภอบ้านแพ้ว

สถานที่สำคัญของอำเภอบ้านแพ้ว ได้แก่

1) ตลาดริมน้ำบ้านแพ้ว (ตลาดเก่า 100 ปี) ตลาดริมน้ำที่เก่าแก่อายุนับร้อยปีที่อยู่คู่กับคนบ้านแพ้วมาหลายรุ่นหลายนาม เป็นตลาดริมน้ำที่อยู่ติดกับคลองดำเนินสะดวก จะทำการซื้อขายสิ่งของในชีวิตประจำวันที่ต้องใช้ เช่น ผัก ผลไม้ สินค้าอุปโภคบริโภค ฯลฯ ไม่ได้เป็นตลาดที่จัดทำขึ้นเพื่อการท่องเที่ยว มีการตกแต่งให้มีจุดขายในทางการตลาด

2) วัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร เป็นวัดราษฎร์ที่ประชาชนที่อยู่ในบริเวณหลักสี่และบริเวณริมคลองดำเนินสะดวกรวมตัวกันสร้างขึ้น บนที่ดินของ นางแจ่ม วาสุกรี ผู้มีจิตศรัทธายกที่ดินให้เป็นธรณีสงฆ์สำหรับสร้างวัด และได้ตั้งชื่อวัดตามชื่อหลักแบ่งเขตคลองว่า “วัดใหม่หลักสี่” ตั้งอยู่ใน มณฑล นครไชยศรี ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น วัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร ปัจจุบันตั้งอยู่เลขที่ 17 หมู่ 2 ตำบลยกกระบัตร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มาถึงทุกวันนี้ นับอายุมาถึงปัจจุบันก็ประมาณ 65 ปี ตลอดเวลาอัน

ยาวนาน วัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อยู่ในสภาพเจริญและเสื่อมสลับกันไป ปัจจุบันได้รับการพัฒนาโดยพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระครูพิพัฒน์สาครธรรมเจ้าอาวาสเป็นผู้นำวัด จึงเจริญรุ่งเรืองใหญ่โตและสวยงาม และในประมาณเดือนมีนาคมจะเป็นเทศกาลที่ทุกคนในแถบริมคลองดำเนินสะดวกจะรอคอยกับ “งานปิดทองประจำปีหลวงพ่อโตวัดหลักสี่” เป็นอีกกิจกรรมที่จัดอย่างยิ่งใหญ่และอลังการมีการแห่ องค์หลวงพ่อโตจำลอง ทางน้ำไปตามลำน้ำคลองดำเนินสะดวก ให้ชาวบ้านที่อยู่ริมคลองได้สักการะบูชากันเพื่อเป็นศิริมงคล

3) สวนพืชผักผลไม้ และกล้วยไม้นานาพันธุ์ ด้วยสภาพพื้นที่ของอำเภอบ้านแพ้วส่งผลให้เกิดความเหมาะสมในการทำเกษตรกรรม ชาวบ้านแพ้วจึงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก สวนผลไม้ในอำเภอบ้านแพ้วเป็นจุดเด่นที่สำคัญเรียกได้ว่า ถ้าที่บ้านแพ้วปลูกต้นอะไร รับรองคนทั่วไปได้กินผลไม้ที่มีคุณภาพราคาไม่แพง ผลไม้ที่นิยมปลูก เช่นมะม่วงนานาพันธุ์ มะนาว ลำไยพันธุ์พวงทอง ส้มเขียวหวาน มะพร้าวน้ำหอมที่เลื่องชื่อ ฝรั่งทั้งมีเมล็ดและไร้เมล็ด การทำน้ำตาลมะพร้าวสด ๆ จากเตา ซึ่งการเข้าถึงสวนผลไม้ที่กล่าวมานั้นในอดีตต้องนั่งเรือเป็นหลักแต่ปัจจุบันสามารถเดินทางทางรถเข้าสวนได้เลย ส่วนสวนกล้วยไม้นั้นสามารถหาชมได้ง่ายเพียงมีเวลานั่งรถเข้าไปตามเส้นทางภายในอำเภอจะสามารถมองเห็นสวนกล้วยไม้ได้ ด้วยจุดเด่นด้านเกษตรกรรมการเพาะปลูกพืชผักผลไม้ จึงทำให้อำเภอบ้านแพ้วคือแดนดินเกษตรที่ใกล้กรุง

คำขวัญ ของอำเภอบ้านแพ้ว “แดนดินกลิ่นดอกส้ม ดงองุ่นหวาน น้ำตาลบริสุทธิ์ สุดสวยด้วยกล้วยไม้ หลากหลายไม้ผลนานาพันธุ์”

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของกลุ่มเพศสภาพ ในเขต อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้แบ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 2 ประเภท คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหารธรรม โดยรวบรวมงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

พระสุทัศน์ ยโสธโร และวันชัย ยอยรู้รอบ (2561, หน้า 104) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ครั้งนี้โดยภาพรวม ได้แก่ 1. ด้านเมตตา 2. ด้านกรุณา 3. ด้านมุทิตา และ 4. ด้านอุเบกขา มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ส่วนมากเป็นเพศชาย จำนวน 218 คน มีอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 136 คน มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 179 คน มีอาชีพรับจ้างทั่วไป/พนักงานบริษัท จำนวน 146 คน และมีรายได้ต่อเดือน 15,000 – 20,000 บาท จำนวน 136 คน

2) การประยุกต์ใช้หลักธรรม ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผู้ตอบแบบสอบถาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านอุเบกขา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 รองลงมาคือ ด้านมุทิตา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ถัดมาคือ ด้านกรุณา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านเมตตา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ตามลำดับ

3) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักธรรม ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

4) เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขในการประยุกต์ใช้หลักธรรม ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเมตตา 2) ด้านกรุณา 3) ด้านมุทิตา และ 4) ด้านอุเบกขา สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านเมตตา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ต้องมีน้ำใจและมีความแบ่งปันซึ่งกันและกัน ทำให้ประชาชนเกิดสันติสุขและเกิดความสุข ถ้ามีความเมตตาต่อกันสังคมก็จะสงบสุข ความเมตตาทำให้เกิดการให้อภัยและทำให้คนมีความรักใคร่กัน ไม่ควรเบียดเบียนผู้อื่นและทำสิ่งดี ๆ มีการช่วยเหลือกับผู้ที่ด้อยหรือยากไร้กว่าตามสมควร ควรวางตัวเป็นกลางและฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ด้านกรุณา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน การช่วยเหลือคนที่ทุกข์ให้พ้นทุกข์จะทำให้สังคมมีแต่ความสุข ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัวต่อเพื่อนร่วมสังคม ทำให้ประชาชนรักและสามัคคีกันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ให้หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อประชาชนลงมาดูแลช่วยเหลือ ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างจริงจังและทั่วถึง ไม่ใช่ช่วยเหลือแต่พวกพ้องตัวเอง ช่วยเหลือผู้ที่ลำบากให้พ้นทุกข์สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้ ร่วมกับประชาชนสร้างความสามัคคี

ด้านมุทิตา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ควรส่งเสริมและสนับสนุนบางโอกาส ยกย่อง สรรเสริญ ดีใจกับคนที่ได้ดี ให้อภัยกับคนที่ทำผิด ไม่อิจฉาหรือว่าร้ายผู้อื่น ไม่แก่งแย่งชิงดีกัน ทำคุณประโยชน์กับประชาชนให้เป็นแบบอย่างต่อเยาวชน เพื่อเป็นแรงผลักดันให้ผู้อื่นทำดีต่อไป

ด้านอุเบกขา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ไม่ควรยึดติดกับสิ่งที่ผ่านมา ปรารถนาแต่สิ่งที่ดี ๆ ปล่อยวางอย่ายึดติดกับสิ่งที่ลวงตา วางเฉยต่อเรื่องที่ไม่ดี รณรงค์สร้างจิตสำนึกด้านการเมืองอย่างสันติสุข การทำตัวเป็นกลาง มีเหตุผล เที่ยงธรรม ควรมีการนำไปปฏิบัติจริง

นิยม เวชกามา (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนชาวสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์หลักพุทธธรรมและหลักจิตวิทยาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนคร 2) เพื่อสังเคราะห์หลักพุทธธรรมและหลักจิตวิทยาเกี่ยวกับแนวทางการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนคร 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนครตามหลักพุทธจิตวิทยา การวิจัยนี้เป็นแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 17 ท่าน และการสนทนากลุ่ม ส่วนการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Random Sampling Method การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean: x) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ผลการวิจัยมีดังนี้

1) จากการวิเคราะห์หลักพุทธธรรมและจิตวิทยาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนคร พบว่า 1) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยตรง ประชาชนทำหน้าที่เป็นสภาใช้อำนาจนิติบัญญัติบริหาร และตุลาการด้วยตนเองโดยมีความคิด พูด และทำด้วยเมตตาต่อกัน กระจายผลประโยชน์ปฏิบัติตามระเบียบวินัยและกฎหมาย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเคารพความคิดที่แตกต่าง 2) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบ

ประชาธิปไตยโดยอ้อม ประชาชนเลือกผู้แทนไปใช้อำนาจนิติบัญญัติและบริหารแทนตนผ่านการเลือกตั้งด้วยความรู้รักสามัคคีปรารถนาดีและหวังประโยชน์สุขร่วมกัน 3) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ประชาชนมีอำนาจตัดสินใจทางการเมืองและการบริหารในเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและวิถีชีวิตของตนในรูปของภาคพลเมืองหรือผ่านตัวแทนตามหลักสาราณียธรรม และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบถกแถลง เป็นกระบวนการสำคัญของประชาธิปไตยภาคพลเมืองในรูปของประชาธิปไตยชุมชน เป็นความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดจากข้อบกพร่องของประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่เป็นรูปแบบสถาบันที่ตายตัว ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีความซับซ้อนและมีความแตกต่างหลากหลายให้มีความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกันด้วยไมตรีจิต

2. จากการสังเคราะห์หลักพุทธธรรมและจิตวิทยาเกี่ยวกับแนวทางการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนคร พบว่า แนวทางการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวจังหวัดสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยาด้านการมีส่วนร่วมโดยตรง ด้านการมีส่วนร่วมโดยอ้อม ด้านการมีส่วนร่วมแบบการมีส่วนร่วม และด้านการมีส่วนร่วมแบบถกแถลงตั้งอยู่บนหลักเมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรมเมตตามโนกรรม คิดด้วยความปรารถนาดีต่อกันกระจายผลประโยชน์หรือทรัพยากรทั่วถึงกัน เคารพระเบียบวินัย กฎหมายและบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน และเคารพความคิดของผู้อื่นและรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างด้วยเมตตา

3. จากการวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยา พบว่า 1) รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนครโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.61 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอ้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 และน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบถกแถลง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนครพิจารณาตามลำดับความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ลำดับความต้องการในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะมีความต้องการความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในชุมชนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะมีความต้องการ

ที่จะได้รับการยอมรับจากคนในหมู่บ้านค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 น้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองให้ดีที่สุดค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.99

อาดือนัน มะดอแซ และอับดุลเลาะ ยูโซะ (2559, หน้า 187-188) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของผู้นำศาสนาในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำศาสนาในจังหวัดปัตตานี พบว่ามีหลากหลายรูปแบบ มีดังต่อไปนี้ 1) กลุ่มผู้นำศาสนาส่วนมากจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการพูดคุยปรึกษาหารือระหว่างประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐ และนักการเมืองท้องถิ่น เรื่องที่ปรึกษาหารือกันมักจะเป็นเรื่องของความมั่นคง ปัญหายาเสพติด โครงการต่าง ๆ ปัญหาการดำเนินชีวิตของประชาชน อาชีพ และปัญหาสุขภาพของประชาชน 2) การสละให้ยืม การให้สิทธิ์ในทรัพย์สิน การให้ใช้ประโยชน์จากสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ กับเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน สถาบัน องค์กรทางการเมืองของรัฐและมีบ้างที่ไม่ได้เสียสละทรัพย์สิน 3) การมีส่วนร่วมสละแรงกายในการทำกิจกรรมร่วมกับเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน สถาบัน องค์กรทางการเมืองของรัฐส่วนใหญ่แล้วผู้นำศาสนาจะมีส่วนร่วมในการบรรยายเกี่ยวกับเรื่องการเลือกตั้งและจัดโครงการประจำปีให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วม 4) การมีส่วนร่วมในการร่วมตัดสินใจเรื่องทางการเมืองบางอย่างกับเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน สถาบันและ องค์กรทางการเมืองของรัฐส่วนใหญ่แล้วผู้นำศาสนาจะมีการตัดสินใจหรือร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุมในโครงการการเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้กับหน่วยงาน ศอ.บต. 5) การประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่หน่วยงาน สถาบัน องค์กรทางการเมืองของรัฐส่วนใหญ่แล้วผู้นำศาสนาจะได้รับการประสานในเรื่องการขอตัวเชิญไปบรรยายเรื่องโทษของยาเสพติดให้กับชาวบ้าน ซึ่งเป็นงานของ อบต.จัดขึ้นร่วมกับผู้นำศาสนาและโครงการที่จัดโดยโรงพยาบาล 6) การโน้มน้าวจิตใจเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน สถาบัน องค์กรทางการเมืองของรัฐ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่แล้วผู้นำศาสนาจะไม่ค่อยปฏิบัติมากนักในการโน้มน้าวจิตใจเพราะเกรงว่าทางเจ้าหน้าที่รัฐว่าเราเข้าไปก้าวก่ายงานของเจ้าหน้าที่ 7) การให้คำปรึกษาละให้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อความเข้าใจในโครงการบางอย่างแก่เจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานและองค์กรทางการเมืองนั้นส่วนใหญ่แล้วผู้นำศาสนาจะให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลข่าวสาร คือ กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเรื่องสภาพความเป็นอยู่และอาชีพการงานของชาวบ้าน 8) การรับฟังความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน สถาบันและองค์กรทางการเมืองของรัฐส่วนใหญ่ และผู้นำศาสนาจะฟังความคิดเห็นเรื่องของเยาวชนกับปัญหายาเสพติด ปัญหาการว่างงานของชาวบ้านหารือถึงแนวทางในการแก้ไขกับ อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสัมมนาเรื่องความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จัดโดย ศอ.บต. 9) การปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน สถาบันและองค์กรทางการเมืองของรัฐส่วน

ใหญ่แล้วผู้นำศาสนามีการปรึกษาหารือกับฝ่ายปกครองของหมู่บ้านในเรื่องการจัดหากิจกรรมหรือโครงการต่างๆสู่หมู่บ้าน เช่น โครงการฝึกอาชีพและข้อมูลของชาวบ้าน 10) การได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่ จากหน่วยงานรัฐเจ้าหน้าที่รัฐ สถาบันองค์กรทางการเมือง ในการปฏิบัติหน้าที่แทนส่วนใหญ่แล้วผู้นำศาสนามักจะได้รับมอบหมายจากอำเภอ หน่วยงาน อบต. โรงพยาบาลให้รับผิดชอบในเรื่องเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน รวมถึงการขัดเกลา การเสริมสร้างเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้กับชาวบ้าน 11) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนเหตุรับผิดชอบของท่านกับเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน สถาบัน องค์การทางการเมืองของรัฐส่วนใหญ่แล้วผู้นำศาสนาจะไม่มีการค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาแต่จะร่วมค้นหาตัวบุคคลที่ติดยาแล้วมารักษาหรือเข้าโครงการบำบัดรักษา 12) มีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและชาติ ด้วยการรณรงค์ให้ประชาชนออกไปเลือกตั้ง เข้าร่วมรับฟังเวลามีการปราศรัยในการหาเสียง รณรงค์ให้ประชาชนหลีกเลี่ยงจากการขายสิทธิ์ในการเลือกตั้งส่วนใหญ่แล้วผู้นำศาสนาจะมีการบรรยายธรรมที่สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้นำรวมถึงบางที่นั้นผู้นำศาสนาต้องร่วมกันกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องจัดสถานที่เลือกตั้งให้ในบริเวณมัสยิด หาโต๊ะเก้าอี้และเก็บกวาดเมื่อเสร็จงาน 13) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารหรือนโยบายของรัฐหรือจากทางการ หน่วยงานรัฐให้กับประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่แล้วผู้นำศาสนาจะทำการช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารนโยบายของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภารกิจของผู้นำศาสนา ของหน่วยงานไม่ว่าจากอำเภอ อบต. และหน่วยงานของทหารที่เข้าไปประจำการในบางพื้นที่ก็จะเผยแพร่ผ่านผู้นำศาสนาไปสู่ประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้าน 14) การประชุมหรือตัดสินใจในการแก้ปัญหาของหมู่บ้านส่วนใหญ่แล้วผู้นำศาสนาจะมีการร่วมประชุมกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง คือเป็นผู้แทนให้กับประชาชนในหมู่บ้านจากนั้นก็เอาสิ่งที่ได้จากการประชุมบอกกล่าวในสิ่งที่ได้ไปร่วมประชุมมาถึงแนวทางการพัฒนาหรือแก้ปัญหาต่างๆให้กับประชาชนให้ได้รับรู้ เช่นการทำโครงการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจในชุมชน

ชุติพนธ์ วงษ์อมรวิทย์ (2566, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่ม LGBT ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่ม LGBT ในจังหวัดนครราชสีมา 2) ศึกษาบทบาทและวิธีการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่ม LGBT ในจังหวัดนครราชสีมาและ 3) นำเสนอผลสะท้อนการเคลื่อนไหวทางสังคมของขบวนกลุ่ม LGBT ในจังหวัดนครราชสีมาผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ จำนวน 15 คน มีความสมัครใจพร้อมที่จะให้ข้อมูล โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ วิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาความ ผลการวิจัยพบว่า 1) ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่ม LGBT ในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ การ

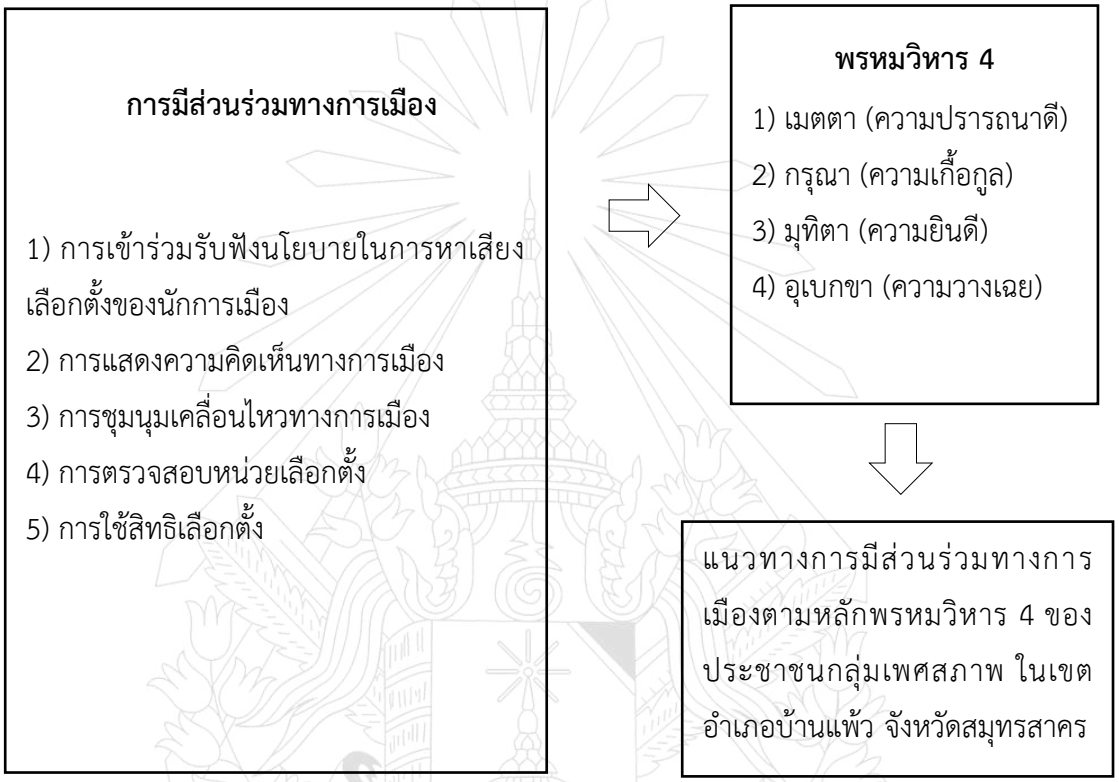
เคลื่อนไหวร้องทุกข์หรือเรียกร้องให้รัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาตรวจสอบกระบวนการใช้อำนาจรัฐการประท้วง อำนาจรัฐและสร้างพลังอำนาจของผู้ที่ถูกเลือกปฏิบัติและการร่วมมือเชิงวิพากษ์กับรัฐและผูกพันในทาง สร้างสรรค์ในกระบวนการใช้อำนาจของประชาสังคม 2)บทบาทและวิธีการเคลื่อนไหวทางการเมืองโดย ติดตามข่าวทางการเมือง การร่วมรณรงค์เลือกตั้ง การชุมนุมทางการเมือง การตัดสินใจทางการเมือง ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขภายใต้กฎหมาย รัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ 3) ผลสะท้อนการรวมตัวกันในนามเครือข่ายผู้มี ความหลากหลายทางเพศในช่วงแรกของการเกิดการเคลื่อนไหวของกลุ่ม LGBT ในสังคมไทยและ กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ร่วมภายใต้บริบทความขัดแย้งและการแบ่งขั้วทางการเมืองถูกสร้างขึ้นมาผ่าน กระบวนการทางสังคมที่เป็นไปในแนวทางของแนวคิดเชิงประกอบสร้างทางสังคมที่นำเอาความเป็นตัวตน ของเพศชายและเพศหญิงที่มีในแต่ละส่วนมาผสมผสานกันเพื่อสร้างความเป็นตัวตนใหม่ของ LGBT ขึ้นมา

พระมหาปวรภัฏฐ์ ภทฺทโมลี และคณะ (2565, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วม ทางการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตยของประชาชนในชุมชนเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองพะเยามีความตื่นตัวเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยหน่วยงานภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมใน กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในลักษณะของการรวมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองมีความหลากหลาย จำแนกได้ 4 รูปแบบ คือ (1) แบบ โดยตรง (2) แบบตัวแทนหรือโดยอ้อม (3) แบบมีส่วนร่วม (4) แบบถกแถลง 3) แนวทางการมีส่วนร่วม ทางการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตยของประชาชนในชุมชนเทศบาลเมืองพะเยาจำเป็นต้องมีหลักธรรม กำกับเพื่อให้มีจิตสำนึกสาธารณะ เป็นเงื่อนไขสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชน และ ต้องเกิดจากความเต็มใจและความตั้งใจของประชาชนที่จะเข้าร่วม องค์ความรู้จากการวิจัย คือ การได้ แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตย 3 ด้าน คือ 1) ด้านธรรมฐิติ คือ ผู้ปกครองต้อง เป็นผู้มีคุณธรรม 2) ด้านธรรมนิติ คือ ระบบที่เป็นธรรม 3) ด้านธรรมมติ คือ แนวคิดที่เป็นธรรม

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของกลุ่มเพศสภาพ ในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ มีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของกลุ่มเพศสภาพ 5 ด้านประกอบด้วย 1) การเข้าร่วมรับ ฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง 2) การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง 3) การชุมนุม

เคลื่อนไหวทางการเมือง 4) การตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง 5) การใช้สิทธิเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ประกอบด้วย 1) เมตตา 2) กรุณา 3) มุทิตา และ 4) อุเบกขา ซึ่งผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวความคิดของการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

แผนภาพที่ 2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ในบทที่ 3 นี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง คือกลุ่มเพศสภาพ ชาย,หญิง และกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ดังนี้ นักการเมือง จำนวน 3 คน กำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน ข้าราชการและพนักงานหน่วยงานราชการ จำนวน 2 คน ครูจำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน พนักงานหน่วยงานเอกชน จำนวน 2 คน นักศึกษา จำนวน 3 คน ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งหมด 20 คน โดยเป็นการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary research) และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) วิเคราะห์ ข้อมูลโดยวิธีพรรณนา จากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 วิธีและขั้นตอนการวิจัย
3.2 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
3.6 การนำเสนอผลการวิจัย

3.1 วิธีและขั้นตอนการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยบรรลุตามวัถุประสงค์ครั้งนี้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีระบบระเบียบ และมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้ทำการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เริ่มเตรียมโครงร่างของงานวิจัย โดยเริ่มต้นที่การตั้งชื่อเรื่อง การศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำโครงร่างงานวิจัย และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยขอคำปรึกษา คำแนะนำและความเห็นชอบในการจัดทำโครงร่างการวิจัย พร้อมรับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้งานออกมาได้อย่างสมบูรณ์ จากนั้นดำเนินการเสนอโครงร่างการวิจัยเพื่อขออนุมัติจากบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยทำการดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้การวิจัย โดยนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อรับการตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยทำการรวบรวมผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ตีความ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ จัดทำร่างรายงานการวิจัย เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไข ข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ แล้วจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ส่งบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

3.2 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นกลุ่มเพศสภาพชายหญิงและผู้มีความหลากหลายทางเพศ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือมีความสนใจด้านการเมือง ในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 คน ดังนี้ นักการเมือง จำนวน 3 คน กำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน ข้าราชการและพนักงานหน่วยงานราชการ จำนวน 2 คน ครูจำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน พนักงานหน่วยงานเอกชน จำนวน 2 คน นักศึกษา จำนวน 3 คน ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 2 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามปัญหาวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัยและการนิยามศัพท์ปฏิบัติการ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเพื่อที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

2) ร่างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ครอบคลุมและสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

ตอนที่ 2 สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ตอนที่ 3 รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ตอนที่ 4 แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการวิจัย จำนวน 5 ท่าน

เมื่อพิจารณาความสอดคล้องและความครอบคลุมเนื้อหา ความกะทัดรัด ชัดเจน ของคำสัมภาษณ์กับกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency) ถ้าคำสัมภาษณ์นั้นวัดไม่ตรงตามเนื้อหา ได้ขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ แล้วนำมาแก้ไขให้คำสัมภาษณ์นั้น ๆ ให้มีความสอดคล้องตามเนื้อหา

3. นำร่างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและเสนอแนะไปแก้ไขให้ถูกต้องตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้

4. นำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำและแก้ไขแล้ว เสนอต่อที่ปรึกษาในการใช้สำนวนภาษา ตลอดจนพิจารณาถึงความเหมาะสมทั่วไปของเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ โดยให้ครอบคลุมถึงรายละเอียดของเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

5. นำไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วย การออกแบบการวิจัย และตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำเสนอแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ที่ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก นำไปมอบให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูล จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity index : CVI) ใช้เกณฑ์ความเห็นสอดคล้องกัน และการยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีค่า CVI 0.80 ขึ้นไป

เกณฑ์การให้ค่าคะแนน คือ

1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือให้ปรับปรุงแก้ไข

ในการหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity index : CVI) จากผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ข้อคำถามแต่ละข้อต้องได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาโดยใช้เกณฑ์ความเห็นสอดคล้องและการยอมรับของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความสอดคล้องรายข้อ I-CVI ไม่ต่ำกว่า 0.80 และมีค่าค่าความสอดคล้องทั้งฉบับ (S-CVI) ไม่ต่ำกว่า 0.80

ผู้วิจัยนำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาทำการวิเคราะห์สรุปความสอดคล้อง โดยคำนวณจากสูตร คือ

$$I - CVI = \frac{\text{จำนวนค่าคะแนนความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}}$$

$$S - CVI = \frac{\text{จำนวนข้อที่มีค่าคะแนนความสอดคล้องผ่านเกณฑ์}}{\text{ข้อคำถามทั้งหมดทั้งหมด}}$$

โดยค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity index : CVI) เกี่ยวกับแบบ สัมภาษณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผลจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ข้อคำถามรายข้อมีค่าความสอดคล้องรายข้อ (I-CVI) เท่ากับ 1 ทุกข้อ และมีค่าความสอดคล้องทั้งฉบับ (S-CVI) เท่ากับ 1

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นการเก็บข้อมูลโดยจากกลุ่มเป้าหมายกลุ่มเพศสภาพ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือมีความสนใจด้านการเมือง ในระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2566 ถึง มกราคม 2567 โดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ที่เกี่ยวกับสภาพ รูปแบบ และแนวทางการมีส่วนร่วม ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งผู้วิจัยได้วางแผนปฏิบัติไว้ ดังนี้

1) มีหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแนบเอกสารที่เป็นเครื่องมือสัมภาษณ์เชิงลึกไปยังกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เตรียมตัวและกำหนดเวลาในการให้สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเฉพาะ

2) ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ พร้อมเตรียมอุปกรณ์ในการสัมภาษณ์ เช่น เทปบันทึกเสียง บันทึกภาพ สมุดจดบันทึก เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แล้ว ทำการถอดเทปบันทึกเสียง แล้วนำมาวิเคราะห์ ประมวลผล ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดในการวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในกรณีที่ข้อมูลไม่สมบูรณ์ผู้วิจัยได้เก็บเพิ่มเติมในภายหลังจากกลุ่มเป้าหมาย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นการศึกษาเอกสาร งานวิจัย รายงานการวิจัย หนังสือวิชาการ บทความวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ ตำรา สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งการค้นคว้าจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์อิเลกทรอนิกส์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก กับกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มเพศสภาพ ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ในแง่ต่าง ๆ ตามความเป็นจริงซึ่งเป็นการวิเคราะห์ออกมาในรูปเชิงพรรณนา และได้จัดหมวดหมู่ในประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

2. เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

3. เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

เมื่อเก็บข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาให้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ตามหมวดหมู่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อเป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ต่อไป

3.6 การนำเสนอผลการวิจัย

หลังจากการเก็บข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาให้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ในแง่มุมต่าง ๆ อันเป็นการวิเคราะห์ออกมาในรูปเชิงพรรณนา โดยจัดหมวดหมู่ในประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งมีขั้นตอนการนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ขอเสนอการสอบวิทยานิพนธ์ โดยการสอบปากเปล่าตามที่บัณฑิตศึกษาคณะสังคมศาสตร์กำหนดเวลาไว้โดยการนำเสนอ 5 บท

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

2. นำข้อเสนอแนะตามที่คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้แนะนำมาแก้ไขแล้วเขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

3. เผยแพร่ ผลงานวิจัยในรูปแบบบทความทางวิชาการตามที่บัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ กำหนดไว้

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร 3) เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เป็นการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ประชาชนกลุ่มเพศสภาพ (กลุ่มชายหญิงและกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ) ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 20 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ที่มีความสนใจหรือเกี่ยวข้องกับการเมือง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการเข้าสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง และนำผลการสัมภาษณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประมวลผลตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ครบถ้วน โดยนำเสนอผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

4.2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

4.3 ผลการศึกษาการเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

4.4 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

4.1 สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

4.1.1 สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง

จากการสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง ซึ่งแต่ละท่านได้แสดงทัศนะไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการรับฟังนโยบายของพรรคการเมือง เป็นการมีส่วนร่วมในรูปแบบทางอ้อม โดยผ่านสื่อช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เกิดจากความสนใจหรือความชอบของบุคคลในการเข้าไปมีส่วนร่วมในรูปแบบดังกล่าว เมื่อมีการประชาสัมพันธ์นโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งผ่านสื่อ หรือมีการจัดเวทีปราศัยของผู้รับสมัครคัดเลือกเป็นผู้แทนของประชาชน ก็จะให้ความสนใจในการเข้าร่วมรับฟังนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมือง เป็นการศึกษาถึงเจตนารมณ์ของพรรคการเมืองว่ามีทิศทางในการพัฒนาระบบการเมือง หรือมีแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของสังคมอย่างไรบ้าง และยังเป็นการวิเคราะห์ถึงทัศนคติ วิสัยทัศน์ มุมมองความคิด ของผู้ลงสมัครคัดเลือกด้วยว่ามีความเหมาะสมกับตำแหน่งทางการเมืองที่จะได้รับหรือไม่ ในการรับฟังนโยบายที่บรรดาพรรคการเมือง หรือนักการเมืองนำเสนอกันอย่างแพร่หลาย มีแนวโน้มในการเลือกรับฟังเฉพาะนโยบายของพรรคที่ตนเองสนใจ โดยการศึกษาจากแนวคิดของนโยบายที่พรรคการเมืองและนักการเมืองสื่อสารออกมานั้นตรงกับประเด็นแนวคิดที่ตนเองสนใจอยู่ ทำให้การเลือกฟังนโยบายของพรรคการเมืองใดหรือนักการเมืองคนใด จึงมีเรื่องของความชอบส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามก็ยังพร้อมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป หรือการนำเสนอนโยบายของพรรคอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ความสมเหตุสมผล และประเมินว่านโยบายใดสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง และจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) นโยบายทางการเมืองเป็นประเด็นที่มีความสำคัญต่อประชาชน เพราะมีผลโดยตรงต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน การให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายต่าง ๆ ทางการเมืองจึงมีความสำคัญต่อประชาชน การมีส่วนร่วมในปัจจุบันสามารถกระทำได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การรับฟังการการปราศัยนโยบายของนักการเมืองในสังกัดพรรคการเมืองตามสื่อต่าง ๆ การมีส่วนร่วมในการรับฟังนโยบายทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองหรือนักการเมือง ประชาชนได้ทราบถึงแนวทางของนโยบายว่ามีความสอดคล้องต่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างไร ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้

ข้อมูลและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การมีส่วนร่วมในการรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง สามารถรับฟังได้จากสื่อออนไลน์หรือทางทีวี เป็นการรับฟังการดีเบตกันของผู้แทนแต่ละพรรคการเมือง โดยเฉพาะสื่อหลักที่มีการจัดกิจกรรมให้นักการเมืองหรือตัวแทนออกมานำเสนอนโยบาย แสดงวิสัยทัศน์ เช่น มติชน ไทยรัฐ เนชั่น หรือช่องทางต่าง ๆ หากเป็นยุคสมัยก่อนโอกาสในการมีส่วนร่วมในการรับฟังการเสนอนโยบายโดยตรงจากพรรคการเมืองหรือนักการเมืองจะสามารถกระทำได้ยาก เพราะต้องสละเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม มีเรื่องของค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้ประชาชนที่จะเข้ารับการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้มีเปอร์เซ็นน้อย การรับฟังนโยบายที่บรรดาพรรคการเมืองใช้สำหรับการเป็นจุดขายแนวทางการดำเนินการของพรรค เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เพราะประชาชนสามารถสามารถนำข้อมูลที่ได้รับรู้มาวิเคราะห์ถึงแนวทางของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าสามารถทำได้มากน้อยเพียงใด ส่งผลอย่างไรกับประชาชน ประชาชนได้รับผลกระทบในเชิงบวกหรือเชิงลบอย่างไร จากอดีตที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า พรรคการเมืองที่มีการชูนโยบายเป็นจุดสำคัญ และให้ความสำคัญต่อการนำเสนอนโยบาย คือในยุคของพรรคไทยรักไทย โดยอดีตนายก จากพรรคไทยรักไทย ที่มีการชูนโยบายที่มีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นหลัก ให้ความสำคัญกับเรื่องปากท้องและรายได้ต่อประชาชน เช่น 30 บาทรักษาทุกโรค กองทุนหมู่บ้าน ด้วยความที่นโยบายมีความเข้าใจง่าย และมีแนวโน้มสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง ประชาชนเกิดความรับรู้และเข้าใจต่อตัวนโยบาย และเกิดความตื่นตัวทางการเมืองมากยิ่งขึ้น โดยตนเองเป็นอาจารย์สอนหนังสือ ก็จะมีการแนะนำนักศึกษาในเรื่องของการเมืองการปกครอง มีการให้โจทย์กับนักศึกษาในการวิเคราะห์นโยบายต่าง ๆ ที่พรรคการเมืองใช้ในการนำเสนอให้กับประชาชนเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียง ศึกษาและสรุปนำเสนอแนวคิดของตนเองที่มีต่อนโยบายต่าง ๆ ที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง เพื่อให้นักศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการรับฟังนโยบายทางการเมือง (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567)

การที่ประชาชนมีโอกาสได้เข้าร่วมรับฟังนโยบายทางการเมือง จะมีเรื่องของการสอบถามความคิดเห็นในแง่มุมต่าง ๆ ของประชาชนจากทีมผู้นำเสนอนโยบาย เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลจากประชาชนนำมาใช้สำหรับออกแบบและปรับปรุงนโยบายเพื่อให้มีความสอดคล้องต่อประชาชน เช่น นโยบายทางด้านการศึกษามีความจำเป็นต้องรับฟังจากมุมมองความคิดของนักเรียนนักศึกษา นโยบายการปรับปรุงหลักสูตรทางการเรียนการสอนที่นอกจากจะต้องรับฟังจากครูผู้สอนแล้วก็ต้องรับฟังจากผู้เรียนด้วยเพราะผู้เรียนเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง เมื่อมีการนำเสนอนโยบายที่มีความสอดคล้องต่อสภาพปัญหา และประชาชนได้รับรู้ถึงแนวทางการนำนโยบายไปใช้และเกิดประโยชน์ต่อตัวประชาชนและส่วนรวม ก็จะเกิดการขับเคลื่อนทางความคิดที่เกี่ยวกับนโยบายเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม เช่น นโยบายการยกเลิกครูนอนเวรของพรรคก้าวไกล ที่มี

การนำเสนอและสภามีความเห็นชอบให้ทำการยกเลิกการนอนเวรของครู เพื่อป้องกันการเกิดอันตรายต่อครูทั้งทางร่างการจิตใจและทรัพย์สิน แต่ชี้ประเด็นให้เห็นถึงการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการป้องกันปัญหาการถูกงัดขโมยของโรงเรียนจากผู้ไม่หวังดีมาใช้แทน ดังนั้นจากรับฟังนโยบายของประชาชนจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนนโยบายให้มีความครอบคลุมต่อสภาพของปัญหาในหลากหลายมิติ เพราะการรับฟังนโยบายจะไม่ใช้เพียงการรับฟังอย่างเดียว จะเกิดการตอบกลับทางความคิดของประชาชนต่อนโยบายที่พรรคการเมืองนำเสนอสู้ประชาชนเพราะหลาย ๆ นโยบายก็ต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชนด้วยเช่นเดียวกัน (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ คือการรับฟังนโยบายจากนักการเมืองในระดับท้องถิ่น ตัวอย่างในเขตอำเภอบ้านแพ้ว เรื่องของนโยบายที่นักการเมืองท้องถิ่นใช้สำหรับนำเสนอต่อประชาชนในเขตพื้นนั้น ไม่ได้ส่งผลมากนักต่อการรับรู้ของประชาชน ประชาชนจะโฟกัสไปที่ตัวบุคคลมากกว่าการรับฟังนโยบายต่าง ๆ ที่นักการเมืองนำมาเสนอ ส่วนในระดับประเทศ การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตัวนโยบายมีบทบาทสำคัญเพราะเป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเลือกนักการเมืองคนนั้นเข้ามารับอำนาจจากประชาชน การรับรู้หรือร่วมรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองจึงมีมากกว่าในระดับท้องถิ่น (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การรับฟังนโยบายหาเสียงเลือกตั้งเป็นสิ่งที่นำมาใช้ต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองหรือนักการเมืองที่ตนเองชื่นชอบและเห็นถึงความเหมาะสม นโยบายมีความสำคัญต่อการรับฟัง เพราะเป็นแนวทางที่ทำให้เราทราบถึงแนวทางที่มีการเสนอนโยบายนั้น สามารถนำมาใช้ได้จริงหรือไม่ สามารถช่วยในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใด ประชาชนควรให้ความสำคัญของการรับฟังนโยบายทางการเมืองเพราะเป็นเรื่องที่มีความใกล้ตัวกับตนเองมากที่สุด (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นโอกาสที่ประชาชนและนักการเมืองได้มีส่วนร่วมในการรับฟัง พูดคุย แสดงความคิดเห็นต่อนโยบาย หรือเลือกนโยบายที่มีผลต่อการดำเนินงานของรัฐบาล โดยการนำความคิดเห็นแนวคิดหรือประสบการณ์ของประชาชนมาเป็นส่วนที่ใช้สำหรับการตัดสินใจกำหนดหรือออกแบบนโยบาย การมีส่วนร่วมนี้มีความสำคัญในการสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจของประชาชนต่อนักการเมือง (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567) การรับฟังนโยบายที่ใช้สำหรับหาเสียงในปัจจุบันเกิดขึ้นได้หลากหลายรูปแบบ ประชาชนมีตัวเลือกหรือช่องทางที่มากยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมจึงมีมากขึ้นไปด้วย และอีกปัจจัยคือประชาชนเห็นถึงความสำคัญ เพราะนโยบายมีส่วนเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง การกำหนดนโยบายเพื่อใช้สำหรับใช้หาเสียงจึงต้องมีความครอบคลุมต่อประชาชนทุกกลุ่ม และต้องสามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริง เพราะบ่อยครั้งที่นโยบายที่นำเสนอไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์

2567) ผู้สมัครรับเลือกตั้งมักมีแนวการหาเสียงด้วยวิธีการที่แตกต่างกันออกไป เช่น การปราศรัย การติดป้าย โฆษณาหาเสียง การลงพื้นที่พบปะชาวบ้าน การใช้รถแห่ประชาสัมพันธ์นโยบายพรรค ทำให้การรับรู้รับฟังนโยบายในการหาเสียงของประชาชนมีหลากหลายช่องทางให้เลือก และในยุคปัจจุบันที่มีการเสนอนโยบายผ่านระบบออนไลน์ต่าง ๆ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้สะดวกและง่ายขึ้น ถึงมีแนวโน้มการมีส่วนร่วมรูปแบบนี้เพิ่มมากขึ้น (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้งผ่านช่องทางต่าง ๆ มีความสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและใช้เพื่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง ซึ้งช่องทางต่าง ๆ มีความหลากหลายและสามารถมีส่วนร่วมได้บ่อยครั้ง ทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ (สัมภาษณ์, ขวัญดาว สุมนัส, 26 มีนาคม 2567)

กลุ่ม LGBTQ ให้ความสำคัญต่อนโยบายในการหาเสียงของพรรคต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น เพื่อดูว่ามีพรรคไหนบ้างที่มีการนำเสนอนโยบายที่สอดคล้องกับกลุ่มหลากหลายทางเพศ ที่ผ่านมาอาจไม่ได้รับความสนใจหรือใส่ใจมากนักในประเด็นนี้ แต่ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า บรรดาพรรคการเมืองต่าง ๆ มีความตื่นตัวและให้ความสำคัญกับประเด็นทางเพศมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด มีการชูนโยบายที่มีความเกี่ยวข้องกับเพศทีแตกต่างหลากลาย สะท้อนว่าเริ่มมีการให้ความสำคัญกับความแตกต่างทางสังคมมากยิ่นขึ้นและมีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดีจากการรับฟังนโยบายต่าง ๆ ที่ผ่านมา (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายทางการเมืองที่ใช้หาเสียงเลือกตั้ง ไม่ใช่เพียงการรับฟังแบบปล่อยผ่าน แต่เมื่อรับฟังแล้วก็จะนำสิ่งที่รับฟังมาวิเคราะห์ว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ไม่ใช้เป็นเพียงนโยบายหลอกลวงขายฝันกับประชาชน นโยบายที่นำมาเสนอแก่ประชาชนจะต้องเป็นนโยบายที่มีความน่าเชื่อถือ นำมาใช้ปฏิบัติได้จริง ข้อดีของการรับฟังนโยบายที่นักการเมืองใช้สำหรับโปรโมทเพื่อเป็นทางเลือกให้เราลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ คือได้ทราบว่าแนวทางการกำหนดรูปแบบของการดำเนินการของพรรคที่นักการเมืองสังกัดเป็นไปในทิศทางใด ใช้ประชาชนเป็นหลักของการกำหนดนโยบายหรือไม่ กลไกลการคิดหรือกำหนดนนโยบายนั้นผ่านกระบวนการกลั่นกรองความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพหรือไม่ (สัมภาษณ์, จิรายุทธ์ แสนบุญศิริ, 22 กุมภาพันธ์ 2667) กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ มีส่วนร่วมรับฟังนโยบายที่ใช้หาเสียงของนักการเมือง เพราะการเข้ามีส่วนร่วมทำให้ทราบว่าแต่ละพรรคการเมืองมีการกำหนดนนโยบายแบบใดบ้าง หากตัดสินใจเลือกแล้วนโยบายเหล่านั้นมีแนวโน้มในการนำมาใช้ปฏิบัติได้จริงหรือไม่ สามารถทำได้ตามสัญญาที่นักการเมืองให้กับประชาชนได้มากน้อยเพียงไร นโยบายส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติด้านใดได้บ้าง มีการเรียงลำดับความสำคัญหรือไม่ ไม่ใช้กำหนดนโยบบายมาแล้วไม่สอดคล้องต่อสภาพของปัญหา และนโยบายที่นำมาเสนอต้องสอดคล้องต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างครอบคลุม จะเห็นได้ว่าจากการเลือกตั้งที่ผ่านมาในปี 2562 พรรคก้าวไกลมีการเสนอนนโยบายที่ครอบคลุมต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นการ

มองเห็นถึงความสำคัญของประชาชนทุกกลุ่ม เมื่อพรรคก้าวไกลเสนอนโยบายกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศก็จะมีส่วนร่วมในการรับฟังอย่างตั้งใจ เพราะเป็นนโยบายที่ตอบรับความต้องการของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ (สัมภาษณ์, สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์, 3 มีนาคม 2567)

การมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายสำหรับหาเสียงเลือกตั้ง มีความสำคัญกับความเป็นพลเมืองที่ต้องให้รัฐจัดสรรคทรัพยากรณ์ในด้านต่าง ๆ เป็นทางเลือกที่ทำให้เราในฐานะประชาชนทราบว่า นักการเมืองจากพรรคต่าง ๆ มีวิสัยทัศน์ มีองค์ความรู้ความเหมาะสมกับตำแหน่งหรือไม่ มีการคิดออกแบบนโยบายสอดคล้องต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนมากน้อยเพียงไร สำหรับความเป็น LGBTQ นโยบายมีความสำคัญต่อวิถีวิตอย่างมาก เพราะเป็นสวัสดิการที่รัฐพึงมีให้กับผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นสวัสดิการที่ไม่ได้สร้างความเลื่อมล้ำหรือมีสิทธิพิเศษเหนือผู้อื่นแต่อย่างใด แต่เป็นสวัสดิการที่ต้องการให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียม เช่น การสมรสกันแต่เดิมกำหนดให้ผู้ชายและหญิงสมรสกันได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย หากเปลี่ยนเป็นบุคคลสมรสกับบุคคลความเสมอภาคเท่าเทียมก็จะเกิดขึ้น เพราะเมื่อสมรสแล้วสิทธิต่าง ๆ ทางกฎหมายก็จะเกิดความเท่าเทียมและไม่มีการเลือกปฏิบัติ ดังนั้น นโยบายสำหรับการหาเสียงจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการตัดสินใจในการเลือกตั้ง เพราะนโยบายที่นำมาเสนอกับประชาชนนั้น ประชาชนจะกลั่นกรองและวิเคราะห์เพื่อเป็นปัจจัยในการใช้เลือกผู้แทนทางการเมือง (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง , 3 มีนาคม 2567) การเสนอถ่ายทอดนโยบายที่นักการเมืองใช้หาเสียงต่อประชาชน ทำให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วม รับฟังข้อมูลข่าวสารจากช่องทางต่าง ๆ ได้ทราบว่านโยบายที่โฆษณานั้นมีความน่าเชื่อถือ หรือเป็นนโยบายที่ยังไม่ตอบโจทย์กับประชาชน เป็นการรับรู้รับฟังที่ก่อให้เกิดแนวทางการตัดสินใจ เพื่อให้ประชาชนเกิดทางเลือกและมีส่วนร่วม เพราะนโยบายมีผลกระทบโดยตรงกับตัวของประชาชน (สัมภาษณ์, ชิโนรส วงศ์สุรินทร์, 3 มีนาคม 2567)

การรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้ง ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมได้อย่างอิสระ นโยบายต่าง ๆ ที่นักการเมืองนำมาใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ของการดำเนินการของพรรค ทำให้ประชาชนทราบถึงข้อมูลของนโยบาย หลักการในการแก้ปัญหา แนวทางนำมาปฏิบัติ ด้วยความที่นโยบายมีส่วนสำคัญมากต่อตัวประชาชน ทำให้ให้ประชาชนตื่นตัวในการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้มากเป็นพิเศษ (สัมภาษณ์, อภิสิทธิ์ เสนาฤทธิ์, 3 มีนาคม 2567) เนื่องจากโยบายคือแนวทางในการดำเนินงานของทีมผู้ได้รับเลือก การมีส่วนร่วมในการรับฟังนโยบายทางการหาเสียงที่นำมาเสนอประชาชน จึงเป็นทางเลือกสำหรับประชาชนเพื่อเป็นเกณฑ์ในการใช้ตัดสินใจเลือกทีมงานที่มีคุณภาพ นโยบายตรงต่อความต้องการของประชาชน นำมาพัฒนาสังคมได้ ส่วนปัจจัยตัวบุคลลก็ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับฟังนโยบายสำหรับหาเสียงด้วยเช่นกัน เพราะเกิดจากความรักใคร่ที่เป็นทุนเดิม ทำให้เมื่อต้องมีส่วนร่วมประชาชนก็จะเข้าร่วมอย่างสมัครใจ (สัมภาษณ์, เนตรนภา

เขียวมุ่ย, 3 มีนาคม 2567) ช่องทางของการมีส่วนร่วมในการรับฟังนโยบายการหาเสียง ในปัจจุบันสามารถเลือกช่องทางสำหรับมีส่วนร่วมได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การรับฟังผ่านทีวี การเข้าร่วมกิจกรรมเวทีปราศัย และการได้รับฟังการเสนอนโยบายจากผู้รับลงสมัครเลือกตั้งจากการลงพื้นที่หาเสียงโดยตรง (สัมภาษณ์, ปัญจพล หสิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567) อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมรับฟังนโยบาย ควรนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ว่ามีความสมเหตุสมผลมากน้อยเพียงใด นโยบายนั้นสามารถนำมาฏิบัติได้จริงหรือไม่ อดีตที่ผ่านมาพรรคการเมืองที่นักการเมืองนำเสนอนโยบายให้เราฟังสังกัดอยู่สามารถนำนโยบายที่นำเสนอมาใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมหรือไม่ มีข้อมูลสำคัญสำหรับใช้ในการกำหนดนโยบายหรือเป็นเพียงนโยบายที่ตั้งขึ้นแต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้จริง ถือเป็นการมีส่วนร่วมสำหรับหาแนวทางที่นำมาใช้เป็นเกณฑ์การตัดสินใจ (สัมภาษณ์, พิชิตา ทองจันทร์, 28 กุมภาพันธ์ 2567) การมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมหรือไม่ก็ได้อย่างอิสระ หากแต่เพียงนโยบายมีความสำคัญกับความเป็นอยู่ของประชาชนในหลากหลายมิติ จึงทำให้การมีส่วนร่วมทำให้เรามีเกณฑ์สำหรับใช้ตัดสินใจเลือกทีมบริหารประเทศที่มีคุณภาพได้มากกว่าการใช้ความชอบส่วนตัว (สัมภาษณ์, พิชานันท์ ทองจันทร์, 26 กุมภาพันธ์ 2567)

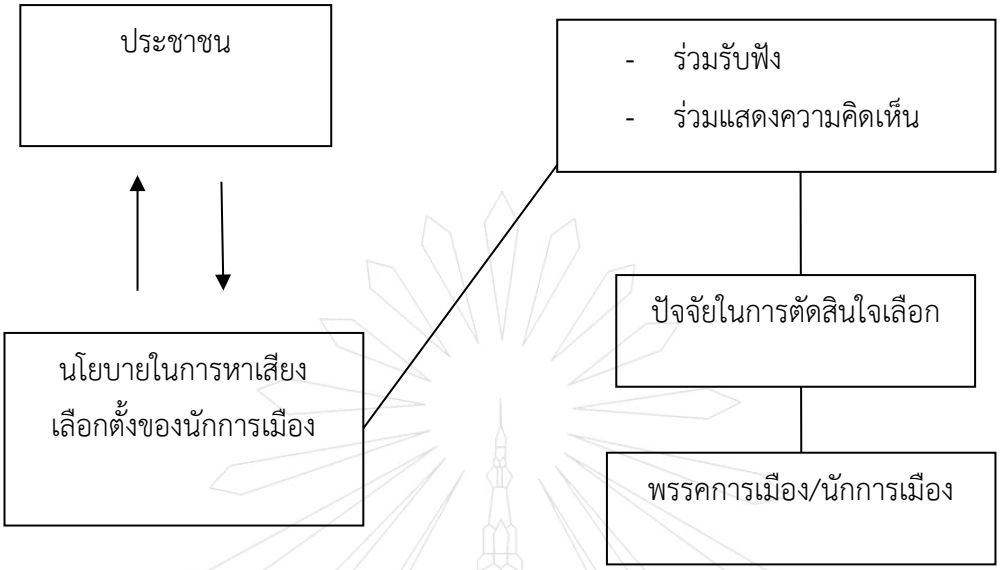
กล่าวโดยสรุป นโยบายมีความสำคัญต่อประชาชนอย่างมาก เพราะมีผลต่อชีวิตและสวัสดิการของประชาชนในหลายๆ ด้าน การมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายสำหรับหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองจากสังกัดพรรคต่าง ๆ จึงมีความสำคัญ ใช้สำหรับเป็นแนวทางเลือกในการตัดสินใจเมื่อถึงเวลาเลือกตั้ง ความสำคัญของนโยบายในมิติต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับประชาชน เช่น ด้านเศรษฐกิจ นโยบายที่ดีต้องสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ และเพิ่มความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้กับประชาชนได้ ด้านสังคม สร้างความเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มโอกาสให้กับประชาชนที่มีความยากจน ด้านการศึกษา ควรเป็นนโยบายส่งเสริมการศึกษาสามารถเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของประชาชน ด้านสิทธิมนุษยชน สนับสนุนสิทธิมนุษยชน สิทธิในการแสดงออกเสรี สร้างสังคมที่เป็นธรรมและเท่าเทียม ด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมสามารถป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมและสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี เป็นต้น จากความสำคัญข้างต้นจะเห็นได้ว่า สิ่งต่าง ๆ ล้วนแล้วมีความเชื่อมโยงต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของตัวเรา การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการรับฟังนโยบายสำหรับใช้หาเสียงเลือกตั้งจึงมีความสำคัญไปด้วยเช่นเดียวกัน เป็นการคัดกรองผู้มีความรู้ความสามารถ ทำให้ทราบแนวทางการกำหนดนโยบายว่าแต่ละนโยบายที่นำเสนอนั้น มีการกำหนดออกมาโดยสาเหตุใด เป็นสาเหตุที่มีความสำคัญต่อสังคมหรือไม่ มีการจัดสรรคทรัพยากรได้อย่างมีคุณค่า และสามารถนำนโยบายนั้นมาใช้งานได้จริง

ในเขต อำเภอบ้านแพ้ว การมีส่วนร่วมร่วมรับฟังนโยบายในระดับชาติ ประชาชนมีความตื่นตัวในการมีส่วนร่วมมากกว่าในระดับท้องถิ่น นโยบายของท้องถิ่นยังไม่ส่งผลต่อการสร้างความสำคัญในด้านของความเข้าใจนโยบายให้กับประชาชน ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญเป็นปัจจัยด้านบุคคล ทำให้การมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในเขตอำเภอบ้านแพ้วมีน้อย ประชาชนมุ่งความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในระดับชาติ

กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เกิดความตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้งเพิ่มขึ้น เมื่อนโนบายมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ จึงเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมรับฟังนโยบาย นโยบายที่สนับสนุนความเท่าเทียม เช่น ด้านการศึกษา การทำงาน การเข้าถึงบริการสาธารณะ หรือแม้กระทั่งนโยบายที่เห็นถึงความสำคัญของการมีชีวิตคู่ของกลุ่มผู้มีความหลาหลายทางเพศ นอกจากนี้นโยบายที่สนับสนุนความเท่าเทียมยังช่วยในการป้องกันความเดือดร้อน การลดความรุนแรงและการยับยั้งปัญหาความไม่เท่าเทียมทางเพศได้ เนื่องจากการมีความเท่าเทียมในสังคมจะช่วยสร้างสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืนขึ้นได้ และการมีนโยบายที่ดียังช่วยสร้างความเชื่อมั่นในรัฐบาลและการดำเนินงานของรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพด้วย ทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและความเอื้อเฟื้อในระบบการปกครองของประเทศด้วย

ทางเลือกในการมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายสำหรับหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองในยุคปัจจุบันมีช่องทางในการมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา เช่น สื่อสังคมออนไลน์ ที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้สะดวกรวดเร็ว และสามารถเลือกฟังได้ตามที่ตนเองสนใจ การฟังข่าวจากโทรศัพท์ เช่น สามาชิกจากพรรคการเมืองต่าง ๆ มา Debate เสนอนโยบายของพรรคตน เพื่อเรียกคะแนนนิยมจากประชาชนที่สนใจ จากป้ายประชาสัมพันธ์ ที่ก่อนการเลือกตั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้เราเห็นได้บ่อยครั้ง หรือจากการลงพื้นที่หาเสียงโดยยตรงของนักการเมือง ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถทำได้หลากหลายช่องทางมากยิ่งขึ้น เกิดการมีส่วนร่วมมากขึ้น ประชาชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมรูปแบบนี้มากขึ้น

ผู้วิจัยได้สรุปสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในการเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ได้ดังสรุปผังมโนทัศน์ที่ 4.1

แผนภาพที่ 4.1 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในการเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง

4.1.2 สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

จากการสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งแต่ละท่านได้แสดงทัศนะไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ใช้วิธีการเลือกสนทนาหรือแสดงความคิดเห็นในทางการเมืองกับกลุ่มที่มีแนวคิดหรืออุดมการณ์เดียวกัน เพราะมีความเชื่อว่าเรื่องการเมือง มีลักษณะคล้ายคลึงกับกีฬาฟุตบอล ถ้าต่างคนต่างขั้วหรือต่างมุมมองความคิดกัน โอกาสจะเกิดความขัดแย้งในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ทางการเมืองอาจจะเกิดขึ้นได้ เพื่อเป็นการลดความเสียงในการเกิดการโต้แย้งแบบเผชิญหน้าในประเด็นทางการเมืองที่มีความคิดเห็นทางเมืองแตกต่างกัน การใช้แนวทางในการเลือกกลุ่มผู้สนทนาด้วยก็เป็นทางเลือกในความคัดแย้งกันทางความคิด อย่างไรก็ตามการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองก็เป็นสิ่งที่ประชาชนโดยทั่วไปสามารถกระทำได้ตามสิทธิของระบอบประชาธิปไตย ในยุคสมัยปัจจุบันที่ความเจริญก้าวหน้าทางการสื่อสารมีมากยิ่งขึ้น การสื่อสารหรือพูดคุยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทางการเมืองมีช่องทางมากยิ่งขึ้น เช่น สื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ทำให้โอกาสในการเผชิญหน้าลดน้อยลง โอกาสที่จะเกิดการทะเลาะกันก็ลดลงด้วยเช่นกัน (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ

แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) ในปัจจุบันสามารถกระทำได้ในหลายรูปแบบ ประชาชนสามารถเข้าถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น การพัฒนาของสื่อสังคมออนไลน์เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความสะดวกในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จะเห็นได้ว่า การพูดคุยแลกเปลี่ยนประเด็นทางการเมืองผ่านช่องทางออนไลน์มีให้เห็นบ่อยครั้ง มีการตั้งประเด็นขึ้นและมีผู้คนออกมาแสดงความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันออกไป เป็นแหล่งที่ใช้ในการโต้ตอบหรือแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการเมือง การพูดคุยเกียวกับเรื่องทางการเมืองแบบเผชิญหน้าจะเกิดในระยะยาวได้นั้น แนวความคิดของผู้สนทนาต้องมีความเชื่อมโยงต่อความชอบหรือสนใจต่อประเด็นที่กำลังสนทนา หากแนวความคิดของผู้ร่วมสนทนามีความแตกต่างกันระยะเวลาที่ใช้ในการพุดคุยก็จะสั้นลง เพราะอาจเกิดโอกาสที่จะขัดแย้งกันระหว่างการพูดคุย (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567) โดยส่วนมากแล้วจะเป็นรูปแบบของการพูดคุยกับครอบครัวในประเด็นปรากฏการณ์ที่สำคัญเกี่ยวกับการเมือง และเป็นการพูดคุยระหว่างกลุ่มเพื่อนสนิท ที่มีแนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองไปในทิศทางเดียวกัน พูดคุยในเรื่องของกระบวนการการทำงานของคณะรัฐบาล หรือแม้กระทั้งภาวะการเป็นผู้นำของนายยกรัฐมนตรี ความสามารถต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ้งในยุคปัจจุบันการพูดคุยเรื่องที่เกียวข้องทางการเมืองมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การบรอดแคสต์ของกลุ่มผู้มีความสนใจทางการเมือง การคอมเม้นสื่อสารทางสื่อออนไลน์ หรือการตั้งกระทู้ถามในหัวข้อประเด็นเกี่ยวกับทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567)

การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง สังเกตได้ในยุคปัจจุบันประชาชนมีความสนใจเรื่องเกี่ยวกับทางการเมืองมากยิ่งขึ้นแสดงออกเกี่ยวกับทางกาเมืองมากขึ้นในหลากหลายมิติ มีการวิพากษ์วิจารย์ในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมือง มีการพูดคุยในประเด็นทางการเมืองมากขึ้น ที่สามารถเห็นได้เด่นชัดคือการสื่อสารตอบโต้กันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ นักเรียนนักศึกษาหันมาให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตย ทำให้การพูดคุยหรือแสดงความคิดเห็นเกียวกับการเมืองเป็นสิ่งที่สามารถเห็นได้บ่อยมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา อาจเป็นเพราะประชาชนเริ่มรับรู้ถึงความเป็นการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับตนเองโดยตรง เช่น เรื่องของสภาพการเป็นอยู่ต่าง ๆ ซึ่งการวิพากษ์วิจารณ์ที่เกี่ยวกับการเมืองเป็นสิทธิที่ทุกคนสามารถกระทำได้ เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับการเมือง ส่วนการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในระดับที่ใหญ่ขึ้นเป็นส่วนช่วยกระตุ้นให้ภาครัฐเกิดการสรรหาแนวทางแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การพูดคุยเรื่องของการเมือง รูปแบบของการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาล เมื่อมีการประชุมระหว่างภาคประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ การพูดคุยถึงสภาพปัญหาต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ใช้เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชน

พูดคุยเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา สภาพของปัญหา แนวทางในการนำไปปฏิบัติ เช่น ในเขตเทศบาลตำบลตำบลหลักห้ามีการจัดประชุมปรึกษาหารือระหว่าวชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมคลองและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบของเทศบาล เพื่อหาแนวทางการรักษาคูคลอง เป็นการมีส่วนร่วมพูดคุยกันของชาวบ้านและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบซึ้งจะมีให้เห็นเป็นประจำ เพราะจะมีการนำปัญหาของชาวบ้านที่เกิดขึ้นในหลากหลายมิติมาพูดคุยเพื่อหาทางออกร่วมกัน (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567) ซึ่งการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมือง มีให้เห็นในชีวิตประจำวันบ่อยครั้ง ทั้งแบบที่เป็นการแลกเปลี่ยนมุมมองความคิดส่วนตัว และแบบที่คุยกันจนเกิดความคัดแย้ง แต่เป็นภาพสะท้อนถึงความสนใจทางการเมืองของผู้คนมีความสนใจมากยิ่งขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

เรื่องการเมืองเป็นเรื่องที่สามารถพูดคุยกันได้ เป็นการพูดคุยแนวความคิดเห็นที่มีความตรงกันหรือแตกต่างกันออกไป การเลือกใช้คำพูดในการสื่อสารเรื่องการเมือง ควรพิจารณาถึงประโยชน์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นด้วย เพราะบางครั้งการพูดคุยเรื่องการเมืองอาจทำให้เกิดความขัดแย้งและความแตกแยกในสังคมได้ การแสดงความคิดเห็นเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การพูดคุยเรื่องการเมืองมีประสิทธิภาพและสร้างประโยชน์ต่อสังคมได้ เช่น การพูดเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจของความเป็นประชาธิปไตย การพูดคุยเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในประเด็นที่อาจเกิดความเข้าใจผิด (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567) การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมีรูปแบบที่หลากหลายทั้งแบบที่เป็นการพูดคุยกันทั่วไป แบบที่มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มกับสมาคมต่าง ๆ การแสดงความคิดเห็นของตนผ่านการเลือกตั้ง หรือร้องเรียนในรูปแบบต่าง ๆ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงานของรัฐบาล โดยที่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมและมีสิทธิ์ในการแสดงความคิดเห็น (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นสิทธิพื้นฐานประชาชนในระบบประชาธิปไตย โดยสามารถแสดงออกถึงความคิดเห็นของตนเองในเรื่องการเมือง โดยเฉพาะในการเลือกตั้งผู้แทน หรือในการสนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายที่มีผลต่อสังคมและประเทศชาติ การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองสามารถเกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่นการเขียนบทความ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การพูดคุยสนทนากัน การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสร้างการเข้าใจ และมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นในระบบการปกครองและการเมืองในสังคม (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567) โดยการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ทางการเมือง ในยุคปัจจุบันสามารถทำได้ง่าย และมีช่องทางที่มากขึ้น เช่น เรามักแสดงความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับการเมืองจากสื่อสังคมออนไลน์ มีการ Comment ความคิดเห็นของ

ตนเอง เมื่อมีผู้ตั้งทู้เรื่องเกี่ยวกับการเมืองผ่านทาง Facebook (สัมภาษณ์, ขวัญดาว สุมนัส, 26 มีนาคม 2567)

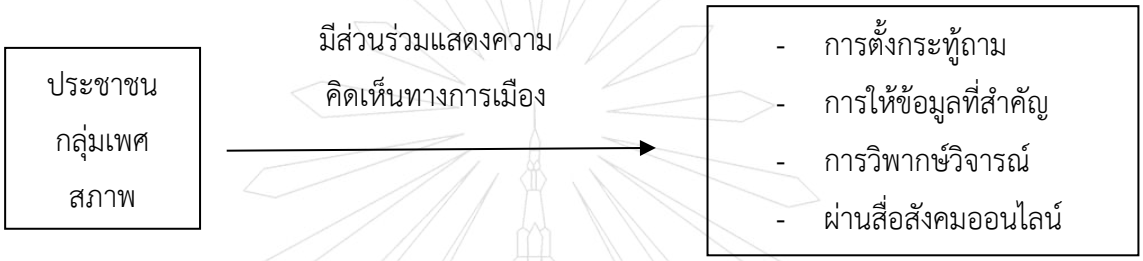
การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมีข้อดีหลายประการ มีความสำคัญต่อการดำเนินการและการพัฒนาในสังคมและประเทศชาติ การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองช่วยสร้างการเข้าใจร่วมในหมู่ชาวบ้านหรือประชาชนทั้งหมดเกี่ยวกับปัญหาหรือเรื่องราวที่สำคัญ โดยช่วยให้ทุกคนเกิดความเข้าใจด้านต่าง ๆ และมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นของตนเอง (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมือง เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกหรือความรู้ทางการเมืองต่าง ๆ ให้กับผู้อื่น เช่น ครูอธิบายความเป็นมาทางการเมือง หรือเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางการเมืองให้กับนักเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจและเปิดรับแนวความคิดเห็นต่าง ๆ จากนักเรียน มีการให้หัวข้อทางการศึกษาที่สำคัญแก่นักเรียนไปหาข้อมูลมาอธิบายให้เพื่อนฟังน่าชั้นเรียน เพื่อสร้างความรู้ทางการเมืองแก่เด็ก ๆ ปลูกฝังให้เด็กเข้าใจว่าเรื่องการเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัว รวมไปถึงอธิบายถึงความสำคัญในด้านต่าง ๆ เช่น ความสำคัญของการเลือกตั้ง หน้าทีความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย สิทธิความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคเท่าเทียม มีการจำลองเหตุการณ์การเลือกตั้ง โดยเป็นการที่นักเรียนใช้สิทธิเลือกประธารนักเรียน เพื่อปลูกฝังเรื่องของการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม (สัมภาษณ์, จิรายุทธ์ แสนบุญศิริ, 22 กุมภาพันธ์ 2667) เมื่อมีประเด็นสำคัญทางการเมืองเกิดขึ้น ก็จะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันกับกลุ่มเพื่อนในด้านต่าง ๆ เช่น การวิจารณ์เปรียบเทียบการทำงานของฝ่ายบริหารและฝ่านค้าน การพูดคุยเรื่องนโยบายที่ไม่มีความเหมาะสม วิจารณ์กระบวนการยุติธรรมทางการเมือง แลกเปลี่ยนความรู้กับกลุ่มผู้สนทนา (สัมภาษณ์, สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์, 3 มีนาคม 2567) การพูดคุยทางการเมืองมักเกิดขึ้นภายในครอบครัว นอกจากจะเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดต่อกันแล้ว ยังเป็นการอธิบายแนวความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันด้วย พ่อแม่ควรเปิดโอกาสให้ลูก ๆ ได้เสนอแนวความคิดอย่างอิสระ และให้ความรู้เพิ่มเติมจากที่ลูก ๆ เสนอความคิด วัยเด็กเคารพการแสดงความคิดเห็นของผู้ใหญ่ด้วยเช่นกัน เมื่อเกิดความขัดแย้งกันทางความคิดขณะแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในครอบครัว จะใช้วิธีการเอาใจเขามาใส่ใจเรารับฟังเข้าโดยไม่ขัดจังหวะในการอธิบาย และรับฟังอย่างเปิดใจ ในขณะเป็นผู้อธิบาย ก็จะอธิบายด้วยน้ำเสียงที่อ่อนน้อม เน้นการสร้างความเข้าใจร่วมกัน (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง, 3 มีนาคม 2567) มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองโดนผ่าน Social Media เพราะเป็นการแสดงความคิดเห็นที่ง่ายและสะดวก เมื่อมีการตั้งประเด็นทางการเมือง และคิดว่าตนเองมีส่วนเกี่ยวข้อง ก็จะมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นของตน ยอมรับในความเห็นต่างของผู้อื่นด้วย (สัมภาษณ์, ชิโนรส วงศ์สุรินทร์, 3 มีนาคม 2567)

การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของทุกคนในสังคมตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจของทุกฝ่าย สร้างความต้องการ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อหาทางออกที่มีประโยชน์ได้ (สัมภาษณ์, อภิสิทธิ์ เสนาฤทธิ์, 3 มีนาคม 2567) การแสดงออกด้วยการพูดคุยแสดงความคิดเห็นของตนเองเป็นการมีส่วนร่วมที่สมาชิกในสังคมสามารถมีส่วนร่วมได้ โดยมีช่องทางสำหรับแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองหลายช่องทาง (สัมภาษณ์, เนตรนภา เขียวมุ่ย, 3 มีนาคม 2567) การแสดงออกถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการปกครองและการดำเนินงานของรัฐบาล ซึ่งอาจเป็นการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการปกครอง การตัดสินใจทางนโยบาย หรือเรื่องราวที่มีผลกระทบต่อสังคมหรือประเทศชาติ การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองสามารถเป็นไปในรูปแบบของการชุมนุมประท้วง หรือแม้กระทั่งการเขียนบทความหรือโพสต์ในสื่อสังคมออนไลน์เพื่อแสดงถึงความเห็นหรือเสนอวิจารณ์ต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (สัมภาษณ์, ปัญจพล หสิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567) อย่างไรก็ตาม การวิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ควรเป็นการวิจารร์เพื่อก่อประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับสังคม พื้นฐานของการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองควรเป็นสิทธิ์ที่ประชาชนสามารถกระทำได้อย่างอิสระ เป็นต้องเป็นการกระทำเพื่อไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง (สัมภาษณ์, พิชิตา ทองจันทร์, 28 กุมภาพันธ์ 2567) การแสดงความคิดเห็นหรือวิจารณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ทางการเมือง จึงเป็นการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างการเรียกร้องหรือการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองตามความคิดเห็นของกลุ่มหรือบุคคลนั้น ๆ เป็นสิทธิของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นและเสนอเหตุผลในการสนับสนุนหรือการต่อต้านนโยบายที่มีผลต่อชีวิตของประชาชน (สัมภาษณ์, พิชานันท์ ทองจันทร์, 26 กุมภาพันธ์ 2567)

กล่าวโดยสรุป การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายการปกครอง เป็นการมีส่วนร่วมเพื่อก่อประโยชน์ให้เกิดขึ้นในสังคม และเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองขั้นพื้นฐานที่ประชาชนในสังคมตามระบอบประชาธิปไตยสามารถกระทำได้ตามสิทธิ์พื้นฐาน เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจและทราบถึงความต้องการของทุกฝ่าย เพราะการบริหารจัดการทรัพยากรณ์ต่าง ๆ อาจไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีความซับซ้อน และมีความแตกต่างหลากหลายได้ จึงมีความจำเป็นต้องการข้อมูลของการแสดงความคิดเห็นในแง่มุมต่างๆ ของภาคประชาชาสังคมเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการสร้างสรรค์นโยบายและการบริหารจัดการ การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การประท้วง การวิจารณ์ผ่านการเขียนบทความ การแสดงความคิดเห็นตอบกระทู้ในสื่อสังคมออนไลน์ โดยจะเห็นได้ว่าในยุคปัจจุบันประชาชนในสังคมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากยิ่งขึ้น เพราะช่องทางมีการมีส่วนร่วมมีความสะดวกและสามารถ

ทำได้ง่าย อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือวิจารณ์ประเด็นทางการเมือง ควรอยู่บนฐานของการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มิใช้การจุดประเด็นเพื่อสร้างความขัดแย้ง

ได้สรุปสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ได้ดังสรุปผังมโนทัศน์ที่ 4.2

แผนภาพที่ 4.2 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ประชาชนกลุ่มเพศสภาพให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและในการแสดงความคิดเห็นของตนเองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เพราะมีความตื่นตัวทางการเมืองและมองเรื่องการเมืองเป็นเรื่องสำคัญ ใช้การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในรูปแบบที่มีความความหลากหลาย มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นหลักในการแสดงความคิดเห็นของตนเอง ต่อเรื่องเกี่ยวกับการเมือง เช่น ความคิดเห็นต่อนโยบาย การวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือฝ่ายค้าน การให้ข้อมูลสำคัญในการช่วยแก้ไขปัญหา

4.1.3 สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง

จากการสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง ซึ่งแต่ละท่านได้แสดงทัศนะไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง เป็นภาพสะท้อนการทำงานของรัฐบาลว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หากการดำเนินงานของฝ่ายผู้มีอำนาจดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความยุติธรรมโปร่งใสต่อทุกภาคส่วน ก็ทำให้ประเด็นการชุมนุมเคลื่นไหวทางการเมืองมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นน้อยลง ฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายผู้ถูกประท้วงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะรับฟังถึงสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือรับฟังเพื่อนำมากำหนดหาแนวทางการ

แก้ไขปัญหาที่สันติ แต่สำหรับฝ่ายผู้ชุมนุมแล้ว ความพอดีหรือการปฏิบัติตามข้อกฎหมายต่าง ๆ ก็ยังคงเป็นสิ่งที่ควรกระทำ เพื่อลดโอกาสในการเกิดความรุนแรงที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อผู้อื่น ทั้งฝ่ายผู้ประท้วงและฝ่ายผู้ถูกประท้วง ผู้ประท้วงและผู้ถูกประท้วงควรใช้หลักพรหมวิหารธรรมมาใช้ในการควบคุมตนเองให้การกระทำการทางการเมืองอย่างถูกต้องและไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อผู้อื่น (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองสำหรับผู้ไม่สนใจทางการเมืองอาจมองว่าเป็นสิ่งที่สร้างปัญหา หรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน แต่ในมุมของการเป็นจุดบ่งชี้ให้เห็นถึงสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองเป็นส่วนช่วยให้รัฐบาลหรือผู้มีอำนาจมองเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและเร่งหาแนวทางการแก้ไข การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองจึงเป็นเรื่องของเครื่องมือที่ใช้สำหรับการต่อรองหรือกดดันระหว่างภาคประชาชนและฝั่งรัฐบาล (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านการชุมนุม หากย้อนประวัติศาสตร์จะพบว่าการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาตลอด ที่สามารถเห็นได้ชัดจากเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ เป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ไทย เยาวชนคนหนุ่มสาวที่เป็นนักเรียนนิสิตนักศึกษารวมตัวกับประชาชนออกมาชุมนุมเรียกร้องให้ ปลดปล่อยนิสิต นักศึกษา อาจารย์ และนักการเมืองที่ถูกจับกุมฐานเรียกร้องรัฐธรรมนูญ แต่กลับถูกรัฐบาลตั้งข้อหาว่ากระทำการผิดกฎหมาย มั่วสุมชักชวนให้มีการชุมนุมทางการเมือง จะเห็นได้ว่าเป็นยุคที่มีความชัดเจนที่สุดเกี่ยวกับการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง เกิดจากความไม่เป็นธรรมของกลไกลการใช้อำนาจของผู้มีอำนาจ เกิดความคับแค้นใจไม่ทนต่อความอยุติธรรม และต่อมาจะเห็นได้ว่าการชุมนุมเริ่มมีรูปแบบที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น ม็อบที่มีการจัดตั้งขึ้นจากการจ้างวานให้มาร่วมการชุมนุม ม็อบที่เกิดจากกลุ่มเยาวชนสมัครใจกันมาเข้าร่วมขบวนการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเรียกร้องประเด็นที่ตนเองไม่เห็นด้วย เป็นต้น รูปแบบของการชุมนุมจึงมีให้เห็นในหลากหลายรูปแบบ ทั้งแบบที่เกิดจากการถูกริดรอนสิทธิเสรีภาพ หรือจากกดดันให้ผู้มีอำนาจออกมาแสดงความรับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคม และแบบที่เป็นการจ้างวานให้เข้าร่วมการชุมนุมเพื่อผลประโยชน์จากกลุ่มผู้มีอิทธิพลต่อการเมือง (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567) การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง เป็นสิทธิที่พึงสามารถกระทำได้ การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์หรือการชุมนุมสามารถทำได้ตามกฎหมาย แต่สิ่งที่ต้องพึงระวังคือเรื่องของความรุนแรงที่สามารถเกิดขึ้นได้ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน ซึ่งมาปัจจัยหลายด้านเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ด้านอารมณ์ความรู้สึกความกดดันที่เกิดขึ้น เป็นต้น ในบางครั้งจะเห็นได้ว่าการชุมนุมที่เกิดขึ้นเป็นไปตามระเบียบของกฎหมาย แต่ก็ยังมีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดเพื่อควบคุมการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่ออกมาชุมนุมเรียกร้องที่มีความต้องการให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ไม่ได้ต้องการให้เกิด

ความขัดแย้ง การชุมนุมสามารถมีได้หลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับประเด็นที่ออกมาเรียกร้อง เช่น กลุ่มเกษตรกรที่ออกมาเรียกร้องเรื่องของผลผลิตทางการเกษตร กลุ่มชาวประมงที่เรียกร้องเรื่องของพื้นที่ทำกินในการทำประมง หรือกลุ่ม LGBTG ที่ออกมาแสดงสัญลักษณ์ให้เห็นถึงการมีตัวตนและเรียกร้องความเสมอภาคทางสังคม เป็นต้น (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

การชุมนุมจะเกิดขึ้นเพราะผู้ที่เข้าร่วมชุมนุมมีความรู้สึกไม่เป็นธรรมในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งการชุมนุมทางการเมืองนั้นสามารถแบ่งออกได้ 2 มิติ คือ 1) มิติเชิงบวก คือทำให้ผู้บริหารในระดับประเทศเกิดการขับเคลื่อนหรือเคลื่อนไหว เช่น เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก แต่ไม่มีการชุมนุมเคลื่อนไหวเกิดขึ้นก็จะเกิดการเพิกเฉยต่อปัญหา เพราะคิดว่าไม่มีความเดือนร้อนหรือความจำเป็นที่ต้องเร่งแก้ไข 2) มิติเชิงลบ ผลกระทบจากการชุมนุม เช่น ผู้คนในบริเวณที่มีการชุมุนุมกันเกิดผลกระทบ จากการจราจรติดขัด การชุมนุมผิดสถานที่เกิดชุมนุมบริเวณสนามบินทำให้ผู้เดินทางได้รับความเดือนร้อน ปัญหาขยะ เป็นต้น (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง คือการเรียกร้องในเรื่องที่ต้องการการแก้ไข เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมองเห็น และหาแนวทางเพื่อใช้แก้ไขกับชาวบ้าน เช่น การชุมนุมเรียกร้องของแรงงานที่ต้องการให้เจ้าของกิจการหรือนายจ้างมีการกำหนดขึ้นค่าแรงที่น้อยกว่ารัฐกำหนด เป็นต้น เมื่อเกิดปัญหาขึ้นการชุมนุมเรียกร้องจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ชาวบ้านสามารถกระทำได้เพื่อชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การมีส่วนร่วมในการชุมนุมหรือเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อทำให้เสียงของประชาชนในสังคมได้รับการตอบรับอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงหรือการดำเนินการของภาครัฐ การมีส่วนร่วมในการชุมนุมแสดงถึงความเชื่อมั่นและความต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในสังคม (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นกระบวนการที่ช่วยเสริมสร้างการตระหนักและการร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของสังคม เสริมสร้างความเข้าใจในเรื่องของปัญหาที่เกิดทางการเมืองระหว่างกลุ่มคนในสังคมได้ การมีส่วนร่วมในการชุมนุมควรกระทำอย่างสมเหตุสมผลและไม่ละเมิดกฎหมาย ควรปฏิบัติตามหลักการของประชาธิปไตยและความเท่าเทียม (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567) เพื่อเป็นการสนับสนุนหรือต่อต้านเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวขังกับการเมืองหรือระบบการปกครอง เลยมีการรวมกลุ่มกันของบุคคลหรือองค์กรเพื่อกำหนดทิศทางหรือแนวทางการดำเนินการเคลื่อนไหว โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือการเปลี่ยนแปลงหรือส่งเสริมระบบการปกครองที่มีอยู่หรือในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประเด็น การเคลื่อนไหวทางการเมืองมีรูปแบบที่หลากหลายออกไป เช่น การชุมนุม การแสดงออกทางสาธารณะ เป็นต้น (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567)

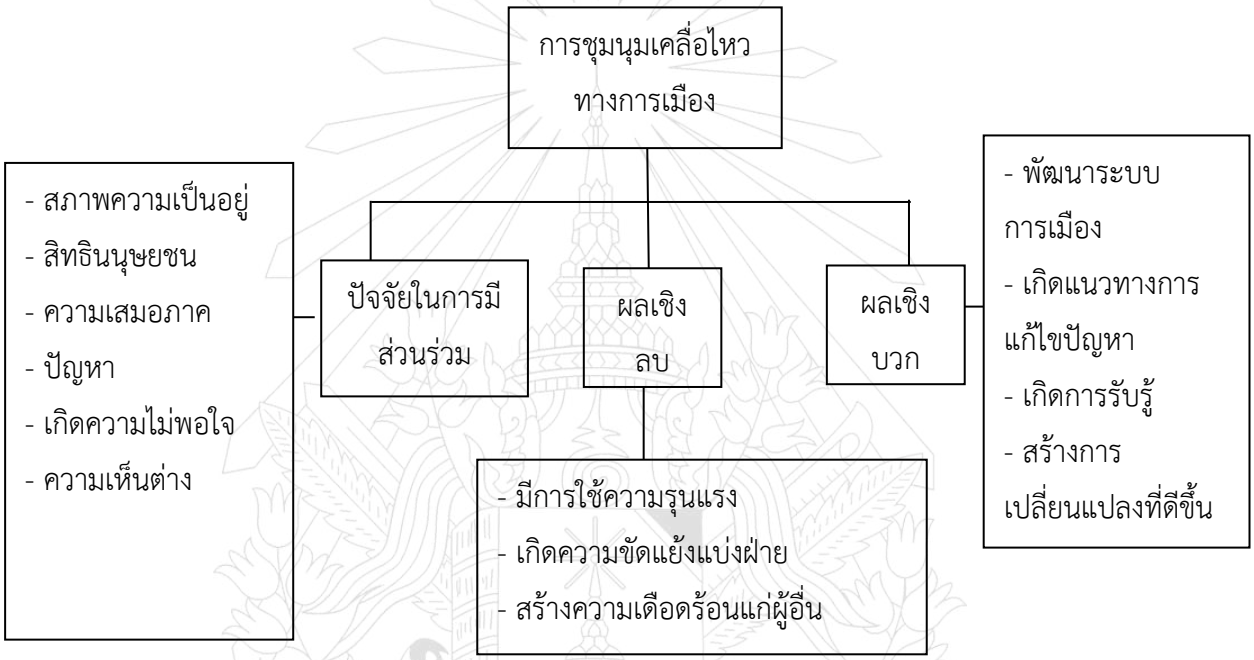
การมีส่วนร่วมการเคลื่อนไหวทางการเมือง สร้างความตระหนักรู้ของประเด็นที่สำคัญกับสังคมและประเทศชาติได้โดยตรง เรามักจะเข้าใจว่าการชุมนุมเคลื่อนไหวเป็นการสร้างความขัดแย้งและมีเรื่องของความรุนแรงเข้ามาเกี่ยวข้อง แท้จริงแล้วความขัดแย้งเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ทั่วไปของการอยู่ร่วมกัน การชุมนุมไม่ใช้เพียงเกิดขึ้นเพราะการเรียกร้อง หรือต่อต้านหรือกดดันเท่านั้น แต่รวมไปถึงการแสดงออกทางความคิด สิทธิด้านต่าง ๆ และรวมถึงการส่งเสริมเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง (สัมภาษณ์, ขวัญดาว สุมนัส , 26 มีนาคม 2567) การประท้วงโดยการชุมนุมหรือการเดินขบวนเพื่อแสดงความคิดเห็นของตนเอง ควรทำโดยมีความระมัดระวังและเป็นไปตามกฎหมายกำหนด เพราะบ่อยครั้งที่การประท้วงเรียกร้องเกิดความรุนแรงจนเสียชีวิต การประท้วงเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ผู้ประท้วงต้องการสื่อสารความคิดเห็นหรือความไม่พอใจต่อนโยบายหรือสถานการณ์ทางการเมืองของรัฐบาล โดยการประท้วงมักจะมีการชุมนุมหรือรวมตัวกันในกลุ่มใหญ่สร้างความกดดันที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการ (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) ควรเป็นการความแสดงออกโดยความเหมาะสมตามที่กฎหมายกำหนด ถ้าการชุมนุมเรียกร้องเป็นไปด้วยความราบรื่นไม่ส่งผลกระทบกับผู้อื่นย่อมส่งผลดีในเชิงบวก แต่ในบางครั้งมีเรื่องของความรุนแรงเข้ามาเกี่ยวข้องในหลายรูปแบบ เช่น การเกิดความขัดแย้งกันเองของกลุ่มผู้ชุมนุม การใช้ความรุนแรงของเจ้าหน้าที่รัฐต่อผู้ชุมนุม และรวมไปถึงการสร้างความเดือนร้อนให้กับผู้อาศัยในบริเวณที่ทำการชุมนุม (สัมภาษณ์, จิรายุทธ์ แสนบุญศิริ, 22 กุมภาพันธ์ 2667) อย่างไรก็ตามการชุมนุมเป็นการรวมตัวกันเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและความคับแค้นใจที่เกิดขึ้นของกลุ่มผู้ชุมนุม และเห็นว่าประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นต้องได้รับการแก้ไข เกิดความไม่ยุติธรรมทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ จึงมีการออกมาชุมนุมเรียกร้อง รูปแบบการชุมนุมในปัจจุบันมีความสรรคสร้างขึ้นตามยุคสมัย มีการแสดงสัญลักษณ์ทางการเมืองในรุปแบบต่าง ๆ มีวิธีการชุมนุมที่ต่างไปจากเดิม รวมตัวกันเมื่อสะดวกหลังเวลาเลิกงานไม่ปักหลักทั้งวันทั้งคืนแบบอดีต เป็นต้น (สัมภาษณ์, สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์, 3 มีนาคม 2567) การมีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวทางการเมือง ช่วยสร้างการต่อต้านที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมหรือระบบการปกครอง เมื่อเห็นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นไม่มีความเป็นธรรม จึงออกมารวมตัวกันเรียกร้อง และให้รัฐบาลเห็นถึงปัญหา หากไม่มีการชุมนุมของประชาชนเกิดขึ้น ก็จะเกิดความเพิกเฉยหรือมองไม่เห็นถึงปัญหาที่ประชาชนแบกรับ (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง, 3 มีนาคม 2567) การเข้ามีส่วนร่วม เพราะปัจจัยเรื่องของความไม่ยุติธรรม เพราะเห็นว่าถูกเอาเปรียบ จึงออกมาร่วมขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อต้องการเรียกร้องให้ผู้มีอำนาจเห็นถึงปัญหาและช่วยเยียวยาหาทางแก้ไข (สัมภาษณ์, ชิโนรส วงศ์สุรินทร์, 3 มีนาคม 2567)

การมีส่วนร่วมเรียกร้องในประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ ทางการเมือง เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ผู้ชุมนุมรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องหรือสนับสนุนเรื่องราวที่สำคัญต่อสังคมหรือประเทศชาติ ประเด็นที่ชุมนุมเรียกร้องอาจเกี่ยวข้องกับนโยบายการปกครอง เสรีภาพประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน หรือเรื่องราวทางสังคมที่มีผลกระทบต่อชุมชนหรือประชาชน (สัมภาษณ์, อภิสิทธิ์ เสนาฤทธิ์, 3 มีนาคม 2567) ตัวอย่างของประเด็นสำคัญที่ชุมนุมเรียกร้อง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงนโยบายการปกครอง เมื่อนโยบายเหล่านั้นไม่ตรงต่อความต้องการของประชาชนหรือเกิดความไม่เป็นธรรมในแง่มุมต่าง ๆ การต่อต้านนโยบายหรือการแสดงความเห็นเกี่ยวกับนโยบายการปกครองที่ไม่เห็นด้วย เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม ไม่มีความเสมอภาคเท่าเทียม (สัมภาษณ์, เนตรนภา เขียวมุ่ย, 3 มีนาคม 2567) ด้านความเป็นสิทธิมนุษยชน การสนับสนุนสิทธิเสรีภาพ สิทธิเสรีภาพและความเป็นธรรม การสนับสนุนสิทธิของชาว LGBT การชุมนุมเรียกร้องประเด็นสำคัญทางการเมืองมีผลทำให้เกิดการสร้างสังคมที่มีความเป็นมิตรสร้างการรับรู้เพื่อเร่งหาทางออกที่ดีที่สุด เป็นการสร้างสรรค์และพัฒนาระบบการเมืองและสังคม (สัมภาษณ์, พิชิตา ทองจันทร์, 28 กุมภาพันธ์ 2567) จากอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยมีการชุมนุมสาธารณะเกิดขึ้นหลายครั้งจากเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป การชุมนุมในบางครั้งเป็นการชุมนุมที่เกินขอบเขต เกิดการใช้ความรุนแรงเข้ามาเกี่ยวข้องและมีการกระทำผิดกฎหมายส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน (สัมภาษณ์, ปัญจพล หสิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567) อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง ควรดำเนินการไปอย่างถูกต้องตามบทกฎหมาย เพื่อเป็นการก่อประโยชน์และไม่สร้างความเดือนร้อนให้กับผู้อื่น และลดโอกาสของการเกิดความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นกับการมีส่วนร่วมชุมนุม (สัมภาษณ์, พิชานันท์ ทองจันทร์, 26 กุมภาพันธ์ 2567)

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อสะท้อนให้รัฐบาลทราบถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดและมีความยุติธรรมโปร่งใสหรือไม่ มีรูปแบบของการร่วมชุมนุมเรียกร้องในหลากหลายประเด็น เช่น การเรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงนโยบายที่ประชาชนไม่เห็นด้วย เพราะเป็นนโยบายที่ไม่ตรงต่อความต้องการของประชาชนหรือเกิดความไม่เป็นธรรมในแง่มุมต่าง ๆ เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม ไม่มีความเสมอภาคเท่าเทียม การแสดงตัวตนของ LGBTQ เพื่อเรียกร้องสิทธิในความเสมอภาค เป็นต้น โดยการมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด เป็นรูปแบบของการชุมนุมรูปแบบใหม่ที่พัฒนาขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเลือกชุมนุมกันเป็นครั้งคราว มีการแสดงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม เช่น ธงสีรุ้งของกลุ่ม LGBTQ แสดงถึงความหลากหลายทางเพศที่มีอยู่ในสังคม

หรือการชู 3 นิ้ว เพื่อแสดงถึง ความเป็นเสรีภาพ ความเสมอภาค และความภราดรภาพ โดยมาจากฐานความคิดเพื่อเป็นการก่อประโยชน์และไม่สร้างความเดือนร้อนให้กับผู้อื่น และสร้างการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ โดยปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง มากจากปัญหาที่เกิดขึ้นกับความเป็นอยู่ การต้องการเรียกร้องความเสมอภาค การไม่พอใจต่อเรื่องต่าง ๆ ความคิดเห็นที่หลากหลาย เป็นต้น

ผู้วิจัยได้สรุปสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ได้ดังสรุปผังมโนทัศน์ที่ 4.3

แผนภาพที่ 4.3 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง

4.1.4 สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง

จากการสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง ซึ่งแต่ละท่านได้แสดงทัศนะไว้ดังนี้

จากปรากฏการของประชานที่มีการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งในจุดต่าง ๆ จากการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นถึงความตื่นตัวทางการเมืองของผู้คนในสังคม ที่สนใจเรื่องของการเมืองมากยิ่งขึ้น รับรู้ถึงความสำคัญของสิทธิของตนที่มีผลต่อการคัดเลือกบุคคลที่ตนเองมอบหมายให้ใช้อำอาจโดยชอบธรรมแทนตนเอง อีกประการหนึ่งเป็นภาพสะท้อนระหว่างประชาชนและการทำงานของ กกต. ในเรื่องของ

ความโปร่งใสและความยุติธรรม การที่ประชาชนช่วยกันจับตาและตรวจสอบกระบวนการนับคะแนน จัดเป็นภารกิจที่มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของภาคประชาชนจำนวนมาก เป็นการกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่เกิดความระมัดระวัง มีความละเอียดรอบครอบมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการที่ประชาชนช่วยกันถ่ายภาพและรายงานผลคะแนนเองได้ ก็ช่วยให้มีข้อมูลเพียงพอสำหรับการตรวจสอบหากการรวมคะแนนของ กกต. ปรากฏออกมาไม่ตรงกับที่ประชาชนนับคะแนนได้ เป็นผลดีที่ทำให้ผลคะแนนในการเลือกตั้งนั้น ออกมาอย่างโปร่งใสและซื่อตรง (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) เกิดผลดีต่อความโปร่งใสของผลคะแนนที่ออกมาอย่างยุติธรรม จะเห็นได้ว่าจากการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2566 ที่ผ่านมา ประชาชนมีความตื่นตัวและต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับผลการนับคะแนนในการเลือกตั้ง ซึ่งทำให้เกิดผลดีในหลายด้าน เช่น ลดข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการทำงานของเจ้าหน้าที่ ลดข้อสงสัยของประชาชนต่อผลการนับคะแนน และเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการควบคุมกระบวนการเลือกตั้งของประชาชน ในบางหน่วยเลือกตั้งเมื่อเจ้าหน้าที่กับผู้สังเกตการณ์ช่วยกันทำงานเสร็จแล้ว ก็มีเอกสารสำหรับให้ผู้สังเกตการณ์ลงชื่อรับรองด้วยซึ่งจะช่วยยืนยันว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่นั้นถูกต้องแล้วอีกชั้นหนึ่ง เป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้สังเกตการณ์ เจ้าหน้าที่ และความถูกต้องของผลคะแนน (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567)

คณะกรรมการการเลือกตั้งเกิดมาจากการบัญญัติขึ้นในรัฐธรรมนูญปี 2540 เพื่อมาทำหน้าที่ในการจัดการการเลือกตั้งในทุกระดับ ซึ่งก่อนหน้านี้จะเป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย แต่ไม่มีความชอบธรรมจึงมีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่การรับผิดชอบให้เป็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่ในระยะหลังคณะกรรมการการเลือกตั้ง ถูกวิพากษ์วิจารย์ในการปฏิบัติหน้าที่มากยิ่งขึ้น นักศึกษาประชาชนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองมากยิ่งขึ้นและมีความคิดว่าหากปล่อยให้ กกต. ทำหน้าที่อย่างเดียวโดยปราศจากการตรวจสอบอาจทำให้ผลของการเลือกตั้งไม่มีความยุติธรรมและโปร่งใส จึงเป็นเรื่องดีที่เกิดขึ้น เพราะการตรวจสอบทำให้เกิดความยุติธรรมและลดข้อผิดพลาด (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567) ประเด็นการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งของประชาชนสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 มิติ มิติที่ 1 เป็นการมีส่วนร่วมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนร่วม เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรม เป็นการรักษาผลประโยชน์ของตนเองต่อคะแนนที่ลงให้กับนักการเมืองที่ตนเองเลือก มิติที่ 2 เป็นภาพสะท้อนการทำงานของรัฐที่ไม่มีความโปร่งใส่ ไม่มีกระบวนการยุติธรรม จึงทำให้ประชาชนออกมามีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งในจุดเลือกตั้งต่าง ๆ (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) ในอดีตที่ผ่านมาการตรวจสอบโดยประชาชนจะเห็นได้เป็นส่วนน้อยและไม่มีความจริงจังเท่ากับการเลือกตั้งใหญ่ในปี 2566 ที่ผ่านมา เนื่องจากความไม่โปร่งใสมีแนวโน้มมากขึ้นประชาชนเห็นถึงปัญหาดังกล่าวและเกิดความกังวลใจจึงออกมา

มีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของตนเพิ่มมากขึ้น คิดว่าเป็นสิ่งดีที่เกิดขึ้น ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองมากยิ่งขึ้นต้องการเห็นถึงความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นการพัฒนาของการเมืองอีกรูปแบบหนึ่ง (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

ผู้นำชุมชนมีส่วนในการเป็นส่วนหนึ่งของการทำหน้าที่ยังจุดเลือกตั้งที่ตนเองรับผิดชอบ มีส่วนในการช่วยเป็นหูเป็นตา และคอยแนะนำเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้ทำงานด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม ให้ความร่วมมือกับประชาชนผู้เป็นอาสาในการมีส่วนร่วมตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งตามหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567) เพราะประชาชนต้องการรักษาความโปร่งใสและความเชื่อถือได้ในการเลือกตั้ง การตรวจสอบนี้มักจะใช้เพื่อตรวจสอบว่าผลการเลือกตั้งได้รับการนับถูกต้องและเป็นธรรมหรือไม่ โดยรวบรวมหรือสำรวจผลโหวตที่มาจากหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ เพื่อป้องกันการฉ้อโกงหรือข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567) การตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งของประชาชนมีความสำคัญมาก เพราะเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ประชาชนมีความมั่นใจในระบบการเลือกตั้ง และช่วยป้องกันการละเมิดทางการเมืองที่อาจเกิดขึ้นได้ การตรวจสอบนี้สามารถทำได้โดยการออกไปมีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัครในการสอดส่องขั้นตอนในการนับคะแนน (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567) อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง เป็นสิ่งที่สร้างประโยชน์ในการสร้างความยุติธรรม แต่การมีส่วนร่วมรูปแบบนี้จะไม่มีความจำเป็นเลยหากหน่วยงานผู้รับผิดชอบมีความซื่อสัตย์สุจริต ซื่อตรงต่อการนับคะแนนเสียงของประชาชน และทำหน้าที่อย่างโปร่งใส ประชาชนอาจไม่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ก็ได้ หากกระบวนการยุติธรรมมีความเข้มแข็ง (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567) เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในระบบการเลือกตั้ง การตรวจสอบนี้มักจะเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและต้องมีการดำเนินการอย่างเอาใจใส่ ประกอบด้วยการตรวจสอบหลักฐานการเลือกตั้ง เช่น การนับคะแนน การบันทึกข้อมูล และการเก็บรักษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อช่วยในการตรวจสอบการเลือกตั้งก็เป็นสิ่งสำคัญอีกด้วย (สัมภาษณ์, ขวัญดาว สุมนัส, 26 มีนาคม 2567) ภาคประชาชนมีความตื่นตัวในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ผ่านมา การใช้วิธีการตรวจสอบของภาคประชาชน เพื่อต้องการให้ผลการเลือกตั้งเป็นไปตามหลักการและเป็นธรรม การมีระบบการตรวจสอบจึงเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาความเชื่อถือในระบบการเลือกตั้งและให้เกิดความโปร่งใสยุติธรรม (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

การมีส่วนร่วมควรเป็นไปโดยอยู่ในกรอบที่กำหนดตามกฎหมาย ไม่เบียดเบียนก้าวก่ายสิทธิของผู้อื่น จึงเป็นการกระทำที่ถูกต้อง เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองมีความรุนแรงอย่างเห็นได้ชัด การมีส่วนร่วมตรวจสอบตามหน่วยเลือกตั้งจุดต่าง ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องคงอยู่บนความเป็นระเบียบ สุภาพ

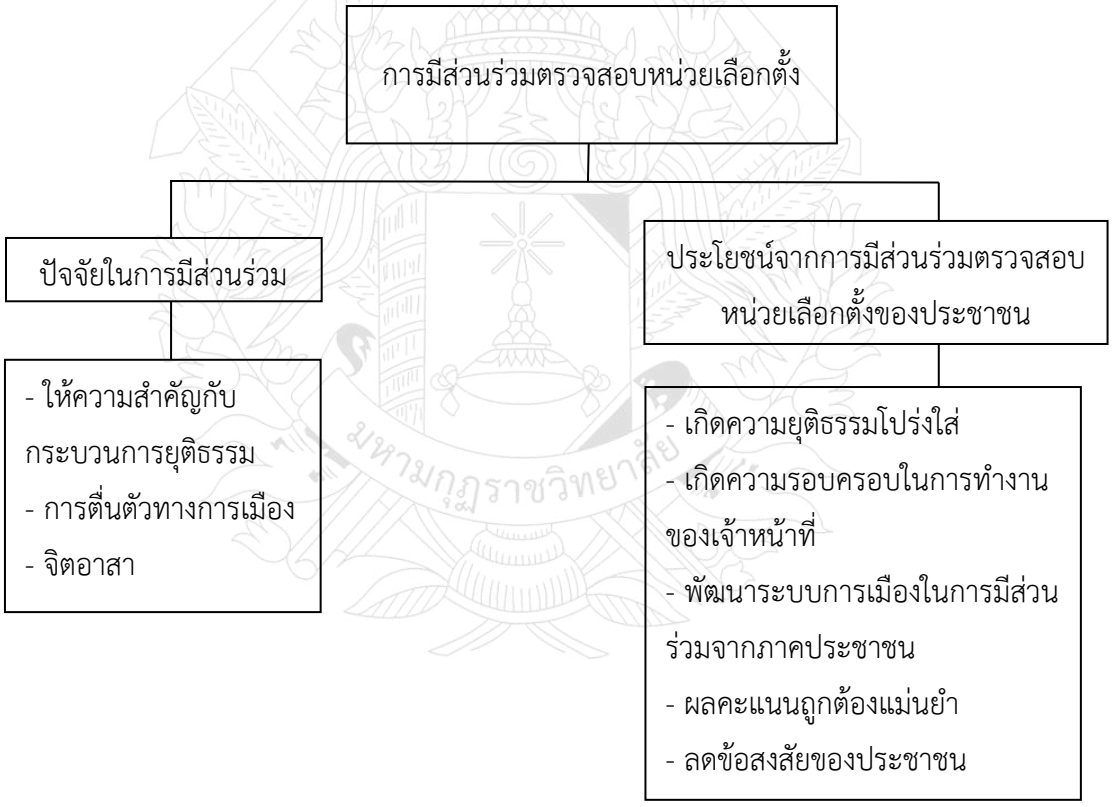
ไม่สร้างความเดือนร้อน ตรวจสอบตามที่เราสามารถกระทำได้ ไม่ลุกล้ำก้าวก่ายการทำงานของเจ้าหน้าที่มากเกิดขอบเขต ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ช่วยดูแลการทำงานอย่างมีไมตรีจิต และโต้แย้งอย่างสุภาพเมื่อเห็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง (สัมภาษณ์, จิรายุทธ์ แสนบุญศิริ, 22 กุมภาพันธ์ 2667) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่เกิดประโยชน์ เพราะสร้างความยุติธรรมและโปร่งใส่ เป็นประโยชน์ต่อนักการเมืองและกับส่วนรวม การสร้างความยุติธรรมจากการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งของภาคประชาชน ทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่มากยิ่งขึ้น ผลคะแนนที่ออกมามีความน่าเชื่อถือ สร้างความไว้ใจต่อผลคะแนนการเลือกตั้งว่ามีความยุติธรรม คลายข้อสงสัยให้กับส่วนรวม (สัมภาษณ์, สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์, 3 มีนาคม 2567) ส่งผลดีในด้านความโปร่งใส ผลคะแนนที่ออกมามีความน่าเชื่อถือ เป็นการแสดงความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ประชาชนไม่เพิกเฉยในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และเห็นถึงความสำคัญของสิทธิที่ตนเองมีต่อการเลือกตั้ง (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง, 3 มีนาคม 2567) เมื่อประชาชนออกมามีส่วนร่วมในการตรวจสอบตามหน่วยเลือกตั้ง ส่งผลดีต่อความโปร่งใสในการนับคะแนน ประชาชนเกิดความสบายใจต่อผลของคะแนนที่ออกมา เพราะผ่านกระบวนการตรวจสอบจากภาคประชาชน มีความรู้สึกว่าเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เป็นการมีส่วนร่วมที่สามารถทำได้และมีประโยชน์ต่อส่วนรวม (สัมภาษณ์, ชิโนรส วงศ์สุรินทร์, 3 มีนาคม 2567)

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งตามจุดต่าง ๆ ใกล้บ้าน เป็นการแสดงเจตนารมณ์ในด้านดีเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงของผลการนับคะแนน เพื่อให้ผลออกมามีความยุติธรรมและความโปร่งใส สะท้อนความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนมากยิ่งขึ้น (สัมภาษณ์, อภิสิทธิ์ เสนาฤทธิ์, 3 มีนาคม 2567) ด้วยการตรวจสอบของประชาชนที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ว่า ประชาชนเพียงต้องการผลสรุปที่มีความน่าเชื่อถือ มิใช้การตรวจสอบที่เป็นการจับผิดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ และต้องการให้การทำงานนั้นเกิดความมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สัมภาษณ์, เนตรนภา เขียวมุ่ย, 3 มีนาคม 2567) การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการนับคะแนนจะช่วยเพิ่มความโปร่งใสและน่าเชื่อถือในกระบวนการเลือกตั้ง เมื่อมีการตรวจสอบจากประชาชนอาจช่วยลดความเสี่ยงในการมีการฉ้อฉลหรือการทุจริตในการนับคะแนน (สัมภาษณ์, ปัญจพล หสิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567) อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบเลือกตั้งและการปกครอง สร้างชุมชนที่มีส่วนร่วมจากประชาชน เกิดชุมชนที่มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อกระบวนการเลือกตั้ง เกิดความตื่นตัวของประชาชนต่อการนับผลคะแนน โดยสามารถสังเกตได้จากการเลือกตั้งที่ผ่านมา ปี 2562 ประชาชนมีความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งเพิ่มมากยิ่งขึ้น (สัมภาษณ์, พิชิตา ทองจันทร์, 28 กุมภาพันธ์ 2567) สมัครใจในการมีส่วนร่วม เป็นอาสาคอยรายงานผลการนับคะแนน ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพราะเล็งเห็นถึงความโปร่งใสยุติธรรม และอยากให้

กระบวนการเลือกตั้งเป็นไปด้วยความน่าเชื่อถือ ประชาชนสามารถวางใจต่อผลของคะแนนการเลือกตั้งนั้นได้ (สัมภาษณ์, พิชานันท์ ทองจันทร์, 26 กุมภาพันธ์ 2567)

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งในจุดต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงความตื่นตัวทางการเมืองของภาคประชาสังคม เกิดความใส่ใจเรื่องการเมืองมากขึ้น และเป็นภาพสะท้อนระหว่างความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้งในด้านความการสร้างความยุติธรรมโปร่งใส เกิดผลดีต่อผลคะแนนที่ออกมามีความยุติธรรม ลดข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการทำงานของเจ้าหน้าที่ ลดข้อสงสัยของประชาชนต่อผลการนับคะแนน และเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการควบคุมกระบวนการเลือกตั้งของประชาชน

ผู้วิจัยได้สรุปสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ได้ดังสรุปผังมโนทัศน์ที่ 4.4

แผนภาพที่ 4.4 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง

การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง มิใช้การตรวจสอบเพื่อจับผิดการทำงานของเจ้าหน้าที่ แต่เพื่อต้องการให้การทำงานนั้นเกิดความละเอียดรอบครอบโปร่งใสตรวจสอบได้ สร้างความสบายใจให้กับประชาชน และนอกจากทำให้เกิดความเป็นธรรมแล้วยังมีส่วนช่วยให้ผลของการนับคะแนนออกมาอยากถูกต้องและเสอมภาคกัน เพราะการตรวจสอบมิใช้เป็นการเลือกตรวจสอบเฉพาะพรรคใด แต่เป็นการตรวจสอบโดยรวมอย่างเสมอภาคกันทั้งหมด มีการนำสื่อออนไลน์มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์และเกิดการกระจายข้อมูลข่าวสารกันอย่างทั่วถึง ประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้เข้ามีส่วนร่วมได้รับข้อมูลข่าวสาร สร้างความหน้าเชื่อถือถูกต้อง ลดข้อสงสัยกังวลใจ การออกมามีส่วนร่วมโดยมากจะเป็นรูปแบบของการเป็นจิตอาสา สมัครใจในการเป็นผู้ตรวจสอบเป็นหูเป็นตาเพื่อสร้างความโปร่งใสยุติธรรม

4.1.5 สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการใช้สิทธิเลือกตั้ง

จากการสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งแต่ละท่านได้แสดงทัศนะไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง เป็นการมีส่วนร่วมที่ประชาชนทุกคนควรกระทำ ถือเป็นอีกหนึ่งหน้าที่สำคัญของปวงชนชาวไทย และยังเป็นวิธีการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการแสดงถึงเจตจำนงค์ของประชาชนต่อการเลือกผู้มีความรู้ความสามารถเข้ามาใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนเอง อีกทั้งยังเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ง่ายที่สุดอีกหนึ่งวิธี ประชาชนควรให้ความสำคัญถึงการมีส่วนร่วมในเลือกตั้ง เพราะหนึ่งคะแนนเสียงเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญต่อการสร้างความเปลี่ยนแปลง เป็นการกำหนดอนาคตประเทศว่าจะเป็นไปในทิศทางใด ใครจะเป็นผู้พัฒนาและแก้ปัญหาต่าง ๆ แทนคนในชาติ (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง เป็นการลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนเองสนใจ โดยเชื่อว่าเป็นคนที่เหมาะสม มีความรู้และความสามารถ เป็นวิธีการมีส่วนร่วมที่สามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย และประชาชนควรให้ความสำคัญของการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะเป็นการตัดสินเรื่องสำคัญของประเทศและสังคม ช่วยสร้างสังคมที่มีสิทธิและเสมอภาค โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง เราสามารถเลือกผู้นำที่เชื่อมโยงกับความต้องการของประชาชน ถือเป็นการแสดงพลังของประชาชนที่ต้องการเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567) เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งที่มีความเป็นสากล มีคนเคยกล่าวไว้ว่าวันที่มีการเลือกตั้งเป็นวันเดียวที่ คนจนคนรวย เศรษฐี ยาจก มีความเสมอภาคเท่ากัน กล่าวคือหนึ่งคนมีหนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงเท่าเทียมกัน ถือเป็นสิทธิของประชาชนเป็นการทำให้ประชาชนได้เลือกตัวแทนที่มีความเหมาะสมเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเอง ทั้งในระดับชาติหรือในระดับท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าในยุคปัจจุบันประชาชนมีความตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมในการ

เลือกตั้งมากขึ้น เพราะเห็นถึงความสำคัญของสิทธิของตนเอง ทำให้มีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567)

การเลือกตั้ง เป็นการที่ราษฎรใช้สิทธิของตนโหวตเลือกตัวแทนเพื่อเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเองในการปกครอง เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรการเลือกตั้งสมาชิกองค์บริหารส่วนตำบล เป็นต้น การเลือกตั้งเป็นรูปแบบของความเป็นประชาธิปไตยมีความเสรี มีความเปิดกว้างให้อิสระและต้องเป็นไปโดยบริสุทธิ์และยุติธรรมไม่มีการชี้นำหรือบังคับให้เลือก จากการเลือกตั้งใหญ่ที่ผ่านมาประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้นประชาชนให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้น แต่ในระดับท้องถิ่นกลับมีความตรงกันข้าม ประชาชนเพิกเฉยต่อการใช้สิทธิของตนเองเพื่อเลือกผู้นำในระดับท้องถิ่น การสร้างความรู้ความเข้าใจต่อการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นมีความสำคัญมาก เพราะประชาชนควรได้ทราบถึงขอบเขตของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนนั้นเป็นความรับผิดชอบในระดับท้องถิ่นที่มีความใกล้ตัวกับประชาชน (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิที่ตนเองมี เลือกผู้มีความรู้ความสามารถเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนเอง เป็นกระบวนการทางประชาธิปไตย จากการเลือกตั้งที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าประชาชนมีความตื่นตัวต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสื่อข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของประชาชน ประชาชนเริ่มมองเห็นถึงคุณค่าของสิทธิของตนเองเพิ่มมากขึ้น (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นกิจกรรมที่สำคัญและชาวบ้านสามารถมีส่วนร่วมในทางการเมืองรูปแบบนี้ได้ทุกคนเมื่ออายุครบตามที่กฎหมากำหนด เป็นสิ่งสำคัญที่ชาวบ้านควรให้ความร่วมมือ เพื่อพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ดี เมื่อเพิกเฉยต่อการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง อาจเสียสิทธิที่สำคัญต่าง ๆ ในภายภาคหน้า เช่น เมื่อต้องการสมัครรับเลือกเป็น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะมีการตรวจสอบในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้สมัคร เป็นต้น และสิทธิของเรายังมีความสำคัญต่อตัวเราเองและส่วนรวมเพราะเป็นการใช้สำหรับคัดเลือกผู้นำที่มีความเหมาะสมมาบริหารจัดการบ้านเมือง (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง เป็นสิ่งที่ประชาชนควรให้ความสำคัญ เพราะสิทธิของเราเพียงหนึ่งสิทธิก็สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นได้ เป็นสิทธิที่ใช้สำหรับคัดกรองบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถ หรือบุคคลที่ตนเองชอบในทัศนะหรือมีวิสัยทัศน์ตรงตามความต้องการของตนเอง (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567) มีความสำคัญในการสร้างสังคมและเป็นการพัฒนาระบบทางการเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้า ยิ่งผู้คนในสังคมให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากเท่าไหร่ระบบการเมืองก็จะพัฒนาเพิ่มมากขึ้น การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการมีส่วนร่วมที่ง่ายและทุกคนได้รับสิทธินี้อย่างเท่าเทียมกันตามหลักการประชาธิปไตย โดยทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของ

ตนผ่านการลงคะแนนเลือกตั้งเพื่อเลือกผู้แทนที่มีความเหมาะสมและมีสิทธิตามกฎหมายเข้ามาดำรงตำแหน่ง (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นเครื่องมือใช้สำหรับเลือกผู้มีความเหมาะสมเข้ามาดำรงตำแหน่ง ผ่านการพิจารณและไตร่ตรองจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมของผู้สมัครรับเลือก ความรู้ความสามารถ แนวความคิด และเป็นสิ่งที่คนไทยควรใส่ใจและให้ความสำคัญ (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567) อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่เพียงแต่เป็นการกระทำทางการเมืองที่สำคัญ แต่ยังเป็นการรับผิดชอบที่สำคัญของทุกคนในการพัฒนาสังคมและชุมชนให้ดีขึ้นด้วยการเลือกผู้แทนที่พึงพอใจและมีความเชื่อมั่นในการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางที่ดีที่สุดสำหรับประชาชน (สัมภาษณ์, ขวัญดาว สุมนัส, 26 มีนาคม 2567) การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งจึงมีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากเป็นการทำให้เสรีภาพและประชาธิปไตยของประชาชนเป็นจริง ในการเลือกผู้แทนของตนเองโดยไม่ต้องถูกกีดกันหรือมีข้อจำกัดจากฝ่ายใด สิทธิในการเลือกตั้งเป็นสิทธิที่สำคัญช่วยสร้างรัฐบาลที่ได้มาตรฐานเป็นส่วนช่วยส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหรือสังคมได้ (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่ดีต่อประเทศ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานทางการเมืองของคนในสังคมระบอบประชาธิปไตย การเพิกเฉยต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งมีผลกระทบต่อกระบวนการเลือกตั้งและระบบการปกครองของประเทศ บางคนอาจรู้สึกไม่พอใจในระบบการเมืองหรือผู้บริหารที่มีอยู่ ซึ่งทำให้ไม่มีความสนใจในการเข้าร่วมเลือกตั้ง แท้จริงแล้วการเลือกตั้งสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นได้ จึงควรให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมนการเลือกตั้ง (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) คือการแสดงเจตนารมณ์ของประชาชนผ่านการลงคะแนนเสียงเลือกนักการเมืองที่ตนเองเห็นว่ามี วุฒิภาวะเหมาะสม และมีความสามารถที่จะบริหารจัดการความเป็นอยู่ของประชาชนให้พัฒนาดีขึ้น จึงเป็นการมีส่วนร่วมที่สร้างคุณค่าในเชิงบวก เพื่อให้ประเทศเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น และพัฒนาระบบการเมืองการปกครอง จึงเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ประชาชนตนในชาติควรให้ความสำคัญ (สัมภาษณ์, สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์, 3 มีนาคม 2567) เห็นได้ชัดเจนว่าประชาชนมีความตื่นตัวมากขึ้น นักเรียนนักศึกษาให้ความสำคัญกับสิทธของตนเองมากขึ้น ไม่นอนหลับทับสิทธิ เข้ามีส่วนร่วมอย่างสมัครใจแข่งขัน มีการบอกต่อกันช่วยกันรณรงค์ในการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง, 3 มีนาคม 2567)

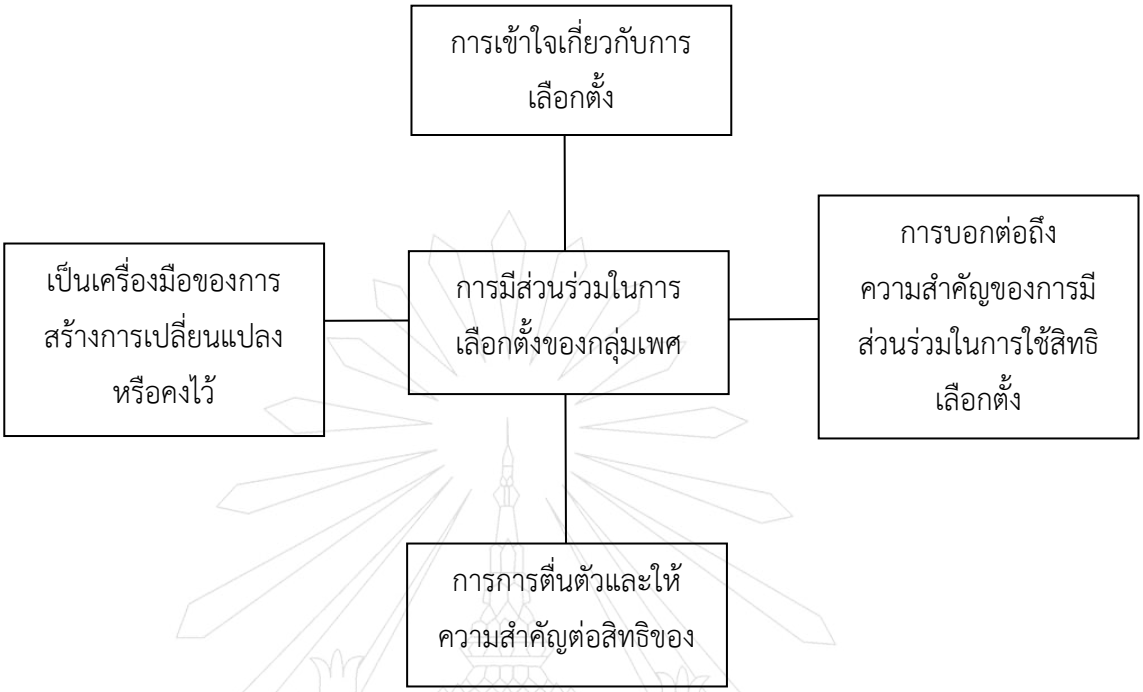
การให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ควรให้ความสำคัญทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นด้วย ในระดับท้องถิ่นมีความใกล้ตัวของเรามากที่สุด การมีส่วนร่วมในการเลือกผู้นำชุมชนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญไม่แพ้ในระดับชาติ การร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการคัดกรองผู้มีความรู้ความสามารถ

เสียสละเพื่อส่วนรวมและชุมชนย่อมส่งผลที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม (สัมภาษณ์, ชิโนรส วงศ์สุรินทร์, 3 มีนาคม 2567) การเลือกตั้งเป็นตัวกำหนดผู้บริหารทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของประชาชน การตระหนักถึงความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมจึงเป็นส่วนสำคัญที่ประชาชนไม่ควรเพิกเฉย สามารถนำนโยบายที่นักการเมืองนำเสนอมาใช้เป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินใจ (สัมภาษณ์, อภิสิทธิ์ เสนาฤทธิ์, 3 มีนาคม 2567) การมีส่วนร่วมในการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งแสดงให้เห็นว่ามีความตื่นตัวทางการเมือง และเห็นความสำคัญของการไปใช้สิทธิ์มีความศรัทธาในระบบการเมืองมากน้อยเพียงใด (สัมภาษณ์, เนตรนภา เขียวมุ่ย, 3 มีนาคม 2567) เสียงของประชาชนต่อการแสดงสิทธิที่ตนเองมีในการเลือกตั้ง เป็นส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาและพลักดันประเทศชาติและระบบการเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นก้าวหนึ่งของกระบวนการประชาธิปไตย (สัมภาษณ์, ปัญจพล หสิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567) ฉันทามติจากภาคประชาชนจึงเป็นความยินยอมพร้อมใจให้ผู้มีความรู้และความเหมาะสมได้รับหน้าในการบริหารจัดการทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จึงถือเป็นบทบาทสำคัญ โดยเฉพาะการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญให้ได้มาซึ่งตัวแทน (สัมภาษณ์, พิชิตา ทองจันทร์, 28 กุมภาพันธ์ 2567) อย่างไรก็ตามเพราะการเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัวและเชื่อมโยงต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การไม่สนใจหรือไม่มีความสนใจที่จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง การเพิกเฉยต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งอาจมีผลกระทบต่อกระบวนการเลือกตั้งและระบบการปกครอง เนื่องจากส่งผลต่ออัตราการเข้าร่วมลงคะแนนเสียงและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง (สัมภาษณ์, พิชานันท์ ทองจันทร์, 26 กุมภาพันธ์ 2567)

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนมีความตื่นตัวต่อการใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะเห็นถึงความสำคัญของสิทธิในการสร้างสังคมและเป็นการพัฒนาระบบทางการเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้า เกิดการชักชวนบุคคลอื่นให้ไปเลือกตั้งรวมถึงการเฝ้าระวังการกระทำอันก่อให้เกิดความไม่โปร่งใส ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการเลือกตั้ง โดยเฉพาะเพื่อเป็นการแสดงออกถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

เสียงของประชาชนเป็นส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาและผลักดันประเทศชาติและระบบการเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้า เกิดผลกระทบต่อกระบวนการเลือกตั้งและระบบการปกครอง การเพิกเฉยต่อการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งจึงไม่ก่อให้เกิดประโยชน์

ผู้วิจัยได้สรุปสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ได้ดังสรุปผังมโนทัศน์ที่ 4.5

แผนภาพที่ 4.5 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในการใช้สิทธิเลือกตั้ง

4.2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

4.2.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง โดยประยุกต์ใช้หลักพรหมธรรม 4

จากการสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง โดยประยุกต์ใช้หลักพรหมธรรม 4 ซึ่งแต่ละท่านได้แสดงทัศนะไว้ดังนี้

1) ด้านเมตตา (ความปรารถนาดี)

การร่วมรับฟังนโยบายของพรรคการเมืองหรือนักการเมือง จะรับฟังด้วยความเห็นอกเห็นใจและให้โอกาสในการนำเสนอมุมมองความคิดที่จะมาใช้ในการพัฒนาประเทศชาติหรือระบบการเมืองของไทย และใช้ความรู้สึกชอบหรือถูกชะตากับพรรค ที่มีแนวความคิดคล้ายคลึงกับแนวความคิดของตนเอง ก็จะเกิดการใส่ใจต่อนโยบายของพรรคที่ตนเองชอบพอเป็นพิเศษ แต่ในอีกมุมหนึ่งก็เปิดใจรับฟังแนวคิดหรืออุดมการณ์ใน

การเสนอนโยบายของพรรคการเมืองอื่น ๆ ด้วย เพื่อนำมาเปรียบเทียบในการตัดสินใจเลือกผู้แทน ความเห็นอกเห็นใจที่เกิดขึ้นต่อตัวบุคคลจะมีต่อนโยบายของพรรคที่ตนสนใจ และมีความเอื้อเฟื้อต่อแนวความคิดของนโยบายพรรคอื่น ๆ เพื่อนำมาใช้เปรียบเทียบมุมมองความคิดต่อการบริหารจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) ความสำคัญของการรับรู้ถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทางการเมือง ที่พรรคการเมืองนำเสนอต่อประชาชน ประชาชนร่วมรับฟังข้อมูลด้วยความปราถนาดี เกิดความเอ็นดูต่อพรรคการเมืองที่ตนเองพึงพอใจ เข้าร่วมรับฟังการปราศัยอย่างเต็มใจและให้ความสำคัญต่อนโยบายต่าง ๆ และนำข้อมูลที่ได้จากพรรคการเมืองมาเปรียบเทียบเพื่อใช้ในการตัดสินใจ (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567) ความปราถนาดีต่อการรับฟังนโยบายต่าง ๆ ทางการเมือง ประชาชนปราถนาดีต่อการให้โอกาสให้พรรคการเมืองต่าง ๆ ได้แสดงถึงวิธีคิดหรือการสร้างความมั่นคงให้กับประชาชน ทั้งในด้านของความเป็นอยู่และกระบวนการทางเศรษฐกิจ ปราถนาดีที่จะมีส่วนร่วมในการรับฟังนโยบายที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคม (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567)

การเข้าร่วมรับฟังนโยบายทางการเมืองด้วยความปราถนาดี เป็นความปราถนาดีที่ต้องการเห็นถึงความสามารถของนโยบายที่บรรดาพรรคการเมืองออกแบบมาเพื่อแก้ไขปัญหาว่าสามารถนำมาใช้ได้จริงมีมากน้อยเพียงใด อยากให้พรรคการเมืองผู้ออกแบบนโยบายเห็นถึงสภาพของปัญหาที่ประชาชนต้องเผชิญอยู่และแนวทางของการนำนโยบายมาใช้มีขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยากและสามารถปฏิบัติได้เลย ไม่ต้องผานกระบวนการที่มากมายเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้า ทันเวลาต่อการแก้ปัญหาที่แท้จริง ประชาชนจึงปราถนาดีต่อการเข้าร่วมรับฟังนโยบายของพรรคการเมืองที่มีแนวความคิดในการกำหนดนโยบายโดยเห็นประชาชนเป็นหลักไม่ใช้ออกแบบนโยบายเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มของตนเอง (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) อย่างไรก็ตามในเขตอำเภอบ้านแพ้ว ถ้าเป็นการรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองแล้ว ประชาชนในเขตนี้จะร่วมรับฟังโดยมีปัจจัยที่สำคัญคือตัวบุคคล ประชาชนเกิดความรู้สึกเมตตาต่อตัวบุคคลนั้น จึงส่งผลให้เมืองนักการเมืองนั้นเสนอนโยบายใดประชาชนก็จะให้ความสนใจเข้าร่วมรับฟังอย่างตั้งใจ และยังช่วยประชาสัมพันธ์ต่อไปยังผู้รู้จักอื่น ๆ อีกด้วย เป็นความปราถนาดีในการรับฟังเพราะมีปัจจัยในเรื่องของความชอบต่อตัวนักการเมือง (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567) ชาวบ้านรับฟังการหาเสียงเลือกตั้งโดยการชูนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมืองด้วยความปราถนาดี เพราะเป็นส่วนได้ส่วนเสียที่ชาวบ้านจะได้รับจากนโนบายที่อาจนำมากำหนดเพื่อใช้ในทางปฏิบัติ (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงเลือกตั้งเป็นหนึ่งสิ่งที่สำคัญในการสร้างสังคมที่มีความเป็นธรรมและเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน โดยการให้โอกาสแก่ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการรับฟัง เสนอ

ความคิด ซึ่งสามารถช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความไววางใจ นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมการเข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567) การประยุกต์ใช้หลักเมตตา คือความปรารถนาดีที่จะเข้าร่วมฟัง เพื่อให้นักการเมืองผู้เสนอนโยบายนำเสนอแนวความคิดหรือแนวของนโยบายว่าสามารถดำเนินการไปในทิศทางใด หรือนโยบายนั้นตอบโจทย์ต่อความต้องการของประชาชนหรือไม่ ไม่เป็นนโยบายขายฝันเพื่อหลอกให้ประชาชนเลือก การรับฟังอย่างปรารถนาดีช่วยให้รับฟังได้อย่างเปิดใจใช้เหตุผลเพื่อรับฟัง ทำให้ได้ข้อมูลที่จะใช้สำหรับตัดสินใจเลือกนักการเมืองผ่านการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยมีความรอบครอบ ไม่ใช้อารมณ์ในกาตัดสินใจ (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567) การรับฟังนโยบายแบบปรารถนาดี จึงเป็นการตั้งใจฟังนักการเมืองนำเสนอนโยบายผ่านการปราศัย หรือการพบปะประชาชนในการลงพื้นที่หาเสียงอย่างตั้งใจโดยปราศจากการตัดสิน การรับฟังไม่เพียงแต่จะฟังสิ่งที่นักการเมืองสื่อมาเพียงอย่างเดียว แต่เกิดการสักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับนโยบายด้วยเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้นกับผู้อื่น เป็นความปรารถนาดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่น (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567) ความปราถนาดีต่อการรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นการรับฟังแบบเปิดใจ เข้าใจความต้องการนำนโยบายมาใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาให้กับประชาชน เปิดใจฟังในแบบที่สามารถรับฟังได้ทุกนโยบาย เพื่อนำมาเป็นปัจจัยต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ (สัมภาษณ์, ขวัญดาว สุมนัส, 26 มีนาคม 2567) ความตั้งใจทำความเข้าใจในประเด็นที่สำคัญของนโยบาย มีการพูดให้กำลังใจนักกการเมืองที่อาสามารับใช้ประชาชน ปรารถนาดีให้เขาได้รับเลือกและเข้ามาทำหน้าที่อย่างสุดความสามารถ (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) ทำให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความเข้าใจในมุมมองของการรับฟังผู้นำเสนออย่างเป็นมิตร เปิดใจฟังเพื่อให้นักการเมืองนำเสนอนโยบายต่าง ๆ โดยไม่ขัดข้องเมื่ออยู่ในช่วงนำเสนอ เป็นผู้ฟังที่ดีเข้ามีส่วนร่วมอย่างเต็มใจปราศจากอคติ (สัมภาษณ์, จิรายุทธ์ แสนบุญศิริ, 22 กุมภาพันธ์ 2667) เพื่อให้บรรยากาศในการมีส่วนร่วมเป็นไปได้ด้วยดี โดยทั่วไปประชาชนก็จะมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน มีมิตรไมตรีต่อนักการเมืองอย่างเสมอภาค เพราะมีความเข้าใจว่านักการเมืองมีจุดประสงค์อาสาพัฒนาบ้านเมืองและดูแลประชาชน (สัมภาษณ์, สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์, 3 มีนาคม 2567) การมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายการหาเสียง แบบปรารถนาดี จึงสร้างความมีส่วนร่วมที่เป็นมิตรไมตรีซึ้งกันและกันระหว่างชาวบ้านและนักการเมือง และเป็นการมีส่วนร่วมที่ประชาชนสามารถเข้าร่วมได้ง่ายและสะดวก (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง, 3 มีนาคม 2567) ประชาชนควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมด้านนี้ เพราะเป็นสิ่งที่ประชาชนควรทราบถึงแนวทางของนโยบาย เพื่อนำมาใช้เป็นทางเลือกเมื่อต้องมีการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมในการรับฟังนโยบายการหา

เสียงก็สามารถเข้าถึงได้ง่ายมีช่องทางในการมีส่วนร่วมได้หลายช่องทาง (สัมภาษณ์, ชิโนรส วงศ์สุรินทร์, 3 มีนาคม 2567)

กล่าวโดยสรุป ความปรารถนาดีที่ใช้สำหรับการมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ความปรารถนาดีที่มีต่อตัวบุคคล เกิดการมีส่วนร่วมแบบปรารถนาดีต่อตัวนักการเมือง เห็นถึงความตั้งใจ ความรู้ความสามารถ วิสัยทัศน์ เกิดความเอ็นดูรักใคร่จึงเข้ามีส่วนร่วมอย่างตั้งใจรับฟังการนำเสนอนโยบายอย่างเปิดใจและเปิดโอกาส เมื่อมีกิจกรรมก็จะเข้าร่วมอย่างสมัครใจสนับสนุนผู้อาสาสมัครรับเลือกตั้ง ด้านต่อมาเป็นความปรารถนาดีต่อส่วนรวมและสังคม ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงพัฒนาที่ดีขึ้นปรารถนาให้ตนเองผู้อื่นและสังคมมีความสุข มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้ง เพื่อนำมาใช้เป็นทางเลือกเมื่อต้องมีการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และเห็นว่าการมีส่วนร่วมทำให้สังคมและประเทศชาติเกิดการพัฒนามากขึ้น ประชาชนตื่นตัวมากขึ้นการกำหนดนโยบายก็จะมีความรอบครอบและมองเห็นความเป็นจริงสามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริง

2) ด้านกรุณา (ความเกื้อกูลสงสาร)

ความเกื้อกูลสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการรับฟังนโยบายของพรรคการเมือง รูปแบบของการให้ความสนใจหรือสละเวลาในการเข้าร่วมรับฟังในกรณีมีการจัดตั้งเวทีปราศัย หรือ โดยทั่วไปประชาชนจะให้ความสนใจต่อนโยบายของพรรคการเมืองใหญ่ ๆ เป็นหลัก การเปิดพื้นที่หรือให้โอกาสในการรับฟังข้อคิดเห็น แนวทางของนโยบายจากพรรคเล็ก ก็เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการรับฟังนโนบายทางการเมืองของพรรคการเมือง นอกจากนั้น พรรคการเมืองควรให้ความสำคัญกับการรับฟังผลตอบรับและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากภาคประชาชนหรือผู้สนันสนุนด้วยความเกื้อกูลซึ้งกันและกัน พร้อมที่จะทำการปรับเปลี่ยนนโยบายหรือแก้ไขแนวความคิดตนเองให้เกิดความเหมาะสมตามสถานการณ์ด้วย (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567) การเข้าร่วมรับฟังนโยบายทางการเมือง ในรูปแบบสื่อออนไลน์ การนำเสนอผานสื่อต่าง ๆ เช่น รายการทีวี แผ่นพับ ลานกิจกรรมเวทีปราศัย เป็นการมีส่วนร่วมด้วยความเกื้อกูล เห็นถึงความตั้งใจในการเสนอตนเองเข้ามาทำงานบริหารจัดการบ้านเมือง เกื้อกูลต่อพรรคการเมืองหรือต่อตัวนักกาเมืองโดยไม่ได้เลือกว่าเป็นพรรคใด ให้การมีส่วนร่วมแบบเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกัน (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การรับฟังนโยบายที่ใช้สำหรับหาเสียงเลือกตั้งอย่างมีความเกื้อกูล ให้โอกาสในการรับฟังอย่างเปิดใจ ไม่ฝักใฝ่พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง เพื่อนำการเสนอนโยบายที่ได้รับรู้มาใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองที่ตนเองชื่นชอบและนโยบายมีความตรงต่อความต้องการ (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การรับฟังนโนบาย

ด้วยความเกื้อกูลต่อตัวนักการเมืองที่ตนเองชอบ ด้วยความที่นักการเมืองคนนั้นเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถตรงต่อความต้องการหรือถูกใจตนเอง ก็จะมีความสนใจในการรับรู้ข้อมูลของนโยบายที่นักการเมืองคนนั้นสังกัดพรรคอยู่เป็นพิเศษ (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้งแบบเกื้อกูล คือการให้ความร่วมมือในการรับฟังนโยบายต่าง ๆ ที่นักการเมืองนำเสนออย่างตั้งใจในทุกช่องทางที่เราสามารถมีส่วนร่วมได้ เช่น ช่องทางออนไลน์ จากรายการข่าว จากการปราศัย จากขบวนการหาเสียงของนักการเมือง ให้ความร่วมมืออย่างเกื้อกูลต่อตัวนักการเมืองที่มีความตั้งใจในการลงสมัครคัดเลือก เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาปากท้องให้กับพี่น้องประชาชน (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การเกื้อกูลที่มีต่อผู้นำเสนอนโยบายในการหาเสียง ชาวบ้านเกื้อกูลรับฟังด้วยความตั้งใจ ให้เกียรติผู้นำเสนอ (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) ให้ความร่วมมืออย่างเต็มใจ รับฟังอย่างเปิดโอกาส ฟังผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ หรือรับฟังจากการประกาศหาเสียงของนักการเมืองที่มีการเสนอนนโยบายให้กับประชาชน (สัมภาษณ์, ขวัญดาว สุมนัส, 26 มีนาคม 2567) เป็นความร่วมมือในการมีส่วนร่วมรับฟังทั้งรูปแบบที่เป็นการมีส่วนร่วมผ่านช่องทางออนไลน์และแบบเผชิญหน้า เพราะมองว่านโยบายมีความสำคัญกับสภาพความเป็นอยู่ (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง, 3 มีนาคม 2567) เป็นความเกื้อกูลรับฟังโดยให้ความร่วมมือไม่เมินเฉยมีการติดตามข่าวสารในช่องทางต่าง ๆ ที่สามารถทำได้ มีความสนใจเรื่องเกี่ยวกับนโยบายเพราะเป็นสิ่งที่สามารถทำให้ทราบแนวทางการดำเนินงานของพรรคการเมืองนั้นและการกระทำที่เกี่ยวกับปัญหาหรือเรื่องที่สำคัญต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน (สัมภาษณ์, เนตรนภา เขียวมุ่ย, 3 มีนาคม 2567) เมื่อมีโอกาสในการเข้าร่วมรับฟังนโยบายการหาเสียงของนักการเมือง ก็จะเข้ามีส่วนร่วมแบบไม่มีข้อแม้ เข้าร่วมด้วยความเกื้อกูลต่อตัวนักการเมือง เกื้อกูลต่อการร่วมมือทางการเมือง มีส่วนร่วมแบบเปิดรับความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันของผู้มีส่วนร่วมอื่น ๆ พร้อมรับฟังการนำเสนอของนักการเมืองแบบให้เกียรติและตั้งใจ (สัมภาษณ์, ปัญจพล หสิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567) การมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายที่ใช้หาเสียงของนักการเมืองเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ง่ายและสะดวก จะเห็นได้ว่าเมื่อจะมีการเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติก็จะมีสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ มากมายให้เลือกดู ทำให้เราทราบว่าแต่ละพรรคหรือนักกการเมืองแต่ละท่าน มีแนวทางการดำเนินงานไปในรูปใดบ้าง และตรงต่อความต้องการของประชาชนหรือไม่ผ่านนโยบายที่นำเสนอ ประชาชนเกื้อกูลรับฟังอย่าเปิดใจและทำความเข้าใจ (สัมภาษณ์, จิรายุทธ์ แสนบุญศิริ, 22 กุมภาพันธ์ 2667)

กล่าวโดยสรุป เมื่อมีการนำหลักความกรุณา เกื้อกูลซึ้งกันและกันมาใช้สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการรับฟังนโยบายการหาเสียงของนักการเมือง เกิดความมีส่วนร่วมแบบสนใจ เห็นใจและเข้าใจผู้นำเสนอนโยบาย เกื้อกูลในการมีส่วนร่วมแบบเต็มใจ ให้ความร่วมมือเมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถ

เข้าร่วมได้ เช่น เมื่อเกิดการซักถามข้อมูลที่มีความสำคัญ ก็เต็มใจให้ข้อมูลที่ตนเองมีอยู่ เกื้อกูลในการเป็นผู้ฟังที่ดี รับฟังอย่างตั้งใจทำให้ได้รับข้อมูลของการเสนอนนโยบายได้อย่างละเอียด เป็นต้น เมื่อมีความเกื้อกูลต่อผู้อื่น ก็เกิดการรับฟังได้อย่างเปิดโอกาส ไม่รับฟังเพียงพรรคหรือนักการเมืองที่ตนเองชื่นชอบ แต่สามารถเกื้อกูลการมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายของพรรคอื่นได้ด้วยเช่นกัน

3) ด้านมุทิตา (ความยินดี)

การแสดงถึงความยินดีต่อการนำเสนอนโยบาย หรือในรูปแบบของการยินดีต่อผู้ปราศัยในการแสดงวิสัยทัศน์ เปิดโอกาสให้นักการเมืองที่มีความรู้ความสามรถได้กล่าวหรือนำเสนอนโยบายบายที่จะนำมาใช้บริหารจัดการต่อปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวของประชาชนและภาพรวมของประเทศชาติ แสดงความชื่นชมต่อวิสัยทัศน์ของผู้นำเสนอ การให้ความสำคัญกับความโปร่งใส่ของนโยบาย รูปแบบการสื่อสารที่มีความน่าชื่นชม ในการรับฟังในโยบายของพรรคการเมืองในช่องทางต่าง ๆ ใช้จิตใจที่ยินดีต่อความรู้ความสารถของวิสัยทัศน์ อุดมการณ์ของพรรคการเมืองต่าง ๆ ที่ออกมานำเสนอหรือช่วยกันผลักดันแนวทางการแก้ไขปัญหาในประเด็นที่หลากหลายของสังคม (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การเข้าร่วมรับฟังนโยบายทางการเมืองด้วยความยินดี รับฟังอย่างตั้งใจ ให้เกียรติผู้นำเสนอนโยบาย ตั้งใจเราฟังและมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมที่จัดขึ้น ยินดีต่อข้อมูลต่าง ๆ ของนโยบาย เช่น กระบานการในการดำเนินนโยบาย ข้อมูลสำคัญของนโยบาย ความตอบโจทย์ของนโยบายต่อสภาพปัญหา ยินดีต่อนักการเมืองที่เสนอตัวเข้ามาเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบาย ยินดีต่อวิสัยทัศน์ ความรู้ความสามารถของนักการเมือง (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

ด้านความมุทิตายินดี เป็นการเข้าร่วมรับฟังอย่างมีจิตใจที่ยินดี ยินดีเป็นผู้รับฟังที่ดี ในรูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมปราศัยนโยบายทางการเมืองของพรรคการเมืองก็จะเข้าร่วมด้วยความยินดี สีว่วนร่วมในการให้ข้อมูลที่สำคัญเพื่อให้พรรคการเมืองนำข้อมูลที่ได้จากการจัดกิจกรรมไปเป็นแนวทางในการออกแบบนโยบายใหม่ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เป็นทั้งผู้ให้ข้อมูลและผู้รับข้อมูลอย่างยินดีต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการร่วมรับฟังนโยบายต่าง ๆ ทางการเมือง เพราะนโยบายเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับสภาพการเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การรับฟังนโยบายทางการเมืองด้วยความยินดี ส่วนใหญ่เป็นการทำในลักษณะของความเป็นมิตรและมีความเคารพต่อการนำเสนอนโยบาย ซึ้งอาจเกิดจากความเข้าใจในความสำคัญของการสื่อสารและการนำเสนอข้อมูลที่มีความชัดเจนตรงต่อประเด็นที่ตนเองสนใจ เมื่อมีการตอบสนองในเชิงบวกจากอีกฝ่าย มักจะช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีและเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนานโยบายให้ดียิ่งขึ้น (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567)

เมื่อนโยบายมีความสำคัญและเป็นปัจจัยที่ใช้สำหรับการตัดสินใจเลือกนักการเมืองแล้ว การรับฟังนโยบายจึงจำเป็นที่ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในด้านนี้ ดังนั้นประชาชนจึงมีความยินดีต่อการเข้าร่วมรับฟังนโยบายที่ใช้สำหรับการหาเสียงของนักการเมือง เพราะการยินดีต่อการเข้าร่วมรับฟังจะช่วยให้รับฟังการเสนอนโยบายอย่างเปิดใจ และนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจได้ การร่วมรับฟังสามารถกระทำได้หลากหลายรูปแบบในยุคปัจจุบัน เช่น ภาพสื่อสังคมออนไลน์ ภาพในใบปลิวแผ่นพับ ผ่านขบวนการปราศัย เป็นต้น (สัมภาษณ์, ขวัญดาว สุมนัส, 26 มีนาคม 2567) ดังนั้นการร่วมรับฟังอย่างยินดี ปิติต่อแนวความคิดของการชูนโยบายที่ตอบโจทย์ต่อประชาชน ยินดีรับฟังด้วยความตั้งใจเพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินใจเลือก (สัมภาษณ์, ชิโนรส วงศ์สุรินทร์, 3 มีนาคม 2567) ยินดีในการมีส่วนร่วมด้านต่าง ๆ ที่ชาวบ้านสามารถกระทำได้ เช่น เป็นกระบอกเสียงบอกต่อนโยบายที่น่าสนใจต่อชุมชนของตนเอง เป็นต้น (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567)

ความยินดีในการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นช่องทางที่ทำให้เราได้ทราบว่าพรรคการเมืองมีแนวทางสำหรับใช้ดำเนินงานเพื่อประชาชนไปในทิศทางใดแบบใดบ้าง การมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายยังทำให้เราทราบถึง ทัศนคติของผู้นำเสนอหรือนักการเมืองว่ามีวิสัยทัศน์เชิงบวกและพร้อมที่จะทำงานให้ประชาชนมากน้อยเพียงใด (สัมภาษณ์, เนตรนภา เขียวมุ่ย, 3 มีนาคม 2567) ยินดีให้ความร่วมมือในการรับฟังนโยบายในการหาเสียง เป็นการมีส่วนร่วมที่ทำได้ง่ายและมีผลต่อตัวประชาชนมากที่สุด เพราะนโยบายเปรียบเสมือนเครื่องมือสำคัญในการช่วยสร้างความเข้าใจร่วมกันในหมู่ชาวบ้านหรือประชากรทั้งหมด เพื่อให้สามารถร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาหรือสร้างโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567) จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการประชาสัมพันธ์นโยบายต่าง ๆ ในการหาเสียง ทั้งรูปแบบที่นักการเมืองลงพื้นที่พบปะประชาชน หรือ ผ่านรายการข่าว สื่อออนไลน์ ประชาชนมักจะยินดีต่อการรับฟัง ยิ่งเป็นพรรคการเมืองหรือนักการเมืองที่ตนเองมีความชื่นชอบก็จะมีความสนใจและตั้งใจมีส่วนร่วมมากเป็นพิเศษ (สัมภาษณ์, ปัญจพล หสิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567) ประชาชนมักมีความสุขและความพึงพอใจเมื่อมีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการรับฟังนโยบายที่บรรดานักการเมืองใช้หาเสียง โดยความยินดีนี้ส่วนใหญ่มักเกิดจากความรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมนั้นมีค่าและสามารถมีผลกระทบที่ดีต่อตนเองหรือต่อผู้อื่นได้ (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

กล่าวโดยสรุป ความยินดีเป็นส่วนสำคัญของการมีส่วนร่วม เป็นการมีส่วนร่วมแบบเป็นมิตรไมตรีต่อกัน ยินดีรับฟังด้วยความตั้งใจเพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินใจ การนำเสนอข้อมูลที่มีความชัดเจน โดยข้อมูลเหล่านั้นเป็นข้อมูลที่ตนเองมีความสนใจความยินดีรับฟังจึงเกิดขึ้น เมื่อการมีส่วนร่วมรับฟัง

นโยบายเป็นไปด้วยความเต็มใจสมัครใจจากประชาชน บรรยากาศของการมีส่วนร่วมก็จะเป็นไปได้ด้วยดี ผู้พูดสามารถพูดอธิบายได้อย่างกระชับ ราบรื่น ผู้ฟังรับฟังอย่างตั้งใจ และเกิดความเป็นมิตรไมตรีต่อกัน

หลักมุทิตา ความยินดี พลอยยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข ประชาชนใช้สำหรับการมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายการหาเสียงของนักการเมือง คือการยินดีกับนักการเมืองผู้อาสาเข้ามาแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ ให้กับประชาชนและพัฒนาประเทศชาติ ยินดีในความตั้งใจ เห็นความมีศักยภาพ มีความรู้ความสามารถ มีความเป็นผู้นำ เมื่อเขาชนะได้รับเลือกจากการโหวตเลือกตั้งให้จากประชาชนก็เกิดความยินดีต่อเขาด้วย เมื่อเกิดความยินดีต่อนักการเมืองแล้วทำให้โอกาสของการมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายต่าง ๆ ของประชาชนเพิ่มมากยิ่งขึ้น มีความตื่นตัวทางการเมืองมากยิ่งขึ้นและเห็นถึงความสำคัญของนโยบายที่รับฟัง

4) ด้านอุเบกขา (ความวางเฉย)

การวางใจเป็นกลาง ต่อการรับฟังนโยบายของพรรคการเมือง เป็นส่วนช่วยไม่ให้เกิดแนวความคิดที่เข้าข้างต่อพรรคที่ตนสนใจมากเกินไป จนไม่รับฟังแนวคิดของพรรคการเมืองอื่น การรับฟังอย่างจิตใจที่เป็นกลาง ช่วยให้สามารถเปิดใจรับฟังต่อนโยบายที่หลากหลายขึ้น ไม่ฝักใฝ่โน้มเอียงหรือสุดโต่งคลั่งไคล้มากเกินไป พร้อมรับฟังและสามารถนำมาไตร่ตรองในการตัดสินใจ ในมุมของพรรคการเมืองและนักการเมือง การวางใจเป็นกลางนอกจากจะรับฟังสภาพปัญหาของกลุ่มใหญ่เป็นหลัก ต้องเปิดใจและให้ความสำคัญต่อประชาชนกลุ่มอื่นด้วยเช่นกัน เช่น การรับฟังสภาพปัญหาของกลุ่ม LGBTQ+ ที่มีสภาพปัญหาที่แตกต่างหลากหลายออกไปจากกลุ่มผู้ชายและผู้หญิง สภาพปัญหาของชนกลุ่มน้อย ชนเผ่า ความหลากหลายทางเชื้อชาติ เป็นต้น (สัมภาษณ์, จิรายุทธ์ แสนบุญศิริ, 22 กุมภาพันธ์ 2667) การไม่โน้มเอียงต่อความชอบพอในพรรคการเมือง ส่งผลให้การรับฟังข้อมูลนโยบายหรือแนวทางของนโยบายจากหลาย ๆ พรรคการเมืองมีความเป็นกลาง ฟังความเห็นของคนที่ทำหน้าที่ออกนโยบายว่ามีข้อดีข้อเสียอย่างไรอย่างไม่เอนเอียงเข้าข้าง อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) ไม่ฝักใฝ่พรรคการเมืองใดโดยความชอบส่วนตัว จะทำให้ผู้เข้าร่วมรับฟังมีโอกาสได้รับรู้ถึงแนวทางของการชูนโยบายว่ามีความสัมพันธ์กับสภาพปัญหาจากความจริงหรือไม่ นโยบายของพรรคใดสามารถนำมาใช้ให้เป็นรูปธรรมได้ หรือเป็นเพียงแค่โมเดลแต่ไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง ประชาชนสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการรับฟังมาใช้เป็นแนวทางหรือทางเลือกในการตัดสินใจ (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567)

การมีส่วนร่วมในการรับฟังนโนบายในการหาเสียง แบบหลักอุเบกขา คือการวางใจเป็นกลาง คือ การตอบสนองต่อนโยบายหรือรับฟังและแสดงความคิดเห็นโดยไม่มีความสุดแสง การรับฟังแบบเป็นกลางสามารถแสดงถึงการยอมรับความเห็นหรือนโยบายที่แตกต่างจากความคิดของเรา โดยที่เรายังคงสามารถแสดงความคิดเห็นหรืออารมณ์ของเราในทางที่สุภาพและมีความสำคัญได้ (สัมภาษณ์, พิชิตา ทองจันทร์,

28 กุมภาพันธ์ 2567) การวางใจเป็นกลางเมื่อนำมาใช้สำหรับการมีส่วนร่วมในการรับฟังนโยบายการหาเสียงของนักการเมือง คือการรับฟังนโยบายของนักการเมืองจากหลาย ๆ พรรคแบบเป็นกลาง รับฟังอย่างเสมอภาคเท่ากันของทุกพรรคอย่างเป็นกลาง (สัมภาษณ์, ปัญจพล หสิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567) ทำให้รับฟังได้อย่างเปิดใจในทุก ๆ พรรคที่นำเสนอนโยบาย และสามารถนำข้อมูลที่ได้มาหาทางเลือกที่ดีและตรงต่อความต้องการของตนเองมากที่สุด (สัมภาษณ์, พิชานันท์ ทองจันทร์, 26 กุมภาพันธ์ 2567)

การประยุกต์ใช้ความเป็นกลางในการรับฟัง รับฟังผู้รับลงสมัครเลือกตั้งที่นำเสนอนโยบายอย่างเท่าเทียมกัน ว่าแต่ละพรรคมีการนำเสนอนนโยบายต่าง ๆ อย่างไรบ้าง นโยบายมีความครอบคลุมต่อบุคคลมากน้อยเพียงไร (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นการเปิดใจและเปิดโอกาสให้นักการเมืองผู้ลงรับสมัครคัดเลือกทุกท่านได้นำเสนอนโยบายที่เขามีความตั้งใจคิดมาสู่ประชาชน (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567) และยังเป็นประโยชน์โดยทำให้มีความให้ความสำคัญกับการฟังเสียงของทุกนักการเมือง เช่น การฟังความคิดเห็นของนักการเมืองในการจัดทำนโยบายที่มานำเสนอ การให้พื้นที่ในการสื่อสารของนักการเมือง เปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ตลอดจนการออกมาสื่อสารกับประชาชนให้มีการรับฟังและแสดงความคิดเห็นในแง่มุมต่าง ๆ เมื่อมีความเป็นกลางก็สามารถรับฟังนโยบายที่มีการกำหนดหรือแนวทางที่แตกต่างกันออกไปของพรรคการเมืองแต่ละพรรคได้ ไม่เป็นการยึดถือแต่เพียงพรรคเดียว (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) อย่างไรก็ตาม การเป็นกลางในการรับฟังการหาเสียงมีความสำคัญอย่างมากในการสร้างสังคมที่มีความให้โอกาสแก่ผู้อื่น เช่น เมื่อนักการเมืองนั้นเป็นหน้าใหม่ที่เพิ่งลงสนาม มีการนำเสนอนโนบายสำหรับหาเสียงก็มีส่วนร่วมรับฟังนักการเมืองผู้นั้นด้วยความตั้งใจไม่ต่างจากนักการเมืองหน้าเดิม ใช้หลักของความเป็นกลางในการรับฟังเพื่อไม่ให้เกิดการเข้าข้างจนไม่มองเห็นนโยบายที่นำเสนอนั้นบ้างครั้งส่งผลเชิงลบ (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567) จึงควรเปิดกว้างและเปิดรับได้ในทุกมุมมองความคิด เพราะการกำหนดนโยบายมาจากการเล็งเห็นถึงปัญหาหรือเห็นถึงกลุ่มผู้ต้องการความช่วยเหลือ และพรรคการเมืองนั้นนำปัญหาเหล่านั้นมาหาวิธีสำหรับช่วยในการแก้ให้ เมื่อต้องมีส่วนร่วมในการรับฟัง จึงต้องรับฟังอย่างเปิดรับความคิดเชิงนโยบายที่หลากหลาย และนำมาวิเคราะห์เพื่อใช้สำหรับตัดสินใจ (สัมภาษณ์, ขวัญดาว สุมนัส, 26 มีนาคม 2567)

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ใช้หลัก อุเบกขาสำหรับมีส่วนร่วมในการรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง ประชาชนนำหลักของการวางใจเป็นกลางมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้การรับฟังเป็นไปอย่างเปิดรับและเปิดใจ รับฟังนโยบายที่มีความแตกต่างกันของบรรดานักการเมืองของแต่ละพรรค นโยบายเดียวกันแต่อาจมีการกำหนดวิธีการนำมาปฏิบัติที่แตกต่างกัน ทำให้การรับฟังไม่เกิดอคติแต่ฟังเพื่อนำมา

เปรียบเทียบ วิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ ทำให้การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นอย่างเป็นกลาง รับฟังแนวคิดได้อย่างอิสระไม่เลือกที่รักมักที่ชัง รับฟังได้ทุกพรรคการเมือง เกิดการฟังและเข้าใจความคิดเห็นและจุดมุ่งหมายของนักการเมืองโดยไม่ใช้อารมณ์และความรู้สึก และไม่เอาเรื่องส่วนตัวหรืออคติมารบกวน ไม่ยึดถือแต่เพียงนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ตนเองชอบ

การมีส่วนร่วมรับฟังด้วยใจเป็นกลางมักต้องสร้างความเข้าใจและความรู้สึกและอารมณ์ของผู้อื่นนำใจเขามาใส่ใจเรา ให้ความสำคัญกับการฟังด้วยใจเป็นกลางมีส่วนช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดี และทำให้การสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยประยุกต์ใช้หลักพรหมธรรม 4

จากการสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยประยุกต์ใช้หลักพรหมธรรม 4 ซึ่งแต่ละท่านได้แสดงทัศนะไว้ดังนี้

1) ด้านเมตตา (ความปรารถนาดี)

การแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการเมือง จะพูดคุยในประเด็นที่เป็นประเด็นสำคัญในช่วงเวลานั้น เช่น เรื่องของกระบวนการยุติธรรมในการสรรหาผู้นำทางการเมือง หรือเป็นการวิเคราห์ลักษณะของนักการเมืองที่เราชื่นชอบ แสดงออกถึงความเอ็นดู หรือเห็นด้วยต่อศักยภาพของตัวบุคคลที่เราสนใจ นำข้อมูลเรื่องนโยบายต่าง ๆ ที่บรรดาพรรคการเมืองนำเสนอมาถกกันในกลุ่มเพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนแนวความคิด โดยจุดที่เชื่องโยงต่อหลักความเมตตาของพรหมวิหาร 4 นั้น มุ่งไปที่ประเด็นการนำเสนอนโยบายเพื่อนำมาปฏิบัติ ว่ามีความเอื้ออาทรต่อประชาชนหรือไม่อย่างไร ตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนได้มากน้อยเพียงใด และตัวนักการเมืองมีความเมตตาในการออกนโยบายเพื่อคนกลุ่มน้อยมากน้อยเพียงใด เช่น นโยบายที่มีต่อกลุ่มชาติพรรณต่าง ๆ นโยบายต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นต้น (สัมภาษณ์, ปัญจพล หสิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567) การแสดงความคิดเห็นด้วยความปราถนาดีให้ผู้ที่เค้าร่วมสนทนาหรือแสดงความคิดเห็นเกิดความเข้าใจซึ้งกันและกันในประเด็นเรื่องที่กำลังพูดคุยถึงแม้ว่าจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน (สัมภาษณ์, สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์, 3 มีนาคม 2567) การพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ทางการเมืองอย่างปราถนาดี บางประเด็นในการพูดคุยผู้ร่วมพูดคุยด้วยอาจเข้าใจในประเด็นดังกล่าวอย่างคลาดเคลื่อนไม่ตรงต่อความถูกต้อง ก็จะใช้หลักความปราถนาดีแนะนำชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องให้ทราบเพื่อให้ข้อมูลที่ผู้พูดคุยด้วยเกิดความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ใช้เป็นการพูดเพื่อขัดต่อความคิดเห็นของผู้อื่น แต่เป็นการอธิบายชุดข้อมูลที่มีความเป็นจริงและถูกต้องอย่างปราถนาดี (สัมภาษณ์, อภิสิทธิ์ เสนาฤทธิ์,

3 มีนาคม 2567) การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างปราถนาดี เพื่อช่วยเสริมสร้างสังคมที่มีการแสดงออกอย่างเป็นมิตรและสร้างสรรค์ได้ โดยการเสอนเหตุผลและความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือประเด็นทางการเมืองอย่างมีระบบระเบียบจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในหัวข้อและสร้างพื้นฐานในการตกลงหรือเสนอแนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารที่ดีในความก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติให้ดีขึ้น เช่น การพูดคุยเกียวกับประเด็น นโยบายสมรสเท่าเทียมเป็นความปราถนาดีเพื่อสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นกับผู้ที่ไม่มีความรู้และมองเป็นเรื่องที่ไม่เห็นด้วย ปราถนาให้ผู้รับฟังเกิดแนวความคิดเรื่องของความเสอมภาคเท่ากันของสิทธิความเป็นมนุษย์โดยไม่มีการแบ่งแยกของเพศในเรื่องของสิทธิของคู่ชีวิตตามกฎหมาย (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง, 3 มีนาคม 2567) การพูดคุยปรึกษาหารือกันแบบปรารถนาดี การประชุมหารือกันระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่ของเทศบาลเป็นการปรึกษาหาทางออกที่ดีที่สุดให้กับปัญหา เป็นการพูดคุยแบบปราถนาดีให้เกิดการแก้ไข ชาวบ้านให้ข้อมูลของเรื่องที่กำลังพูดคุยอย่างเต็มใจ เจ้าหน้าที่เทศบาลนำข้อมูลที่ได้จากชาวบ้านมาหาแนวทางเพื่อใช้ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ชาวบ้าน (สัมภาษณ์, ชิโนรส วงศ์สุรินทร์, 3 มีนาคม 2567)

การพูดคุยเรื่องเกี่ยวกับการเมืองแบบปรารถนาดี คือการต้องการให้ผู้ที่พูดคุยด้วยได้รับความรู้ในมุมมองที่แตกต่างกัน บุคคลแต่ละคนมีแนวความคิดที่แตกต่างกัน ทำให้การพูดคุยจึงเป็นการปรารถนาดีต่อการให้ข้อมูลใหม่ๆ ที่มีความแตกต่างจากข้อมูลความคิดแบบเดิม (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567) เพื่อลดโอกาสในการสร้างความขัดแย้งหรือแตกแยกกันทางความคิด การแสดงความคิดเห็นแบบปราถรถดีจึงมีส่วนช่วยให้การพูดคุยทางการเมืองเป็นไปอย่างราบรื่นและไม่เกิดความขัดแย้งกัน พูดคุยด้วยน้ำเสียงที่เป็นมิตร ไม่ยึดติดกับความคิดของตนเองจนเกินไป รับฟังความคิดเห็นของผู้อืนอย่างเข้าใจ ปราถรถดีต่อการมอบความรู้ความเข้าใจให้กับผู้อื่นอย่างเป็นมิตรและเต็มใจ (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) เมื่อการพูดคุยประเด็นทางการเมือง เป็นไปด้วยความปรารถนาดีต่อกัน บรรยายของการพูดคุยก็จะมีความราบรื่น รับฟังกันอย่างเปิดรับ ไม่ขัดแย้งกันทางความคิด ถึงแม้ว่าจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ก็สามารถพูดคุยกันได้ด้วยความเข้าใจต่อความคิดของผู้อื่น (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) หากปรารถนาดีต่อกันแล้ว การสนทากันก็จะเกิดความเข้าใจซึ้งกันและกัน ลดความขัดแย้ง ลดโอกาสในการเกิดความรุนแรง สร้างสัมพันธ์ที่ดีในการสนทานา (สัมภารณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การเสนอแนวความคิดที่แตกต่างไปจากประเด็นที่กำลังสนทนา เป็นความเห็นต่างทางการเมือง เจตนาเพื่อต้องการให้เห็นถึงแนวความคิดที่ต่างออกไป มีเจตนาที่ดีในการแสดงความคิดเห็น ไม่ต้องการให้เกิดความแตกแยกทางความคิด (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567) ความหวังดีต่อการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เมื่อเห็นว่าเกิดความเข้าใจผิดในประเด็นต่าง ๆ

หรือเห็นว่าข้อมูลในการแสดงความคิดเห็นสามารถสร้างประโยชน์ก็พร้อมที่จะอธิบายความเข้าใจที่ตนเองมีให้กับผู้อื่นเข้าใจให้ถูกต้องด้วยความเป็นมิตรแบบปรารถดีต่อผู้อื่น (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567)

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมพูดคุยเรื่องทางการเมืองในประเด็นต่าง ๆ อย่างปราถนาดี เป็นการต้องการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้มีความสนใจ พูดคุยด้วยน้ำเสียงที่มีความเป็นมิตรไมตรี โดยไม่ใช้ความคิดของตนเองเป็นใหญ่ ปราถาดีต่อผู้ร่วมสนทนา แสดงความคิดเห็นอย่างสุภาพ ทำความเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น สร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ดี ลดการเกิดข้อขัดแย้งระหว่างการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เรื่องทางการเมืองเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและมีความชอบของบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้อง การใช้หลักของความปรารถนาดีเป็นส่วนช่วยให้การแสดงความคิดเห็นเกิดความราบรื่น ไม่มีข้อโต้แย้งแบบรุนแรง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ปรารถดีต่อกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและเกิดความรับผิดชอบต่อสังคม การพูดคุยทางการเมืองอย่างปรารถนาดี เป็นการเน้นการสร้างสรรค์และการแก้ไขปัญหาทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ โดยการพูดคุยปรึกษาหารือต่อกัน การเสนอแนวคิดหรือวิจารณ์ที่มีเหตุผล ไม่เสียดสีกัน ยอมรับความแตกต่างในมุมมองและความเห็นที่แตกต่างกัน เพราะการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในแง่มุมต่าง ๆ ได้

2) ด้านกรุณา (ความเกื้อกูลสงสาร)

ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นกรณีของการพูดคุยกันในกลุ่มเพื่อนหรือ ครอบครัว นอกจากฝ่ายผู้นำเสนอแนวความคิดเห็นของตนเองต่อการเมืองเพื่อให้ผู้ฟังได้รับฟังแล้ว ก็ควรรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเปิดกว้าง เกื้อกูลซึ่งกันและกันต่อแนวความคิดที่แตกต่างกันออกไป โดยไม่ยึดติดว่าแนวความคิดเห็นของตนเองจะต้องเป็นแนวความคิดที่ถูกต้องที่สุด แต่ยังต้องให้ความสำคัญเอื้อเฟื้อต่อการรับฟังแนวคิดของผู้อื่นด้วย ซึ้งในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นทางการเมืองโดยใช้หลักพรหมวิหารธรรม ก็เป็นส่วนที่จะช่วยให้ลดข้อขัดแย้งในระหว่างการสนทนาหรือแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นทางการเมืองลงได้ (สัมภาษณ์, อภิสิทธิ์ เสนาฤทธิ์, 3 มีนาคม 2567) การประยุกต์ใช้หลัก ความกรุณา เป็นความเกื้อกูลในส่วนของการรับฟังการแสดงความคิดเห็นของผู้ที่ร่วมแสดงความคิดเห็น ทั้งในรูปแบบของการร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองแบบเผชิญหน้ากับกลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มครอบครัว หรือในรูปแบบของการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทางออนไลน์ แสดงความคิดเห็นอย่างสุภาพให้เกียรติในความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากความคิดเห็นของตนเอง ส่งเสริมแนวความคิดที่ตนเองเห็นด้วยเพื่อให้แนวคิดดังกล่าวมีประโยชน์ต่อการสนทนา ให้ผู้ร่วมสนทนาได้รับความรู้ใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากแนวความคิดเดิม (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การพูดคุยประเด็นทางการเมืองอย่างเกื้อกูลซึ้งกันและกัน ให้เกียรติต่อ

ชุดความรู้ของผู้ร่วมสนทนา พูดคุยกันอย่างเปิดรับแนวความคิดของผู้อื่น ไม่ยึดติดว่าข้อมูลของตนเองเป็นข้อมูลที่ถูกต้องเสมอ นอกจากประเด็นดังกล่าวตนเองได้ศึกษามาจากหลายแหล่งข้อมูลและมั่นใจว่าถูกต้องก็จะนำเสนอแนวความคิดของตนเองที่ทราบมามีการอธิบายให้ผู้ร่วมพูดคุยด้วยเข้าใจถึงความถูกต้องอย่างจิตใจที่เกื้อกูล (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นการแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็นแบบให้เกียรติผู้อื่น ส่งเสริมแนวความคิดที่เป็นประโยชน์ให้เกิดความเข้าใจที่มากขึ้นในประเด็นที่กำลังแสดงความคิดเห็น เกื้อกูลข้อมูลและรับฟังข้อมูลของผู้อื่นอย่างตั้งใจ (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การประชุมหาแนวทางการแก้ไขปัญหาระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่เทศบาลเป็นการเกื้อกูลกันในด้านของข้อมูล สภาพของปัญหาที่พบเจอหรือแนวทางต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาเป็นการเกื้อกูลซึ้งกันและกันสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างชาวบ้านกับหน่วยงานของรัฐ ชาวบ้านเกื้อกูลข้อมูลเรื่องของปัญหาที่พบเจอ เจ้าหน้าที่เทศบาลเกื้อกูลแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับชาวบ้าน (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นส่วนช่วยให้ลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ เพราะพูดคุยด้วยความสุภาพเกื้อกูลความคิดเห็นซึ่งกันและกันเคารพต่อความคิดของผู้อื่น หรือสบับสนุนเกื้อกูลความคิดเห็นที่มีแนวความคิดไปในทิศทางเดียวกับตน เพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

การเกื้อกูลข้อมูลที่ใช้สำหรับพูดคุยเรื่องทางการเมือง เมื่อข้อมูลนั้นตนเองเก็บรวบรวมอย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ เพราะการพูดคุยเรื่องทางการเมืองมีความซับซ้อนและอ่อนไหว ดังนั้นการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์รวมถึงข้อมูลจากแหล่งที่มาที่เชื่อถือได้ เช่น สื่อมวลชนที่เชื่อถือได้ หรือข้อมูลจากหน่วยงานราชการและนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญ เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเรื่องของการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง (สัมภาษณ์, พิชิตา ทองจันทร์, 28 กุมภาพันธ์ 2567) และเมื่อต้องมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในหัวข้อที่ตนเองมีความรู้และความชำนาญ ก็จะเกื้อกูลข้อมูลเหล่านั้นกับผู้อื่นหรือผู้ที่มีความสนใจ เพื่อผู้ที่รับฟังหรือกำลังเก็บข้อมูลได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ (สัมภาษณ์, พิชานันท์ ทองจันทร์, 26 กุมภาพันธ์ 2567)

ความรุนแรงจากความขัดแย้งกันในด้านของความคิดจากการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองสามารถเห็นได้บ่อย หากนำหลักธรรมด้านความกรุณาต่อกันมาใช้เป็นแนวทางการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองก็จะช่วยขจัดความรุนแรงจากความขัดแย้งลงได้ (สัมภาษณ์, ชิโนรส วงศ์สุรินทร์, 3 มีนาคม 2567) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการพูดคุยทางการเมืองแบบใช้ความกรุณา ส่งผลดีเพราะเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันสร้างความเข้าใจร่วม มีส่วนร่วมกันแบบสุภาพเห็นอกเห็นใจกัน ผู้พูดถ่ายทอดให้เห็นถึงหลักสำคัญของเรื่อง ผู้รับฟังรับฟังอย่างเปิดใจเห็นใจผู้อื่น (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง, 3 มีนาคม 2567) เกื้อกูลกันในประเด็นของแนวความคิด ใครมีความคิดเห็นที่แตกต่างและรูปแบบใหม่ก็จะนำมาพูดคุย

เสนอกัน เพื่อสร้างความรูปใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับวงสนทนา (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567)

กล่าวโดยสรุป ความกรุณา เมื่อนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นส่วนช่วยให้ลดโอกาสของการเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างมีการสนทนากัน ใช้หลักความเกื้อกูลกันเสนอข้อมูลความคิดเห็นอย่างสุภาพ ให้เกียรติในความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีความแตกต่างหลากหลายกันออกไปจากความคิดเห็นของตนเอง ส่งเสริมแนวความคิดที่ตนเองและผู้อื่น เพื่อให้แนวคิดดังกล่าวมีประโยชน์ต่อการสนทนา ด้วยการคิดว่าการแสดงความคิดเห็นของตนเองจะช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความเดือดร้อน พ้นจากการได้รับความทุกข์ ห่วงใยตนเองและส่วนรวม จึงเข้ามามีส่วนร่วมรูปแบบนี้และปรับหลักธรรมด้านความกรุณมาใช้เพื่อให้การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นไปในทิศทางที่ก่อประโยชน์ต่อผู้อื่นได้

โอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งระหว่างการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองแบบเผชิญหน้า เช่น การพูดคุยเรื่องทางการเมืองกับครอบครัว กลุ่มเพื่อน หรือสื่อสังคมออนไลน์ อาจเกิดขึ้นได้ด้วยความคิดเห็นของบุคคลที่มีความแตกต่างกันออกไป การใช้หลักเกื้อกูลกันช่วยลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ เพราเป็นการให้เกียรติในการแสดงความคิดเห็นของกันและกัน ไม่ขัดต่อการแสดงออกทางความคิดของกันและกัน ก็จะทำให้บรรยากาศในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นไปได้ด้วยดีและเกิดประโยชน์

3) ด้านมุทิตา (ความยินดี)

การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทางการเมือง เมื่อเรื่องทางการเมืองที่ตนเองมีความสนใจต่อประเด็นดังกล่าวแล้วหากประเด็นนั้นมีแนวโน้มไปในทิศทางที่ตนเองคาดหวังไว้ ก็จะเกิดความยินดีต่อเรื่องดังกล่าว ทำให้เมื่อมีการแสดงออกถึงการพูดคุยในเรื่องของการเมืองก็จะพูดในเรื่องที่ตนสนใจได้อย่างปิติยินดี หรือมีความภาคภูมิต่อแนวคิดของตนเองที่มีต่อเรื่องดังกล่าว เช่น เมื่อจะต้องแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ในประเด็นทางการเมืองที่ตนเองมีความสนใจ ก็จะสามารถแสดงออกในการพูดคุยหรือคอมเม้นท์ในสื่อออนไลน์ด้วยความชื่นชม ยินดี ต่อประเด็นดังกล่าว (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การพูดคุยแสดงความคิดเห็นที่เกียวกับการเมือง หากนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ด้านความมุทิตามาใช้ จะเป็นการแสดงความคิดเห็นอย่างชื่นชมยินดี ชื่นชมยินดีต่อการบริหารจัดการของรัฐในด้านต่าง ๆ ชื่นชมความรู้ความสามารถของนักการเมืองที่มีผลงานการปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ประจักษ์ ว่าสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างสุดความสามารถ มีองค์ความรู้ที่นำมาแก้ปัญหาให้กับประชาชน (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) นอกจากจะยินดีที่จะเป็นผู้พูดเสนอแนวคิด

หรือแสดงความคิดเห็นของตนเองแล้ว ก็สามารถยินดีต่อการเป็นผู้รับฟังที่ดี รับฟังอย่างตั้งใจและให้เกียรติผู้พูด (สัมภาษณ์, ขวัญดาว สุมนัส, 26 มีนาคม 2567)

การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างยินดี ยินดีด้านข้อมูลที่ตนเองมีนำมาพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิดอย่างเต็มใจ ยินดีรับฟังผู้อื่นที่กำลังแสดงออกถึงแนวคิดของตนเองโดยไม่ขัดแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับความคิดผู้อื่นอย่างก้าวร้าว แต่ยินดีให้ข้อมูลที่เห็นต่างอย่างสุภาพเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง เมื่อแนวความคิดดังกล่าวเป็นแนวความคิดที่ตนเองมั่นใจว่าถูกต้องและต้องการให้ผู้ฟังได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567) ความยินดีที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพูดคุยปรึกษากัน เป็นภาพที่สามารถเห็นได้บ่อยจากการจัดประชุมหารือกันระหว่าชาวบ้านและเทศบาล จะเห็นได้ว่าชาวบ้านที่มาเข้าร่วมกิจกรรรมดังกล่าวมีความปิติยินดีทั้งก่อนมาและหลังจบกิจกรรม ยินดีต่อการให้ข้อมูลต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมอย่างสมัครใจ (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567) การพูดคุยประเด็นต่าง ๆ ทางการเมืองด้วยความยินดีต่อกัน ยินดีให้ข้อมูลที่สำคัญ การให้ความรู้ที่ตนเองมี หรือพูดคุยกับแบบตรงไปตรงมาเพื่อให้เห็นถึงปัญหา ทำให้ไม่มีทัศนคติที่ชอบพอบุคคลมากเกินไปจนมองไม่เห็นด้านลบ (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567) บ่อยครั้งที่การพูดคุยทางการเมืองเป็นเรื่องของการเสนอมุมมองความคิดเห็นส่วนตัว ผู้เสนอข้อมูลจึงมีความยินดีและนำเสนอข้อมูลที่ตนเองมีอย่างเต็มใจ เพื่อสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นต่อผู้ร่วมสนทนา (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

ความยินดีเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเสนอความคิดเห็นทางการเมือง เพราะคิดว่าข้อมูลของตนเองมีสามารถสร้างประโยชน์และสร้างความเข้าใจมากขึ้น (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง, 3 มีนาคม 2567) เมื่อมีโอกาสในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองก็จะเข้าร่วมด้วยความยินดีโดยไม่มีข้อแม้ เช่น เมื่อต้องแสดงความคิดเห็นของตนเองผ่านการเลือกตั้ง ก็จะเต็มใจและยินดีในการเข้าร่วมอย่างสมัครใจ เพื่อเป็นการพัฒนาระบบการเมืองและประเทศชาติ และมีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งที่ควรกระทำเพราะความคิดเห็นของประชาชนสามารถเป็นกลไกสำคัญในการนำไปพัฒนาระบบการบริหารจัดการประเทศชาติได้ (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมด้วยความยินดี คือการเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ทางการเมือง โดยไม่มีการบังคับหรือกดดันจากภายนอก เป็นการมีส่วนร่วมด้วยความยินดีส่งผลให้เกิดความสนุกสนานและความพึงพอใจในการเข้าร่วม และช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น (สัมภาษณ์, เนตรนภา เขียวมุ่ย, 3 มีนาคม 2567) การสนทนาเกี่ยวกับเรื่องราวทางการเมืองโดยให้ความเห็นหรือเสียงที่แสดงออกมามีความสุภาพและไม่กดดันให้คนอื่นต้องเห็นด้วยกับ

เรา การพูดคุยแบบยินดีทำให้เราสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันได้อย่างสันติและสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันในเรื่องราวที่เกี่ยวกับการเมือง (สัมภาษณ์, พิชิตา ทองจันทร์, 28 กุมภาพันธ์ 2567)

การพูดคุยประเด็นทางการเมืองแบบยินดี คือการสนทนาที่สร้างสรรค์ ซึ่งหมายถึงการสนทนาที่เน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันอย่างสร้างสรรค์ โดยไม่เน้นการเอาชนะ แต่เป็นการแสดงแนวคิดเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ การพูดคุยประเด็นทางการเมืองแบบยินดี คนที่เข้าร่วมมีความเปิดเผยและเคารพความแตกต่างในความคิดเห็น และพร้อมที่จะฟังและเรียนรู้จากความเห็นอื่น ๆ (สัมภาษณ์, พิชานันท์ ทองจันทร์, 26 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นการสนทนาแสดงความเห็นเรื่องทางการเมือง โดยให้ความเห็นหรือน้ำเสียงที่แสดงออกมามีความสุภาพ พูดคุยแบบยินดีเป็นทั้งผู้พูดที่ดี และพร้อมรับฟังมุมมองความคิดของผู้อื่นอย่างยินดีและแสดงออกให้เห็นว่าตั้งใจที่จะรับฟังในการแสดงความคิดเห็นของผู้อื่น (สัมภาษณ์, ปัญจพล หสิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567)

กล่าวโดยสรุป หลักมุทิตา ความยินดี สำหรับนำมาใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง คือการแสดงออกเกี่ยวกับเรื่องทางการเมืองด้วยความกระตือรือร้นและความเคารพในการสนับสนุนหรือการต่อต้านกับเรื่องที่กำลังสนทนา แสดงความยินดีในการเข้าร่วม มีความสุภาพ ให้กียรติผู้อื่น แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ มีความมีน้ำใจต่อกัน เช่น นโยบายหรือเหตุการณ์ทางการเมือง โดยไม่ใช้ความรุนแรงหรือการก่อกวน มีส่วนร่วมแบบสงบสุขให้ขึ้นในสังคม การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองด้วยความุทิตามักจะเน้นการสอดคล้องกับกฎหมาย เพื่อให้อยู่บนฐานของความถูกต้อง ยินดีให้ข้อมูลที่มีความเป็นจริงสามารถเชื่อถือได้ นำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น การเขียนจดหมายถึงผู้บริหาร การเขียนบทความในสื่อออนไลน์ หรือความยินดีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่ก่อให้เกิดความรุนแรง เพื่อสร้างการเข้าใจและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สร้างประโยชน์แก่สังคม ความยินดีที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพูดคุยปรึกษากัน เป็นภาพที่สามารถเห็นได้บ่อยเพิ่มมากขึ้น สะท้อนความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนที่มีความสนใจทางการเมืองมากยิ่งขึ้น มีการวิจารณ์หรือพุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ และมีความยินดีต่อการเข้าร่วมและยินดีในด้านของการให้ข้อมูล

4) ด้านอุเบกขา (ความวางเฉย)

การพูดคุยเรื่องต่าง ๆ ทางการเมือง ในรูปแบบเผชิญหน้ากรณีกลุ่มที่กำลังพูดคุยด้วยนั้น มีแนวความคิดที่แตกต่างไปจากแนวคิดตน ก็จะใช้การวางใจเป็นกลาง เพื่อรับฟังถึงแนวคิดของผู้ร่วมสนทนาอย่างเปิดใจ ให้โอกาสในการพูดถึงประเด็นทางการเมืองที่ผู้สนทนาสนใจและพร้อมรับฟังอย่างเปิดโอกาส (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การวางใจเป็นกลางสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อลดโอกาสของการเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงขณะกำลังพูดคุยหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมือง วางใจ

เป็นกลางเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นถึงแม้ความคิดเห็นนั้นจะไม่ตรงกับความคิดเห็นของตนเอง (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567) วางใจเป็นการต่อแนวคิดของผู้ร่วมพูดคุย รับฟังข้อมูลของผู้ร่วมพูดคุยแบบเป็นกลางไม่ฝักใฝ่เข้าข้างประเด็นใด พูดคุยด้วยเหตุผลที่เป็นจริง เพื่อลดโอกาสในความขัดแย้งขณะพูดคุยกันในกรณีที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567) การแสดงความคิดเห็นทางกรเมืองรูปแบบที่ต้องเผชิญหน้ากัน มีแนวโน้มในการนำหลักวางเฉยของพรหมวิหารธรรมมาใช้ เป็นการลดโอกาสของการเกิดวามขัดแย้งหากผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นกลุ่มขวาจัดหรือมีพฤติกรรมรุนแรง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทะเลาะกันจากประเด็นการโต้เถียงเรื่องทางการเมือง ใช้การรับฟังแบบวางเฉยสามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนาได้อย่างตั้งใจและไม่ขัดจังหวะต่อแนวความคิดของผู้กำลังสนทนาอยู่ (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การวางใจเป็นเป็นกลาง เจ้าหน้าที่เทศบาลจะนำหลักอุเบกขามาใช้เมื่อเกิดความขัดแย้งของชาวบ้านในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ ระหว่าการพูดคุยเมื่อมีการแบ่งฝั่งและโต้เถียงกันด้วยการใช้อารมณ์ จะเป็นกลางไกล่เกลี่ยข้อโต้แย้งเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดให้กับทั้ง 2 ฝ่าย เจ้าหน้าที่เทศบาลจะต้องมีความเป็นกลางไม่เอนเอียงเพราะชอบในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การวางใจเป็นกลางต่อการพูดคุยเรื่องต่าง ๆ ทางการเมือง ทำให้โอกาสในการเกิดความขัดแย้งลดลง เพราะเป็นกลางทางความคิดและการให้เหตุผล ทำให้พูดคุยกันได้อย่างไม่ติดขัด เปิดใจรับรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเป็นกลาง (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การเป็นกลางในการพูดคุยเรื่องการเมืองมีความสำคัญ เพราะมันช่วยให้สามารถสร้างพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ผู้เป็นกลางคือการสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างสำหรับผู้เข้าร่วมในการสนทนาพูดคุย เพื่อให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเสรีและไม่มีความกังวล เช่น เมื่อต้องการทราบความคิดเห็นของลูกที่มีต่อการเมือง และเปิดประเด็นการพูดคุยว่า สามารถแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ไม่ต้องกลัวว่าจะเกิดสิ่งผิด เป็นการพูดคุยกันแบบเคารพในแนวความคิดของกันและกันเป็นกลางทางความคิด เป็นต้น (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567) เพื่อให้การเสนอมุมความคิดทางการเมืองเป็นไปอย่างราบรื่น การวางใจเป็นกลางเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ช่วยสร้างบรรยายกาศการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นมิตร (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567) การมีส่วนร่วมพูดคุยเรื่องเกี่ยวกับการเมืองแบบเป็นกลางมีประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจร่วม สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และช่วยให้ปัญหาหรือความขัดแย้งทางสังคมหรือการเมืองสามารถแก้ไขหรือปรับปรุงได้อย่างสันติสุข เช่น เมื่อต้องเสนอมุมมองความคิดต่อกลุ่มเพื่อนที่มีความเห็นต่าง ก็ใช้หลักความเป็นกลางในการเสนอแนวความคิดเพื่อไม่ให้เกิด

ความโน้มเอียงทางความคิดเห็น แต่เสนอความคิดแบบสามารถพูดคุยกันได้ตลอดและไม่เกิดปัญหา (สัมภาษณ์, ขวัญดาว สุมนัส, 26 มีนาคม 2567)

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ใช้หลักคการวางใจเป็นกลางสำหรับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างสำหรับผู้เข้าร่วมในการสนทนาพูดคุยเป็นกลางไม่ฝักใฝ่เข้าข้างประเด็นใด พูดคุยด้วยเหตุผลที่เป็นจริง เพื่อลดโอกาสในความขัดแย้งขณะพูดคุยกันในกรณีที่มีความคิดเห็นที่แตกต่าง ลดโอกาสของการเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงขณะกำลังพูดคุยหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ทำให้สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมือง รับฟังความคิดเห็นทางการเมืองขณะสนทนากันได้อย่างเปิดกว้าง เปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่และมีความเป็นอิสระ สร้างบรรยากาศในการแสดงความคิดเห็นที่เป็นมิตรไมตรี

4.2.3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4

จากการสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยประยุกต์ใช้หลักพรหมธรรม 4 โดยแต่ละท่านได้แสดงทัศนะไว้ดังนี้

1) ด้านเมตตา (ความปรารถนาดี)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง เป็นภาพสะท้อนการทำงานของรัฐบาล ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หากการดำเนินงานของฝ่ายผู้มีอำนาจดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความยุติธรรมต่อทุกภาคส่วน ก็ทำให้ประเด็นการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นน้อยลง ฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายผู้ถูกประท้วง มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะรับฟังถึงสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือรับฟังเพื่อนำมากำหนดหาแนวทางออกที่สันติ แต่สำหรับฝ่ายผู้ชุมนุมแล้ว ความพอดีหรือการปฏิบัติตามข้อกฎหมายต่าง ๆ ก็ยังคงเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ไม่ใช้ความรุนแรงที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อผู้อื่น ทั้งฝ่ายผู้ประท้วงและฝ่ายผู้ถูกประท้วง และมีแนวความคิดว่าทั้ง 2 ฝ่าย ผู้ประท้วงและผู้ถูกประท้วงควรใช้หลักพรหมวิหารธรรมมาใช้ในการควบคุมตนเองให้กระทำการทางการเมืองอย่างถูกต้องและไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อผู้อื่น (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) อาจกล่าวได้ว่า การออกมาชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้านประชาชนในประเด็นต่าง ๆ มีความปราถนาดีอย่างเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพัฒนาของสภาพสังคมไปในทิศทางที่ดีขึ้น ออกมาชุมนุมเรียกร้องถึงสิทธิ์ประโยชน์ต่าง ๆ ที่ตนควรได้รับ การเร่งให้ผู้มีอำนาจหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้ทันท่วงที่ เป็นความปราถนาดีในรูปแบบของความต้องการสร้างความเปลี่ยนแปลงในทิศทางบวกให้เกิดขึ้น (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การชุมนุมทาง

การเมือง ผู้ร่วมชุมนุมไม่ได้มีความหวังว่าจะต้องเกิดความรุนแรงเพราะมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของผู้เข้าร่วมการชุมนุม เพียงแต่มีความต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือเป็นการแสดงออกให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นถึงความต้องการ เห็นถึงสภาพของปัญหา และเร่งหาทางแก้ไขไม่เพิกเฉยแบบเก่าก่อนที่ผ่านมา อยากเห็นถึงความกระตือรือล้นที่จะแก้ปัญหาให้กับประชาชนของผู้มีอำนาจ (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การชุมนุมเรียกร้องด้วยความปราถนาดี ที่ต้องการให้ผู้มีอำนาจออกมาแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น หาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน เป็นการชุมนุมที่มีจุดมุ่งมายในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นและมีความเชื่อมั่นว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อาจมาจากการต้องการเห็นถึงการปรับปรุงนโยบายของรัฐ หรือการแสดงออกเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสังคมและด้านสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ เป็นการรวมตัวชุมนุมที่มีเจตนาที่ดีและจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567)

ความปราถนาดีต่อการออกไปชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง เป็นความปราถนาดีต่อการเรียกร้องให้ผู้บริหารในระดับสูง ไม่เพิกเฉยต่อปัญหาของประชาชนที่เกิดขึ้น เพื่อให้เห็นถึงความเดือดร้อนของประชาชน ดังนั้นการออกมาชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองจึงเป็นความปรารถนาดีที่ต้องการเห็นถึงความกระตือรือล้นในการหาแนวทางหรือทางออกที่ดีที่สุดเพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจ (สัมภาษณ์, พิชานันท์ ทองจันทร์, 26 กุมภาพันธ์ 2567) เพื่อต้องการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมองเห็นถึงปัญหาของชาวบ้านและหาแนวทางแก้ไข เป็นการแสดงทางการเมืองรูปแบบหนึ่งเพื่อชี้ให้เห็นว่าชาวบ้านต้องการผู้ที่มารับผิดชอบและหาวิธีการแก้ไขให้ (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง, 3 มีนาคม 2567) การใช้ความปรารถนาดีในการชุมนุมทางการเมืองมีความสำคัญ เพราะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความเข้าใจและความเคารพต่อความแตกต่างในสังคม เราควรใช้ความปรารถนาดีเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสงบสุขในการชุมนุม โดยไม่ก่อให้เกิดความรุนแรงหรือการแตกแย่งในสังคม (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นการแสดงให้เห็นถึงการสื่อสารที่สร้างสรรค์และสร้างความเข้าใจของการออกมาชุมนุม โดยการใช้ความปรารถนาดีอาจช่วยให้คนมองเห็นสภาพของปัญหาทางการเมืองและพยายามหาวิธีแก้ไขโดยไม่ต้องใช้ความรุนแรง (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567)

การใช้ความเมตตาในการเคลื่อนไหวทางการเมือง ส่งผลที่ดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มที่มีอยู่ในสังคม และช่วยสร้างสังคมที่มีความเป็นอยู่ร่วมกันที่ดี ไม่เกิดความรุนแรง ความเมตตาหากฝั่งผู้มีอำนาจนำมาใช้เพื่อสำหรับควบคุมการชุมนุมเคลื่อนไหวของประชาชน ก็จะช่วยลดความรุนแรงและทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันที่มากขึ้นได้ (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567) การเข้ามีส่วนร่วมเพราะมีใจหวังดีปรารถนาดีต่อกัน ทั้งต่อผู้มีความคิดเห็นเดียวกัน หรือหวังดีต่อผู้เห็นต่าง หวังให้เกิดความ

เข้าใจว่าเพราะเหตุใดจึงจำเป็นต้องออกมาชุมนุมเรียกร้อง ปรารถนาดีต้องการให้เกิดการแก้ไข หรือทางออกที่ดีร่วมกัน (สัมภาษณ์, ปัญจพล หสิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567) อย่างไรก็ตามความขัดแย้งทางความคิดไม่ใช้เรื่องของความรุนแรง แต่เป็นธรรมชาติของมนุษย์และสังคมการเมือง เมื่อมีการชุมนุมเกิดขึ้นผลมากจากความเข้าใจที่แต่งต่างกัน มีมุมมุมองความคิดที่ไม่ต้องกัน การเคลื่อนไหวทางการเมืองจึงเป็นการแสดงออกทางความคิดรูปแบบหนึ่ง เมื่อนำความเมตตามาใช้กับการมีส่วนร่วม ก็จะทำให้ลดความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นกับการชุมนุม ทั้งส่วนของกลุ่มผู้ร่วมอุดมการณ์เดียวกัน และกลุ่มผู้มีความคิดเห็นต่าง ลดความเกียจชัง ลดความคิดตัวเองเป็นใหญ่ เอาใจเขามาใส่ใจเรา (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567)

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ใช้ หลักความเมตตา สำหรับมีส่วนร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ความปราถนาดีต่อการออกไปชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง เป็นความปราถนาดีที่ต้องการเรียกร้องให้ผู้มีอำนาจในระดับสูง ไม่เพิกเฉยต่อปัญหาของประชาชน เห็นถึงความเดือดร้อนของประชาชน ความเมตาส่งผลที่ดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มที่มีอยู่ในสังคม และช่วยสร้างสังคมที่มีความเป็นอยู่ร่วมกันที่ดี ไม่เกิดความรุนแรง ร่วมชุมนุมอย่างปรารถนาดี และต้องการก่อให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นกับสังคม มีการรับฟังเพื่อนำมากำหนดหาแนวทางออกที่สันติ หากมีความเมตตาต่อกัน ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น ก็จะเกิดความสงบสุข เกิดความเห็นใจผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองก็เป็นไปด้วยความเข้าใจต่อกัน ลดโอกาสเกิดความรุนแรง

2) ด้านกรุณา (ความเกื้อกูลสงสาร)

ความเกื้อกูลที่มีต่อกลุ่มผู้มีแนวคิดในทางเดียวกัน ให้ความร่วมมือในเรื่องต่าง ๆ ที่สามารถกระทำได้ต่อการมีส่วนร่วมในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง เช่น ให้ความร่วมมือต่อการไปเข้าร่วมเดินขบวนการชุมนุม เกื้อกูลช่วยเหลือผู้ร่วมชุมนุมหรือร่วมอุดมการณ์เดียวกัน คอยเป็นกระบอกเสียงหรือนำข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องการกับชุมนุมเผยแพร่ต่อผู้ที่สนใจ เกื้อกูลในด้านของการให้ข้อมูลที่สำคัญกับสมาชิกผู้ร่วมชุมนุม เพื่อให้เกิดความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน (สัมภาษณ์, ปัญจพล หสิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567) ในบางประเด็นที่มีการออกมาเคลื่อนไหวเรียกร้องเกิดจากการมีปัญหาที่ประชาชนทนแบกรับจนเกินความสามารถ จึงมีการออกมาเรียกร้องเคลื่อนไหวในประเด็นดังกล่าว เป็นสภาวะที่เกิดความสงสารในสภาพที่ตนเองกำลังแบกรับอยู่ สงสารต่อผู้คนรอบข้างที่ต้องเผชิญกับสภาพปันหาเช่นเดียวกับตนเอง เช่น ปัญหาราคายางพาราตกต่ำ ชาวบ้านรวมตัวกันออกมาชุมนุมประท้วง เรียกร้องให้รัฐบาลหาแนวทางการแก้ปัญหาราคายางที่ตกต่ำ เพราะทนแบกรับกับราคาของต้นทุนในการทำเกษตรกรรมไม่ไหว เป็นต้น (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การกรุณา เกื้อกูลสงสาร ปัจจัยที่มีคามสำคัญต่อบุคคล

ที่จะตัดสินใจเข้าร่วมเพราะสภาพของปัญหาที่ตนเองพบเจอ และต้องทนอยู่กับปัญหานั้นจนเกินกว่าตนเองจะรับไหว สงสารต่อสภาพความเป็นอยู่ที่ตนเองต้องเผชิญ สงสารผู้คนรอบข้าง ครอบครัว เพื่อน ชุมชน ที่ต้องทนต่อปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นปัจจัยที่ทำให้ออกมาชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง เมื่อเข้าร่วมชุมนุมก็จะมีความเกื้อกูลเห็นอกเห็นใจต่อผู้มีอุดมการณ์เดียวกันในการชุมนุมเคลื่อนไหว เพราะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดที่มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน เข้าใจถึงการต้องทนต่อสภาพที่ตนเองจะรับได้ (สัมภาษณ์, เนตรนภา เขียวมุ่ย, 3 มีนาคม 2567) เกิดจากความต้องรับรู้ถึงปัญหาและทนอยู่กับปัญหาที่เกิดขึ้น ความสงสารตนเองและผู้อื่นที่ต้องทนอยู่กับสภาพของปัญหา จึงออกมาชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567)

ผู้คนที่ออกมามีส่วนร่วมในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง เกิดการภาวะความต้องทนอยู่กับความทุกข์ กลุ่มชาวนาได้รับปัญหาจากการที่ราคาผลผลิตไม่คุ้มกับราคาค่าใช้จ่ายในการทำการเพาะปลูก ชาวบ้านในที่อาศัยในเขตอุตสาหกรรมได้รับมลพิษจากการมักง่ายของโรงงานอุตสาหกรรมในการปล่อยควันพิษ เป็นสภาพที่ต้องทนทุกข์จนเกิดความสงสารตนเอง สงสารผู้คนรอบข้างที่ต้องตกอยู่ในสภาวะเดียวกัน เมื่อความต้องอดทนสงสารตนเองและผู้อื่นเกิดการสะสมมากขึ้น จนไม่สามารถทนรับกับความทุกข์ได้ ก็ออกมาชุมนุมเรียกร้องให้เกิดการแก้ไขจากผู้มีอำนาจหรือผู้ต้องรับผิดชอบดูแล (สัมภาษณ์, พิชานันท์ ทองจันทร์, 26 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นการใช้ความสงสารที่มีต่อผู้ประสบปัญหาแบบเดียวกัน จึงเกื้อกูลการในการเข้ามามีส่วนร่วมในการชุมนุมเรียกร้องให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหาแนวทางการแก้ไขให้ (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567) อย่างไรก็ตามก็มีความเกื้อกูลกันในการมีส่วนร่วมชุมนุมทางการเมือง คือการทำงานร่วมกันหรือร่วมมือกันของกลุ่มคนผู้ชุมนุม เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเคลื่อนไหวหรือกิจกรรมทางการเมืองที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน โดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างพลังในการต่อต้านหรือสนับสนุนนโยบายหรือการดำเนินงานที่ตนเองเห็นว่ามีความเหมาะสม (สัมภาษณ์, ชิโนรส วงศ์สุรินทร์, 3 มีนาคม 2567)

การมีส่วนร่วมชุมนุมทางการเมืองโดยใช้หลักความกรุณา สงสารเกื้อกูลกัน อาจแสดงถึงการเกื้อกูลรวมกลุ่มกันของบุคคล ที่มีความเห็นหรือประเด็นที่ต้องการส่งเสริมหรือปกป้อง เช่น การชุมนุมเพื่อสิทธิมนุษยชน การประท้วงเพื่อขอความยุติธรรม หรือการรวมตัวกันเพื่อแสดงความไม่พอใจต่อนโยบายทางการเมือง (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การไม่ทนอยู่กับความทุกข์ที่ตนเองมีอยู่และเพื่อหาทางออกให้กับตนเอง หาทางออกให้กับกลุ่มของตน การชุมนุมเป็นการเรียงร้องหรือดันให้ผู้มีอำนาจเข้ามาทำการแก้ไขสิ่งที่เกิดขึ้น ผู้ร่วมชุมนุมมาจากฐานความรู้สึกไม่สบายกายใจเป็นทุกข์สงสารตนเอง ครอบครัว ผู้อื่น จึงเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์

2567) การออกมาชุมนุมเนื่องจากความสงสารมักเกิดจากความไม่พอใจหรือความเสียใจต่อสถานการณ์หรือเหตุการณ์ในสังคม โดยที่ผู้ชุมนุมรู้สึกว่ามีปัญหาหรือความไม่เป็นธรรมที่ต้องการแก้ไขหรือขจัดให้หมดไป การชุมนุมจึงเป็นการแสดงออกและการส่งเสริมให้ความคิดเห็นของกลุ่มหรือประชาชนได้รับการสนับสนุนและเห็นชอบมากขึ้น (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สามารถช่วยเสริมสร้างการรับรู้ของประชาชนในหมู่ชาวบ้านหรือสังคมเกี่ยวกับปัญหาหรือเหตุการณ์เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และสามารถสร้างการรวมกลุ่มและแสดงออก เพื่อแก้ไขปัญหาหรือสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การออกมามีส่วนร่วมจึงเป็นความเกื้อกูลหนุนนำแก่กันของสมาชิกกลุ่มผู้ชุมนุม (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

กล่าวโดยสรุป ความเกื้อกูลกัน ในการมีส่วนร่วมชุมนุมทางการเมือง คือการทำงานร่วมกันหรือร่วมมือกันของกลุ่มคนผู้ชุมนุม เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเคลื่อนไหวหรือกิจกรรมทางการเมือง ความกรุณาสงสารตนเองและผู้อื่นยังเป็นปัจจัยหนึ่งของการออกมามีส่วนร่วมในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองอีกด้วย เป็นสภาวะที่เกิดความสงสารในสภาพที่ตนเองต้องทนรับกับความทุกข์ และมีใจสงสารต่อผู้คนรอบข้างที่ต้องเผชิญกับสภาพปันหาเช่นเดียวกับตนเอง โดยที่ผู้มีส่วนร่วมชุมนุมมีความรู้สึกว่ามีปัญหาหรือความไม่เป็นธรรมต้องเกิดการแก้ไขหรือขจัดให้หมดไป การชุมนุมจึงเป็นการแสดงออกและการส่งเสริมให้ความคิดเห็นของกลุ่มหรือประชาชนได้รับการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจในสังคม ความกรุณา เกื้อกูลสงสาร จึงเป็นหลักธรรมที่ประชาชนกลุ่มเพศสภาพมในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครนำมาใช้สำหรับการมีส่วนร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเด็นต่าง ๆ

3) ด้านมุทิตา (ความยินดี)

การมีส่วนร่วมในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง ด้วยความยินดี ยินดีต่อการเข้าร่วมอย่างสมัครใจ เพราะมีอุดมการณ์และแนวความคิดไปในทิศทางตรงต่อประเด็นการชุมนุมเครื่อนไหว รวมไปถึงการเดินขบวนขับเคลื่อนประเด็นทางสังคม เช่น การเดินขบวนของกลุ่ม LGBTQ+ ในการแสดงอัตลักษณ์ตัวตนของผู้มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อให้กลุ่มผู้มีอำนาจเห็นถึงการมีตัวตนในสังคม เป็นต้น เมื่อประเด็นในการชุมนุมเคลื่อนไหวเป็นประเด็นที่เราสนใจ หรือเป็นหัวข้อที่เราเห็นว่าควรได้รับการแก้ไข เป็นปัญหาที่ใกล้ตัวและอยากให้เกิดแนวทางการแก้ไข ก็จะเกิดความยินดีในการเข้าร่วม ยินดีที่จะลงแรงและใส่ใจต่อการเข้าร่วมในการชุมนุมเรียกร้องให้เกิดกระแสทางสังคม (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567) ความยินดีของกระบวนการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง ในบางกรณีเป็นการเดินขบวนเพื่อแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของความเป็นตัวของตนเอง ที่ตัวการสื่อให้สังคมได้เห็นถึงการมีอยู่ของกลุ่มของตน เช่น การเดินขบวนของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศในงาน Pride Month เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มผู้มีความหลากหลาย

ทางเพศเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและการยอมรับของสังคมต่อสิทธิและความหลากหลายทางเพศ ผู้เข้าร่วมในกิจกรรมเข้าร่วมด้วยความยินดีต่อความเป็นตัวของตัวเอง ยินดีต่อกิจกรรมที่เกิดขึ้น (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) ผู้เข้าร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองจะเข้าร่วมด้วยความยินดี ยินดีต่อการเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมือง ยินดีต่อการให้ข้อมูลที่สำคัญกับผู้จัดตั้งการชุมนุม หรือแกนนำ ยินดีต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของการชุมนุม เช่น การแสดงสัญลักษณ์ทางการชุมนุม บางคนลงทุนทำป้ายเพื่อสื่อสัญลักษณ์ว่าตนเป็นสมาชิกของการชุมนุม มีการทำเสื้อทีม หรือ สัญลักษณ์ในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น (สัมภาษณ์, ขวัญดาว สุมนัส, 26 มีนาคม 2567)

ผู้ให้ข้อมูลที่ 4 ความยินดีที่เกิดขึ้นในการมีส่วนร่วมชุมนุม เกิดจากการเห็นกลุ่มผู้มีแนวคิดหรือตกอยู่ในสภาพปัญหาเดียวกัน ออกมาแสงดออกหรือแสดงจุดยืนของตนเองให้สังคมรับรู้ และเกิดการตอบสนองของผู้มีอำนาจต่อการแก้ไข ยินดีออกมาแสดงออกร่วมกันชุมนุมเรียงร้องโดยไม่มีการว่าจ้าง แต่เป็นการออกมาชุมนุมร่วมกันอย่างสมัครใจ (สัมภาษณ์, สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์, 3 มีนาคม 2567) การเคลื่อนไหวทางการเมืองมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ รวมตัวกันเดินขบวนเฉลิมฉลองเพื่อเป็นการสื่อถึงสัญลักษณ์ของกลุ่ม แสดงให้เห็นถึงจากมีอยู่ในสังคมของกลุ่มตน เป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์รูปแบบหนึ่ง จะเห็นได้ว่าผู้เข้าร่วมชุมนุมมีความยินดีในการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวอย่างตั้งใจ ซึ้งสามารถสังเกตได้จากสีหน้าแววตา และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง, 3 มีนาคม 2567) เป็นการยินดีต่อการมีส่วนร่วม เมื่อการชุมนุมมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เราสามารถมีส่วนร่วมในการลงมือหรือการให้ข้อมูล ก็จะยินดีต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นอย่างเต็มที่และสุดความสารถ (สัมภาษณ์, ชิโนรส วงศ์สุรินทร์, 3 มีนาคม 2567) เมื่อมีการชุมนุมหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเกิดขึ้น ผู้มีส่วนร่วมรู้สึกยินดีเพราะมีความเชื่อว่าเป็นการแสดงออกอย่างเป็นสัญลักษณ์ของการมีส่วนร่วมในสิ่งที่เชื่อมโยงกับการเมืองและสังคม (สัมภาษณ์, อภิสิทธิ์ เสนาฤทธิ์, 3 มีนาคม 2567) ผู้มีส่วนร่วมในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองรู้สึกยินดีเนื่องจากมองเห็นว่ากิจกรรมหรือการชุมนุมนั้นมีความสำคัญหรือมีเหตุผลที่ชัดเจน และเป็นการทำเพื่อให้เสร็จสมบูรณ์ต่อความต้องการให้เกิดขึ้นของความคิดตนเอง เช่น บุคคากรทางการแพทย์รวมตัวกันออกมาเรียกร้อง ให้รัฐบาลจัดสรรค์เวลาในการทำงานให้มีความเหมาะสมและค่าแรงที่เหมาะสมกับหน้าที่งานที่ต้องรับผิดชอบ หรือ การแสดงอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศในการเรียกร้องให้รัฐบาลกำหนดนโยบายที่มีความครอบคลุมต่อกลุ่มของตน จะเห็นว่าการเกิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ชุมนุมล้วนมากจากความยินดีสมัครใจเพื่อให้ความต้องการของตนเกิดการมองเห็นหรือถูกหยิบยกนำไปแก้ไข (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567)

ความรู้สึกยินดีเนื่องจากมองเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการชุมนุมทางการเมืองเป็นการทำสิ่งที่มีผลต่อการพัฒนาของสังคมหรือชุมชนในระยะยาว ความยินดีนี้สามารถมีต่อกิจกรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในระดับต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับมุมมองและความเชื่อของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มคน (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567) อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมเคลื่อนไหวกิจกรรมทางการเมือง มาจากความรู้สึกสมัครใจยินดีในการเข้าร่วมเพราะเป็นวิธีการหนึ่งเพื่อกดดันให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่เพิกเฉยต่อสิ่งที่เกิดขึ้น เป็นความสมัครใจและพร้อมใจที่จะเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเคลื่อนไหว (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567) การมีส่วนร่วมรูปแบบนี้เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากความเต็มใจและยินดีเข้าร่วม เมื่อผู้เข้าร่วมมีอุดมการณ์หรือมีสภาพปัญหาที่ตรงตามการจัดตั้งขบวนการชุมนุม ก็จะเข้าร่วมด้วยความเต็มใจและยินดีที่จะมีส่วนร่วม (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567)

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ใช้หลักมุทิตากับการมีส่วนร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า เป็นการมีส่วนร่วมที่มาจากความเต็มใจ ยินดีออกมาแสดงออกร่วมกันชุมนุมเรียงร้องโดยไม่มีการว่าจ้าง แต่เป็นการออกมาชุมนุมร่วมกันอย่างสมัครใจ มีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการชุมนุมอย่างเต็มที มีการรวมตัวกันโดยผู้มีอุดมการณ์แนวคิด หรือมีสภาพปัญหาที่มีความคล้ายกัน เพื่อให้ผู้มีอำนานในการจัดการแก้ไขมองเห็น และหาแนวทางเพื่อขจัดปัญหาให้กับประชาชน

ความร่วมยินดีต่อกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมือง คือการเข้าร่วมกิจกรรม และให้ข้อมูลสำคัญต่อกิจกรรมทางการเมืองอย่างยินดี ต้องการเห็นความสร้างสรรค์เกิดการพัฒนาและปัญหาเกิดการแก้ไข มีส่วนร่วมต่อกิจกรรมนั้นจากความเชื่อมั่นและความเห็นดีต่อวัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ของการชุมนุม ซึ่งอาจเป็นการสนับสนุนเรื่องที่ชุมนุมเรียกร้องหรือการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่ต้องการสร้างการเปลี่ยนแปลงในสังคม การมีส่วนร่วมชุมนุมด้วยความยินดีสามารถช่วยเสริมสร้างกลุ่มคนที่มีความคิดเห็นเดียวกันและสามารถทำให้การชุมนุมมีผลสำเร็จได้มากขึ้น เพราะเกิดพลังของความสามัคคีและความพร้อมใจ

4) ด้านอุเบกขา (ความวางเฉย)

การวางเฉยของหลักพรหมวิหารธรรม อุเบกขามิใช่วางเฉยแบบไม่แยแสหรือไม่รู้ไม่ชี้ ทั้งที่สามารถช่วยเหลือได้ การนำหลักธรรมข้างต้นมาใช้กับการมีส่วนร่วมในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองนั้น คือความเป็นกลางที่วางอยู่บนทางที่ถูกที่ควร เมื่อเห็นว่าประเด็นของปัญหาดังกล่าว มีความจำเป็นที่จะต้องชี้ให้ผู้มีอำนาจเล็งเห็น จัดป็นการแสดงออกเพื่อให้เกิดแนวทางการแก้ไขที่ดียิ่งขึ้น หรือการหาทางออกที่เหมาะสมที่สุดกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เชื่อว่าเป็นการแสดงออกอย่างเป็นสัญลักษณ์ของการมีส่วนร่วมในสิ่งที่เชื่อมโยงกับการเมืองและสังคม และเป็นทางเลือกที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่ตนเองมีอยู่

(สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) โดยการวางตัวอยู่บนทางที่ถูกต้อง เมื่อนำมาใช้กับการเข้าร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง อาจกล่าวได้ว่า เมื่อเห็นว่าสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นถูกเพิกเฉยไม่มีการปรับปรุงแก้ไข จึงออกมาแสดงออกให้เห็นถึงปัญหาเพื่อให้ผู้มีอำนาจหาแนวทางที่ใช้ในการแก้ไข เพราะใช้ปัญญาในการวิเคราะห์และเห็นว่าทางที่ถูกต้องคือการแสดงออกให้เห็นถึงปัญหา (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567)

การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองในการประยุกต์ใช้หลักอุเบกขา จะใช้หลักการไม่ยึดติดกับสิ่งที่เป็นอยู่ เมื่อเห็นว่าที่เป็นอยู่ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง มีความผิดพลาดและต้องการการแก้ไข ก็จะหาแนวที่จะสามารถนำมาสร้างการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ถูกต้อง เพราะเสียงของประชาชนมีความหมายต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง จึงเห็นว่าการเคลื่อนไหวทางการเมืองเป็นสิ่งที่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับระบบการเมืองได้ (สัมภาษณ์, อภิสิทธิ์ เสนาฤทธิ์, 3 มีนาคม 2567)

การประยุกต์ใช้หลักอุเบกขาในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง เป็นการต้องการเห็นถึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในสังคมไม่ยึดติดกับสิ่งที่เป็นอยู่ เห็นถึงความถูกต้องเหมาะสม (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นการไม่ยึดติดความไม่ดี เมื่อเห็นว่าสิ่งที่เป็นอยู่ไม่ได้เกิดจากความยุติธรรม ไม่มีความโปร่งใส จึงใช้เกณฑ์นี้ในการเข้าร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง (สัมภาษณ์, พิชิตา ทองจันทร์, 28 กุมภาพันธ์ 2567)อาจกล่าวได้ว่า เป็นการกระทำทางการเมืองที่เห็นว่าไม่มีความยุติธรรมไม่เป็นไปตามหลักทางการเมืองหรือไม่มีความถูกต้องที่สมเหตุสมผล จึงใช้หลักการนี้ในการเข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางการเมือง (สัมภาษณ์, ชิโนรส วงศ์สุรินทร์, 3 มีนาคม 2567)

การดำเนินกิจกรรมชุมนุมอย่างสุภาพและสามารถรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมได้ โดยให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิและความเสมอภาคของทุกฝ่ายที่เข้าร่วม การมีความเป็นกลางสามารถช่วยสร้างสิ่งที่เอื้อต่อความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถแก้ไขข้อขัดแย้งหรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างสันติ (สัมภาษณ์, เนตรนภา เขียวมุ่ย, 3 มีนาคม 2567) อย่างไรก็ตาม การใช้ความเป็นกลางอาจใช้ในการพิจรณาว่าควรมีส่วนร่วมในการชุมนุมเคลื่อนไหวหรือไม่ เมื่อเห็นว่าการออกไปเคลื่อนไหวในประเด็นนั้นสร้างการพัฒนาให้เกิดขึ้นก็จะเข้าร่วมอย่างตั้งใจ การใช้ความเป็นกลางเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจทำให้ไม่โน้มเอียงต่อประเด็นที่จะเข้าร่วม หรือมีส่วนร่วมเพราะเป็นกระแสนิยมแต่ไม่มีความเป็นเหตุผลหรือก่อประโยชน์ในด้านใด (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) หรือใช้การวางเฉยโดยการไม่สนใจหรือไม่มีความสนใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการชุมนุม มาจากความไม่เชื่อมั่นในการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นจากการชุมนุมเพราะความกลัวหรือการเกรงใจในการเอาชนะกับระบบอำนาจนิยม (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567)

การมีความเป็นกลางนั้นสามารถมีผลต่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองได้โดยตรง เนื่องจากการมีความเป็นกลางในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองมีผลให้การสร้างสันติภาพและความสามัคคี โดยที่ไม่เกิดความขัดแย้งหรือการใช้ความรุนแรงในการแสดงออกจากกลุ่มผู้ชุมนุมที่มีต่อกัน และยังมีส่วนช่วยให้การชุมนุมเป็นไปอย่างมีระเบียบและสงบสุข (สัมภาษณ์, พิชานันท์ ทองจันทร์, 26 กุมภาพันธ์ 2567) เมื่อมีการชุมนุมเคลื่อนไหว ย่อมมีกระบวนการปรึกษาหารือกันของสมาชิกกลุ่มผู้ชุมนุม การเป็นการเปิดรับความคิดเห็นของกันและกัน เป็นส่วนช่วยในการลดโอกาสเกิดความขัดแย้ง ส่งเสริมความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ ได้ทราบมุมมองความคิดของผู้ร่วมการการชุมนุม (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ใช้หลักมุทิตากับการมีส่วนร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนกลุ่มเพศสภาพใช้หลักของความวางเฉย ที่มิใช้การวางเฉยแบบไม่แยแสหรือไม่รู้ไม่ชี้ ทั้งที่สามารถช่วยเหลือได้ จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวทางกาเมือง เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมในการเรียกร้องให้เกิดแนวทางการแก้ไขปัญหา

การมีส่วนร่วมชุมนุมเคลื่อไหวทางการเมืองเพราะหวังเห็นความยุติธรรมเกิดขึ้นกับสังคม มีความเสมอภาคเท่าเทียม เกิดความอยากเห็นการพัฒนาก้าวหน้าทางการเมืองและสังคม ไม่ยึดติดกับสิ่งไม่ดีหรือไม่มีความถูกต้องที่สมเหตุสมผล จึงใช้หลักอุเบกขานี้ในการเข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางการเมืองดำเนินกิจกรรมชุมนุมอย่างสุภาพและสามารถรักษาความสงบเรียบร้อย ให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิและความเสมอภาคของทุกฝ่ายที่เข้าร่วม มีความเป็นกลางช่วยสร้างสิ่งที่เอื้อต่อความเข้าใจต่อกัน

4.2.4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง โดยประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4

จากการสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง โดยประยุกต์ใช้หลักพรหมธรรม 4 ซึ่งแต่ละท่านได้แสดงทัศนะไว้ดังนี้

1) ด้านเมตตา (ความปรารถนาดี)

การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับความสุข หากการมีส่วนร่วมในการช่วยกันเป็นหูเป็นตาตรวจสอบการทำงานของ กกต. เช่น การนับคะแนนเสียงในการเลือกตั้งทำให้เกิดความโปร่งใส คะแนนที่ออกมาเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตามกระบวนการยุติธรรม ย่อมส่งผลดีต่อประชาชน เพราะสิทธิที่ประชาชนใช้ไปเกิดคุณค่าในทางการเมือง ผู้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบย่อมมีความคิดที่ต้องการให้เกิดความโปร่งใส และลดการเกิดความผิดพลาดระหว่างการทำงานของเจ้าหน้าที่ จึงเป็นการกระทำด้วยความปรารถนาดี เกิดความซื่อตรงในการปฏิบัติหน้าที่ และคาดหวังให้เกิดความถูกต้อง และความ

ยุติธรรมในการนับคะแนนเสียงหรือกระบวนการการทำงาน (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การที่ปราะชาชนออกมามีร่วมร่วมทางการเมืองในกาตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง ตรวจสอบการนับคะแนนในจุดเลือกตั้งต่าง ๆ ในพื้นที่ของตนเอง เป็นการเพิ่มการติดตามและสร้างความมั่นใจในกระบวนการเลือกตั้งให้กับสังคมได้ เป็นการกระทำด้วยความปรารถนาดี เพื่อต้องการให้ผลของการเลือกตั้งที่ออกมานั้นมีความโปร่งใสและยุติธรรม (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นความปราถนาดีต่อผลคะแนนการเลือกตั้งที่ออกมาอย่างถูกต้องเป็นธรรมและโปร่งใส (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567) เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและความยุติธรรม การการทำงานของเจ้าหน้าที่มีความละเอียดรอบครอบมากยิ่งขึ้น และผลที่ออกมามีความถูกต้องแม่นยำ (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) เพราะผู้อาสาสมัครเข้าไปตรวจสอบตามหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ล้วนมาด้วยความสมัครใจ มีความปรารถนาดีอยากให้การเช็คนับคะแนนเป็นไปอย่างยุติธรรม ตรวจสอบได้ ไม่ได้มีเจตนาไปวุ่นวายหรือปั่นป่วนให้เกิดปัญหา (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567) จึงเกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ของภาคประชาชน เป็นความหวังดีของประชาชนต่อการตรวจสอบตามจุดเลือกตั้งใกล้บ้าน สะท้อนความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ที่ปรารถนาดีต้องการเห็นความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

การตรวจสอบความถูกต้องของผลการเลือกตั้ง เพราะประชาชนมีความต้องการให้มีการตรวจสอบผลการเลือกตั้งอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันการทุจริตหรือข้อผิดพลาดในการนับคะแนน ความปรารถนาดีของประชาชนยังเกี่ยวข้องกับการสร้างความเชื่อถือในระบบการเลือกตั้ง ต้องการให้ผลของการนับคะแนนจากผู้รับผิดชอบหน้าที่มีความตรงไปตรงมา จะเห็นได้ว่าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยความต้องการเห็นความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้และเป็นการตรวจสอบแบบปรารถนาดี ไม่ได้ต้องการกดดันหรือสร้างความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง, 3 มีนาคม 2567) ประชาชนไม่เพิกเฉยต่อกระบวนการที่อาจเกิดความไม่ยุติธรรม จึงออกมามีส่วนร่วมในรูปแบบดังกล่าว เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในผลของการนับคะแนนให้เกิดขึ้น และสร้างความโปร่งตรวจสอบได้ให้เกิดขึ้น เจ้าหน้าที่เกิดความกระตือรือล้น และความละเอียดรอบครอบขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่ การมีส่วนร่วมดังกล่าวล้วนแต่เป็นไปด้วยความปรารถดี (สัมภาษณ์, ชิโนรส วงศ์สุรินทร์, 3 มีนาคม 2567) อย่างไรก็ตามความปรารถนาดีของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมตรวจสอบ เป็นสิ่งดีหากตั้งอยู่บนความไม่เอนเอียงตรวจสอบเฉพาะพรรคที่เป็นที่นิยม ควรให้ความเสมอภาคเท่ากัน และการตรวจสอบนั้นควรอยู่บนขอบเขต ไม่ล่วงเกินการทำงานของเจ้าหน้าที่จึงจะเป็นความปรารถนาดี (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567)

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ใช้หลักเมตตากับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง เป็นการช่วยให้การดำเนินงานเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานที่กำหนดไว้ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบยังช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานดังกล่าวด้วย ซึ่งเป็นการสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นเป็นการมีส่วนร่วมด้วยความปารถรถนาดีรูปแบบหนึ่ง

การตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งเพื่อต้องการให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เพราะหน่วยงานเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในการเลือกตั้ง การตรวจสอบที่เข้มงวดและเชื่อถือได้จะช่วยให้มั่นใจได้ว่ากระบวนการเลือกตั้งเป็นอย่างเป็นธรรม การตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งสามารถช่วยให้ระบบการเลือกตั้งมีความเป็นธรรมและโปร่งใส ทำให้เสียงของประชาชนไม่มีการตกหล่น และเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบการเลือกตั้งของประเทศ และยังเป็นภาพสะท้อนความตื่นตัวของประชาชนที่ต้องการเห็นความถูกต้อง และไม่เมินเฉยต่อความอยุติธรรมที่อาจเกิดขึ้น

2) ด้านกรุณา (ความเกื้อกูลสงสาร)

การตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งด้วยความเกื้อกูลเกื้อหนุนกัน คอยเป็นหูเป็นตาในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เพื่อลดโอกาสในความผิดพลาด เจ้าหน้าที่เกิดความระมัดระวังมากยิ่งขึ้นในการทำงาน ผลของการปฏิบัติงานออกมามีคุณภาพ เกิดความยุติธรรมโปร่งใส (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นการมีส่วนร่วมเพื่อเกื้อกูลกับประชาชน เกื้อกูลกับนักการเมืองในทุกพรรค เพราะเป็นการตรวจสอบการนับคะแนนของทุกพรรค (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การอาสาเป็นตัวแทนออกไปเป็นหูเป็นตาตรวจสอบตามจุดเลือกตั้งต่าง ๆ เป็นการเกื้อกูลต่อส่วนร่วม เพื่อต้องการให้เกิดความโปร่งใสยุติธรรม (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) เกื้อกูลต่อกระบวนการยุติธรรม หวังให้เกิดความโปร่งใสของผลการนับคะแนน ทำให้ประชาชนออกมามีส่วนร่วมในรูปแบบนี้มากขึ้น มีการนั่งเฝ้าการนับคะแนนของเจ้าหน้าที่ตามจุดเลือกตั้งใกล้บ้าน มีการใช้ Application ทางโทรศัพท์มือถือทำการ Video Conference ผลการนับคะแนนแบบ Real Time มีความเกื้อกูลการทำงานของเจ้าหน้าที่ชี้นำกระบวนการที่ตนเองมีความเห็นว่าอาจลดระยะเวลาในการทำงานได้ เป็นกระบอกเสียงให้คนอื่น ๆ ออกมามีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น (สัมภาษณ์, สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์, 3 มีนาคม 2567) บางหน่วยเลือกตั้งเมื่อเจ้าหน้าที่กับประชาชนผู้สังเกตการณ์ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเสร็จแล้ว จะมีเอกสารสำหรับให้ประชาชนผู้สังเกตการณ์ลงชื่อรับรองด้วย เป็นการช่วยยืนยันว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่

นั้นถูกต้องแล้วอีก เป็นประโยชน์ทั้งต่อประชาชนผู้สังเกตการณ์ เจ้าหน้าที่ของภาครัฐ และความถูกต้องของผลการนับคะแนน เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน เกื้อกูลซึ่งกันและกัน (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567)

การร่วมตรวจสอบต้องอยู่ในขอบเขต ไม่ก้าวกายหรือเบียดเบียนผู้อื่น ไม่สร้างปัญหาให้กับการทำงานในหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ บางคนตะโกนด่าทอเจ้าหน้าที่ หรือขว้างปาสิ่งของเพื่อแสดงออกถึงความไม่เห็นด้วย ย่อมส่งผลดีต่อกระบวนการยุติธรรมและส่งผลให้ผู้อื่นเดือนร้อน ควรเอาใจเขามาใส่ใจเรา เพราะเจ้าหน้าที่ก็ย่อมปฏิบัติหน้าที่อย่างสุดความสามารถของตนเองเช่นเดียวกัน การใช้หลักของความกรุณาจึงมีความสัญญัในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งของประชาชน กรุณาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นอกเห็นใจกัน ไม่สร้างความขัดแย้งและก่อความเดือนร้อนให้กับผู้อื่น (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567)

ภาคประชาชนมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันกับภาครัฐ ประชาชนคอยตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่เกิดความรอบครอบละมัดระวังการทำงานมากขึ้น เกิดประโยชน์ในการสร้างความเชื่อมั่นระหว่างรัฐกับประชาชน (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567) การสร้างความเกื้อกูลคือการมีการตรวจสอบที่ร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานรัฐกับประชาชนทั่วไป มีการเผยแพร่ข้อมูลและขั้นตอนการตรวจสอบอย่างชัดเจนเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ว่าการนับคะแนนได้ถูกต้องตามกฎหมายและมีความเป็นธรรมที่สุด การเปิดเผยข้อมูลก็เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในกระบวนการเลือกตั้ง (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การไปสังเกตการณ์ตามจุดเลือกตั้ง เมื่อเห็นว่ามีข้อมูลของความไม่โปร่งใสเกิดขึ้น การให้ข้อมูลของการทุจริตผลการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมาก การมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์และคอยสนับสนุนข้อมูลที่สำคัญจึงมีความจำเป็นอย่างมาก เมื่อประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น ก็มีส่วนช่วยให้การพัฒนาความยุติธรรมให้เกิดขึ้นต่อกระบวนการเลือกตั้งเกิดขึ้น (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567) เกิดความเกื้อกูลในด้านของการให้ข้อมูลจากนับคะแนนในเขตของตน เช่น ครอบครัวได้ทราบผลการนับคะแนนว่าในเขตพื้นที่ชุมชนของตนเองมีความโปร่งใสในการนับคะแนนเสียงมากน้อยเพียงใด เกิดการตื่นตัวของเจ้าหน้าเป็นประโยชน์ทำให้เกิดความละเอียดในการนับคะแนนเพิ่มมากขึ้น (สัมภาษณ์, พิชานันท์ ทองจันทร์, 26 กุมภาพันธ์ 2567)

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ใช้หลักความกรุณากับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า คือความปรารถนาให้ผู้คนในประเทศพ้นจากความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ปรารถนาให้ระบบเศรษฐกิจมีความเจริญมากกว่าที่เป็นอยู่ ปรารถนาถึงความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น จึงเห็นความสำคัญของคะแนนเสียงที่ภาค

ประชาชนใช้สิทธิของตนเอง ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ทีความรู้ความสามารถหรือผู้นำที่มีทัศนคติที่ดี มีความต้องการที่จะพัฒนาหรือผลักดันประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง การตรวจสอบสอบกระบวนการทำงานของ กกต. จึงกระทำไปด้วยความปราถนาที่ดีการเข้าร่วมด้วยความสมัครใจและเต็มใจ เพราะต้องการเห็นถึงความถูกต้องและโปร่งใสในการได้มาซึ้งผู้นำหรือผู้ปกครอง และเกิดความยุติธรรมอย่างแท้จริงในระบบที่ตนเองสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบได้ โดยไม่สร้างความเดือนร้อนและก้าวกายการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ เกื่อกูลต่อเจ้าหน้าที่ในเรื่องที่ตนเองสามารถกระทำได้ เป็นประโยชน์ต่อสังคมและผู้อื่น

3) ด้านมุทิตา (ความยินดี)

ความยินดีต่อการมีส่วนร่วงมทางการเมืองในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง คือการออกมามีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง จะเห็นได้ว่าประชาชนมีความยินดีที่จะเป็นอาสาสมัครออกมามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยเลือกตั้งตามจุดต่าง ๆ ยินดีต่อผลการนับคะแนนที่ผ่านกระบวนการยุติธรรมเกิดความโปร่งใส และลดข้อผิดพลาด (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) โดยมีส่วนร่วมอย่างขันแข็ง จะเห็นได้ว่าประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองมากยิ่งขึ้น สระเวลาออกมาเป็นผู้ตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ในการนับคะแนนตามหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ทั่วประเทศ ยินดีที่จะคอยเป็นหูเป็นตาให้ผู้อื่น คอยประชาสัมพันธ์ความไม่โปร่งใสที่เกิดขึ้น มีการไลฟ์ผ่านเฟสบุ๊ค เพื่อให้ประชาชนอื่น ๆ ได้เห็นถึงกระบวนการการทำงานของเจ้าที่หน่วยงานรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ตามหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมกันอย่างแข็งขันและเต็มใจที่จะเข้ามีส่วนร่วม เกิดจากความยินดีของประชาชนเองในการเป็นอาสาเพื่อตรวจสอบการทำงานของหน่วยเลือกตั้ง (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567)

เพื่อให้ผลการเลือกตั้งมีความเป็นธรรมและมีความเชื่อถือได้ต่อสาธารณชนมากขึ้น เกิดจากความยินดีเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งของภาคประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมแบบสนับสนุนในกระบวนการตรวจสอบ คอยสอดส่องดูผลการนับคะแนน มีการเผยแพร่การนับคะแนนผ่านสื่อออนไลน์ เป็นการกระทำไปด้วยความเต็มใจและยินดีต่อการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ (สัมภาษณ์, ปัญจพล หสิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567) เข้าร่วมกิจกรรมการตรวจสอบโดยมีความสุขและเต็มใจ (สัมภาษณ์, จิรายุทธ์ แสนบุญศิริ, 22 กุมภาพันธ์ 2667) การเป็นตัวแทนออกมาเป็ส่วนหนึ่งของการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง ชาวบ้านที่ออกมามีส่วนร่วมย่อมมาจากความยินดี ออกมาด้วยความเต็มใจ สระเวลาเพื่อมาเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบ สร้างความโปร่งใสยุติธรรม (สัมภาษณ์, ขวัญดาว สุมนัส, 26 มีนาคม 2567) ความยินดีในการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ ทำงานร่วมกันเพื่อให้งานออกมามีความโปร่งใส ยินดีต่อการเห็น

ถึงกระบวนการยุติธรรมที่เกิดขึ้นกับสังคม ทำให้ประชาชนเกิดความศัทธาต่อกระบวนการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น (สัมภาษณ์, สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์, 3 มีนาคม 2567)

การมีส่วนร่วมตรวจสอบโดยความมุทิตา ชื่นชมยินดีการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่ทุ่มเทอย่างสุดความสามารถ ยิ่งมีแรงกดดันจากกระแสสังคมว่าผลการเลือกตั้งมักออกมาไม่มีความโปร่งใสและยุติธรรม การเป็นกำลังใจร่วมยินดีให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ทำงานก็เป็นส่วนสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งเช่นเดียวกัน (สัมภาษณ์, พิชิตา ทองจันทร์, 28 กุมภาพันธ์ 2567) การสละเวลาออกมาสังเกตการณ์ตามจุดเลือกตั้งต่าง ๆ เพราะอยากให้เกิดความยุติธรรม ไม่มีการตกหล่นหรือการนับคะแนนแบบไม่ถูกต้อง (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง, 3 มีนาคม 2567) เป็นความยินดีและความตื่นตัวของประชาชน เพราะมีความขัดเคืองใจต่อผลการนับคะแนนในอดีตที่ผ่านมา การไม่ได้รับความยุติธรรมผลการนับคะแนนออกมาไม่ตรงต่อความเห็นของประชาชน จึงเกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบใหม่เกิดขึ้น และมีประชาชนจำนวนมากเต็มใจต่อการคอยเป็นผู้สังเกตุการณ์สอดส่องการนับคะแนนการเลือกตั้ง (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567)

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ใช้หลักความมุทิตากับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยความยินดีต่อการทุ่มเทความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการทำงานในหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ผู้สังเกตการณ์หรือผู้มีส่วนในการตรวจสอบไม่ใช่คู่ตรงข้ามกับเจ้าหน้าที่ประจำหน่วย เพราะบางครั้งอาจเกิดข้อผิดพลาดโดยไม่ได้ตั้งใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ประจำหน่วย เมื่อเกิดปรากฏการณ์ในการที่ประชาชนช่วยกันดูแลและช่วยกันทบทวนความถูกต้องมากขึ้น จึงทำให้การนับคะแนนมีโอกาสผิดพลาดน้อยลง เกิดการทำงานประสานซึ่งกันและกันระหว่างภาคประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกิดความยินดีต่อการทุ่มเทการทำงานของแต่ละฝ่าย และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในด้านของความโปร่งใสยุติธรรม ความยินดีในการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเป็นภาพสะท้อนความตื่นตัวทางการเมืององประชาชนที่มีเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

4) ด้านอุเบกขา (ความวางเฉย)

การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง มีแนวความคิดที่เกิดจากจิตสำนึกด้านการเมืองอย่างสันติสุขและเที่ยงธรรม เพราะการวางเฉยนั้นคือการไม่ฝักใฝ่ในทางใดทางหนึ่ง เป็นกลางและถูกต้อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการช่วยกันตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง นอกจากเป็นการตรวจสอบผลคะแนนของผู้ลงสมัครที่ตนเองชื่นชอบแล้ว คะแนนของพรรคหรือผู้สมัครอื่น ๆ ก็จะได้รับการตรวจสอบด้วยเช่นเดียวกัน มิใช่การเลือกคอยเห็นหูเป็นตาให้กับเฉพาะพรรคหรือคนที่ตนเองชอบแต่เพียงอย่างเดียว ทำให้ผลคะแนนที่ออกมามีความโปร่งใสและเที่ยงธรรม (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์

2567) หลักอุเบกขา นอกจากความวางเฉยแล้ว ยังมีความหมายว่าการวางใจเป็นกลาง เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งนั้นอาจกล่าวได้ว่า เป็นการวางใจเป็นกลางเพราะเป็นการตรวจสอบผลการนับผลคะแนนที่ประชาชนโหวตให้กับทุก ๆ พรรค เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและซื่อตรงผลคะแนนที่ออกมาถูกต้อง เป็นการตรวจสอบผลการนับคะแนนภาพรวมของทุก ๆ พรรค (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567) ความเป็นกลางโดยตั้งอยู่บนความถูกต้อง การตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งนั้นก็เพื่อต้องการความถูกต้องและซื้อตรงโปร่งใสให้เกิดขึ้น ตรวจสอบในทุกๆผลการนับคะแนนไม่ฝักใฝ่เฉพาะพรรคใดที่ตนเองสนใจหรือชื่นชอบ แต่เป็นการตรวจสอบผลการนับคะแนนที่ประชาชนโหวตให้กับนักการเมืองทุกพรรค (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) ด้วยความต้องการเห็นถึงกระบวนการยุติธรรม ถูกต้องและโปรงใส่ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่อยเลือกตั้งจึงเป็นทางเลือกที่ประชาชนใช้สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การตรวจสอบนั้นนอกจากการเห็นหูเป็นตาให้กับคะแนนของพรรคที่ตนเองชื่นชอบแล้ว ยังมีส่วนช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับพรรคอืน ๆ ด้วย จึงมีความเป็นกลางไม่เลือกปฏิบัติเฉพาะพรรคใดพรรคหนึ่งเท่านั้น (สัมภาษณ์, จิรายุทธ์ แสนบุญศิริ, 22 กุมภาพันธ์ 2667)

อุเบกขาคือความเที่ยงธรรม เมื่อทำมาประยุกต์ใช้กับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง อาจกล่าวได้ว่าเป็นความเที่ยงธรรมต่อความยุติธรรม เมื่อเห็นว่าอาจมีแนวโน้มว่าจะเกิดความไม่โปร่งใส จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเป็นหูเป็น รักษาผลประโยชน์ของตนเองและส่วนรวม (สัมภาษณ์, ปัญจพล หสิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567) ความวางเฉยแบบเป็นกลาง แต่เมื่อเห็นว่าเขาทำไม่ถูกต้องตามครรลองก็ใช้ปัญญาเข้าช่วย จึงไม่ใช่แค่การวางเฉยแบบไม่รู้ร้อนรู้หนาว แต่เป็นการวางเฉยแบบรู้เท่าทัน เมื่อเห็นว่าไม่มีความยุติธรรมต่อผลคะแนนการเลือกตั้ง ก็หาแนวทางโดยการเข้าร่วมตรวจสอบเพื่อต้องการให้เกิดความเที่ยงธรรมโปร่งใส (สัมภาษณ์, สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์, 3 มีนาคม 2567) เป็นกลางในการตรวจสอบโดยไม่เลือกตรวจสอบเฉพาะพรรรคที่ตนเองชื่นชอบ เป็นการตรวจสอบเพื่อส่วนร่วม เป็นกลางในการเป็นหูเป็นตาให้กับทุก ๆ พรรค (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567) เพราะต้องการให้ผลของการเลือกตั้งออกมามีความเที่ยงธรรม ตรวจสอบได้ ประชาชนจึงตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมมากขึ้น จะเห็นได้ว่าแม้แต่ผู้มีอายุยังไม่ถึงเกณฑ์ที่สามารถเลือกตั้งได้ตามกฎหมาย ยังมีการออกมาเป็นอาสาเพื่อตรวจสอบตามจุดเลือกตั้งต่าง ๆ (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

ความยุติธรรมเที่ยงธรรมเป็นหลักการที่สำคัญในการดำเนินการ ยิ่งเป็นหน่วยงานที่มากจากภาครัฐแล้ว สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก การตรวจสอบผลการเลือกตั้ง ต้องมีการตรวจสอบการนับคะแนนและกระบวนการเลือกตั้งอย่างเป็นธรรม เพื่อให้ผลการเลือกตั้งมีความถูกต้องและ

เชื่อถือได้ ไม่เพิกเฉย ช่วยกันคอยเป็นหูเป็น (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การได้มาซึ่งผู้นำจากกระบวนการยุติธรรมมีความสำคัญ ผลของคะแนนที่ได้รับต้องซื้อตรงเที่ยงธรรม การคอยเห็นหูเป็นตาสอดส่องการนับคะแนนตามจุดต่าง ๆ จึงต้องมีความเป็นอิสระและเป็นธรรม สามารถทำได้โดยที่รัฐไม่กีดกันส่งผลดีต่อการสร้างความโปร่งใสให้เกิดขึ้น เจ้าหน้าที่เกิดความรอบครอบมากยิ่งขึ้น (สัมภาษณ์, อภิสิทธิ์ เสนาฤทธิ์, 3 มีนาคม 2567) อย่างไรก็ตามหลักวางเฉยเมื่อนำมาใช้ต่อการมีสาวนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง เพราะมีแนวคิดว่าไม่ใช้หน้าที่ประชาชนต้องเป็นผู้ออกไปตรวจสอบ แต่ในทางกลับกันการทำงานของภาครัฐควรมีความยุติธรมโปร่งใส มีการประชาสัมพันธ์การปฏิบัติหน้าที่ให้ประชาชนรับทราบถึงกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ โดยที่ประชานไม่จำเป็นต้องออกมากระทำด้วยตนเอง (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567)

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ใช้หลักความอุเบกขากับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า เป็นฐานความคิดด้านการเมืองที่สันติสุขและเที่ยงธรรม เมื่อเห็นว่ามีแนวโน้มว่าจะเกิดความไม่โปร่งใส จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยคอยเป็นหูเป็นตา รักษาผลประโยชน์ของตนเองและส่วนรวม เป็นการวางเฉยแบบรู้เท่าทัน โดยไม่วางเฉยแบบไม่แยแสต่อความไม่ดี ภาคประชาชนสังคมจึงตื่นตัวออกมามีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น ส่งผลดีต่อการสร้างความโปร่งใสให้เกิดขึ้น เจ้าหน้าทีเกิดความรอบครอบมากยิ่งขึ้น

4.2.5 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4

จากการสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยประยุกต์ใช้หลักพรหมธรรม 4 ซึ่งแต่ละท่านได้แสดงทัศนะไว้ดังนี้

1) ด้านเมตตา (ความปรารถนาดี)

การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความปรารถนาดี กล่าวคือ การออกไปใช้สิทธิเพราะต้องการเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเมืองไปในทิศทางที่ดี ปรารถนาให้คนที่เป็นความต้องการของตนนำความคาดหวังที่ประชาชนคิด สร้างผลงานออกมาให้เป็นแนวทางที่นำมาใช้แก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567) คือความปรารถนาดีให้ผู้ที่ตนเองเล็งเห็นว่ามีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับการได้รับอำนาจจากประชาชนในการเข้าไปทำหน้าที่บริหารจัดการแทนประชาชน ปรารถนาดีต่อสิทธิที่ตนเองมีเพื่อมอบให้กับผู้มีความเหมาะสมและนำความปรารถนาดีของประชาชนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งด้วยความปรารถนาดี จึงเป็นการลงคะแนนเสียงให้กับผู้แทนที่เรามีความเชื่อมั่นว่าจะสามารถนำสิทธิที่เรามอบให้ไปใช้ได้อย่าง

เกิดประสิทธิภาพและดีที่สุด โดยพิจารณาจากคุณสมบัติ แผนการทำงาน นโยบาย และความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ผู้สมัครนั้นเสนอให้ดีที่สุดต่อตัวเราและสังคมในระยะยาว (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567) รูปแบบของความปรารถนาดีต่อตัวนักการเมืองที่ตนชื่นชอบ เมื่อมองเห็นถึงความสามารถ การมีภาวะผู้นำ การมีไหวพริบต่อการแก้ไขปัญหา บุคคลิกท่าทางเหมาะสม ก็เป็นการออกไปใช้สิทธิที่ตนเองมีเพราะปรารถนาให้นักการเมืองที่ตนชอบชนะการเลือกตั้ง (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567) มีความเอ็นดู มีความรักใคร่ มองว่าเป็นผู้มีความเหมาะสมสำหรับตำแหน่ง มีความรู้ความสามารถ (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นการให้ผลโหวตของตนเองต่อนักการเมืองที่ตนเองเห็นว่ามีศักยภาพเหมาะสมกับตำแหน่ง เป็นการโหวตให้ด้วยความปราถนาดี ต้องการให้เขาได้รับชัยชนะให้เขามีความสุขต่อผลที่ได้รับ และมีการบอกต่อถึงคามสำคัญในเรื่องของสิทธิของตน เพื่อสร้างความตระหนักรู้ของการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567) ปราถนาดีต่อส่วนตัวและส่วนรวม ส่วนตัวคือการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพราะการเลือกตั้งเป็นส่วนช่วยให้เกิดการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลง โดยพิจารณาจากสภาพที่เป็นอยู่หรือความพึงพอใจของตนเอง ส่วนรวมเพื่อพัฒนาประเทศชาติในด้านต่างๆ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม ความเป็นอยู่ เป็นต้น (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

การได้ผู้แทนที่ดีที่มาจากการเลือกตั้ง สามารถส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในสังคมได้ เนื่องจากพวกเขามีความรับผิดชอบที่จะสนับสนุนนโยบายและมาตรการที่ส่งเสริมความสุขและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นสำหรับทุกคนในสังคม นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งยังเป็นโอกาสที่ดีในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในสังคม โดยการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมให้ดียิ่งขึ้น (สัมภาษณ์, สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์, 3 มีนาคม 2567) เกิดจากความปราถรถนาดีเพื่อต้องการเห็นบ้านเมืองดีขึ้น ทุกคนในสังคมมีความสุข การเลือกตั้งจึงเป็นวิธีที่ใช้สำหรับการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น เลือกทีมบริหารที่เล็งเห็นว่ามีความรู้ความสามารถที่จะผลักดันประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้าอยู่ดีมีสุขได้ (สัมภาษณ์, ปัญจพล หสิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567)

กล่าวโดยสรุป การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นความปรารถนาดี โดยความต้องการเห็นการปลี่ยนแปลงของประเทศชาติไปในทิศทางที่ดี ต้องการเห็นการพัฒนาประเทศชาติที่ดียิ่งขึ้น เกิดความปรารถนาอยากให้ผู้คนในประเทศชาติเกิดความอยู่ดีมีสุข และรวมถึงสภาพความเป็นอยู่ของตนเองด้วย สิทธิของประชาชนเป็นสิ่งที่สามรถกำหนดผู้ที่จะบริหารและพัฒนาประเทศ ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อาจกล่าวได้ว่าการเลือกตั้งเป็นหนทางหนึ่งในการสร้างความสุขและความเจริญรุ่งเรืองให้กับสังคม โดยการมีส่วนร่วมในการ

เลือกตั้งเป็นการเลือกผู้แทนที่ดีมีความสามารถทำให้เกิดบริหารจัดการที่ดีขึ้น มีการพัฒนาและสร้างสังคมที่เป็นศูนย์กลางของความสุขและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นสำหรับทุกคนในสังคม

ความปรารถนาดีต่อ นักการเมือง จากความชอบส่วนตัวหรือจากการวิเคราะห์จากปัจจัยด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ความสามารถเหมาะสม ภาวะความเป็นผู้นำ แนวความคิด การบริหารจัดการ โดยปรารถดีให้เขามีความสุขได้รับคะแนนโหวตจากประชาชน และมาพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า

2) ด้านกรุณา (ความเกื้อกูลสงสาร)

ความปรารถนาให้สรรพสิ่งเป็นอิสระพ้นจากความไม่มีความสุข เพราะสิทธิของเราเพียง 1 สิทธิก็มีความหมายต่อการสร้างความเปลี่ยนแปลงหรือการคงอยู่ไว้ซึ้งความดีงาม การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งจึงเป็นความเห็นอกเห็นใจต่อสภาพความเป็นอยู่ที่เกิดขึ้นของประเทศชาติ และรวมถึงตนเองด้วย (สัมภาษณ์, จิรายุทธ์ แสนบุญศิริ, 22 กุมภาพันธ์ 2667) การใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความเกื้อกูลต่อประเทศชาติ ความต้องการให้ประเทศชาติเกิดการพัฒนา ต้องการเห็นทีมงานผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ เหมาะสมต่อตำแหน่งที่จะได้รับจากประชาชน จึงเป็นการออกไปใช้สิทธิอย่างเกื้อกูล (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567)

การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการเกื้อกูลต่อการพัฒนาระบบทางการเมือง พัฒนาการบริหารประเทศให้มีความก้าวหน้า ประชาชนที่เพิกเฉยต่อสิทธิของตนเองควรตระหนักและให้ความสำคัญถึงการใช้สิทธิ เพราะสิทธิของประชาชนนสามารถเปลี่ยนผู้แทนซึ่งใช้อำนาจแทนตนได้โดยเลือกผู้ที่ตนเห็นว่าประโยชน์แก่ส่วนรวมตามแนวทางที่ตนต้องการ (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การใช้หลักความมีไมตรีจิต คือมีไมตรีจิตต่อพรรคที่ตนเองชื่นชอบ มีไมตรีจิตต่อนักการเมืองที่ตนเองถูกใจ ใช้สิทธิที่ตนเองมีเลือกคนที่ตนเองมีความประทับใจในผลงานที่ผ่านมา หรือมองว่าเหมาะสมและสมควรต่อการเข้ามาทำงานทางการเมือง (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567) เกื้อกูลผลประโยชน์ร่วมกัน คือการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความเกื้อกูลต่อระบบการเมือง ต่อการพัฒนาประเทศชาติ หวังให้เกิดการพัฒนาก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น หวังให้หลุดพ้นจากปัญหาต่าง ๆ หวังให้ได้บุคคลที่มีความรู้ และศักยภาพในการนำพาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง (สัมภาษณ์, พิชานันท์ ทองจันทร์, 26 กุมภาพันธ์ 2567) เกื้อกูลโหวตสิทธิที่ตนเองมีให้กับนักการเมืองที่ตนเองมีความประทับใจ เช่น ชอบในการทำงาน ชอบแนวคิดและวิธีการแก้ไขปัญหา การมีภาวะผู้นำที่เหมาะสม เป็นต้น จึงเกื้อกูลสิทธิที่ตนเองพึงมีให้แก่ผู้นั้น (สัมภาษณ์, พิชิตา ทองจันทร์, 28 กุมภาพันธ์ 2567)

การเข้ามีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นแนวทางการต้องการให้ตนเองและผู้อื่นมีความสุข เพราะการเลือกตั้งสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นได้ (สัมภาษณ์,

จิรายุทธ์ แสนบุญศิริ, 22 กุมภาพันธ์ 2667) ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนเองเชื่อมั่นและมีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายว่ามีความสอดคล้องต่อสภาพปัญหาและสามารถนำมาใช้ได้จริง การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งเป็นวิธีการและแนวทางเพื่อให้เกิดความสุข เพราะเมื่อทีมที่ได้รับการคัดเลือกมีความรู้ความสามารถ ทุกคนในสังคมก็จะเกิดความสุข มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไข (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567) อย่างไรก็ตามในระดับท้องถิ่น ความเกื้อกูลปราถรถณาให้นักการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นที่มีความสารถเหมาะสมกับตำแหน่งได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้ง เป็นการลงคะแนนเสียงของตนเองให้กับนักการเมืองดังกล่าวที่ผ่านการประเมินจากตนเองที่เห็นว่ามีความรู้ความสามารถเหมาะสม (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

กล่าวโดยสรุป ความกรุณาในการใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นระหว่างประชาชนกับนักการเมือง นักการเมืองที่มีความสารถมองเห็นประชาชนเป็นหลัก อ่อนน้อมถ่อมตน ประชาชนรักใคร่เกิดความกรุณาเกื้อกูล เอ็นดูต่อความรู้ความสามารถ เข้าถึงประชาชน ไม่ถือตัว เมื่อลงสมัครรับคัดเลือกประชาชนก็จะเทคะแนนเสียงให้

หลักความกรุณากับการประยุกต์ใช้เพื่อมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขต อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า เมื่อต้องการให้ตนเองหลีกพ้นจากสภาพของความทุกข์ที่เป็นอยู่ ก็ยังมีจิตเอื้อเฟื้อปราถนาให้คนอื่น ๆ ไม่ต้องทนต่อสภาพความทุกข์ที่ต้องเผชิญด้วยเช่นกัน เมื่อสิทธิของเรามีประโยชน์ต่อการคัดเลือกผู้บริหารประเทศ อันมีผลโดยตรงต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของตัวเราและสังคม ทำให้เกิดความให้ความสำคัญต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และยังส่งผลทำให้เกิดการบอกต่อถึงความสำคัญต่อการใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

3) ด้านมุทิตา (ความยินดี)

ใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความยินดี ยินดีต่อผู้รับลงสมัครเลือกตั้งในทุกพรรค ยินดีต่อความมุ่งมั่นในแนวคิดที่จะร่วมกันพัฒนาประเทศชาติ ยินดีและเต็มใจที่จะมีโอกาสในการเป็นส่วนหนึ่งของการคัดเลือกคณะผู้บริหารที่จะมาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการประเทศ (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งเป็นสิทธิและหน้าที่ของทุกคนในสังคม เมื่อการตัดสินใจของเรามีความสำคัญต่อชุมชนและประเทศชาติ จึงเป็นเรื่องที่น่ายินดีที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนการเลือกตั้ง การใช้สิทธิเลือกตั้งมีผลกระทบต่อทุกคนในสังคม จึงสำคัญที่จะใช้สิทธินี้อย่างรับผิดชอบและมีสติ ให้การสนับสนุนการเลือกตั้งที่เป็นธรรม และยินดีต่อการใช้สิทธิ ยินดีต่อผลการเลือกตั้งแม้ผลที่ออกมาจะไม่ตรงตามที่ตนเองเลือกเพราะเป็การเคารพความเห็นต่างของผู้อื่น (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) การใช้สิทธิโดยความชื่นชมต่อตัวบุคคลที่ตนเองเล็งเห็นว่าเป็น

ผู้มีความรู้ มีทัศนคติที่ดี มีความเป็นผู้นำ ส่งผลต่อการยินดีที่จะลงคะแนนเสียงเลือกให้เข้ามารับหน้าที่ในการบริหารจัดการทางการเมือง (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567)

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่สำคัญตามระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นเรื่องที่น่ายินดีที่จะออกมามีส่วนร่วมในการสร้างระบบทางการเมืองที่เข้มแข็ง การได้มาซึ้งผู้เป็นตัวแทนของประชาชาจากกระบวนการยุติธรรม การออกมาใช้สิทธิของตนด้วยความสุข พลอยยินดีต่อการใช้สิทธิของตนเองอย่างมีคุณค่า ยินดีมอบสิทธิที่ตนเองมีให้ผู้มีความรู้ความสามารถที่ตนเองชื่นชอบ และเมื่อนักการเมืองที่สมัครรับเลือกได้รับความสำเร็จก็ยินดีต่อผลการได้รับเลือกของเขาด้วย (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567) ความยินดีต่อกาลงคะแนนเสียงให้กับผู้ลงสมัครรับเลือก เป็นความเต็มใจที่เกิดขึ้นเพราะชอบในทัศนคติ อุดมการณ์ ความรู้ความสามารถ และเมื่อผู้นั้นได้รับเลือกจากประชาชนก็จักพลอยยินดีกับความตั้งใจและผลที่ได้รับจากการไว้วางใจจากประชาชน

การเลือกตั้งที่เป็นไปอย่างเรียบร้อยเป็นไปด้วยความยินดีอิ่มเอมใจ เพราะการเลือกตั้งใหญ่จะมีจัดขึ้น 4 ปี 1 ครั้ง ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วม โดยการเลือกตั้งนั้นต้องมากจากไม่มีการข่มขู่ หรือการติดสินบน เป็นการเลือกตั้งด้วยความยินดี เพื่อให้เกิดระบบประชาธิปไตยที่มีการเคารพสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกเสียงของประชาชน (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) ความยินดีต่อการออกไปใช้สิทธ์เลือกตั้งอย่างตั้งใจ ไม่เฉยเมยปล่อยผ่านเพราะมองว่าเป็นเรื่องสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติ และเมื่อผลการเลือกตั้งออกมา ผู้ได้รับเลือกอาจเป็นผู้ที่ตนเลือกหรือฝ่ายตรงข้ามก็พลอยยินดีต่อความสำเร็จของเขา (สัมภาษณ์, สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์, 3 มีนาคม 2567)

กล่าวโดยสรุป การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความยินดี มีความเต็มใจที่จะสละเวลาหรือนำสิทธิที่ตนเองมีมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ ยินดีต่อผลคะแนนการเลือกตั้งที่สรุปออกมามีความโปร่งใส ยินดีต่อผู้ที่ได้รับเลือกจากเสียงประชาชน เกิดความยินดีที่จะให้คะแนนที่ตนเองมีต่อผู้แทนที่ตนเองเห็นว่ามีคุณสมบัติตรงต่อตำแหน่ง นักการเมืองมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ให้ความสำคัญกับประชาชน มองเห็นถึงความเดือนร้อนและหาแนวทางการแก้ไข ประชาชนย่อมยินดีและเต็มใจในการลงคะแนนเสียงให้เมื่อมีการเลือกตั้ง และเป็นการสร้างความรู้สึกที่ใช้สำหรับมีส่วนร่วมในเชิงบวก และเกิดบรรยากาศของการมีส่วนร่วมที่ดี ความยินดีเป็นส่วนทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวในการมีส่วนร่วมมอออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง และเป็นปัจจัยสำคัญในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

4) ด้านอุเบกขา (ความวางเฉย)

การใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งโดยใช้หลักอุเบกขา เป็นการใช้สิทธิ์ของตนอย่างปราศจากอคติ ใช้สิทธิ์ที่ตนเองพึงมีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เห็นถึงความสนใจ เข้าร่วมด้วยความเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญต่อการ

พัฒนาประเทศชาติหรือระบบทางการเมือง (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง, 3 มีนาคม 2567) เข้ามีส่วนร่วมโดยไม่ยึดติดกับสิ่งที่ผ่านมา มีความปรารถนาอยากเห็นสิ่งที่ดี ใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความอยากเห็นถึงความเปลี่ยนแปลง เห็นถึงความสำคัญของสิทธิของตนว่าสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสิ่งใหม่ ไม่เพิกเฉยต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คาดหวังให้เกิดจากพัฒนา ด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ให้มีความพัฒนาไปในทิศทางบวก คุณภาพชีวิตดีขึ้นสภาพการเป็นอยู่ดีขึ้น (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567)

อุเบกขาคือการรับรู้ว่าอะไรดี อะไรไม่ดี และนำความรู้นั้นมาปรับให้เกิดความพอดี กล่าวคือ เมื่อต้องมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งก็นำหลักอุเบกขามาใช้เป็นหลักพิจรณาถึงความดีความชั่ว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจและลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์, 17 กุมภาพันธ์ 2567) การวางใจเป็นกลาง คือการรู้ถึงด้านดีและด้านไม่ดี รับรู้ถึงทั้งสองด้านอย่างพอดี หากนำมาเทียบเคียงใช้กับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนั้น จะพบว่าควรใช้สิทธิของตนเองหรือไม่ การเลือกตั้งมีความสำคัญอย่างไร และการจะโหวตคะแนนเสียงของตนให้ใครควรมองถึงศักยภาพและความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด เป็นเครื่องมือเพื่อใช้ในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการสิทธิเลือกตั้ง (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567) อย่างไรก็ตามอุเบกขาโดยใช้หลักเมตตาเข้ามาช่วย คือ เพราะมีความเมตตาจึงหวังประโยชน์สุขต่อผู้อื่น ร่วมถึงประโยชน์สุขต่อตนเองด้วย ใช้การเลือกตั้งเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นมีความเจริญก้าวหน้า (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567)

วางใจเป็นกลางไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด เลือกบุคคลที่ตนเองเห็นสมควร มีความเหมาะสม เรียบง่ายเข้าถึงประชาชน ไม่เลือกตามกระแสนิยม ใช้ความเป็นกลางเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) ดังนั้นการเลือกตั้งจึงเปรียบเสมือนความชอบธรรมทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นความยุติธรรมรูปแบบหนึ่ง หากกระบวนการมีความโปร่งใสและซื่อตรง เพราะเป็นรูปแบบของการคัดเลือกจากเสียงของประชาชนผ่านการเลือกตั้ง (สัมภาษณ์, อภิสิทธิ์ เสนาฤทธิ์, 3 มีนาคม 2567)

การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างปราศจากอคติ ถึงแม้ว่ากระบวนการเลือกตั้งที่ผ่าน ๆ มาจะมีความขุ่นมั่วในเรื่องของผลคะแนนการเลือกตั้งก็ตามที แต่เห็นถึงความสำคัญและรู้เท่าทั่นว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำหรือไม่ เมื่อกระบวนการยุติธรรมมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น ประชาชนที่มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งก็จะเกิดความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) อุเบกขาธรรม ไม่ใช่ความเฉยเมยหรือเมินเฉยเพราะความโง่เขลาเกียจคร้าน แต่อุเบกขาหมายถึงการวางใจเป็นกลางเพราะมีสติปัญญา มีความรู้เท่าทัน เมื่อมีสติปัญหามีความรู้เท่าทันก็จะส่งผลต่อการนำมาใช้เพื่อการเลือกตั้งอย่างรู้ทัน รู้ว่าควรเลือกแบบไหน เลือกใคร (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

กล่าวโดยสรุป การเข้ามีส่วนร่วมโดยไม่เฉยเมย เพิกเฉยต่อการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เป็นหลักที่นำมาประยุกต์ใช้ต่อการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งเป็นการมีส่วนร่วมที่สำคัญตามระบอบประชาชนธิปไตย จึงไม่ควรละเลยแต่ควรเห็นว่าสำคัญต่อการพัฒนาระบบการเมืองและประเทศชาติ และไม่ยึดติดกับอดีตที่ผ่านมา เปิดโอกาสให้กับสิ่งใหม่ที่ผ่านการคิดกลั่นกรองว่าจะเป็นไปในแนวทางที่ดี ความวางเฉยที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้เท่าทัน ไม่ยึดติดกับสิ่งเก่าเมื่อเห็นว่าไม่มีทิศทางที่ดีขึ้น จึงเห็นว่าการเลือกตั้งมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด เข้าร่วมด้วยความมีสติปัญญา เลือกเพื่อสร้างสิ่งใหม่ที่เห็นว่าดีกว่าเดิมไม่ยิดติดสิ่งเก่า

4.3 แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

จากการสัมภาษณ์ ประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ซึ่งแต่ละท่านได้แสดงทัศนะไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นประเด็นสำคัญที่ประชาชนควรให้ความสนใจและความสำคัญ เพราะการเมืองเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบการเมืองของประเทศชาติ เมื่อระบบการเมืองมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ประชาชนให้ความสำคัญและตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระบบทางการเมืองก็จะเกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำให้การมีส่วนร่วมเป็นไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น อยู่บนฐานความคิดในการมีส่วนร่วมอย่างมีสติ เช่น การมีส่วนร่วมในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยใช้หลักเมตตาในหลักพรหมวิหารธรรม ปราถนาดีต่อสังคม มองเห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและปราถนาให้เกิดการแก้ไข ชี้ให้รัฐบาลมองเห็นสภาพปัญหาและหาแนวทางการแก้ไข (สัมภาษณ์, ดร.ภัคสิริ แอนิหน, 11 กุมภาพันธ์ 2567) หลักพรหมวิหาร 4 สามาถนำมาประยุกต์ใช้กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้หลายรุปแบบ เมื่อมีหลักธรรมเป็นเรื่องเตือนสติก็จะทำให้มีส่วนร่วมได้อย่างเกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น (สัมภาษณ์, ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร, 11 กุมภาพันธ์ 2567) เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการเมือง มีส่วนร่วมในการสร้างการพัฒนาในหลากหลายประเด็น เช่น การเข้าชื่อเพื่อเปลี่ยนแปลงหรือเสนอข้อกฎหมายใหม่ๆ อย่างกรณีของ การออก พรบ. คุ้มครองกลุ่มชาติพรรณ ที่ต้องการการเข้าชื่อของประชาชนเพื่อนำไปเสนอต่อสภาซึ้งประชาชนก็สามารถมีส่วนร่วมกับข้อกฎหมายนี้ได้ และเมื่อใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างหลักพรหมวิหาร 4 มาเป็นหลักของการมีส่วนร่วมก็จะทำให้เกิดความสงบสุขได้ เช่น หลักของความเมตตาและความกรุณา ที่ต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข หลุดพ้นจากความไม่สบายกายใจ เป็นต้น (สัมภาษณ์, หัสดี ขวัญไตรรงค์,

17 กุมภาพันธ์ 2567) การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยใช้หลักพรหมวิหาร 4 เป็นหลักที่นำมาใช้ปฏิบัติเพื่อให้ส่งผลต่อการเกิดความสงบสุข เกิดความมีสติเมื่อต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ (สัมภาษณ์, ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย, 18 กุมภาพันธ์ 2567) หลายครั้งที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกิดมาจากการที่ต้องตกอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องทนอยู่บนความทุกข์ ต้องการให้มีผู้สนใจนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาหาแนวทางการแก้ไข เมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวแล้ว เกิดความสงสารตนเองและผู้อื่นรอบข้าง ครอบครัว ชุมชนและสังคม สิ่งนี้เรียนว่าความสงสารตามหลักของความกรุณา เมื่อต้องการให้หลุดพ้นจากสภาพของความทุกข์จึงหาแนวทาง โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีหลากหลายรูปแบบ (สัมภาษณ์, ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล, 18 กุมภาพันธ์ 2567) หลักพรหมวิหารธรรมมีความสำคัญต่อการนำมาใช้กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในหมากหมายแง่มุม เช่น หลักมุทิตา ความพลอยยินดีด้วย เอาใจสนับสนุน การส่งเสริม ในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ เพื่อพัฒนาการเมืองหรือสังคม พัฒนานโยบายให้สอดคล้องต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน จะเห็นได้ว่าการเมืองในระดับท้องถิ่นเมื่อต้องมีการจัดทำนโยบายหรือการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดกับชาวบ้าน ชาวบ้านจะพร้อมใจกันในการเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมสนทนาหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไข ชาวบ้านที่เข้าร่วมพร้อมใจกันยินดีให้ข้อมูลที่สำคัญ แนวทางไหนที่เห็นว่าถูกต้องสามารถนำมาปฏิบัติได้ก็จะส่งเสริมเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (สัมภาษณ์, สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา คือหลัก “พรหมวิหาร 4” ที่เป็นธรรมประจำใจที่สำคัญ หมวดหนึ่งใน เพื่อใช้ในการบริหารชีวิตให้ถูกต้องและดีงาม (สัมภาษณ์, พัชราภรณ์ บุญมีมา, 20 กุมภาพันธ์ 2567) อธิบายการนำหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง สำหรับการทำงานในหน่วยงานราชการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องเกี่ยวกับการเมือง การนำหลัก อุเบกขา คือการวางใจเป็นกลางมาใช้สำหรับพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นความจำเป็นอย่างมาก เพราะหน่วยงานราชการมีบุคคลที่หลากหลายช่วงอายุ จึงมีมุมมองความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งทางความคิดขึ้น จึงใช้หลักอุเบกขาในการจัดการการมีส่วนร่วมในรูปแบบดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หลักพรหมวิหาร 4 ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการมีส่วนร่วมในรูปแบบของการการรณรงค์ขอความร่วมมืออย่างให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการสมัครเป็นผู้นำท้องถิ่นในระดับ เช่น สมาชิก อบต. เทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพราะเป็นฐานสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเช่นดียวกัน และรวมไปถึงการเป็นกรรมการหมู่บ้าน กรรมการกองทุนหมู่บ้าน (สัมภาษณ์, ขวัญดาว สุมนัส, 26 มีนาคม 2567) หลักพรหมวิหาร 4 ที่เหมาะสำหรับการนำมาใช้อยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เมื่อต้องประยุกใช้สำหรับการมีส่วนร่วมทางการ

เมือง เพราะการเมืองเป็นเรื่องของทุกคนและส่วนรวม หลักพรหมวิหาร 4 จึงมีความสำคัญและใช้ประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมได้ (สัมภาษณ์, มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่, 20 มีนาคม 2567) เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีส่วนสำคัญที่ช่วยพัฒนาระบบทางการเมืองให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เมื่อประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและมีความตื่นตัวทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ก็ทำให้เกิดจากพัฒนาในมิติต่าง ๆ ได้ เช่น เมื่อมีความทุกข์และเห็นว่าไม่มีความยุติธรรมเกิดขึ้น ก็ไม่เพิกเฉยต่อปัญหาเพราะมองว่าไม่ใช้เรื่องของตนเอง แต่เปลี่ยนมุมมองความคิดว่าเราสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับสังคมได้ (สัมภาษณ์ กาญติมา จินดาวงษ์, 20 กุมภาพันธ์ 2567)

ความเมตตา ตามหลักธรรมพรหมวิหาร 4 คือความรัก ความปรารถนาดี ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ย่อมมีความปราถนาดีมากกว่าประสงค์ร้าย เป็นความหวังดีเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือสร้างความรู้ความเข้าใจใหม่ ต้องการให้เกิดสิ่งที่มีความก้าวหน้า เกิดประโยชน์สุข และเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจสำหรับผู้มีอำนาจให้ดียิ่งขึ้น การนำหลักความเมตตามาใช้สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงสามารถประยุกต์ใช้ได้หลายรูปแบบของการมีส่วนร่วม เพราะพื้นฐานความรัก ความปรารถนาดีต่อตนเองและผู้อื่นนั้นมีอยู่ในตัวของทุกคน (สัมภาษณ์, อรรถพล วันทา, 18 กุมภาพันธ์ 2567) เป็นความปรารถนาดีที่ต้องการเห็นถึงการตื่นตัวของผู้มีอำนาจเพื่อเร่งหาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับชาวบ้านประชาชนชน เพราะเกิดจากความเพิกฉยหรือจากการมองไม่เห็นถึงปัญหาที่แท้จริงจึงทำให้ไม่เกิดการแก้ไขขึ้น ด้วยเหตุนี้ การมีส่วนร่วมแบบให้หลักพรหมวิหาร 4 ด้วยความเมตตาจึงเป็นสิ่งช่วยให้การมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างมีสติและหวังดี ไม่ใช้อารมณ์ในการเข้าร่วมจนทำให้เกิดความขัดแย้ง (สัมภาษณ์, จิรายุทธ์ แสนบุญศิริ, 22 กุมภาพันธ์ 2567) ความกรุณาสงสารอยากช่วยเหลือผู้อื่น ตัวอย่างง่ายที่สุดคือเรื่องใกล้ตัวของผู้มีส่วนร่วม เช่น การเรียกร้องด้านสิทธิเพื่อกำหนดนโยบายที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่ม LGBTQ ที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเรียกร้องจะเป็นกลุ่ม LGBTQ เท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้วกลุ่มผู้หญิง ผู้ชาย ที่เป็นเพื่อน หรือครอบครัว ก็เห็นถึงความสำคัญในการกำหนดนโยบายที่จะมีความครอบคลุมคนกลุ่มนี้ด้วย เป็นความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และต้องการช่วยเหลือให้ผู้อื่นมีความสุข มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติเฉพาะกลุ่มเท่านั้น (สัมภาษณ์, สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์, 3 มีนาคม 2567) ความสงสารที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่น ถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะเมื่อมีปัญหาก็ต้องหาแนวทางการแก้ไข ไม่มีใครอยากทนอยู่กับปัญหาไปตลอด การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ของปัญหา ว่ามีสาเหตุมาจากอะไรสามารถแก้ไขได้อย่างไร จึงเป็นแนวทางการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นเพื่อหาทางออกที่จะช่วยให้หลุดพ้นจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ (สัมภาษณ์, ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง, 3 มีนาคม 2567) ความยินดีสนับสนุนส่งเสริมตามหลักมุทิตาในการนำมาใช้กับ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง จะเห็นได้ว่าผู้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจะเกิดจากความยินดีและสนับสนุนในการเข้าร่วม หลายครั้งที่มีข่าวว่าชาวบ้านรวมตัวกันขับไล่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่มีพฤติกรรมในการทำงานที่ไม่โปร่งใส มีการฉ้อราษฎร์บังหลวง ชาวบ้านพร้อมใจกับออกมาเปิดโป่ง ขับไล่ เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผ่านประชาชนอีกรูปแบบหนึ่ง (สัมภาษณ์, ชิโนรส วงศ์สุรินทร์, 3 มีนาคม 2567) การสนับสนุนข้อมูลที่สำคัญ เป็นวิธีที่ง่ายและได้ผลในเชิงบวก มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนออกมามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลสำคัญในเรื่องต่าง ๆ ประชาชนควรให้ความสำคัญของการให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ เช่น เมื่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเก็บร่วมร่วมข้อมูลของปัญหายาเสพติดในชุมชน ในฐานะผู้อาศัยอยู่ในชุมชนควรสนับสนุนข้อมูลสำคัญที่ตนเองรับรู้ หรือมีเสนอแนวคิดที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ (สัมภาษณ์, อภิสิทธิ์ เสนาฤทธิ์, 3 มีนาคม 2567) ความมุติตา จึงเป็นหลักพรหมวิหาร 4 ที่บุคคลสามารถประยุกต์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ ด้านการสนุนการให้ข้อมูล เป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทางการเมือง ด้านการยินดีมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เพื่อเป็นการสนับสนุนและพัฒนาระบบทางการเมืองให้ดียิ่งขึ้น (สัมภาษณ์, เนตรนภา เขียวมุ่ย, 3 มีนาคม 2567) การวางใจเป็นกลาง สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการขจัดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองแบบเผชิญหน้า (สัมภาษณ์, ปัญจพล สิตานนท์, 26 กุมภาพันธ์, 2567) เมื่อความชอบของคนเราแตกต่างกัน ปัญหาของการพูดคุยที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันย่อมเกิดขึ้น ซึ้งเรื่องของการเมืองเป็นเรื่องละเอียกอ่อน การนำหลักของการวางเฉยเป็นกลางมาประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมรูปแบบนี้จึงสามารถช่วยลดเรื่องของการเกิดความขัดแย้งแบบเผชิญหน้าได้ (สัมภาษณ์, พิชิตา ทองจันทร์, 28 กุมภาพันธ์ 2567) อย่างไรก็ตามนักศึกษารัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อธิบายว่า การวางตัวเป็นกลาง มีเหตุผล และเที่ยงธรรม ก็มีความจำเป็นต่อการนำมาใช้สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะการเมืองมีเรื่องของการแบ่งฝ่ายแบ่งสีเข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่อมีการแบ่งฝ่ายโอกาสในการเกิดความขัดแย้งก็ย้อมมีมาด้วย การใช้เหตุผลในการตัดสินใจมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ จึงส่งผลดีในเชิงของการมีความสมเหตุสมผล เทียงธรรมต่อความถูกต้อง ไม่ฝักใฝ่เข้าข้างฝ่ายใดจนสุดโต่ง เข้าใจถึงเหตุของแต่ละฝ่ายและนำมาไตร่ตรองก่อน เกิดการใช้ปัญญาในการกลั่นกรองข้อมูลให้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ เมื่อนำองค์ความรู้ที่ตนเองมีไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นก็จะเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เป็นเหตุเป็นผล หรือสามารถโต้แย้งได้ด้วยเหตุผล ไม่ใช้อารมณ์ในการนำ (สัมภาษณ์, พิชานันท์ ทองจันทร์, 26 กุมภาพันธ์ 2567)

4.4 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยพบว่า

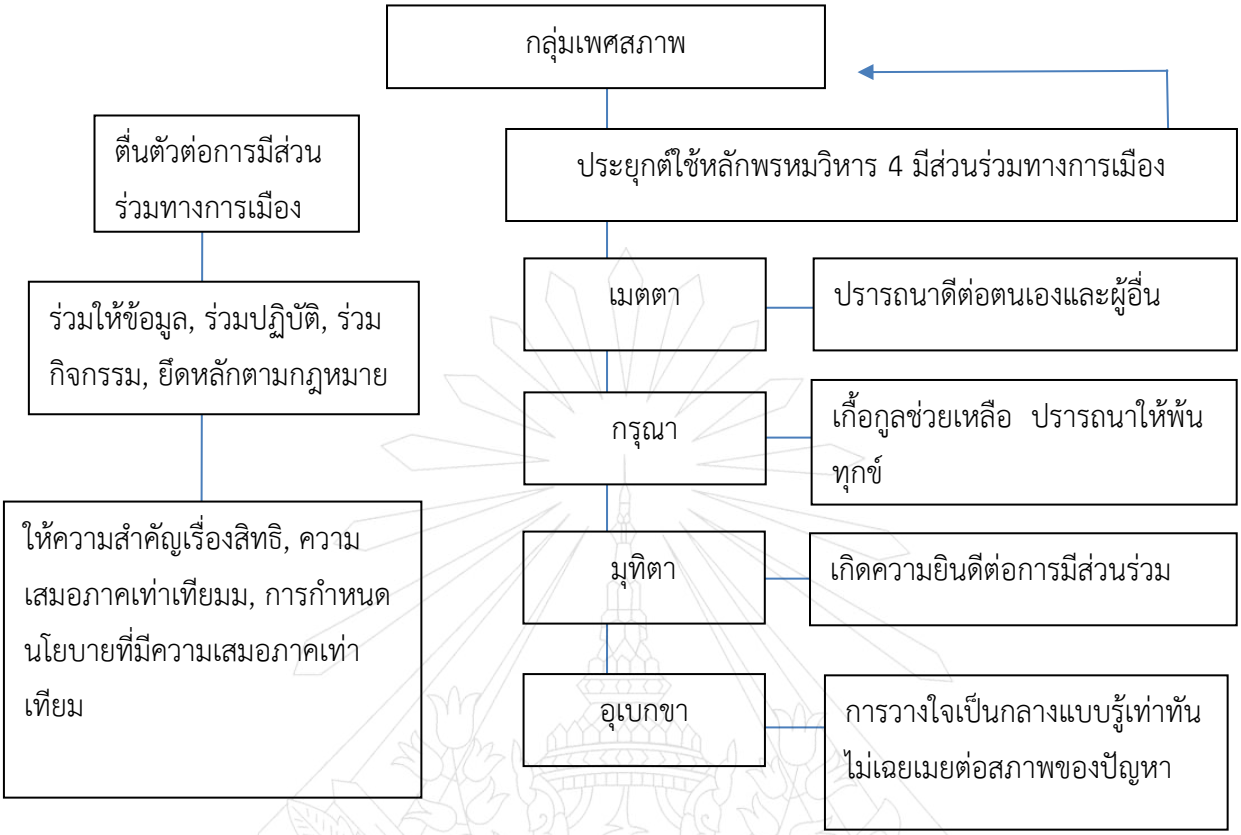
1.การมีส่วนร่วมทางเมืองของกลุ่มเพศสภาพในรูปแบบต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมที่อยู่บนความถูกต้องตามหลักของกฎหมาย มีความตระหนักถึงผู้อื่นไม่เบียดเบียนหรือสร้างความเดือนร้อนให้กับผู้อื่น

2. กลุ่มเพศสภาพไม่เพิกเฉยต่อการมีส่วนร่วมทางเมืองมีความตื่นตัวมากขึ้น เพราะต้องการให้รัฐบาลมองเห็นการมีตัวตนและออกนโยบายที่มีความครอบคลุมต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของตน

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง ไม่ใช่การจับผิดการทำงานของเจ้าหน้าที่ แต่เป็นการร่วมกันเป็นหูเป็นตาเพื่อให้เกิดความโปร่งใสยุติธรรม และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับหน้าที่ตามหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ มีผลพลอยได้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

4. หลักพรมวิหาร 4 เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นไปในเชิงบวกทั้ง 4 ด้าน ด้านความเมตตา กลุ่มเพศสภาพมีความปรารถนาดีต่อการมีส่วนร่วมทั้งต่อตนเองและสวนร่วม ด้านความกรุณา เกื้อกูลต่อการมีส่วนร่วมด้านข้อมูลและการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านมุทิตา ยินในการมีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจสมัครใจ ด้านอุเบกขา ไม่ยึดติดกับสิ่งที่ผ่านมา การวางใจเป็นกลางแบบรู้เท่าทัน ไม่เฉยเมยต่อสภาพของปัญหา

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ผู้จัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ มีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จึงสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ได้ดังสรุปผังมโนทัศน์ที่ 4.6

แผนภาพที่ 4.6 สรุปผังมโนทัศน์องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) มีวัตุประสงค์การวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร 3) เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 3 ข้อดังนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

1.1 การเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับฟังนโยบายการหาเสียงของนักการเมือง ประชาชนมีความตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าว เพราะปัจจัยที่เห็นถึงความสำคัญของนโยบายทางการเมืองที่มีความเชื่อมโยงต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ สวัสดิการในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้นโยบายที่สนับสนุนความเท่าเทียมเรื่องของสิทธิมนุษยชนยังมีส่วนสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้งของกลุ่มเพศสภาพ เนื่องจากการมีความเท่าเทียมในสังคมจะช่วยสร้างสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืนขึ้นได้ และการมีนโยบายที่ดียังช่วยสร้างความเชื่อมั่นในรัฐบาลและการดำเนินงานของรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ทำให้ประชาชนกลุ่มเพศสภาพมีความเชื่อมั่นและความเอื้อเฟื้อในระบบการปกครองของประเทศ โดยการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในการรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้งที่นักการเมืองนำเสนอต่อสาธารณชน

1.2 การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองประชาชนให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนเพื่อก่อประโยช์กับสังคม ต้องการสร้างความเข้าใจและทราบถึงความต้องการของทุกฝ่าย เนื่องจากสภาพปัญหาของประชาชนที่มีความแตกต่างหลากหลายจึงมีความแตกต่างในด้านของข้อมูลสำหรับใช้เป็นเครื่องมือต่อการบริหารจัดการ ข้อมูลหรือการแสดงความคิดเห็นในแง่มุมต่าง ๆ จึงมีความสำคัญ โดยจะเห็นได้ว่าในยุคปัจจุบันประชาชนในสังคมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากยิ่งขึ้น เพราะช่องทางในการมีส่วนร่วมมีความสะดวกและสามารถทำได้ง่าย อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือวิจารณ์ประเด็นทางการเมือง ควรอยู่บนฐานของการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มิใช้การจุดประเด็นเพื่อสร้างความขัดแย้ง

1.3 การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองเป็นการมีส่วนร่วมโดยหวังให้เกิดการแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ เป็นการเรียกร้องและสร้างแรงกดดันเพื่อให้ผู้มีอำนาจหาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน อีกมิติหนึ่งเป็นการแสดงตัวตนหรือการแสดงพลังของกลุ่ม โดยการมีส่วนร่วมมีเจตนาให้ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เกิดความเสมอภาคเท่าเทียม หรือเพื่อเรียกร้องสิทธิในความเป็นมนุษย์ โดยการมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด และมีรูปแบบของการชุมนุมที่พัฒนาขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและแนวความคิดของผู้คนในยุคสมัยใหม่

1.4 การตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยความต้องการเห็นถึงความยุติธรรมโปร่งใส และมีความไม่ไว้วางใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ จึงออกมามีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งตามจุดต่าง ๆ ที่ตนเองสามารถมีส่วนร่วมได้ เพื่อต้องการให้ผลของการนับคะแนนการเลือกตั้งมีความยุติธรรม การมีส่วนร่วมตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งมิใช้การตรวจสอบเพื่อจับผิดการทำงานของเจ้าหน้าที่ แต่เพื่อต้องการให้การทำงานนั้นเกิดความละเอียดรอบครอบ ภาคประชาชนมีความตื่นตัวในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การใช้วิธีการตรวจสอบของภาคประชาชนหวังให้ผลการเลือกตั้งเป็นไปตามหลักการและเป็นธรรม การมีระบบการตรวจสอบจึงเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาความเชื่อถือในระบบการเลือกตั้งและให้เกิดความโปร่งใสยุติธรรม

1.5 การใช้สิทธิเลือกตั้ง ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนมีความตื่นตัวต่อการใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะเห็นถึงความสำคัญของสิทธิในการสร้างสังคมและเป็นการพัฒนาระบบทางการเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้า เกิดการชักชวนบุคคลอื่นให้ไปเลือกตั้งรวมถึงการเฝ้าระวังการกระทำอันก่อให้เกิดความไม่โปร่งใส ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยมี

ความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการเลือกตั้ง โดยเฉพาะเพื่อเป็นการแสดงออกถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย เสียงของประชาชนเป็นส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาและพลักดันประเทศชาติและระบบการเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้า เกิดผลกระทบต่อกระบวนการเลือกตั้งและระบบการปกครอง การเพิกเฉยต่อการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งจึงไม่ก่อให้เกิดประโยชน์

2. ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

2.1 การมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า

2.1.1 ด้านเมตตา มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมด้านความเมตตาออกป็น 2 มิติ คือ 1) ความปรารถนาดีต่อบุคคล ความปรารถนาดีที่มีต่อตัวบุคคล เกิดการมีส่วนร่วมแบบปรารถนาดีต่อตัวนักการเมือง เกิดความเอ็นดูรักใคร่ด้วยปัจจัยความชอบ เช่น ความรู้ความสามารถ ทัศนคติ ความเหมาะสม มิติที่ 2) เกิดจากความปรารถนาดีต่อส่วนรวมและสังคม ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงพัฒนาที่ดีขึ้น สังคมมีความสงบสุข ความขัดแย้งลดลง การมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้งเพื่อนำมาใช้เป็นทางเลือกเมื่อต้องมีการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และเห็นว่าการมีส่วนร่วมทำให้สังคมและประเทศชาติเกิดการพัฒนามากขึ้น ประชาชนตื่นตัวมากขึ้นการกำหนดนโยบายก็จะมีความรอบครอบและนำข้อมูลจากการมีส่วนร่วมของประชาชนมาใช้สำหรับวิเคราะห์หรือกำหนดนโยบาย

2.1.2 ด้านกรุณา เป็นการให้ความสนใจสระเวลาต่อการมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง ให้ความร่วมมืออย่างเต็มใจรับฟังอย่างเปิดโอกาส มีส่วนร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางต่าง ๆ เกื้อกูลต่อการมีส่วนร่วมสนับสนุนด้านข้อมูลที่สำคัญและความรู้ต่าง ๆ การมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายที่ใช้หาเสียงของนักการเมืองเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น เกื้อกูลต่อตัวบุคคลที่เป็นนักการเมือง และยังเป็นส่วนของความเกื้อกูลต่อระบบการเมือง สังคม และประเทศชาติ

2.1.3 ด้านมุทิตา ประชาชนกลุ่มเพศสภาพยินดีต่อการมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง เข้ามีส่วนร่วมอย่างมีมิตรไมตรีด้วยความสมัครใจ เพราะเรื่องของนโยบายที่ใช้สำหรับหาเสียงเลือกตั้งเป็นสิ่งที่สามารถนำมาเป็นเกณฑ์สำหรับเลือกตั้ง การนำเสนอข้อมูลที่มีความชัดเจนและข้อมูลเหล่านั้นเป็นข้อมูลที่ตนเองมีความสนใจความยินดีรับฟัง ความยินดีต่อการมีส่วนร่วมรับฟังนโยบาย

หาเสียงเลือกตั้ง จึงมีส่วนทำให้บรรยากาศของการมีส่วนร่วมเป็นไปได้ด้วยดี ผู้พูดสามารถพูดอธิบายได้อย่างกระชับ ราบรื่น ผู้ฟังรับฟังอย่างตั้งใจ และเกิดความเป็นมิตรไมตรีต่อกัน

2.1.4 ด้านอุเบกขา ประชาชนกลุ่มเพศสภาพใช้หลักของการวางใจเป็นกลางในการมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายการหาเสียงของนักการเมือง เพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างมีความเป็นกลางสามารถรับฟังได้ทุกนโยบายที่นักการเมืองนำเสนอต่อประชาชน รับฟังแนวคิดได้อย่างอิสระไม่เลือกที่รักมักที่ชังรับฟังได้ทุกพรรคการเมือง เกิดการฟังและเข้าใจความคิดเห็นและจุดมุ่งหมายของนักการเมืองโดยไม่ใช้อารมณ์และความรู้สึก และไม่เอาเรื่องส่วนตัวหรืออคติมารบกวน ไม่ยึดถือแต่เพียงนักการเมืองหรือนักการเมืองที่ตนเองชอบ

2.2 การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า

2.2.1 ด้านเมตตา การประยุกต์ใช้หลักความเมตาปรารถนาดีต่อผู้อื่นของกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร คือการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อผู้อื่น แสดงความคิดเห็นอย่างสุภาพ สร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ดี ลดการเกิดข้อขัดแย้งระหว่างการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ มีการการพูดคุยปรึกษาหารือกันเสนอแนวคิดหรือวิจารณ์แบบมีเหตุผล ไม่เสียดสีกัน ยอมรับความเห็นต่างต่อมุมมองความคิดเห็น

2.2.2 ด้านกรุณา กลุ่มเพศสภาพใช้ความเกื้อกูลต่อการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเสนอข้อมูลความคิดเห็นอย่างสุภาพ ให้เกียรติในความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีความแตกต่างหลากหลาย ส่งเสริมแนวความคิดของตนเองและผู้อื่นเพื่อให้แนวคิดดังกล่าวมีประโยชน์ต่อการสนทนา การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นโดยนำหลักธรรมด้านความกรุณามาใช้เพื่อให้การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นไปในทิศทางที่ก่อประโยชน์ต่อผู้อื่นได้ และยังมีส่วนช่วยลดโอกาสความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นต่อการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอีกด้วย

2.2.3 ด้านมุทิตา การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพโดยใช้หลักของความุทิตามักจะเน้นความสอดคล้องกับกฎหมาย เพื่อให้อยู่บนฐานของความถูกต้อง ยินดีให้ข้อมูลที่มีความเป็นจริงมีความน่าเชื่อถือ นำไปใช้ประโยชน์ได้ การสนทนาที่เน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันอย่างสร้างสรรค์ โดยไม่เน้นการเอาชนะ แต่เป็นการแสดงแนวคิดเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ การพูดคุยประเด็นทางการเมืองแบบยินดี รับฟังผู้อื่นที่แสดงความคิดเห็นโดยไม่ขัดจังหวะ และยินดีให้ข้อมูลที่เห็นต่างอย่างสุภาพเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง

2.2.4 ด้านอุเบกขา การแสดงความคิดเห็นงทางการเมืองหรือรับฟังโดยการวางเฉยสามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนาได้อย่างตั้งใจและไม่ขัดจังหวะต่อแนวความคิดของผู้กำลังสนทนาอยู่ การเป็นกลางในการพูดคุยเรื่องการเมืองมีความสำคัญ ช่วยให้สามารถสร้างพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ สร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างสำหรับผู้เข้าร่วมในการสนทนาพูดคุยทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเสรีและไม่มีความกังวล มีความเปิดกว้างทางความคิด แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ลดโอกาสของการเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงขณะกำลังพูดคุยหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

2.3 การมีส่วนร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า

2.3.1 ด้านเมตตา การมีส่วนร่วมชุมนุมเคลือนไหวทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร คือความความปราถนาดีที่ต้องการเรียกร้องให้ผู้มีอำนาจในระดับสูงมองเห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนไม่เพิกเฉยและหาแนวทางการแก้ไข ปราถนาดีอย่างเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพัฒนาของสภาพสังคมไปในทิศทางที่ดีขึ้น การประยุกต์ใช้ความเมตาต่อการมีส่วนร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองส่งผลที่ดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มที่มีอยู่ในสังคม ช่วยสร้างสังคมที่มีความเป็นอยู่ร่วมกันที่ดีไม่เกิดความรุนแรง ร่วมชุมนุมอย่างปรารถนาดีให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นกับสังคม

2.3.2 ด้านกรุณา มีส่วนร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวโดยเกื้อกูลช่วยเหลือผู้ร่วมชุมนุมหรือร่วมอุดมการณ์เดียวกัน คอยเป็นกระบอกเสียงหรือนำข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องการกับชุมนุมเผยแพร่ต่อผู้ที่สนใจ เกื้อกูลในด้านของการให้ข้อมูลที่สำคัญกับสมาชิกผู้ร่วมชุมนุม ปัจจัยของการออกมามีส่วนร่วมคือเกิดภาวะความสงสารในสภาพที่ตนเองต้องทนรับกับความทุกข์ และมีใจสงสารต่อผู้คนรอบข้างที่ต้องเผชิญกับสภาพปัญหาเช่นเดียวกับตนเอง เกิดความไม่เป็นธรรมจึงออกมามีส่วนร่วมในชุมนุมและแสดงออกความคิดเห็นของตนเองผ่านการชุมนุมเรียกร้อง

2.3.3 ด้านมุทิตา การมีส่วนร่วมชุมนุมเคลือนไหวทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครด้วยความมุทิตายินดี เกิดจากการเห็นกลุ่มผู้มีแนวคิดหรือตกอยู่ในสภาพปัญหาเดียวกัน แสดงจุดยืนของตนเองให้สังคมรับรู้และเกิดการตอบสนองของผู้มีอำนาจต่อการแก้ไข ยินดีออกมาแสดงออกร่วมกันชุมนุมเรียงร้องโดยสมัครใจ เพราะมองเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการชุมนุมทางการเมืองเป็นการทำสิ่งที่มีผลต่อการพัฒนาของสังคมหรือชุมชน ความยินดีนี้มีส่วนช่วยให้เกิดการชุมนุมในรูปแบบที่มีความสร้างสรรค์ มีโอกาสสามารถทำให้การชุมนุมมีผลสำเร็จได้มากขึ้นเพราะเกิดพลังของความสามัคคีและความพร้อมใจ

2.3.4 ด้านอุเบกขา ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีการดำเนินกิจกรรมชุมนุมอย่างสุภาพและสามารถรักษาความสงบเรียบร้อย โดยให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิและความเสมอภาคของทุกฝ่าย สร้างสิ่งที่เอื้อต่อความเข้าใจซึ่งกันและกันแบบเป็นกลาง และประยุกต์ใช้การมีส่วนร่วมแบบวางเฉยที่รู้เท่านั้นไม่เฉยเมยเมื่อรู้ว่าสามารถมีส่วนในการช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และไม่ยึดติดกับสิ่งเก่าต้องการเห็นการพัฒนาก้าวหน้าให้เกิดขึ้นกับสังคม

2.4 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า

2.4.1 ด้านเมตตา ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครมีการประยุกต์ใช้หลักความเมตตาต่อการมีส่วนร่วมตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง ดังนี้ ตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง เพื่อเป็นการช่วยให้การดำเนินงานเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นใจว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานที่กำหนด เสริมสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน สร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นเป็นการมีส่วนร่วมด้วยความปารถรถนาดี สะท้อนความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนไม่เมินเฉยต่อความไม่ยุติธรรม

2.4.2 ด้านกรุณา ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครมีการประยุกต์ใช้หลักความกรุณาต่อการมีส่วนร่วมตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง ดังนี้ ความปรารถนาให้ผู้คนในประเทศพ้นจากความทุกข์ เห็นความสำคัญของคะแนนเสียงที่ภาคประชาชนใช้สิทธิของตนเอง ต้องการเห็นการพัฒนาหรือผลักดันประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง ไม่เพิกเฉยต่อความไม่ยุติธรรม ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่เกิดความรอบครอบระมัดระวังในการทำงานมากขึ้น เกิดประโยชน์ในการสร้างความเชื่อมั่นระหว่างภาครัฐกับประชาชน

2.4.3 ด้านมุทิตา ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครมีการประยุกต์ใช้หลักความมุทิตาต่อการมีส่วนร่วมตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง ดังนี้ ประชาชนมีความยินดีในการอาสาออกมาตรวจสอบตามหน่วยเลือกตั้ง ยินดีต่อผลการนับคะแนนที่ผ่านกระบวนการยุติธรรมเกิดความโปร่งใสและลดข้อผิดพลาด ยินดีเอื้อเฟื้อในการทำงานของเจ้าหน้าที่คอยเป็นหูเป็นตา คอยประชาสัมพันธ์ความไม่โปร่งใสที่เกิดขึ้นผ่านช่องทางออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันและเต็มใจ

2.4.4 ด้านอุเบกขา ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครมีการประยุกต์ใช้หลักความอุเบกขาต่อการมีส่วนร่วมตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง ดังนี้ ประชาชนต้องการสร้างความถูกต้องและเที่ยงธรรม รักษาผลประโยชน์ของตนเองเห็นความสำคัญด้านสิทธิในความเป็นประชาธิปไตย

ไม่เมินเฉยต่อความไม่ถูกต้องจึงเข้ามีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง ใช้เทคโนโลยีในการเป็นเครื่องมือสำหรับตรวจสอบสร้างความโปร่งใสยุติธรรม

2.5 การมีส่วนร่วมใช้สิทธิเลือกตั้งตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า

2.5.1 ด้านเมตตา ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครมีการประยุกต์ใช้หลักความเมตตาต่อการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนี้ ประชาชนใช้ความปรารถนาดีในการมีส่วนร่วมใช้สิทธิเลือกตั้งมิติที่ 1 ปรารถนาดีต่อนักการเมือง มีความต้องการให้นักการเมืองที่ตนเองมีความชอบเห็นในความรู้ความสามารถ ให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งและเข้ามาบริหารจัดการทางการเมือง มิติที่ 2 ปรารถนาดีต่อสังคมและส่วนรวม เพราะการเลือกตั้งเป็นวิธีที่ใช้สำหรับการสร้างความเปลี่ยนแปลงหรือคงไว้ซึ้งสิ่งที่ดีงาม ปรารถนาอยากให้ผู้คนในประเทศชาติเกิดความอยู่ดีมีสุขสังคมเกิดการพัฒนา

2.5.2 ด้านกรุณา ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครมีการประยุกต์ใช้หลักความกรุณาต่อการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนี้ สิทธิในการเลือกตั้งเป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคมในการสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้ และเมื่อต้องการให้ตนเองหลีกพ้นจากสภาพของความทุกข์ที่เป็นอยู่จึงเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง เพราะเมื่อผู้ได้รับการคัดเลือกมีความรู้และความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประชาชนได้ ทุกคนในสังคมก็จะเกิดความสุขมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และด้านความกรุณาต่อตัวบุคคลที่ใช้ในการการมีส่วนร่วมใช้สิทธิเลือกตั้ง คือความเอ็นดูรักใครต่อตัวนักการเมืองที่ตนเองพึงพอใจ

2.5.3 ด้านมุทิตา ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครมีการประยุกต์ใช้หลักความมุทิตาต่อการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนี้ มีความเต็มใจในการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง สละเวลานำสิทธิที่ตนเองมีมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ ยินดีต่อผลคะแนนการเลือกตั้งที่สรุปออกมามีความโปร่งใส เกิดความยินดีต่อผู้ที่ได้รับเลือกจากเสียงของประชาชน เป็นการสร้างความรู้สึกที่ใช้สำหรับมีส่วนร่วมในเชิงบวก และเกิดบรรยากาศของการมีส่วนร่วมที่ดี ความยินดีเป็นส่วนทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวในการมีส่วนร่วมมออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง

2.5.4 ด้านอุเบกขา ประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครมีการประยุกต์ใช้หลักความอุเบกขาต่อการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนี้ การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างปราศจากอคติ ให้ความสำคัญและรู้เท่าทันว่าเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศชาติ มีสติปัญญามี

ความรู้เท่าทันในการนำมาใช้เพื่อการเลือกตั้ง รู้ว่าควรเลือกแบบไหน เลือกใคร ไม่ยึดติดกับสิ่งเก่าเมื่อเห็นว่าสิ่งนั้นไม่ถูกต้อง เป็นการมีส่วนร่วมใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อสร้างสิ่งใหม่ที่เห็นว่าดีกว่าเดิม

3 แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

3.1 การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นประเด็นสำคัญที่ประชาชนควรให้ความสนใจและความสำคัญ เพราะการเมืองเป็นเรื่องที่มีความเชื่อมโยงกับความเป็นอยู่ของประชาชนในหลากหลายด้าน โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบการเมืองของประเทศชาติ เมื่อระบบการเมืองมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ประชาชนให้ความสำคัญและตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระบบทางการเมืองก็จะเกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น การประยุกต์ใช้หลัก “พรหมวิหาร 4” เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ที่เป็นธรรมประจำใจเพื่อใช้ในการบริหารชีวิตให้ถูกต้องและดีงาม ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองเกิดการมีส่วนร่วมแบบสร้างสรรค์ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ส่งผลดีต่อสังคมสร้างการพัฒนาในหลากหลายประเด็น มีส่วนร่วมอย่างมีสติรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ สร้างความสุขทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนกลุ่มเพศสภาพให้ความสำคัญและมีความตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ตนเองสามารถมีส่วนร่วมได้ในหลากหลายรูปแบบ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง เมื่อมีโอกาสในการเข้าร่วมรับฟังการนำเสนอนโยบายหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การปราศัย ลงพื้นที่พบปะประชาชน ผ่านช่องทางออนไลน์ ประชาชนให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมเข้าร่วมด้วยความตั้งใจ เพราะเห็นในความสำคัญของนโยบายที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน 2) การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนแนวความคิด รับฟังผู้อื่น มีส่วนในการให้ข้อมูลที่สำคัญต่อการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาในประเด็นต่าง ๆ 3) การมีส่วนร่วมในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อเรียกร้องและแรงกดดันให้ผู้มีอำนาจหาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน

และเป็นการการแสดงตัวตนหรือการแสดงพลังของกลุ่ม เช่น การเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรในเรื่องของราคาผลผลิตตกต่ำการ หรือการเดินชบวนของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศต่อการผลักดันนโยบายสมรสเท่าเทียมเป็นต้น 4) มีส่วนร่วมตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง ร่วมมีส่วนในอาสาตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง เพื่อสร้างความยุติธรรมโปร่งใส เจ้าหน้าที่รัฐเกิดความละเอียดรอบครอบ ผลการเลือกตั้งเป็นไปตามหลักการและเป็นธรรม 5) การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะเป็นหน้าที่สำคัญที่ประชาชนจึงตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย เป็นการแสดงถึงเจตจำนงค์ของประชาชนต่อการเลือกผู้นำสร้างความเปลี่ยนเปลี่ยนและพัฒนาประเทศชาติ เพราะการเมืองเป็นเรื่องที่มีความสอดคล้องต่อประชาชนโดยตรง การเข้ามีส่วนทางการเมืองของสมาชิกในสังคมเพื่อมีส่วนในการตัดสินใจหรือการสร้างนโยบาย มีส่วนในการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบอบการปกครองและสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมได้มากขึ้น เรียกร้องด้านความยุติธรรม ชี้ให้เห็นถึงปัญหาเพื่อหาแนวทางการแก้ไข เป็นหนึ่งประการที่สำคัญในการสร้างสังคมที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับประชาชน ซึ่งมีรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้นตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อ Social Media กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศออกมาร่วมเดินรณรงค์ผลักดันนโยบายสมรสเท่าเทียม ประชาชนให้ความสำคัญกับกระบวนการยุติธรรมเพิ่มมากขึ้นอาสาออกมาคอยเป็นหูเป็นตาตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง โดยใช้วิธีการ Live ผ่านแพลตฟร์อมออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นภาพสะท้อนของความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อการเมือง ซึ่งมีความเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของอาดือนัน มะดอแซ และอับดุลเลาะ ยูโซะ ได้ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของผู้นำศาสนาในจังหวัดปัตตานี พบว่า มีการมีส่วนร่วมในการร่วมตัดสินใจเรื่องทางการเมืองบางอย่างกับเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน สถาบันและ องค์กรทางการเมืองของรัฐ มีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและชาติ ด้วยการรณรงค์ให้ประชาชนออกไปเลือกตั้ง เข้าร่วมรับฟังเวลามีการปราศรัยในการหาเสียง รณรงค์ให้ประชาชนหลีกเลี่ยงจากการขายสิทธิ์ในการเลือกตั้ง การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารหรือนโยบายของรัฐหรือจากทางการ และมีความสอดคล้องกับกับงานวิจัยของชุติพนธ์ วงษ์อมรวิทย์ ได้ทำวิจัยเรื่องขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่ม LGBT ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1.การมีส่วนร่วมขบวนการเคลื่อนไหวเมืองเพื่อร้องทุกข์หรือเรียกร้องให้รัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาตรวจสอบกระบวนการใช้อำนาจรัฐการประท้วงอำนาจรัฐและสร้างพลังอำนาจของผู้ที่ถูกเลือกปฏิบัติและการร่วมมือเชิงวิพากษ์กับรัฐและผูกพันในทางสร้างสรรค์ในกระบวนการใช้อำนาจของประชาสังคม 2. ติดตามข่าวทางการเมือง การร่วมรณรงค์เลือกตั้ง การชุมนุมทางการเมือง การตัดสินใจทางการเมืองภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญที่

เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ประชาชนกลุ่มเพศสภาพมีการนำหลักพรหมวิหารธรรม เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบก เข้ามาประยุกต์ใช้สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อเป็นการมีส่วนร่วมแบบสร้างสรรค์ ไม่สร้างความเดือนร้อนแก่ผู้อื่นมีไมตรีจิตต่อกัน ลดโอกาสในการเกิดความขัดแย้ง เกิดเข้าใจและมีความหวังดีต่อผู้อื่น เกิดการพัฒนาระบบการเมืองและประเทศชาติให้เป็นไปในทิศทางที่ดี โดยเป็นการมีส่วนร่วม ทางการเมืองที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่กฎหมายกำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของนิยม เวชกามา ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนชาวสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยา พบว่า 1) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยตรง ประชาชนทำหน้าที่เป็นสภาใช้อำนาจนิติบัญญัติบริหารและตุลาการด้วยตนเอง โดยมีความคิด พูด และทำด้วยเมตตาต่อกัน กระจายผลประโยชน์ปฏิบัติตามระเบียบวินัยและกฎหมาย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเคารพความคิดที่แตกต่าง 2) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยอ้อม ประชาชนเลือกผู้แทนไปใช้อำนาจนิติบัญญัติและบริหารแทนตนผ่านการเลือกตั้งด้วยความรู้รักสามัคคีปรารถนาดีและหวังประโยชน์สุขร่วมกัน 3) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ประชาชนมีอำนาจตัดสินใจทางการเมืองและการบริหารในเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและวิถีชีวิตของตนในรูปของภาคพลเมืองหรือผ่านตัวแทนตามหลักสาราณียธรรม และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบถกแถลง เป็นกระบวนการสำคัญของประชาธิปไตยภาคพลเมืองในรูปของประชาธิปไตยชุมชน เป็นความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดจากข้อบกพร่องของประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่เป็นรูปแบบสถาบันที่ตายตัว ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีความซับซ้อนและมีความแตกต่างหลากหลายให้มีความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกันด้วยไมตรีจิต

2. วิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนกลุ่มเพศสภาพมีการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้ 1) ด้านความเมตตา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มเพศสภาพโดยใช้ความปรารถนาดีต่อตนเองและส่วนรวม มีส่วนร่วมด้วยความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข และเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับระบบการเมือง สังคมและประเทศชาติ 2) ด้านความกรุณา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ คือการเกื้อกูลช่วยเหลือปรารถนาให้พ้นทุกข์ เกิดความเอ็นดูสงสารผู้อื่น ต้องการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมองเห็นปัญหาและหาแนวทางการแก้ไข เช่น มีส่วนร่วมเกื้อกูลด้านข้อมูล การเข้าร่วมกิจกรรม หรือการช่วยประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ 3) ด้านความมุทิตา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มเพศสภาพเป็น

รูปแบบของความยินดีต่อการมีส่วนร่วม ที่เกิดจากความเต็มใจ มีการสนับสนุนข้อมูลที่สำคัญ และมีการแสดงความดีใจกับคนที่ได้ดี 4) ด้านอุเบกขา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ การวางใจเป็นกลางแบบรู้เท่าทัน ไม่เฉยเมยต่อสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้น มีความเที่ยงธรรมไม่เพิกเฉยต่อสิ่งไม่ยุติธรรม เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยเหตุผลและเห็นว่ามีความสำคัญและไม่ยึดติดกับสิ่งที่ผ่านมา โดยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสุทัศน์ ยโสธโร และวันชัย ยอยรู้รอบ ทำวิจัยเรื่องพระสุทัศน์ ยโสธโร และวันชัย ยอยรู้รอบ พบว่า 1) ด้านเมตตา มีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ต้องมีน้ำใจและมีความแบ่งปันซึ่งกันและกัน ทำให้ประชาชนเกิดสันติสุขและเกิดความสุข ถ้ามีความเมตตาต่อกันสังคมก็จะสงบสุข ความเมตตาทำให้เกิดการให้อภัยและทำให้คนมีความรักใคร่กัน 2) ด้านกรุณา การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน การช่วยเหลือคนที่ทุกข์ให้พ้นทุกข์จะทำให้สังคมมีแต่ความสุข ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัวต่อเพื่อนร่วมสังคม ทำให้ประชาชนรักและสามัคคีกันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ให้หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อประชาชนลงมาดูแลช่วยเหลือ ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างจริงจังและทั่วถึง 3) ด้านมุทิตา การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ควรส่งเสริมและสนับสนุนบางโอกาส ยกย่อง สรรเสริญ ดีใจกับคนที่ได้ดี ให้อภัยกับคนที่ทำผิด ไม่อิจฉาหรือว่าร้ายผู้อื่น ไม่แก่งแย่งชิงดีกัน ทำคุณประโยชน์กับประชาชนให้เป็นแบบอย่างต่อเยาวชน เพื่อเป็นแรงผลักดันให้ผู้อื่นทำดีต่อไป 4) ด้านอุเบกขา การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ไม่ควรยึดติดกับสิ่งที่ผ่านมา ปรารถนาแต่สิ่งที่ดี ๆ ปล่อยวางอย่ายึดติดกับสิ่งที่ลวงตา วางเฉยต่อเรื่องที่ไม่ดี รณรงค์สร้างจิตสำนึกด้านการเมืองอย่างสันติสุข การทำตัวเป็นกลาง มีเหตุผล เที่ยงธรรม ควรมีการนำไปปฏิบัติจริง

3. แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จากการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยให้ความสำคัญกับการตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน เพราะการเมืองมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในหลายด้าน เช่น การเมืองมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของประชาชนโดยตรงผ่านการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม สวัสดิการ สภาพแวดล้อม หรือสิทธิมนุษยชน และยังเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบการเมืองของประเทศชาติ เมื่อระบบการเมืองมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ประชาชนให้ความสำคัญและตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระบบทางการเมืองก็จะเกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น รัฐพึงให้โอกาสการมีส่วนร่วมทางการเมือง รัฐควรสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง และให้สิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกถึงความคิดเห็นของตน การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำให้การมีส่วนร่วมเป็นไปใน

ทิศทางที่ดียิ่งขึ้น อยู่บนฐานความคิดในการมีส่วนร่วมอย่างมีสติมีเหตุผลเข้าใจผู้อื่น ทำให้สังคมเกิดความสงบสุข เมื่อเกิดความขัดแย้งก็ใช้เหตุผลในการโต้แย้งหาทางออกที่ดีร่วมกัน มีความเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของพระมหาปวรภัฏฐ์ ภทฺทโมลี (งามการ) และคณะ ได้ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตยของประชาชนในชุมชนเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองพะเยามีความตื่นตัวเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยหน่วยงานภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองมีความหลากหลาย จำแนกได้ 4 รูปแบบ คือ (1) แบบโดยตรง (2) แบบตัวแทนหรือโดยอ้อม (3) แบบมีส่วนร่วม (4)แบบถกแถลง 3) แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตยของประชาชนในชุมชนเทศบาลเมืองพะเยาจำเป็นต้องมีหลักธรรมกำกับเพื่อให้มีจิตสำนึกสาธารณะ เป็นเงื่อนไขสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชน และต้องเกิดจากความเต็มใจและความตั้งใจของประชาชนที่จะเข้าร่วม

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

การเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีข้อเสนอแนะดังนี้ นโยบายมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นโยบายที่ดีควรมีความสมดุลและเป็นธรรมต่อทุกกลุ่มในสังคม การมีส่วนร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งเป็นส่วนช่วยให้ในการเป็นข้อมูลสำหรับตัดสินใจเมื่อมีการเลือกตั้ง ควรสนับสนุนให้ประชาชนรับฟังนโยบายอย่างกรั่นกรองแบบมีเหตุผล ศึกษาความเป็นไปได้ของนโยบายที่นักการเมืองนำเสนอ มีฐานข้อมูลสำหรับสืบค้นที่มาของการกำหนดนโยบายที่เป็นรูปธรรม

การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรมีส่วนร่วมในการรณรงค์ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างอิสระ ให้ประชาชนเกิดความเข้าใจว่าการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นการมีส่วน

ร่วมที่มีความสำคัญต่อการช่วยเสริมสร้างแนวทางการพัฒนาของสังคม ช่วยสร้างเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชนและสร้างการตรวจสอบต่อระบบการปกครอง

ด้านการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีข้อเสนอแนะดังนี้ การชุมนุมเรียกร้องเป็นแสดงออกที่ถูกต้องตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้สามารถกระทำได้ โดยอยู่บนความถูกต้องตามกฎหมาย บ่อยครั้งที่การชุมนุมเป็นไปด้วยความตรึงเครียดและกดดันจนนำไปสู่การใช้ความรุนแรง การมีส่วนร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง ควรมีแนวทางในการเปิดรับฟังความคิดเห็นของแต่ละฝ่าย มีคนกลางในการไกล่เกลี่ยและหาทางออกที่ดีมีสุด รัฐอนุญาตให้กระทำได้ตามกฎหมายและต้องคำนึงถึงการเบียดบังสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นและไม่ใช้ความรุนแรงกับประชาชน

ด้ารการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีข้อเสนอแนะดังนี้ เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนต่อผลของการนับคะแนนการเลือกตั้ง หน่วยงานผู้รับผิดชอบควรมีมารตฐานของการทำงานที่มีความโปร่งใส่ยุติธรรม และหาแนวทางในการเอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบโดยภาคประชาชน เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย เกิดความสบายใจและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาคประชาชนกับรัฐในการร่วมกันตรวจสอบ

ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีข้อเสนอแนะดังนี้ การใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่มีความสำคัญอย่างมากใน เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองได้ นอกจากนี้ยังมีความสำคัญอย่างมากต่อการสร้างความเป็นอยู่ของของประชาชนอีกด้วย ประชาชนควรให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งในทุกระดับ ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนเกิดความใส่ใจต่อความสำคัญและช่วยสร้างมาตรฐานที่ดีในกระบวนการเลือกตั้ง เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพ

2. ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศในพื้นที่ต่าง ๆ

3. ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ามีร่วมทางการเมืองของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ

4. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยในการเข้าร่วมกิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มเพศสภาพ

บรรณานุกรม

1) ภาษาไทย

ข้อมูลทุติยภูมิ

กรมการศาสนา. (2530). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสังคายนา เล่มที่ 25.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักนักประชาสัมมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร์. (2561). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย , จุลสาร.* กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร์.

แก้ว ชิดตะขบ. (2547). *รวมวิชาธรรมศึกษาชั้นตรี ตามหลักสูตรของสนามหลวงแผนกธรรม พ.ศ.2546.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2560). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการบริการจัดหางาน.* กรุงเทพมหานคร : กองแผนงานและสารสนเทศ.

คะนึงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. (2545). *แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 : ปัญหา อุปสรรค และทางออก.* กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพลส.

จรูญ สุภาพ. (2541). *หลักรัฐศาสตร์.* กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

เจมส์ แอล. เครย์ตัน. (2551). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม. แปลโดย ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์, ดร.ถวิลวดี บุรีกุล, ผศ.ดร.เมธิศา พงษ์ศักดิ์ศรี.* ขอนแก่น : โรงพิมพ์ศิริภัณฑ์ ออฟเซ็ท.

ติกคำ พะจันทอน. (2563). *การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนของ แผนงาน ลาว/ 030 เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีนาคม 2563.* ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ธีรยุทธ บุญมี. (2556). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย.* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy).* กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

ปิ่น มุทุกันต์. (2514). *แนวการสอนธรรมตามหลักสูตรนักธรรม ชั้นตรี.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คลังวิทยา.

พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต. (2552) *สยามสามไตร สู่อนาคตที่สดใส ด้วยการศึกษาไทยวิถีพุทธ.* กรุงเทพฯ: พิมพ์สวย.

พระพรหมคุณาภรณ์. (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 34.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพพระธรรมปิฎก.

พระราชญาณวิสิฐ. (2548). *การบริหารวัด.* นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2552). *การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 4.* กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2554). *การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา.* พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน). (2543). *รวมธรรมะ.* กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด มหาชน.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). (2560). *การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม: เทคนิควิธีและการนำไปสู่การนำไปปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 1.* กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อและ สิ่งพิมพ์แก้ว เจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย.* กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ไสว มาลาทอง. (2554). *คู่มือการศึกษาจริยธรรม สำหรับนักเรียน นิสิตนักศึกษา นักบริหาร นักปกครอง และประชาชนผู้สนใจทั่วไป.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

อภิชาติ แสงอัมพร. (2559). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชารัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง.* สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

อรทัย ก๊กผล. (2552). *คู่คิด คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น.* กรุงเทพฯ: จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.

Cohen . J. M.. & Uphoff. N. T. (1981). *Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation. Ithaca. NY: Rural Development Committee Center for International Studies.* Cornell University.

2) สารานุกรม

สุนทรียา เหมือนพะวงศ์. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. *ใน สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พทุธศักราช 2550,* (หน้า 19). กรุงเทพฯ: เดอะสยามเฮอริเทจ.

3) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/งานวิจัย

ฆฤณา มหกิจเดชาชัย. (2565). การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการของตราสินค้าที่มีเนื้อหาความหลากหลายทางเพศ การเปิดรับสื่อ ทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อของ*ผู้บริโภค. ใน วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์.*จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ชูชาติ มั่นคง. (2558). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัทสยามโกลเด้นเฮ็น จำกัด. *ใน สาระนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์.* มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ชุติเดช สุวรรณมณี. (2558). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. *ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะสังคมศาสตร์.* มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ณรงค์ศักดิ์ กล้าปราบโจร. (2562). เพศต้องห้าม: การวิเคราะห์ในเชิงอาชญาวิทยาและวิพากษ์โดยใช้ทฤษฎีเควียร์ถึงความรุนแรงในครอบครัวต่อทายาทชายที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ใน*สังคมไทย. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์.* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนภัทร กฤตโยภาส. (2562). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานสถิติแห่งชาติ. *ใน สาระนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะสังคมศาสตร์.* มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

นิยม เวชกามา. (2561). รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยา. *ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา พุทธจิตวิทยา.* มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พงศธร เจียรศิริ. (2561). โครงการออกแบบเครื่องประดับที่เสริมสร้างความมั่นใจและภาพลักษณ์ที่ดีให้กับกลุ่มคนข้ามเพศ (กะเทย). *ใน วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบเครื่องประดับ ภาควิชาออกแบบเครื่องประดับ.* บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระมหาทัศพงษ์ ชยเมธี. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ. *ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระอภิเดช ฐิตสาโร. (2562). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไพรบึง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ. *ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะสังคมศาสตร์.* มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระเองบู คุณกโร. (2560). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลาเว อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะสังคมศาสตร์.* มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พิสิฐพงศ์ สีดาว. (2562). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร. *ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะสังคมศาสตร์.* มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ยุภาพร พรสมิทธิ์. (2561). การประยุกต์ใช้หลักพุทธจิตวิทยาเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวกรุงเทพมหานคร. *ใน ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตรวิทยา*. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัฐกูล เสนารา. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 ในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. *ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ว่าที่ร้อยตรีเกียรติศักดิ์ หวันหย. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน กรณีศึกษา เยาวชนในอำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา. *ใน สารนิพนธ์รัฐศาสตร์ มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.

วัชรมน จันรอง. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอเมืองชัยภูมิจังหวัดชัยภูมิ. *ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุธาวี กลิ่นอุบล. (2562). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาจีน ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี. *ใน วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สิริภพ แก้วมาก. (2558). การสร้างตัวละครหลักและวิธีการเล่าเรื่องชายรักชายใยสื่อบันเทิงไทย. ใน *วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

4) บทความในวารสาร

กฤตยา อาชวนิจกุล. (2554). เพศวิถีที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในสังคมไทย. วารสารประชากรและสังคม, 15(1), 43-66.

จรีลักษณ์ รัตนาพันธ์. (2563). เพศวิถีศึกษา : ผลกระทบต่อสถาบันทางสังคม. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม, 10(2), 24-31

ชิเนนนท์ พวงพันธ์. (2566). นโยบายพรรคการเมือง ต่อกลุ่มเพศหลากหลาย. วาสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 1(5), 50.

ชุติพนธ์ วงษ์อมรวิทย์. (2566). ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่ม LGBT ในจังหวัดนครราชสีมา. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 8(5), 266.

ณัฏฐณิชา เหล็กกล้า. (2564). การเปลี่ยนแปลงวาทกรรมเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศใน แบบเรียนเพศวิถีศึกษา จากความผิดปกติสู่การยอมรับภายใต้พหุวัฒนธรรมที่เป็นเพียงวาทกรรม. วารสารภาษาและวัฒนธรรม, 40(2), 79-95.

ติณณภพจ์ สินสมบูรณ์ทอง. (2560). อัตลักษณ์รวมกลุ่ม ของสมาชิก “เพจน้องง” ในฐานะญาณวิทยาเควียร์. วารสารสังคมวิทยามานุษยวิทยา, 36(2), 65-88.

นาถฤดี เด่นดวง. (2554). เพศ (Sex) บทบาทความสัมพันธ์หญิงชาย (Gender) และความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย (Gender equality). สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. คณะสังคมศาสตร์และมนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. (2563). แนวคิดเรื่อง “ความหลากหลายทางเพศ” ในกระบวนทัศน์วิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 28(3), 312-339

ลักษณา คล้ายแก้ว. (2563). การเล่าเรื่อง ความหมาย และแก่นจินตนาการด้านเพศวิถีชายรักชายผ่านวรรณกรรมออนไลน์ [เอกสารนำเสนอ]. งานประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2563, วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี, 893.

บุญสืบ โสโสม. (2560). การคำนึงถึงเรื่องเพศสภาพ: ประเด็นสำคัญสำหรับการปฏิบัติในคลินิก และการศึกษาพยาบาล. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 25(2), 1-8.

ปริยศ กิตติธีระศักดิ์. (2560). ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำนิยามในการศึกษาถึงความหลากหลายทาง เพศในคนกลุ่มน้อยทางเพศในประเทศไทย. วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต, 31(2), 1-15.

พระสุทัศน์ ยโสธโร และคณะ. (2561). การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. วารสารปรัชญาปริทรรศน์, 23(2), 101.

พระมหาปวรภัฏฐ์ ภทฺทโมลี และคณะ. (2565). การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตยของประชาชนในชุมชนเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ, 7(1), 116-117.

พระเมธาวินัยรส. (2563). การเมืองภาคพลเมือง: การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน, 3(2), 71.

วีริศ ปานอู. (2566). การมีส่วนร่วมทางการเมืองและความเท่าเทียมทางเพศ:ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ อ ก ม า เรียกร้องพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียมในประเทศไทย. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งเกษตรศาสตร์, 1(2), 50

ศราวุฒิ ขันธวิชัย และคณะ. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนในศตวรรษที่ 21. วารสารมจร อุบลปริทรรศน์, 6(1), 708-709.

ศราวุธ ขันธวิชัย และคณะ. (2565) วัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทยในยุคแห่งการเชื่อมโยง. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 6(2), 572-573

อาดือนัน มะดอแซ และอับดุลเลาะ ยูโซะ. (2559). การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของผู้นำศาสนาในจังหวัดปัตตานี. วารสาร AL-NURบัณฑิตวิทยาลัย, 11(20), 187-188.

อารยา สุขสม. (2565). แนวทางการรับรองสิทธิในอัตลักษณ์ทางเพศของประเทศไทยผ่านมุมมองของกฎหมายต่างประเทศ. วารสารกฎหมายสงขลานครินทร์, 1(5), 30-32.

อารยา สุขสม. (2561). รัฐธรรมนูญไทยกับความหลากหลายทางเพศ. วารสารนิติสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 11(2), 87-120.

Butler Judith. (1993). Bodies That Matter: On the Discursive Limits of "Sex". New York: Routledge.

Lena Holzer. (2018). Non-Binary gender registration models in Europe report onthird gender marker or no gender marker options, (ILGA Europe), 52.

Lugones Maria. (2008). “ Heterosexualism and the Colonial/Modern Gender System”. Hypatia 22(1), 196–198.

5) เอกสารสนเทศอิเลกทรอนิกส์

กลุ่มงานสารนิเทศสำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2566, จาก ttps://web.parliament.go.th/assets/portals/1/files/002.pdf.

กองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง. (2563) สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2566, จาก https://www.facebook.com/100068901142133/posts/803470140195152/.

คู่มือนักศึกษาวิชาทหารชายชั้นปีที่ 4. (2566) สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2566, จาก https://tds.rta.mi.th/teaching407.html.

จิราภพ ทวีสูงส่ง. (2566). *ทำไม ? "เรา" ต้องมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย.* สืบค้นเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2566, จาก https://www.thaipbs.or.th/now/content/161.

โชคภิรักษ์ เถื่อนมี. (2563). ญาณวิทยาเควียร์ (Queer epistemology) เพศวิถี (sexuality) : สถานะและบทบาทในการเมืองระหว่างประเทศ ผ่านบทความ (gender in international- relations) : feminist perspectives on achieving global security) และ (queer nternationalrelations). สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2567, จาก https://www.academia.edu/49127720/_

นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. (2566). *Gender.* สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2567, จาก https://anthropology-concepts.sac.or.th/glossary/59.

นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. (2558). *เควียร์กับการวิพากษ์มานุษยวิทยากระแสหลัก.* สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2567, จาก https://anthropology-concepts.sac.or.th/articles/1.

รัตนากร สัตตอริยทรัพย์. (2563). LGBTQ ความหลากหลายที่ต้องเข้าใจ. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2566, จาก https://www.petcharavejhospital.com/th/Aritcle/LGBTQ.

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. (2559). *ประวัติความเป็นมาอำเภอบ้านแพ้ว.* สืบค้นเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2566, จาก https://district.cdd.go.th/banphaeo.

Gale, T. (2008). *International Encyclopedia of the Social Sciences*. Retrieved October 15, 2023, from http://www.encyclopedia.com.

Ilaw. (2560). *รัฐธรรมนูญ 2560 ให้เรามีส่วนร่วมเรื่องอะไรได้บ้าง.* สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2566, จาก https://www.ilaw.or.th/node/4697.

Urbinner. (2564). *ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs).* สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2566, จาก https://www.urbinner.com/post/maslow-hierarchy-of-needs#viewer-1f37d.

6) การสัมภาษณ์

กาญติมา จินดาวงษ์. (2567, 20 กุมภาพันธ์). นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 24/1 หมู่ที่ 3 ตำบลโรงเข้ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

ขวัญดาว สุมนัส. (2567, 26 มีนาคม). นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหลักห้า 155 ตำบลโรงเข้ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

จิรายุทธ์ แสนบุญศิริ. (2567, 22 กุมภาพันธ์). ครูผู้ช่วยโรงเรียนทำนบแพ้ว หมู่ที่ 9 บ้านทำนบแพ้ว ตำบลยกกระบัตร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

ชิโนรส วงศ์สุรินทร์. (2567, 3 มีนาคม). ธุรกิจส่วนตัว 36 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

เนตรนภา เขียวมุ่ย. (2567, 3 มีนาคม). ครูธุรการ โรงเรียนบ้านดอนไผ่ หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

ปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร. (2567, 11 กุมภาพันธ์). นักวิชาการคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี 32/1 หมู่ที่ 4 ตำบลยกกระบัตร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวักสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัด สมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง. (2567, 3 มีนาคม). ธุรกิจส่วนตัว 49 หมู่ที่ 1 ตำบลโรงเข้ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

ปัญจพล หสิตานนท์. (2567, 26 กุมภาพันธ์). นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 101 หมู่ที่ 1 ตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล. (2567, 18 กุมภาพันธ์). ประธารสภาเทศบาลตำบลหลักห้า 155 ตำบลโรงเข้ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

พิชานันท์ ทองจันทร์. (2567, 26 กุมภาพันธ์). นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 70 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

พิชิตา ทองจันทร์. (2567, 28 กุมภาพันธ์). เจ้าหน้าที่การตลาด บริษัทคิวบ์ทริค (ไทยแลนด์) จำกัด 70 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัด สมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

พัชราภรณ์ บุญมีมา. (2567, 20 กุมภาพันธ์). ผู้ช่วยพยาบาล โรงพญาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) 198 หมู่ที่1 ถนนพระประโทน ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

ภัคสิริ แอนิหน. (2567, 11 กุมภาพันธ์). อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยสงฆ์ ราชบุรี หมู่ที่ 3 ตำบลโรงเข้ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองชตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัด สมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่. (2567, 20 มีนาคม). Senior Chief Marketing บมจ.อินออน ธนสินทรัพย์ หมู่ที่ 2, ตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย. (2567, 18 กุมภาพันธ์). สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 3 สมุทรสาคร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์. (2567, 3 มีนาคม). ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านดอนไผ่ หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

สุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์. (2567, 18 กุมภาพันธ์). ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ตำบลหนนองสองห้อง หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่ม เพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

หัสดี ขวัญไตรรงค์. (2567, 17 กุมภาพันธ์). อาจารย์หลักสูตรอนุปริญญา สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร 1/1 หมู่ที่ 3 ตำบลเจ็ดริ้ว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

“การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

อรรถพล วันทา. (2567, 18 กุมภาพันธ์). เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอบ้านแพ้ว 398 หมู่ที่ 9 ตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว สมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

อภิสิทธิ์ เสนาฤทธิ์. (2567, 3 มีนาคม). ครู คศ1 โรงเรียนบ้านดอนไผ่ หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. สัมภาษณ์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รูปที่ 1 พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ,ดร

วุฒิการศึกษา เปรียญธรรม 9 ประโยค
รม. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ปร.ด. มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รูปที่ 2 พระครูสุตสารบัญฑิต,ดร.

วุฒิการศึกษา พธ.บ. บริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
น.ม. กฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยศรีปทุม
น.ด. นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คนที่ 3 รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ สุวีรางกูร

วุฒิการศึกษา Ph.D Sociology Panjab University India
M.A. Sociology Banaras Hindu University India
ศน.บ. สังคมวิทยา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คนที่ 4 รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคณาภูมิ

วุฒิการศึกษา พธ.บ. รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศศ.ม. ยุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปร.ด. รัฐปศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลอลงกรณ์

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คนที่ 5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

วุฒิการศึกษา ร.บ. ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิ
ศศ.ม. รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ปร.ด. รัฐปศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ตำแหน่งปัจจุบัน หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ (บัณฑิตศึกษา) โทร. ๑๑๕๖

ที่ อว ๗๙๐๘/๖๐๐๓๕ **วันที่** ๑๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เรียน พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ, ดร.

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะสังคมศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) แก่นักศึกษาเพื่อการเก็บข้อมูลงานเขียนวิทยานิพนธ์ต่อไป ซึ่งกำหนดวันและเวลาในการดำเนินการนั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อด้วยตนเองในภายหลังอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๓๕

๑๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เรียน พระครูสุตสารบัณฑิต, ดร. อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ จึงเรียนมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) ดังกล่าว ให้แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ (บัณฑิตศึกษา) โทร. ๑๑๕๖

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๓๕ **วันที่** ๑๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร รศ.ดร.สุเทพ สุวีรางกูร

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) แก่นักศึกษาเพื่อการเก็บข้อมูลงานเขียนวิทยานิพนธ์ต่อไป ซึ่งกำหนดวันและเวลาในการดำเนินการนั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อด้วยตนเองในภายหลังอีกครั้ง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์

ตรวจแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๓๕

๑๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคณาภูมิ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) ดังกล่าว ให้แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ (บัณฑิตศึกษา) โทร. ๑๑๕๖

ที่ อว ๗๙๐๔/๖๐๐๓๕ **วันที่** ๑๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผศ.ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) แก่นักศึกษาเพื่อการเก็บข้อมูลงานเขียนวิทยานิพนธ์ต่อไป ซึ่งกำหนดวันและเวลาในการดำเนินการนั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อด้วยตนเองในภายหลังอีกครั้ง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

(พระมหาสุรไกร จินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์

ยินดีและตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจเครื่องมือ
ได้ประเมินเรียบร้อยแล้ว
๑๕ ม.ค. ๖๗

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร ดร.ภัคสิริ แอนิหน อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

(ดร.ภัคสิริ แอนิหน)
๑๑/ม.ค./๖๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๔ ถ.ศาลายา นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๔/ว๐๐๔๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นายปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร นักวิชาการคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรโกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

(นายปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร)
๑๑ ก.ย. ๖๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นายหัสดี ขวัญไตรรงค์ อาจารย์หลักสูตรอนุปริญญา สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

(หัสดี ขวัญไตรรงค์)
17/2/67

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์
เจริญพร นายศิรสิทธิ์ สงนุ้ย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตอำเภอบ้านแพ้ว

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

ศิรสิทธิ์ สงนุ้ย
18/02/67

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล ประธานสภาเทศบาลตำบลหลักห้า

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

18/2/67

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์
เจริญพร นายสุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๒ ตำบลหนองสองห้อง

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ สุธีร์ แก้วรัตนศักดิ์
16/2/67

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นางสาวพัชราภรณ์ บุญมีมา ผู้ช่วยพยาบาล โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน)

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ได้พิจารณาอนุเคราะห์แล้ว
น.ส. พัชราภรณ์ บุญมีมา
๒๐/๒/๖๗

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๔๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นางสาวกาญติมา จินดาวงษ์ นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

กาญติมา จินดาวงษ์
๒๐ ก.พ. ๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๔๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นายมนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่ Senior Chief Marketing บริษัท อิออนธนสินทรัพย์ จำกัด

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

จนุเคราะห์ข้อมูล
มนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่
20/3/67

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์
เจริญพร นางขวัญดาว สุมนัส นายกเทศบาลตำบลหลักห้า

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๔๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นายอรรถพล วันทา เจ้าหน้าที่สำนักพัฒนาชุมชน อำเภอบ้านแพ้ว

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

อรรถพล วันทา
18 กุมภาพันธ์ 2567

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์
เจริญพร นายสมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์ ครูชำนาญการ โรงเรียนชลประทานอนุเคราะห์

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล
สมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์
๑ มี.ค. ๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์
เจริญพร นายจิรายุทธ์ แสนบุญศิริ ครูผู้ช่วยโรงเรียนทำนบแพ้ว

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/๖๐๐๔๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์
เจริญพร นายปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

อนุเคราะห์ข้อมูล
ปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง
3 มี.ค. 2567

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์
เจริญพร นายชิโนรส วงศ์สุรินทร์

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อนุเคราะห์ข้อมูล
ชิโนรส วงศ์สุรินทร์
8/2/67

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๓๙

๔ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์
เจริญพร นางสาวเนตรนภา เขียวมุ่ย ครูธุรการ โรงเรียนบ้านดอนไผ่

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เนตรนภา เขียวมุ่ย
3/3/67

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๓๙

๔ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์
เจริญพร นายอภิสิทธิ์ เสนาฤทธิ์ ครู คศ ๑ โรงเรียนบ้านดอนไผ่

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

3 มีนาคม 2567

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นางสาวพิชิตา ทองจันทร์ Marketing Online บริษัท คิวบ์ทริกซ์ (ไทยแลนด์) จำกัด

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรโกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ควบรับการสัมภาษณ์
พิชิตา ทองจันทร์
28/02/67

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์
เจริญพร นายปัญจพล หลิตานนท์ นักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๐๘๕

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์
เจริญพร นางสาวพิชานันท์ ทองจันทร์ นักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ด้วย นายชิเนนนท์ พวงพันธ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๑๓๑๐๓๒๐๑๑ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (Political Participation According to the Four sublime states of mind of Gender People in Ban Phaeo, Samut Sakhon Province)" มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อนุเคราะห์ข้อมูล
พิชานันท์ ทองจันทร์

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๔๗
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นายชิเนนนท์ พวงพันธ์
โทร. ๐๙-๔๔๔๗-๔๔๗๑

ภาคผนวก ง
เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ

ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

****

คำชี้แจง

ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์นี้ตามความเป็นจริงหรือตรงกับความคิดเห็นขอท่านมากที่สุด ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะปกปิดเป็นความลับ แต่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการสรุปเป็นข้อความบรรยาย เพื่อนำผลการวิจัยไปแก้ไขปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนกลุ่มเพศสภาพ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ให้ดียิ่งขึ้น

คำชี้แจง: แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....อายุ.....ปี

วุฒิการศึกษา.....

ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....

วันที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....

สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์ (ผู้วิจัย).....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์

1. ท่านมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง โดยประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ดังนี้ อย่างไรบ้าง

(ด้านเมตตา ความปรารถนาดี) ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง ด้วยความปราถนาดีอย่างไรบ้าง

.....

.....

(ด้านกรุณา ความเกื้อกูลสงสาร) ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองด้วยความเกื้อกูลสงสาร อย่างไรบ้าง

.....

.....

(ด้านมุทิตา ความยินดี) ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองด้วยความยินดี อย่างไรบ้าง

.....

.....

(ด้านอุเบกขา ความวางเฉย) ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมรับฟังนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองด้วยความวางเฉย อย่างไรบ้าง

.....

.....

2. ท่านมีส่วนร่วมทางการเมืองในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ดังนี้ อย่างไรบ้าง

(ด้านเมตตา ความปรารถนาดี) ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองด้วยความปราถนาดี อย่างไรบ้าง

.....

.....

(ด้านกรุณา ความเกื้อกูลสงสาร) ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองด้วยความเกื้อกูลสงสาร อย่างไรบ้าง

.....

.....

(ด้านมุทิตา ความยินดี) ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองด้วยความยินดี อย่างไรบ้าง

.....

.....

(ด้านอุเบกขา ความวางเฉย) มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองด้วยความวางเฉย อย่างไรบ้าง

.....

.....

3. ท่านมีส่วนร่วมทางการเมืองในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ดังนี้ อย่างไรบ้าง

(ด้านเมตตา ความปรารถนาดี) ท่านมีส่วนร่วมในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองด้วยความปราถนาดี อย่างไรบ้าง

.....

.....

(ด้านกรุณา ความเกื้อกูลสงสาร) ท่านมีส่วนร่วมในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองด้วยความเกื้อกูลสงสาร อย่างไรบ้าง

.....

.....

(ด้านมุทิตา ความยินดี) ท่านมีส่วนร่วมในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองด้วยความยินดี อย่างไรบ้าง

.....

.....

(ด้านอุเบกขา ความวางเฉย) ท่านมีส่วนร่วมในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองด้วยความวางเฉย อย่างไรบ้าง

.....

.....

4. ท่านมีส่วนร่วมทางการเมืองในการการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้ง โดยประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ดังนี้ อย่างไรบ้าง

(ด้านเมตตา ความปรารถนาดี) ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งด้วยความปราถนาดี อย่างไรบ้าง

.....

.....

(ด้านกรุณา ความสงสาร) ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งด้วยความเกื้อกูลสงสาร อย่างไรบ้าง

.....

.....

(ด้านมุทิตา ความยินดี) ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งด้วยความยินดี อย่างไรบ้าง

.....

.....

(ด้านอุเบกขา ความวางเฉย) ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยเลือกตั้งด้วยความวางเฉย อย่างไรบ้าง

.....

.....

5. ท่านมีส่วนร่วมทางการเมืองในการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ดังนี้ อย่างไรบ้าง

(ด้านเมตตา ความปรารถนาดี) ท่านมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความปราถนาดี อย่างไรบ้าง

.....

.....

(ด้านกรุณา ความเกื้อกูลสงสาร) ท่านมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความเกื้อกูลสงสาร อย่างไรบ้าง

.....

.....

(ด้านมุทิตา ความยินดี) ท่านมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความยินดี อย่างไรบ้าง

.....

.....

(ด้านอุเบกขา ความวางเฉย) ท่านมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความวางเฉย อย่างไรบ้าง

.....

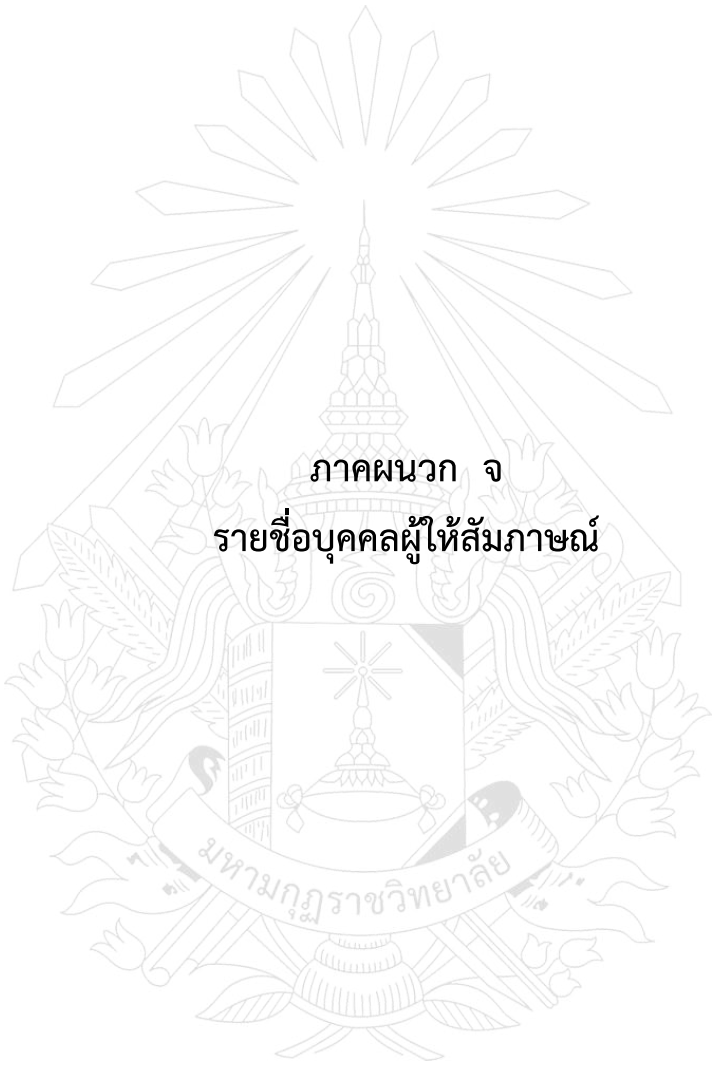
.....

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
รายชื่อบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
1	ดร.ภัคสิริ แอนิหน	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2	นายปิยวัฒน์ ฐานพัฒนากร	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี
3	นายหัสดี ขวัญไตรรงค์	อาจารย์ประจำหลักสูตรอนุปริญญา สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร
4	นายศรสิทธิ์ สงนุ้ย	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตอำเภอบ้านแพ้ว
5	ดร.พงศธร ลิมปนเวทย์สกุล	ประธารสภาเทศบาลตำบลหลักห้า
6	นายสุธีร์ แก้วรัตรศักดิ์	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ตำบลหนองสองห้อง
7	นางสาวพัราภรณ์ บุญมีมา	ผู้ช่วยพญาบาล โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน)
8	นางสาวกาญติมา จินดาวงษ์	นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
9	นายมนัสวีย์ พราหมณ์ใหญ่	พนักงานบริษัทเอกชน
10	นางขวัญดาว สุมนัส	นายกเทศเทศบาลตำบลหลักห้า
11	นายอรรถพล วันทา	เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอบ้านแพ้ว
12	นายจิรายุทธ์ แสนบุญศิริ	ครูผู้ช่วย โรงเรียนทำนบแพ้ว
13	นายสมประสงค์ ศิริจันทราวงศ์	ครูชำนาญการ โรงเรียนชลประทานอนุเคราะห์
14	นายปุญญ์ปภาพัศ เพชรเที่ยง	ธุรกิจส่วนตัว
15	นายชิโนรส วงศ์สุรินทร์	ธุรกิจส่วนตัว
16	นายอภิสิทธิ์ เสนาฤทธิ์	ครู คศ. 1 โรงเรียนบ้านดอนไผ่
17	นางสาวเนตรนภา เขียวมุ่ย	ครูธุรการ โรงเรียนบ้านดอนไผ่
18	นายปัญจพล หสิตานนท์	นักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
19	นางสาวพิชานันท์ ทองจันทร์	นักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
20	นางสาวพิชิตา ทองจันทร์	พนักงานบริษัทเอกชน

ภาคผนวก ฉ

ภาพการสัมภาษณ์

EMOTION

MOTORCYCLE CLUB

QUALITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	:	ชิเนนนท์ พวงพันธ์
วัน เดือน ปีเกิด	:	9 กันยายน 2534
อายุ	:	32 ปี
ที่อยู่	:	65 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
วุฒิการศึกษา	:	ป.ตรี รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
	:	ป.ตรี การตลาด มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
	:	กำลังศึกษา ป.โท รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
เบอร์โทร	:	094-447-4471
E mail	:	cooracoo@hotmail.com